

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

SOSYAL GÜVENLİK KURUMU
2015 YILI
SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Ağustos 2016

İÇERİK

SOSYAL GÜVENLİK KURUMU 2015 YILI DÜZENLİLİK DENETİM RAPORU	1
SOSYAL GÜVENLİK KURUMU 2015 YILI PERFORMANS DENETİM RAPORU	164

SOSYAL GÜVENLİK KURUMU
2015 YILI
DÜZENLİLİK DENETİM RAPORU

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİNİN MALİ YAPISI VE MALİ TABLOLARI HAKKINDA BİLGİ	1
2.	DENETLENEN KAMU İDARESİ YÖNETİMİNİN SORUMLULUĞU	5
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU.....	5
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	5
5.	DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAKLARI	7
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ	36
7.	DENETİM GÖRÜŞÜNÜ ETKİLEMİYEN TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER	37
8.	EKLER.....	136

KISALTMALAR

EMEKTAR	: Emekli Tahsis Programı
GİB	: Gelir İdaresi Başkanlığı
GSS	: Genel Sağlık Sigortası
İPC	: İdari Para Cezası
İŞKUR	: Türkiye İş Kurumu
KADİM	: Kayıtdışı İstihdamla Mücadele
KDV	: Katma Değer Vergisi
MEDULA	: Medikal Ulak
MERNİS	: Merkezi Nüfus İdare Sistemi
MOSİP	: Mali Yönetim Otomasyon Sistemi Projesi
SGDP	: Sosyal Güvenlik Destek Primi
SGK	: Sosyal Güvenlik Kurumu
SGM	: Sosyal Güvenlik Merkezi
SPAS	: Sağlık Provizyon Aktivasyon Sistemi
SUT	: Sağlık Uygulama Tebliği

1. KAMU İDARESİNİN MALİ YAPISI VE MALİ TABLOLARI HAKKINDA BİLGİ

Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na ekli IV sayılı cetvelde yer alan bir kamu idaresidir. SGK, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 49, 50 ve Geçici 3'üncü maddeleri ile Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan 178 sayılı Maliye Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 11'inci maddesi hükümlerine dayanılarak hazırlanan Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine tabidir. Bu nedenle, SGK tarafından 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 49'uncu ve 5502 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumu Kanunu'nun 41'inci maddeleri ile Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine dayanılarak 01.01.2007 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere SGK Başkanlığı Muhasebe Yönergesi hazırlanmıştır. Söz konusu Yönerge SGK muhasebe birimlerinin muhasebe kayıt ve işlemlerini kapsamakla birlikte, Yönergenin 77'nci maddesinde, Yönergede hüküm bulunmayan hallerde Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hükümlerinin uygulanacağı belirtilmektedir. SGK muhasebe hizmetleri, MOSİP (Mali Yönetim Sistemleri Otomasyon Projesi) adı verilen bir sistem temelinde yürütülmektedir. Bu kapsamda tüm illerde muhasebe işlemlerini yürütmekle görevli mali hizmetler sosyal güvenlik merkezleri oluşturulmuştur. Mali hizmetler sosyal güvenlik merkez müdürünün yetkisi dahilinde il bazında gerçekleşen mali işlemler MOSİP sistemine kaydedilmektedir. Merkezde ise Strateji Geliştirme Başkanlığı altında bulunan Muhasebe Daire Başkanlığı, merkezde gerçekleşen mali işlemleri merkez muhasebe birimi olarak MOSİP sisteminde izlemektedir. İllerde il düzeyinde mali rapor üretilmekle birlikte Kurumun konsolide mali raporları Muhasebe Daire Başkanlığı tarafından MOSİP'ten çekilerek sunulmaktadır. MOSİP aylık ve üçer aylık raporlar üretebilmektedir.

SGK 2015 yılı bilançosuna göre, aktif/pasif toplamı 79.060.983.043,68 TL'dir. Aktifler içerisinde dönen varlıklar toplamı 74.209.449.790,46 TL, duran varlıklar toplamı ise 4.851.533.253,22 TL'dir. Pasifler içerisinde kısa vadeli yabancı kaynaklar toplamı 15.610.080.824,02 TL, uzun vadeli yabancı kaynaklar toplamı 10.255.945,87 TL, özkaynaklar toplamı ise 63.440.646.273,79 TL'dir.

SGK 2015 yılı faaliyet sonuçları tablosuna göre; 2015 yılı faaliyet gideri toplamı 213.962.464.651,63 TL, faaliyet geliri toplamı 245.952.382.880,18 TL, indirim, iade ve iskonto toplamı 18.828.045.909,70 TL, net faaliyet sonucu ise 13.161.872.318,85 TL olarak gerçekleşmiştir.

SGK bütçe işlemlerini Strateji Geliştirme Başkanlığınca hazırlanan Bütçe Yönergesi hükümlerine göre yürütür. Hazırlanan bütçe teklifleri Kurum Başkanı tarafından Yönetim Kurulu onayına sunulur. Bütçe uygulama sonuçları dikkate alınarak Başkanlıkça hazırlanan bütçe kesin hesabı Yönetim Kurulunca onaylanır.

SGK 2015 yılı bütçesinde; bütçe giderinin 223.337.547.000 TL, bütçe gelirin ise 205.218.940.000 TL olacağı, aradaki 18.118.607.000 TL tutarındaki farkın hazineden karşılanması öngörülmüştür. Gelir bütçesi içerisinde prim gelirlerinin 144.226.470.000 TL, gider bütçesi içerisinde ise emekli aylıklarının 150.103.232.000 TL, sağlık giderlerinin 57.072.798.000 TL olacağı tahmin edilmiştir.

SGK'dan alınan bütçe uygulama sonuçları tablosuna göre; 2015 yılı bütçe gideri toplamı 224.267.634.612,15 TL, bütçe geliri toplamı 238.627.918.290,22 TL, bütçe gelirlerinden ret ve iadeler toplamı 9.058.982.779,51 TL, net bütçe geliri ise 229.568.935.510,71 TL olarak gerçekleşmiştir.

5502 sayılı Kanun'un 37'nci maddesinde; genel yönetim giderlerinin, Kurumun yıllık toplam gelirin % 5'ini aşamayacağı düzenlenmiştir. 2015 yılı bütçe uygulama sonuçları tablosuna göre genel yönetim giderleri toplamı 2.310.121.962,43 TL, bütçe gelirleri toplamı 238.627.918.290,22 TL olup genel yönetim giderleri, Kurumun yıllık toplam gelirin yaklaşık % 0.97'sine tekabül etmektedir.

Kurumun finansman açığı hazine yardımları ile kapatılmaktadır. SGK'ya, açık finansmanı dışında kamu idarelerinin bütçelerinden; devlet katkısı, ek ödeme, faturalı ödemeler, teşvikler ve ödeme gücü olmayanların GSS primleri adları altında bütçe transferleri yapılmaktadır. Aşağıdaki tablolarda, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun yürürlüğe girdiği 2008 yılından 2015 yılına kadar SGK finansman açıkları ile SGK'ya yapılan toplam bütçe transferleri ve bunların GSYH'ye oranları gösterilmiştir. Buna göre, SGK 2015 yılında finansman açığını kapatmak üzere 11.947.000.000 TL hazine yardımı almıştır. SGK'ya 2015 yılında açık finansmanla birlikte yapılan toplam bütçe transferi ise 79.024.000.000 TL'dir. Kurumun 2015 yılı finansman açığının GSYH'ye oranı %0,61 iken, Kuruma yapılan toplam bütçe transferinin GSYH'ye oranı %4,05'dir.

2008-2015 Yıllarında SGK Finansman Açıkları

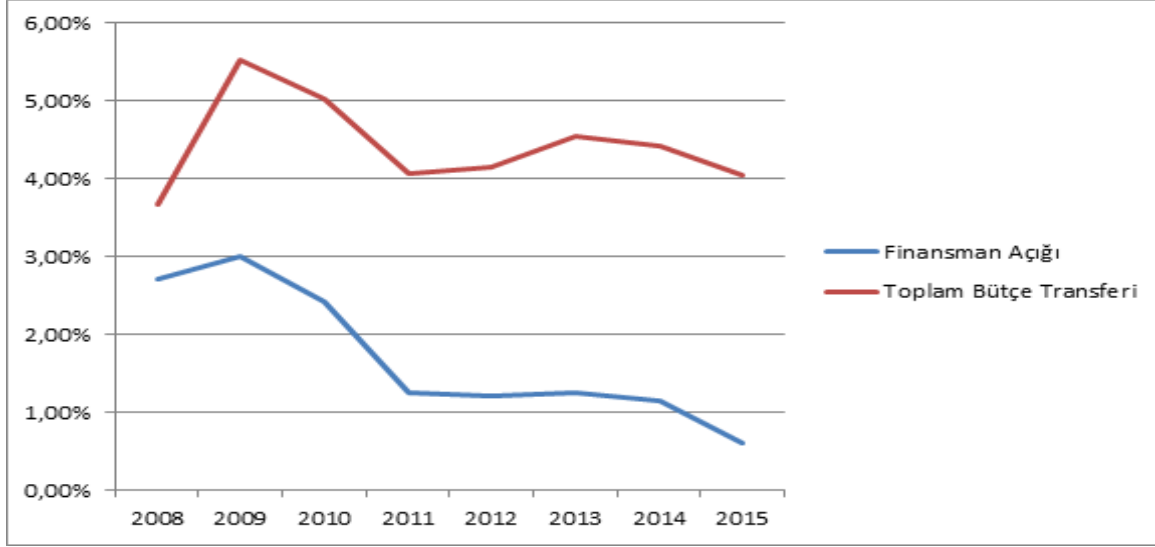
Yıl	Finansman Açığı (TL)	Finansman Açığının GSYH'ye Oranı
2008	25.902.000.000	%2,72
2009	28.703.000.000	%3,01
2010	26.724.000.000	%2,43
2011	16.235.000.000	%1,25
2012	17.295.000.000	%1,22
2013	19.675.000.000	%1,26
2014	20.072.000.000	%1,15
2015	11.947.000.000	%0,61

2008-2015 Yıllarında SGK'ya Yapılan Toplam Bütçe Transferleri

Yıl	Bütçe Transferi (TL)	Bütçe Transferinin GSYH'ye Oranı
2008	35.016.000.000	%3,68
2009	52.600.000.000	%5,52
2010	55.244.000.000	%5,03
2011	52.772.000.000	%4,07
2012	58.728.000.000	%4,15
2013	71.264.000.000	%4,55
2014	77.336.000.000	%4,42
2015	79.024.000.000	%4,05

Aşağıdaki grafikte 2008-2015 yıllarında SGK finansman açıkları ile SGK'ya yapılan toplam bütçe transferlerinin yıllar itibariyle eğilimi gösterilmiştir. Buna göre, 2009 yılında finansman açığı GSYH'nin %3'ünün, toplam bütçe transferi de GSYH'nin %5'inin üzerine çıkarak en üst noktaya ulaşmıştır. SGK finansman açığı; 2011-2014 yıllarında, GSYH'nin %1 ila %1,25'i arasında yatay bir seyir izlerken, 2015 yılında finansman açığı GSYH'nin %0,61'ine gerileyerek en düşük düzeyine ulaşmıştır. SGK'ya yapılan toplam bütçe transferi ise; 2011-2015 yıllarında GSYH'nin %4'ü ila %4,5'i arasında değişim göstermektedir.

2008-2015 Yıllarında SGK Finansman Açıkları ile SGK'ya Yapılan Toplam Bütçe Transferlerinin GSYH'ye Oranları

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştaya gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuş olup denetim bunlar ile usul ve esasların 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

- Yevmiye defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Kasa sayım tutanağı,
- Banka mevcudu tespit tutanağı,
- Alınan çekler sayım tutanağı,
- Menkul kıymet ve varlıklar sayım tutanağı,
- Teminat mektupları sayım tutanağı,
- Değerli kağıtlar sayım tutanağı,
- Taşınır kesin hesap cetveli,
- Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu,
- Bütçe gelirleri ekonomik sınıflandırılması tablosu,
- Faaliyet sonuçları tablosu.

Denetim görüşü, kamu idaresinin temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. DENETLENEN KAMU İDARESİ YÖNETİMİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, genel kabul görmüş uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler;

uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürünün belirlenmesine esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAKLARI

BULGU 1: Kurum Alacaklarının Mali Tablolarda Tam ve Doğru Bir Şekilde Yer Almasını Sağlayacak Bir Mali Yapının Olmaması

Kurumun mali iş ve işlemlerinin muhasebeleştirilmesi, ölçümü ve sunuluşunu ortaya koyan malî tabloların, tahakkuk esaslı muhasebe çerçevesinde hazırlanmaması nedeniyle, Kurumun mali sistemi, cari ve geçmiş dönemde Kurum alacağına dönüşmüş tutarların gerçek durumunu göstermemektedir.

5018 sayılı Kanun'un "Muhasebe Sistemi" başlıklı 49'uncu maddesinde; "*Muhasebe sistemi; malî raporların düzenlenmesi ve kesin hesabın çıkarılmasına temel olacak ve karar, kontrol ve hesap verme süreçlerinin etkili çalışmasını sağlayacak şekilde kurulur ve yürütülür. Kamu hesapları, kamu idarelerinin gelir, gider ve varlıkları ile malî sonuç doğuran ve öz kaynağın artmasına veya azalmasına neden olan her türlü işlemler ile garantilerin ve yükümlülüklerin belirlenmiş bir düzen içinde hesaplara kaydedilerek, yönetim ve denetim yetkilileriyle kamuoyuna gerekli bilgilerin sağlanması amacıyla tutulur.*"

Aynı Kanun'un "Kamu Gelir ve Giderlerinin Yılı ve Mahsup Dönemi" başlıklı 51'inci maddesinde; "*Kamu gelir ve giderleri tahakkuk ettirildikleri malî yılın hesaplarında gösterilir. Bütçe gelirleri tahsil edildiği, bütçe giderleri ise ödendiği yılda muhasebeleştirilir. Kamu hesapları malî yıl esasına göre tutulur. Malî yılın bitimine kadar fiilen yapılmış olan ödemelerden mahsup edilememiş olanların, ödenekleri saklı tutulmak suretiyle, mahsup işlemleri malî yılın bitimini izleyen bir ay içinde yapılabilir.*" şeklindeki düzenlemelerle muhasebe sisteminin temel ilkeleri ortaya konulmuştur.

Ayrıca, mali tabloların sunulmasına ilişkin ilkeleri belirleyen 1 No'lu Devlet Muhasebesi Standardı'nda da malî tabloların amacı belirtilmiştir. Buna göre, Kurumca düzenlenen malî tabloların amacı, idarenin malî durumu, performansı ve nakit akışları hakkındaki bilgileri sağlamaktır. Malî tablolar kamu idarelerinin, kaynaklarının dağılımı ve kullanımını, faaliyetlerinin nasıl finanse edildiği ve nakit ihtiyacının nasıl karşılandığını, faaliyetlerini finanse edebilme ve sorumlulukları ile taahhütlerini yerine getirebilme yeteneğini, malî durumu ve malî durumundaki değişiklikleri, faaliyetlerindeki performans, etkinlik ve başarısını, kendilerine sağlanan kaynakları bütçelerine uygun ve yasal şekilde kullanıp kullanmadıklarını, malî işlemlerinde saydam olup olmadıklarını gösterir. Bu nedenle malî tabloların, kullanıcıların karşılaştırma yapabilmelerini mümkün kılmak için önceki dönemin verilerini de içermeleri ve açıklamaları ile birlikte herkes tarafından anlaşılmasını

sağlayacak şekilde hazırlanmaları gerekir. Ancak bu şekilde malî tablolar, kamu idarelerinin varlıkları, yükümlülükleri, öz kaynakları, gelirleri, giderleri ve nakit akışları hakkında tam ve doğru bilgi verebilir.

5018 sayılı Kanun'da, gelir ve giderlerin muhasebeleştirilmesinde tahakkuk esaslı bir sistem öngörülmüştür. Buna göre, kurulacak muhasebe sistemi, malî raporların düzenlenmesi ve kesin hesabın çıkarılmasına temel olacaktır.

İdarenin, mali sistemin dışındaki sistemlerinde kayıt altına alınan ve takip edilen büyük tutarda prim alacakları bulunmaktadır. Özellikle; 5510 sayılı Kanun'un 4/1-b maddesi kapsamındaki primlerin tahakkuk işlemleri ile süresinde ödenmeyen 4/1-a kapsamındaki primlerin gecikme cezası ve zamlarının tahakkuk işlemleri, MOSİP'te kayıt altına alınmamaktadır. Diğer taraftan yılı içerisinde tahsil edilemeyen 4/1-a tahakkukları da MOSİP'ten çıkarılarak, geçmiş dönemlere ait prim tahakkuk ve tahsilat sürecinin MOSİP sistemi ile bağlantısı kesilmektedir. Bu eksiklik, muhasebe sisteminin ve mali raporların tam ve doğru bir şekilde sunulmasını engellemektedir.

Kurum kayıtlarına göre; mali sistemin dışındaki diğer sistemlerde kayıt altına alınmış; 31.12.2015 tarihi itibarıyla 4/1-a kapsamında gecikme zammı hariç icraya intikal etmemiş 17.326.413.163 TL, 4/1-a kapsamında icraya intikal etmiş 39.483.279.526 TL, 31.11.2015 tarihi itibarıyla 4/1-b kapsamında 5.333.434.664 TL, 31.12.2015 tarihi itibarıyla 4/1-c kapsamında 943.946.176 TL, 31.11.2015 tarihi itibarıyla gecikme zammı hariç GSS kapsamında 12.330.323.572 TL 6552 sayılı Kanun'a göre yapılandırılan 4/1-a kapsamında borç aslı ve gecikme zammı 23.608.592.293 TL,

6552 sayılı Kanun'a göre yapılandırılan 4/1-b kapsamında borç aslı ve gecikme zammı 13.873.897.515 TL,

6552 sayılı Kanun'a göre yapılandırılan 4/1-c kapsamında borç aslı ve gecikme zammı 699.785.358 TL,

6183 sayılı Kanun'un 48'inci maddesi gereğince yapılan tecil ve taksitlendirmeler 2014 yılı için 952.612.616 TL, 2015 yılı için 1.038.486.504 TL,

tutarında alacak bulunmaktadır.

Tahsil edilemeyen alacakların yıllar itibarıyla artmakta olduğu görülmektedir. Tahakkuk ve tahsilat süreçlerinde bağlantı kurulamaması geçmişe dönük iş yükünü artırdığı gibi eşleştirme sorununu da beraberinde getirmektedir. Tahsilatların önemli bir bölümünün tahakkukları kapatılamamaktadır. Bu nedenle geçmiş dönemlere ait alacakların tamamının

MOSİP sistemi dışındaki sistemlerde takip ve tahsil edilmesi riskli bir ortam oluşturmaktadır.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi Kontrol Kanunu'na ekli IV sayılı cetvelde yer alan SGK'nın cari ve geçmiş dönem alacaklarına ilişkin tüm işlemlerini, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği ile Muhasebe Standartlarının öngördüğü şekilde mali sistemin içinde yürütmesi gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında; 2016 yılının başlarında Prim Takip Sistemi Projesi kapsamındaki çalışmalara hız verildiği, 18/05/2016 tarihinde Prim Takip Sistemi Projesi'nin Bütünleşik Mali Yönetim Sistemi Projesi altında değerlendirilerek 2. Faz olarak bu projeye Emeklilik ve Ödemeler Sistemi Projesinin de dahil edilmesine karar verildiği, anılan projelerin gerçekleşmesi ile birlikte Kurum alacaklarının mali tablolarda tam ve doğru bir şekilde yer almasını sağlayacak bir mali yapının oluşturulacağı ve aynı zamanda mali işlemlerin takip edildiği mevcut uygulama yazılımı (MOSİP Sistemi) ile kaynak programlar arasındaki entegrasyonu sağlayacak çalışmaların da devam ettirildiği, ifade edilmiştir.

Sonuç olarak; Kurumun alacak rakamlarının tamamı güncellenmeli, mutabakatı sağlanmalı ve alacakların takip ve tahsil süreçleri entegre edilmiş tahakkuk esaslı muhasebe sistemi üzerinden yürütülmelidir. Ancak bu şekilde mali sistemin bir bütün halinde görülmesi, izlenmesi ve denetlenmesi mümkün olabilecektir. Bu bağlamda; mali raporların tam ve doğru bir şekilde sunulmasını sağlayacak, teknik altyapı ve mevzuat çalışmalarının bir an önce sonuçlandırılmasının gerekli olduğu değerlendirilmektedir.

BULGU 2: Kurum Alacaklarının İcra, Yapılandırma ve Taksitlendirme İşlemlerinin Değerlendirilmesi Sonucu Tespit Edilen Hususlar

A) İcra yapılandırma ve taksitlendirmelerin takip edildiği sistemlerin entegre ve otomatik olmaması kurum alacaklarının tahsilatında zafiyete yol açmaktadır.

Yapılandırma kanunlarından yararlanan borçlular ile tecil ve taksitlendirmeden yararlanan borçluların icra takibi durmaktadır. Ödeme yükümlülüklerini yerine getirmemesi nedeniyle yapılandırması, tecil ve taksitlendirmesi bozulan borçluların kalan borçlarının ilgili servislerce icra servislerine intikal ettirilmesi gerekmektedir. İş yoğunluğu, personel yetersizliği ve işlemlerin manuel yürütülmesi nedeniyle yapılandırması, tecil ve taksitlendirmesi bozulan borçların büyük bir kısmının tekrar icraya intikali sağlanamamaktadır. Yapılandırma kapsamından çıkan borcun güncellenmesi otomatik olarak yapılmadığından son borç durumu gerçeği yansıtmamaktadır.

Bu durum, yapılandırması bozulan borçluların yapılandırma kapsamında kalarak icra takibinden kurtulmalarına, haksız sağlık hizmetlerinden yararlanmalarına, yanlış e-borcu yoktur yazısı ile teminat iadesi yazılarını almalarına neden olmaktadır. Ayrıca, bazı sigortalıların hakediş ödemelerinden kurum alacağı güncellenmediği için gerçek rakamlar üzerinden kesinti yapılamamaktadır.

B) Sosyal Güvenlik Kurumu alacaklarının yeniden yapılandırılmasına ilişkin yapılan yasal düzenlemelerin, kurum alacaklarının icra yoluyla takip ve tahsil edilmesi faaliyetlerini olumsuz etkilediği görülmüştür.

Yapılandırma gelirleri ile icra tahakkuk ve tahsilat bilgilerine ilişkin rakamlar aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Yıllar itibariyle yapılandırma gelirleri ile icra tahakkuk ve tahsilat tutarları (Milyon TL)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016 (tahmin)
Yapılandırma tahsil	1.479	6.676	1.698	149	7.772	2.961	1.873	2.942	6.441	1.455
İcra tahakkuk	3.341	2.313	6.538	6.168	3.112	8.264	9.402	5.328	2.848	
İcra tahsilat	932	1.506	1.795	2.037	2.564	3.287	4.232	3.504	3.694	

Tabloya göre, yapılandırmalardan ilk yıl önemli tutarda gelir elde edilmesine rağmen sonraki yıllarda tahsilat tutarlarında önemli oranda düşüşler olduğu görülmektedir. Yapılandırmaların uygulandığı 2008, 2011 ve 2015 yıllarında icra tahakkuk oranlarındaki azalmalar da dikkat çekicidir. Bilindiği üzere, yapılandırma işlemleri, icra takibini durdurmakta, bozulma sonrası tekrar başlatılmaktadır. Bu nedenle, Kurum alacaklarının yapılandırmasına ilişkin yasal düzenlemeler, bir yandan icra tahakkuk ve tahsilat rakamlarının düşmesine, diğer yandan servislerde iş yoğunluğunun artmasına neden olmaktadır. Bu da icra sisteminin normal işleyişini olumsuz etkilemektedir.

C) Otomatik icra uygulaması tamamen Kurum Başkanlığının takdiriyle yürütülmektedir. Uygulamanın başladığı yılda otomatik icra uygulaması her ay yapılırken, 2015 yılında bir kez yapılmıştır. Bu durum, Kurumun alacaklarını tahsil kabiliyetini düşürmektedir.

D) Birkaç üniteye yürütülen ve uygulanmasına son verilen pilot uygulama dışında, e-haciz uygulamasının yaygınlaştırılması faaliyetlerine ara verilmiştir.

E) Borçlarını yeniden yapılandıran sigortalıların yeniden yapılandırma anlaşmalarının bozulup bozulmadığı hususu her ay düzenli olarak kontrol edilmemektedir.

F) İdari para cezalarında, GSS prim borçlarında ve özel sektöre ait ihaleli işlere ait sigorta primleri borçlarında otomatik icra uygulanmamaktadır. Özellikle, iş yoğunluğu

nedeniyle, tamamlanmış ihale konusu iş ve özel bina inşaatı dosyalarından uzun dönem gayri faal durumda bekleyen dosyaların borç tespiti yapılamamaktadır.

G) Kurumun muhasebe sisteminde, yapılan icra tahsilatlarından işyeri dosyalarına (H/C kartlarına) aktarılmayan tutarlar bulunmaktadır. Tasfiye sürecinin bir an önce tamamlanmaması muhasebe sistemi için risk oluşturmaktadır.

H) Tahsil imkanı kalmayan icra alacakları ile ilgili güncelleme çalışmaları yapılmamaktadır.

I) Afet nedeniyle ertelenen borçlardan tecil ve taksitlendirilmesi yapıp da bozulanların mahsup işlemleri düzenli olarak yapılmamaktadır.

İ) Ünitelerde icra işlemleri İcra Takip Haciz ve Satış Servisleri tarafından yürütülmektedir. Bir icra memuru başına düşen icra takip dosya sayısı kurum verilerine göre yaklaşık 5.800 adettir. Kurumun tespitine göre, olması gereken dosya sayısı 3.500 adettir. İcra servislerinde yaklaşık 39 milyar TL alacak takip edilmektedir. Bu durum alacakların tahsili konusunda risk oluşturmaktadır.

J) Borçlarını 6183 sayılı Kanun'un 48'inci maddesi kapsamında taksitlendiren 4/b kapsamındaki sigortalılardan bazılarının ödeme yükümlülüklerini yerine getirmeden de sağlık hizmetlerinden yararlandıkları görülmüştür.

Kamu idaresi cevabında; A) Belediyeler dışında 4/1-c maddesi kapsamında idari para cezası borcu olan kamu idarelerinin borçlarının icraya intikal işlemlerinin yapılacağı programın yazılımının devam ettiğini, çalışmaları devam eden Sosyal Güvenlik Kurumu Bütünleşik Mali Sistem Projesi kapsamında hazırlanacak teknik şartnamede, 4/1-c maddesi kapsamında kesenek/prim ve idari para cezasına ait tahakkuk, tahsilat, borç kayıtları, yapılandırma, icraya intikal işlemleri ile tecil ve taksitlendirme işlemlerine ait program gereksinimlerinin ilgili birime bildirildiğini,

Manuel olarak yürütülen yapılandırma veya taksitlendirmenin kaldırılması işleminin otomatik olarak gerçekleşmesine yönelik program çalışmalarının devam etmekte olduğunu ifade etmiştir.

B) Kurum alacaklarının yeniden yapılandırma işlemlerinin, yasa koyucunun insiyatifi doğrultusunda yerine getirilmekte olduğunu ifade etmiştir.

C) İdare, icra işlemlerinin ve dosya sayısının yoğunluğu nedeniyle alacaklarının merkezden icra servisine intikal ettirilmesi programının yılda en fazla 2 kez çalıştırılması,

ancak birinde tüm alacakların icraya verilmesi, diğerinde ise borç miktarının dikkate alınmasının uygun olduğunu ifade etmiştir.

D) İlgili birimce elektronik imzalama kod paketlerinin güncelleme çalışmalarının devam ettiğini, kod paketinin güncelleme çalışmasının bitirilmesini müteakip pilot il uygulamasının genişletilerek 2016 yılı içinde programın ülke geneline açılacağını ifade etmiştir.

E) Yapılandırma anlaşmaları bozulan 4/1-b sigortalılarının sistem üzerinden her ay düzenli olarak alınmasının mümkün olduğunu ve bu yönde işlem tesis edileceğini ifade etmiştir.

F) GSS alacaklarının da dahil olduğu icra takip programı ile ilgili çalışmaların devam ettiğini, bu programın bitirilmesine müteakip GSS ve 4/1-b - 4/1-c alacaklarının takibinin yapılacağını, diğer yandan özel bina inşaatları borçlarının da otomatik icraya aktarılması işlemleri için gerekli çalışmalara başlanacağını ifade etmiştir.

G) İcra emanet tutarları ile ilgili sistemden liste alındığı ve bu tutarların ilgili hesaplara atılmasına yönelik 29 Şubat 2016 tarihinde taşra birimlerine talimat verildiği ifade edilmiştir.

H) Tahsil imkânı bulunmayan alacakların ölüm, iflas, mal varlığının olmaması gibi durumlara ait verilerin Kurumda bulunduğu ve 5510 sayılı Kanunun 88 inci maddesinde tahsil imkânı kalmayan ve üzerinden 10 yıl geçmiş alacakların terkin yapılabilmesine yönelik yasal düzenlemeye ihtiyaç duyulduğu ifade edilmiştir.

I) İşverenlerin 4/1-a borçları bakımından afet nedeniyle ertelenen borçlardan tecil taksitlendirme yapılanların mahsup işlemlerinin on-line olarak yapılmakta olduğu,

4/1-b kapsamında ise, tecil taksitlendirme talebi olup anlaşmaları bozulanların taleplerinin manuel olarak yapıldığı ve 6183 sayılı Kanunun 48 inci maddesi taksit programı Güvence programına alındıktan sonra işlemlerin otomatik olarak gerçekleştirileceği ifade edilmiştir.

İ) Konuyla ilgili olarak çalışma başlatıldığı ifade edilmiştir.

J) Prim borçları için 6183 sayılı Kanunun 48 inci maddesi kapsamında tecil taksitlendirme talebinde bulunan 4/1-b kapsamındaki sigortalıların talep tarihindeki ay sonu itibarıyla olan borçları üzerinden taksitlendirme yapılanlar ile taksit ödeme yükümlülüklerini

bir takvim yılında iki defadan fazla ihlal etmeyenler ile cari dönemlere ilişkin dört defadan fazla ihlal etmeyenlerin sağlık uygulamasından yararlandıklarını, ifade etmiştir.

Sonuç olarak; A) İdare, bulgumuzda belirtilen hususlara iştirak etmektedir. İcradaki, yapılandırmadaki, tecil ve taksitlendirmedeki borçların birbirleriyle olan geçişlerinin anlık ve güncellenebilir olması için alacakların takip edildiği kaynak programlar ile muhasebe arasında otomatik entegre bir sistem kurulmalıdır.

B) Yapılan yapılandırmalar kurumun gelirlerinin tahakkuk tahsilat ve takip sürecini etkileyerek uzun dönemli aktüeryal dengesinde değişime yol açmaktadır. Bu konuda Katılım Öncesi Ekonomik Program'da (2014 - 2016) "Sosyal güvenlik sisteminin aktüeryal dengesini tehdit eden prim yapılandırmaları ekonomik kriz ve doğal afet gibi istisnai haller dışında uygulanmayacaktır." şeklinde hükme yer verilmiştir. Ayrıca Onuncu Kalkınma Planında da (2014-2019) Prim yapılandırmaları ekonomik kriz ve doğal afet gibi istisnai haller dışında uygulanmaması konusunda bir ilke benimsenmiştir. Dolayısıyla olağanüstü haller dışındaki yapılandırmaların mali sistem üzerinde etkileri olduğu kabul edilmiştir.

Bu bağlamda; yapılandırma ve icra rakamlarındaki değişimlerin, Kurumun uzun dönemde aktüeryal dengesine olan etkilerinin araştırılmasının ve sonuçlarının değerlendirilmesinin uygun olacağı düşünülmektedir.

C) Kurumun alacaklarının tahsil kapasitesinin artırılması ve tahsilat sürecindeki riskin minimum düzeye indirilmesi için otomatik icra uygulamasının yasal bir kurala bağlanması uygun olur.

D) E-mevduat haczi ile ilgili uygulamanın yaygınlaştırılmasının Kurum alacaklarının tahsilat kabiliyetinin artırılmasına katkı vereceği düşünülmektedir.

E) Yeniden yapılandırma anlaşmalarının düzenli olarak kontrol edilmesinin yapılandırma sürecinin işleyişine ve kontrolüne katkı vereceği düşünülmektedir.

F) İdari para cezalarında, GSS prim borçlarında ve özel sektöre ait ihaleli işlere ait sigorta primleri borçlarında otomatik icra uygulamasına geçilmesi, hem kurum gelirlerinin mali sistem içinde takibini kolaylaştıracak hem de kurum gelirlerini artırmaya etkisi olacaktır.

G) Tasfiye sürecinin en kısa sürede tamamlanarak kurum alacaklarının takip ve tahsilindeki riskler ortadan kaldırılmalıdır.

H) Tahsil imkânı kalmayan alacakların takibi, hem Kurum alacaklarının gereğinden fazla görünmesine hem de gereksiz iş gücü ve zaman kaybına neden olmaktadır. Bu nedenle; tahsili imkansız alacakların tasfiye edilerek, tahsil ve takip için ayrılan kaynakların tahsili yüksek alacaklara yönlendirilmesinin kurumun tahsil kabiliyetini artıracakları değerlendirilmektedir.

I) Afet nedeniyle ertelenen borçlardan tecil ve taksitlendirilmesi yapıp da bozulanların mahsup işlemlerinin manuel yerine otomatik bir sistem üzerinden düzenli olarak yapılmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir.

İ) İcradaki alacakların takip ve tahsilinin daha sağlıklı yürütülebilmesi için icra işlemlerinin yoğun olduğu ünitelerde icra memuru sayısının artırılması uygun olur.

J) Ödeme yükümlülüklerini yerine getirmeyen sigortalıların, taksitlendirme anlaşmalarının bozulması işlemlerinin manuel yerine otomatik yapılarak, sağlık hakkından yararlanma koşulları düzenli olarak kontrol edilmelidir. Ancak bu şekilde, sağlık yardımından haksız yararlanmaların önüne geçilebilecektir.

BULGU 3: Kurum Alacaklarıyla İlgili Yürütülen İcra İşlemlerinin Muhasebe Sistemine İntikal Ettirilmemesi, İzleme ve Takibin Diğer Sistemler Üzerinden Yapılması

İcraya intikal ettirilerek takibe alınan Kurum alacaklarının muhasebe sistemi dışında takip edildiği, 121 Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabı'nda izlenerek raporlanmadığı görülmüştür.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 67'nci maddesinde; mevzuatı gereğince tahakkuk ettirilen alacaklardan takibe alınan tutarların izlenmesi için 121 Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabı'nın kullanılacağı hükme bağlanmıştır.

27.01.2016 tarih ve SGK/2016-20 sayılı yazıya istinaden SGK'dan alınan veriye göre; 31.12.2015 tarihi itibarıyla Kurumun icra takibinde toplam 39.483.279.526,12 TL tutarında alacağı bulunmakta olup ayrıntısı aşağıdaki tabloda gösterildiği şekildedir:

31.12.2015 TARİHİ İTİBARIYLA İCRA TAKİBİNDEKİ ALACAK BİLGİLERİ					
	PRİM	İŞSİZLİK S.	İ.P.C	DAMGA V.	DiĞERLERİ
ASIL	23.166.532.220,96	2.023.661.038,89	851.234.061,78	243.298.481,55	82.455.374,64
G.ZAMMI	11.780.838.932,72	897.711.804,72	322.990.931,76	82.733.286,76	31.823.392,34
TOPLAM	34.947.371.153,68	2.921.372.843,61	1.174.224.993,54	326.031.768,31	114.278.766,98
GENEL TOPLAM					39.483.279.526,12

Kurumun icra takibindeki toplam 39.483.279.526,12 TL tutarındaki alacağının 34.947.371.153,68 TL'si sigorta primi, 2.921.372.843,61 TL'si işsizlik sigortası primi, 1.174.224.993,54 TL'si idari para cezası, 326.031.768,31 TL'si damga vergisi, 114.278.766,98 TL'si ise eğitime katkı payı ve özel işlem vergisi gibi diğer kalemlerden oluşmaktadır.

Yapılan incelemede, icra takibinde bulunan Kurum alacaklarına ilişkin izleme ve takip işlemlerinin diğer sistemler üzerinden yürütülerek muhasebe sistemine intikal ettirilmemesi nedeniyle icra takibindeki toplam 39.483.279.526,12 TL tutarındaki kurum alacağının mali tablolarda raporlanmadığı görülmüştür. Şöyle ki, tahakkuk etmiş Kurum alacaklarından icraya intikal ettirilerek takibe alınan tutarların muhasebe sisteminde kayıt altına alınarak 121 Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabı'nda izlenmesi gerekirken bu hesapta herhangi bir kayıt bulunmamaktadır. 121 no.lu hesabın kullanılmaması, mali tablo kullanıcılarına SGK'nın takipli alacağının olmadığı bilgisini raporlamaktadır ki, bu durumun gerçeği yansıtmadığı ortadadır.

Kamu idaresi cevabında; İşveren Sisteminin muhasebe sistemi ile tam olarak entegre olmaması nedeniyle cari kartlar üzerinde muhasebe kaydından bağımsız işlemler yapılmakta olduğu, bu durumda muhasebe sistemi tarafından üretilmekte olan mali tablolarda, İşveren Sisteminde mevcut olandan farklı bir alacak durumunun ortaya çıktığı, İşveren Sisteminin muhasebe ile tam olarak entegre bir biçimde çalışmasını teminen MOSİP ile İşveren Sistemi arasında Bütünleşik Mali Sistem (BMS) adıyla bir entegrasyon çalışmasının başlatılmış olup ilgili çalışmanın halen devam ettiği, bununla birlikte, halen İşveren Sistemi üzerinde takip edilen icra dosyalarının ayrı bir şekilde takibi ve icra kayıtlarındaki tüm değişiklikler ve iptallerin de MOSİP'e yansımış olacağı, yazılım çalışmasının tamamlanması ile birlikte yapılandırma kanunları kapsamında İşveren Sisteminde takip edilen alacaklara yönelik yapılan tahsilat iptali ve yeniden tahsilat kaydı işlemlerinin de muhasebe sistemi ile bağlantısının kurulmasının söz konusu olacağı, bu kapsamda, 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendi sigortalıları açısından mali işlemlerin ilgili hesaplar kullanılmak suretiyle muhasebe disiplini altına alınacağı,

Ayrıca, 4/1-c, GSS, Ek 5, Ek 6, isteğe bağlı sigorta kolları gibi MOSİP'de 120 kodlu hesaplarda tahakkuku oluşturulan Kurum alacaklarının, 121 kodlu hesaplara aktarımına ilişkin teknik yapının mevcut olmakla birlikte, bu yapının MOSİP ile kaynak programların entegrasyonunun sağlanması sonrasında kullanıma açılacağı,

ifade edilmiştir.

Sonuç olarak; kurum alacaklarının muhasebe sistemine tam ve doğru şekilde yansıtılmasını temin etmek üzere icraya intikal ettirilen tutarların 121 Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabı'na kaydedilerek mali tablolarda raporlanması gerekmektedir.

BULGU 4: Kurum Alacaklarının Tecil ve Tehir Edilmesine İlişkin Mali İşlemlerin Muhasebe Sistemine Dönemsellik İlkesine Uygun Olarak Yansıtılmaması

Yapılandırma, taksitlendirme, afetler nedeniyle erteleme ve benzeri sebeplerle bir yılı aşan süreyle tecil ve tehir edilen Kurum alacaklarının muhasebeleştirilmesinde dönemsellik ilkesine aykırı olarak 222 Gelirlerden Tecilli ve Tehirli Alacaklar Hesabı'nın kullanılmadığı görülmüştür.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 68'inci maddesinde, gelirlerden alacaklar veya gelirlerden takipli alacaklar hesaplarında kayıtlı tutarlardan bir yıl veya içinde bulunulan faaliyet dönemi sonunu geçmeyen bir süreyle tecil veya tehir edilen tutarların izlenmesi için 122 Gelirlerden Tecilli ve Tehirli Alacaklar Hesabı'nın, 115'inci maddesinde ise, gelirlerden alacaklar veya gelirlerden takipli alacaklar hesaplarında kayıtlı tutarlardan mevzuatı gereğince bir yılı aşan bir süreyle tecil veya tehir edilen tutarların izlenmesi için 222 Gelirlerden Tecilli ve Tehirli Alacaklar Hesabı'nın kullanılacağı hükme bağlanmıştır.

SGK 2015 yılı kesin mizanı incelendiğinde, 122 Gelirlerden Tecilli ve Tehirli Alacaklar Hesabı'nın görünümü aşağıdaki tabloda gösterildiği şekildedir:

2015 yılı Kesin Mizanında 122 Gelirlerden Tecilli ve Tehirli Alacaklar Hesabı

122.02.03.01.04	Ek Karşılıklar	27.673.944,19
122.02.04.01.01	Sosyal Güvenlik Destekleme Primi Geliri	325.771.203,73
122.02.20.01.03	Kamu Hizmetlerinde Çalışanlardan Prim Gelirleri (Memurlar)	516.374.272,04
122.02.20.01.04	İsteğe Bağlı Sigorta Prim Gelirleri	5.882.849,72
122.02.20.01.05	Tarım Sigortası Prim Gelirleri	24.865.308,77
122.02.20.01.13	GSS Primleri (5510/60)	149.778.835,19
122.02.20.01.99	Diğer Prim Gelirleri	2.156.760,72
122.05.01.09.99	Diğer Faizler Gelir Tahakkukları	213.878.174,84
122.05.04.01.01	Primler	115.887.909,72
122.05.09.01.06	Yapılandırılan Hukuki Takipteki Alacaklar	10.392.908,84
122.05.09.05.06	Yapılandırılan Kişi Borçları	57.881.182,78
	Toplam	1.450.543.350,54

31.12.2015 tarihi itibari ile, 122 Gelirlerden Tecilli ve Tehirli Alacaklar Hesabı 1.450.543.350,54 TL tutarında borç bakiyesi verdiği halde, 222 Gelirlerden Tecilli ve Tehirli Alacaklar Hesabı'nda herhangi bir kayıt bulunmamaktadır. Kurum alacaklarından bir yılı aşan süreyle tecil veya tehir edilen tutarların 222 no.lu hesapta izlenmesi gerektiği dikkate alındığında, bu hesabın kullanılmaması, mali tablo kullanıcılarına SGK'nın bir yıldan uzun vadeli bir alacağının olmadığı bilgisini raporlamaktadır ki, bu durumun gerçeği yansıtmadığı ortadadır. Şöyle ki, 19.01.2016 tarih ve SGK/2016-13 sayılı yazıya istinaden SGK'dan alınan veriye göre, 2015 yılı içerisinde sadece 6183 sayılı Kanun'un 48'inci maddesi kapsamında 1.038.486.504,54 TL tutarında tecil ve taksitlendirme işlemi gerçekleştirilmiş olup bu tutarın içerisinde bir yılı aşan taksitlendirmelerin olduğu dikkate alındığında, söz konusu Kurum alacaklarının dönemsellik ilkesine uygun olarak muhasebeleştirilmediği, dolayısıyla mali tabloların tecil ve tehir edilen Kurum alacakları hususunda tam ve doğru bilgi içermediği görülmektedir.

Kamu idaresi cevabında; bulguda belirtilen durumla ilgili olarak, öncelikle MOSİP'e alınmayan tüm primlerin kaynak sistemlerden cari yıl ve gelecek döneme ait yapılandırılmış prim tutarlarının şahıs ve işveren bazında entegre sistemlerle MOSİP'e alınması gerektiği, İşveren ve Güvence Sistemi ile MOSİP entegrasyonu sonrasında yapılandırma işlemlerine ilişkin tüm mali iş ve işlemlerin öneride belirtildiği doğrultuda, mali tablolarda yer almasının sağlanacağı ve söz konusu tutarların MOSİP üzerinde 122 ve 222 kodlu hesaplarda takip edilebileceği, ifade edilmiştir.

Sonuç olarak; yapılandırma, taksitlendirme, afetler nedeniyle erteleme ve benzeri sebeplerle bir yılı aşan süreyle tecil ve tehir edilen Kurum alacaklarının muhasebe sistemine tam ve doğru şekilde yansıtılmasını temin etmek üzere tecilli ve tehirlil alacakların dönemsellik ilkesine uygun bir şekilde sınıflandırılarak mali tablolarda raporlanması gerekmektedir.

BULGU 5: Bazı Kurum Alacakları Hakkında Yasal Sürecin Başlatılmaması

5510 sayılı Kanun'un 60 (g) maddesine göre tahakkuk etmiş olduğu halde ödenmemiş genel sağlık sigortası primi alacakları, 5510 Sayılı Kanun'un 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamındaki sigortalıların Kuruma olan prim borçları ile tarımsal tevkifat kesinti sorumlularının uhdesinde kalan Kurum alacakları hakkında yasal sürecin başlatılmadığı görülmüştür.

5502 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumu Kanunu'nun 37'nci maddesinde; "*Süresi içinde ödenmeyen sosyal sigorta ve genel sağlık sigortası primleri, işsizlik sigortası primleri, İdarî para cezaları, gecikme zamları, katılım payları Kurum alacağına dönüşür ve bu alacakların tahsilinde, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsili Usulü Hakkında Kanun'un 51'inci 102'inci ve 106'inci maddeleri hariç diğer maddeleri uygulanır.*" hükmü ile,

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 88'inci maddesinde; "*Kurumun süresi içinde ödenmeyen prim ve diğer alacaklarının tahsilinde, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsili Usulü Hakkında Kanununun 51'inci, 102'inci ve 106'inci maddeleri hariç, diğer maddeleri uygulanır. Kurum, 6183 sayılı Kanunun uygulanmasında Maliye Bakanlığı ile diğer kamu kurum ve kuruluşları ve mercilere verilen yetkileri kullanır.*" hükmüne yer verilmiştir.

5510 sayılı Kanun'un 60 (g) maddesine göre tahakkuk etmiş olduğu halde ödenmemiş genel sağlık sigortası primi alacakları gecikme zammı hariç (12.330.323.572 TL), 5510 Sayılı Kanun'un 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamındaki sigortalıların Kuruma olan prim borçları (5.333.434.664 TL) ile tarımsal tevkifat kesinti sorumlularının uhdesinde kalan (9.560.937 TL) tutarındaki kurum alacakları hakkında yasal sürecin başlatılmadığı tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında; GSS prim borçları silinmiş olup kalan prim borçlarından yasal süresinde ödenmeyen genel sağlık sigortası primlerinin idari takibini yapmak için mevzuat ve bilgisayar programı çalışmalarının yapılmakta olduğu, çalışmalar tamamlandığı zaman bu alacaklar için idari takip işleminin başlatılacağı,

İcra programının yazılımının tamamlanmasına kadar mevcut ödenmeyen tarım tevkifat kesintilerinin 6183 sayılı Kanun uyarınca Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü/ Sosyal Güvenlik Merkezlerinde kurulu İcra Takip Haciz ve Satış Servisince manuel ortamda takip edilmesi hususunda 17/03/2016 tarihli ve 78814613-2060504-2016-E.1622251 sayılı Genel bir Yazının yayımlandığı,

Diğer taraftan süresinde ödenmeyen 4/1-b prim alacaklarının icra takibi ve haczi için, 2016 yıl sonuna kadar gerekli program çalışmalarının tamamlanmasının hedeflendiği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak; kurum alacaklarının zamanaşımına uğramadan ve tahsil riski oluşmadan güncel alacak rakamları üzerinden yasal sürecin bir an evvel başlatılarak, takip ve tahsil işlemlerinin yürütülmesi gerektiği düşünülmektedir.

BULGU 6: Kurumun Mali Tablolarında Yer Alan Hizmet Borçlanmalarına İlişkin Tahakkuk ve Tahsilatların Gerçek Tutarları Yansıtması

Sosyal Güvenlik Merkezlerince (SGM) süresi içinde ödenmeyen hizmet borçlanmalarına (doğum, askerlik, yurtdışı vb.) ilişkin tahakkuk kayıtlarının iptal edilmemesi nedeniyle Kurum mali tablolarında yer alan hizmet borçlanmalarına ilişkin tahakkuk ve tahsilatların gerçek tutarları yansıtmadığı görülmüştür.

1.7.2010 tarihli ve 27628 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “*Hizmet Borçlanma İşlemlerinin Usul Ve Esasları Hakkında Tebliğin*” 9’uncu maddesinde; hesaplanan borcun, tebliğ tarihinden itibaren bir ay içerisinde sigortalı veya hak sahipleri tarafından Kuruma ödeneceği, bir ay içinde ödenmeyen borçlanmaların geçerli sayılmayacağı, süresi içinde tebliğ edilen borcunu ödemeyenler ile kısmi ödeme yapanların kalan sürelerinin borçlandırılması için ayrıca yeni başvuru şartı aranacağı hüküm altına alınmıştır.

31.12.2015 tarihi itibarıyla Kurumun alacak hesaplarının gerçek değeri yansıtması amacıyla; hizmet borçlanmalarından doğan ve süresi içinde ödenmediğinden alacak niteliğini kaybetmiş bulunan yaklaşık 5 milyar TL tutarın iptal edilerek güncellenmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

Kamu idaresi cevabında; borçlanma programının 20/08/2012 tarihi itibarıyla on-line tahsilata geçtiğini, bu tarihe kadar olan kayıtların sisteme otomatik olarak aktarıldığı, on-line tahsilata geçilmeden önceki programda, tebliğ tarih bilgisi "zorunlu alan" olmadığından otomatik olarak atılan kayıtlarda tebliğ tarihi bilgisinin boş olarak aktarıldığı, bu kapsamda MOSİP Sistemine atılan kayıtlardan tebliğ tarihi boş olan kayıtlara ilişkin listenin ilgili birimlerden istenildiğini ve tebliğ tarihi güncellemelerinin yapılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak; Kurumun mali tablolarında yer alan hizmet borçlanmalarına ilişkin tahakkuk ve tahsilatların gerçek tutarları göstermesi için güncelleme çalışmalarının bir an önce yapılmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir.

BULGU 7: Sigorta Şirketleri ve Güvence Hesabı'ndan SGK'ya Aktarılması Gereken Tutarlara İlişkin Güncelleme Çalışmalarının Tamamlanmaması

Sigorta şirketleri ve Güvence Hesabı'ndan SGK'ya aktarılması gereken tutarlara ilişkin güncelleme çalışmalarının tamamlanmamasının Kurumun sigorta şirketlerinden olan alacaklarının takip ve tahsil sürecinde zafiyet oluşturduğu görülmüştür.

13.02.2011 tarihli ve 6111 sayılı Kanun ile değişik 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 98'inci maddesi ve 6111 sayılı Kanun'un geçici 1'inci maddesiyle; trafik kazalarından kaynaklanan sağlık hizmet bedellerinin tahsiline ilişkin düzenleme yapılmış, arkasından sözü edilen Kanun'un uygulanmasıyla ilgili hazırlanan Yönetmelik 27.08.2011 tarihli ve 28038 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. 15.09.2011 tarihli ve 2011/17 sayılı “Trafik Kazaları Nedeniyle İlgililere Sunulan Sağlık Hizmet Bedellerinin Tahsiline ilişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik Uygulamasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Genelge” ile de ilgili sigorta şirketlerinin ve Güvence Hesabının yükümlülükleri, branşlarına göre 6111 sayılı Kanun'un yayımından önce ve sonra meydana gelen trafik kazaları için farklı ödeme esaslarına bağlanmıştır.

Müsteşarlıkça anılan Genelge çerçevesinde ödemenin yapılması için ilgili sigorta şirketlerine talimat yazılmış, dönem ve sigorta branşına ait şirket yükümlülüklerini gösteren bilgiler de SGK'ya gönderilmiştir. Diğer taraftan söz konusu Yönetmelik kapsamında kalan diğer branşlara ve dönemlere ait Kurum alacağı tutarları da SGK'ya bildirilmiştir. Hazine Müsteşarlığı Sigorta Bilgi Merkezinin kurmuş olduğu bilgi işlem alt yapısı sistemi de SGK'nın erişimine açılmıştır.

Uygulamanın başladığı 2011 tarihi ile 2015 tarihleri arasında, mevzuatta bir kaç kere değişiklik olması, yargı kararlarının yürütmeyi durdurması ile yeni uygulama hükümlerinin ortaya çıkması, alacak tutarları ile tahakkuk dönemi ve tutarına ilişkin son ödeme tarihinin Sigorta Bilgi ve Gözetim Merkezi WEB sayfasında yer almaması gibi nedenlerle, Hazine Müsteşarlığı Sigorta Bilgi Merkezi ile Kurumun tahakkuk kayıtları arasında farklar oluşmuştur. Bu durumun Hazine Müsteşarlığının sonradan yapmış olduğu tahakkuk değişikliklerinin MOSİP sisteminde kayıt altına alınmaması ile yapılan bazı tahsilatların döneminin açıkça belirtilmemesinden dolayı farklı tarihlere işlenmesinden kaynaklandığı görülmüştür.

Kurumun sigorta şirketlerinden olan alacaklarının takip ve tahakkuk işlemleri Sigorta Primleri Genel Müdürlüğünce, tahsilat işlemleri de Strateji Geliştirme Başkanlığı Muhasebe Daire Başkanlığınca yürütülmektedir. Sigorta Primleri Genel Müdürlüğünün kayıtlarına göre, sigorta şirketlerinden olan alacak tahakkuk toplamı 2.750 milyon TL iken Kurumun muhasebe kayıtlarında bu rakamdan farklı tahakkuk tutarı gözükmemektedir.

Yapılan incelemede; rakamlar arasında mutabakatın sağlanamaması ya da geç yapılmasının Kurum için risk oluşturduğu görülmüştür. Örneğin; Hazine Müsteşarlığının Ege

Sigorta A.Ş.'nin tüm branşlardaki ruhsatını 07.08.2015 tarih itibariyle iptal etmesi üzerine, SGK'nın yapmış olduğu tahakkuk ve tahsilat güncellemeleri sonucunda ilgili sigorta şirketinden yaklaşık 73 milyon TL alacağı olduğu ortaya çıkmıştır. Görüldüğü üzere, alacak rakamlarının güncellenmesindeki gecikmeler, tahsilatın gerçekleştirilmesini riske atmaktadır. Ödenmeyen Kurum alacaklarının tahsilatına ilişkin yasal süreçler bir an önce başlatılmalıdır.

Kamu idaresi cevabında; sigorta şirketleriyle ilgili çalışmaların devam ettiğini ve çalışması biten sigorta şirketlerine ait raporların gereğinin yapıldığını ifade etmiştir.

Sonuç olarak; sigorta şirketlerinin Kuruma aktarması gereken borç tutarlarının en kısa sürede güncellenerek kesinleştirilmesinin, Kurum alacaklarının tahakkuk, tahsilat ve mahsuplaşma işlemlerinin mutabakata varılmış tutarlar üzerinden sonuçlandırılmasının ve tespit edilen ödenmemiş sigorta primlerinin tahsilatı için yasal sürecin bir an önce başlatılmasının gerekli olduğu değerlendirilmektedir.

BULGU 8: 4447 Sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu ile Tahsil Görevi Kuruma Verilen İşsizlik Sigortası Primlerinin Takip ve Tahsil Maliyetinin Kurum Bütçesinden Karşılanması

Sosyal Güvenlik Kurumunun gelirleri arasında yer almayan, 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu ile tahsil görevi Kuruma verilen işsizlik sigortası primlerinin takip ve tahsil maliyetinin Kurum bütçesinden karşılandığı görülmüştür.

SGK ile İŞKUR arasında yapılan “4447 Sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu ile 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun Uygulanmasına İlişkin Protokol” çerçevesinde Kurumun, işsizlik sigortası primlerini tahsil edilen ayı izleyen ayın 15'ine kadar Fon hesaplarına prim ve gecikme zammı ayırımını yaparak aktaracağı hususunda düzenleme yapılmış olmakla birlikte prim tahsilatında katlanılacak maliyetlerin nasıl karşılanacağına yönelik bir hükme yer verilmemiştir. İşsizlik sigortası primi tahsilatlarında maliyetlere SGK katlanmaktadır.

Kurum tarafından 2013 yılında yaklaşık 7 milyar TL, 2014 yılında 7.5 milyar TL ve 2015 yılında da yaklaşık 9 milyar TL tutarında işsizlik sigortası prim, gecikme zammı ve faiz tahsil edilerek İşsizlik Sigortası Fon Hesabına aktarılmıştır. Ayrıca icrada takip edilen yaklaşık 3 milyar TL bulunmaktadır.

Yapılan incelemelerde; Kurumun 4447 sayılı Kanun'un ilgili maddeleri uyarınca, yürütmüş olduğu işsizlik sigortasına ilişkin prim, gecikme zammı ve faizlerinin takip ve tahsilat faaliyetlerinin Kuruma bir maliyetinin olduğu, ortaya çıkan bu maliyetlerin Kurumun bütçesinde faaliyet ayrıntısının gösterilmediği, kayıt altına alınmadığı, bu durumun mali yönden genel yönetim giderlerini artırarak faaliyet sonuçlarını etkilediği görülmüştür.

5018 sayılı Kanun'un "Bütçe İlkeleri" başlıklı 13'üncü maddesinde; bütçelerin hazırlanması, uygulanması ve kontrolüne ilişkin ilkeler belirtilmiştir. Buna göre; " *Bütçeler kalkınma planı ve programlarda yer alan politika, hedef ve önceliklere uygun şekilde, idarelerin stratejik planları ile performans ölçütlerine ve fayda-maliyet analizine göre hazırlanır, uygulanır ve kontrol edilir. Bütçe, kamu malî işlemlerinin kapsamlı ve saydam bir şekilde görünmesini sağlar. Belirli gelirlerin belirli giderlere tahsis edilmemesi esastır. Bütçelerde gelir ve gider denkleğinin sağlanması esastır. Bütçe gelir ve gider tahminleri ile uygulama sonuçlarının raporlanmasında açıklık, doğruluk ve malî saydamlık esas alınır. Kamu idarelerinin tüm gelir ve giderleri bütçelerinde gösterilir.*"

Yukarıda belirtilen bütçe ilkelerine göre; İdareler, harcamalarını kalkınma planı ve programlarda yer alan politika, hedef ve önceliklere uygun, stratejik plan ile performans ölçütlerine ve fayda-maliyet analizine göre, performans hedefleri ile bu hedefleri gerçekleştirmek için öngörülen maliyetler arasında bağlantı kurarak yapacaklardır.

Oysaki; Kurumun işsizlik sigortası primlerinin tahsilatına ilişkin yapmış olduğu giderler genel olarak Kurumun kendi hesaplarında görünürken toplanan işsizlik primi geliri de İŞKUR'un hesaplarında görülmektedir. Bu durum 5018 sayılı Kanun'da yer alan "Bütçe İlkeleri" esaslarına uymamaktadır.

Kamu idaresi cevabında; bulguda belirtilen konuyla ilgili olarak gerekli mevzuat ve düzenlemelerin yapılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak; İdare, bulgumuzda belirtilen hususlara iştirak etmektedir. Bu bağlamda; İdarenin yürütmüş olduğu faaliyetlerinde, 5018 sayılı Kanun'da yer alan "Bütçe İlkeleri" esaslarına uyulması ve hesap verebilirlik ile saydamlığın sağlanabilmesi için, İşsizlik Sigortası Fon gelirlerinin tahsilinde katlanılan maliyetlerin karşılanmasına yönelik bir düzenlemenin yapılmasının uygun olacağı düşünülmektedir.

BULGU 9: Kurum Mali Tablolarında Sözleşmeye Bağlı Gider Taahhütlerinin Gösterilmemesi

Kurumun 31.12.2015 tarihli kesin mizanının incelenmesi sonucunda, 920-Gider Taahhütleri Hesabı ile 921-Gider Taahhütleri Karşılıkları Hesabının muhasebe kayıtlarında ve raporlamada kullanılmadığı görülmüştür.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinin "920- Gider Taahhütleri Hesabı" başlıklı 300'üncü maddesinde; bu hesabın, yılı için geçerli sözleşmeler ile ertesi malî yıl veya yıllara geçerli olmak üzere yapılan sözleşmelere dayanılarak girişilen ve mevzuatı gereğince bunlara ilave edilen taahhüt tutarları ile bunlardan yerine getirilenler veya feshedilenlerin sözleşme fiyatlarıyla izlenmesi için kullanılacağı, hüküm altına alınmıştır. Aynı Yönetmelik'in "921-Gider Taahhütleri Karşılığı Hesabı" başlıklı 301'inci maddesinde ise; bu hesaba gider taahhütleri hesabına yazılan tutarların kaydedileceği ifade edilmiştir. SGK Muhasebe Yönergesinin 68'inci maddesi de aynı hükümleri ihtiva etmektedir.

920 ve 921 no'lu Taahhüt hesapları devlet muhasebesinin 9-Nazım hesaplar ana grubu içerisinde yer almaktadır. Bu ana hesap grubu, varlık, kaynak, gelir ve gider hesaplarında izlenmeyen ve muhasebenin sadece bilgi verme görevi yüklediği işlemler ile kamu idarelerinin muhasebe disiplini altında toplanması istenen işlemleri ve gelecekte doğması muhtemel hak ve yükümlülüklerini kapsamaktadır. İleride yükümlülük doğurabilecek işlemler ile kamu idarelerinin her türlü garantileri ve taahhütleri bu grupta açılacak hesaplara kaydedilmekte ve raporlanmaktadır.

Gider taahhütleri hesaplarının kullanılmaması; mali tablolardan Kurumun sözleşmeye bağlanan işleri ile yıl içinde ya da yıllara sair taahhüt ettiği tutarların izlenememesine yol açmaktadır. Kurumun merkez ve taşra teşkilatında özel güvenlik, temizlik, personel taşıma, akaryakıt, kalorifer yakıtı, araç kiralama, elektrik, telefon, doğalgaz, personel çalıştırma vb. başlıklar altında düzenlenen ihaleler ile ihtiyaçlar karşılanmakta ve 5018 sayılı Kanununun 26, 27 ve 28'inci maddeleri gereğince yılı içinde ve yıllara sair yüklenmelere girilmektedir. Dolayısıyla, Kurumu borç altına sokan bu tür yüklenimler muhasebe kayıtlarından da takip edilebilir olmalıdır.

Kamu idaresi cevabında; “Bulguda yer alan öneri, yeni muhasebe yönetmeliği ve hesap planı çalışmalarını çerçevesi dikkate alınacak olup, aynı zamanda MOSİP'in gider kısmı (ödeme işlemlerine ilişkin) menülerinde de yazılımsal olarak revize çalışmaları yapılmak suretiyle uygulamaya açılacaktır.” denilmektedir.

Sonuç olarak; Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin bulguda yer verilen hükümleri gereğince, gider taahhüdü kapsamına giren işlemler nazım hesaplarda izlenmelidir.

BULGU 10: İdari Para Cezalarının Uygulanmaması

5510 sayılı Kanun'un idari para cezalarını düzenleyen 102'nci maddesinde belirtilen olayların gerçekleşmesine rağmen, ilgililere yine aynı maddede belirtilen tutarlarda idari para cezası uygulanmadığı görülmüştür.

Yapılan incelemelerde; 5510 sayılı Kanun'un 102'nci maddesi gereği aşağıda belirtilen nedenlerle toplam 128.722.388,00 TL tutarında idari para cezası uygulanması gerektiği Kurum tarafından tespit edildiği halde gerekli tebligat işlemlerinin yapılmadığı görülmüştür. Bulgu eki tabloda söz konusu idari para cezalarına ilişkin detay bilgilere yer verilmiştir.

İpc Uygulanma Nedenleri

İpc Kod	İpc Türü	İpc Tutarı
5	Aylık Sigorta Prim Bildirgesinin Zamanında Verilmemesi	6.838.217,00
6	Aylık Sos.Güv.Destek Prim Bordrosunun Zamanında Verilmemesi	323.123,00
8	Defter Tutmayan İşyerlerinin Kayıtlarını İbraz Etmemesi	345.472,00
9	Defter Tutmayan İşyerlerine Ait Kayıtların Geçersiz Olması	62.320,00
10	İşletme Deft. Tabi İşyerlerinin Kayıtlarını İbraz Etmemesi	2.288.790,00
11	İşletme Deft.Tabi İşyerlerine Ait Kayıtların Geçersiz Olması	76.003,00
12	Bilanço Esasına Tabi İşyerlerinin Kayıtlarını İbraz Etmemesi	9.154.620,00
13	Bilanço Esasına Tabi İşyerlerine Ait Kayıtların Geçersizliği	216.819,00
16	Vizite Kağıdı Vermemek	4.804,00
17	Bilanço Defteri Tutan Ve Tescil Bildirgesinin Geç Verilmesi	7.253.308,00
18	Diger Defterleri Tutan Ve Tescil Bildirgesinin Geç Verilmesi	3.643.146,00
19	Defter Tutmayan Ve Tescil Bildirgesini Geç Verilmesi	1.477.641,00
20	Ek Aylık Prim Ve Hizmet Bildirgesinin Zamanında Verilmemesi	1.753.554,00
21	Ek Aylık Sos.Güv.Destek Prim Bordro.Zamanında Verilmemesi	95.507,00
23	Sigortalı İşe Giriş Çalışma İzni Olmayan (Yabancı Uyruklu)	96.120,00
25	(Asıl)E-Bildirge Vermesi Zorunlu İşyeri Elden Belge Vermesi	464.885,00
26	(Ek)E-Bildirge Vermesi Zorunlu İşyeri Elden Belge Vermesi	56.151,00
27	Resen Tahk.(Eksik Çalışma Nedeni Belge Verilmemesi)	636.865,00
30	Resen İşe Giriş (01.10.2008 Ve Sonrası İçin)	12.983.670,00
31	Tekerrür Halinde Resen İşe Giriş	6.812.705,00
32	Resen Tahakkuk (Müfettiş,Mahkeme,Resmi Yazı)	9.238.860,00
33	Sigortasız Olduğu Tespit Edilenlerin Kuruma Bildirilmemesi	120,00
34	Ticaret Sic.Memurlıklarının İşyerlerini Kuruma Bil.Memesi	6.005,00

35	Ruhsat Niteliği Taşıyan Belgelerin Kuruma Bildirilmemesi	400.767,00
36	Asgari İşçiliğe İlişkin Bilgilerin Kuruma Bildirilmemesi	482.508,00
37	İhale Konusu İleri Üstlenenin Kuruma Bildirilmemesi	445.072,00
38	100 Mad.Göre Kurumca İstenilen Bilgi Ve Belgelerin Verilmeme	397.295,00
39	100 Mad.Göre Kurumca İst.Bilgi Ve Belge.Süresi Dış.Verilmesi	307.575,00
40	İşe Giriş Bildirgesinin Kuruma Kağıt Ortamında Verilmesi	735.067,00
41	Bilanço Esasına Tabi Defterlerin Tasdiksiz Kullanılması	219.726,00
42	İşletme Esasına Tabi Defterlerin Tasdiksiz Kullanılması	66.177,00
43	Bilanço Esas Göre Tut.Gerekirken İşletme Esas Göre Tut Defte	589.680,00
44	Bilanço Esas Ücret Tediye Bodrolarının Gecersiz Olması	118.853,00
45	İşletme Esas Ücret Tediye Bodrolarının Gecersiz Olması	46.040,00
46	Defter Tutmayan İşveren Ücret Tediye Bodro Geçersiz Olması	16.917,00
47	Sigortalıyı İşe Başlatmadan Önce Verilmemesi	19.938.642,00
48	Sig.İşe Başladığı Gün/Öncesinde Bildirilmemesi(İnşaat İşy)	1.175.874,00
49	Sig.İşe Başladığı Tarihten İtibaren 1 Ay İçinde Bildirmemek	1.205.193,00
51	Sigortalı İşten Ayrılış Bild.Kağıt Ortamında Verilmesi	1.201,00
52	1.10.2008 Öncesi İşe Gir.Bil/1.10.2008-31.7.2009 Tebl.Tarihi	4.005,00
53	Sigortalı İşe Giriş Bildirgesinin Kağıt Ortamında Verilmesi	20.418,00
54	Denetim Ve Kontrolle Görevli Memuru Engellemek	110.646,00
55	Denetim Ve Kon.Görevli Memuru Cebir Ve Tehdit Kul.Engellemek	37.485,00
56	Çalışılmadığına Dair Bildirimin Geç Verilmesi	204.585,00
57	Çalışılmadığına Dair Bildirimin Geç Verilmesi	36.053.463,00
58	Çalışılmadığına Dair Bildirimin Verilmemesi	38.792,00
59	Çalışılmadığına Dair Bildirimin Verilmemesi	25.797,00
60	5510/4-B İşe Giriş Bild.Yasal Süresi İçinde Gönderilmemesi	1.635.279,00
61	5510/4-B İşten Ayrılış Bild.Süresi İçinde Gönderilmemesi	478.014,00
62	Defter Tutmayan İşyerlerinin İşten Ayrılış Bild.Geç Vermesi	116.749,00
63	Geçici 20.Madde Sandıklarının İşe Giriş Bild.Vermemesi	3.230,00
64	Geçici 20.Madde Sandıklarının İşten Ayrılış Bild.Vermemesi	18.633,00

Kamu idaresi cevabında; Rapor ekinde yer alan idari para cezalarının bir kısmının tebliğ edilmiş olmasına rağmen tebliğ tarihlerinin sisteme girilmediği bunlara yönelik olarak tebliğ tarihlerinin sisteme girilme işlemlerinin tamamlanacağı, tebliğe çıkartılmamış olan idari para cezalarının ise derhal tebliğe çıkartılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak; Kamu İdaresi cevabında Rapor ekinde yer alan idari para cezalarının bir kısmının tebliğ edilmiş olmasına rağmen tebliğ tarihlerinin sisteme girilmediğini iddia etmiş olsa da bunlara ilişkin herhangi bir kanıtlayıcı belge sunmamıştır.

Bu itibarla, tespiti yapılan söz konusu idari para cezalarının ilgililere tebliğ edilerek takip işleminin yapılması sağlanmalıdır.

BULGU 11: Ek Karşılık Primlerinin Takip ve Tahsil Edilmemesi

Ek karşılık primlerine ilişkin olarak bazı kamu idarelerince SGK'ya bildirimde bulunulmadığı, bazı kamu idarelerince ise süresi içerisinde ödeme yapılmadığından söz konusu prim alacaklarının takip ve tahsilinde sıkıntılar yaşandığı görülmüştür.

5510 sayılı Kanun'un 81'inci maddesinde; 4'üncü maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamındaki sigortalılara bağlanan veya bağlanacak vazife malullük aylıkları ile bunların hak sahiplerine bağlanacak ölüm aylıklarının karşılığı olmak üzere, bu kapsamdaki sigortalılar için kamu idarelerinin bütçelerinden ayrılan sosyal güvenlik kurumlarına devlet primi ödeneklerinin % 20'si oranında ek karşılık primi alınacağı, ayrılan ek karşılık priminin tamamının kurum bütçelerinin yetkili makamlarca onaylanarak yürürlüğe girdiği tarihi takip eden aybaşlarından itibaren altı ay içinde ve aylık eşit taksitlerle ödeneceği, genel bütçe kapsamındaki idarelerin ek karşılık primlerinin Maliye Bakanlığı bütçesine konulacak ödenekten karşılanacağı hükme bağlanmıştır.

SGK tarafından yayımlanan 09.12.2013 tarih ve 73616264 sayılı Ek Karşılık Primi ve Faturalı Alacaklara ilişkin Genel Yazı'da; ek karşılıkların kamu idarelerinin MOSİP Bilgi Sistemi üzerinden bildirimleri üzerine tahakkuk ettirileceği, süresi içerisinde bildirilmeyen ek karşılık primleri hakkında 5510 sayılı Kanun'un 102'nci maddesinin birinci fıkrasının (i) bendi gereğince idari para cezası uygulanacağı, süresinde ödenmeyen ek karşılık primleri ile ilgili olarak da Kanun'un 89'uncu maddesi gereğince gecikme cezası ve gecikme zammı uygulanacağı belirtilmiştir.

SGK'dan alınan veriye göre; kamu idareleri itibariyle 2015 yılına ilişkin ek karşılık tahakkuk ve tahsilatlarının ayrıntısı aşağıdaki tabloda gösterildiği şekildedir:

2015 YILI EK KARŞILIK TAHAKKUK/TAHSİLAT DURUMU

Kurum	Kurum Sayısı	Tahakkuk Bildiren Kurum Sayısı	Tahakkuk Bildirmeyen Kurum Sayısı	Ek Karşılıklar		
				Tahakkuk	Tahsilat	Kalan
2014 yılından devir						449.496.152,49
Genel Bütçeye Tabi Kurumlar	52	52	0	1.875.468.000,00	1.875.468.000,00	0
Özel Bütçeli Kurumlar	264	264	0	276.196.385,15	216.537.054,39	59.659.330,76
Kamu İktisadi Teşebbüsleri	161	161	0	130.633.650,13	106.854.630,93	23.779.019,20
Özel İdareler	52	48	4	4.528.439,20	4.488.439,20	40.000,00

Belediyeler	1.397	614	783	93.216.993,65	70.069.957,00	23.147.036,65
Döner Sermaye Saymanlıkları	1.202	998	204	18.890.513,93	17.265.574,71	1.624.939,22
Toplam	3.128	2.137	991	2.848.430.134,55	2.290.683.656,23	557.746.478,32

Tabloda da görüldüğü üzere, 2014 yılı içerisinde tahakkuk eden ek karşılık primlerinin 449.496.152,49 TL'si tahsil edilememiştir. 2015 yılı içerisinde ise; bazı kamu idareleri ek karşılık primlerine ilişkin olarak bildirimde buldukları halde süresi içerisinde ödeme yapmadıklarından toplam 108.250.325,83 TL tutarındaki ek karşılık primi tahsil edilememiştir. Dolayısıyla Kurumun 31.12.2015 tarihi itibarıyla tahakkuk eden tutarlardan tahsil edilemeyen toplam 557.746.478,32 TL tutarında ek karşılık primi alacağı bulunmaktadır. Ayrıca 2015 yılı içerisinde; 4 özel idare, 783 belediye, 204 döner sermaye saymanlığı olmak üzere toplam 991 kamu idaresi ek karşılık primlerine ilişkin olarak SGK'ya hiç bildirimde bulunmadıklarından ilgili kamu idareleri adına ek karşılık primi tahakkuk ettirilememiş olup mali tablolara Kurum alacağı olarak yansıtılmamıştır.

Ek karşılık primi alacaklarının tahakkuk ve tahsilini teminen;

-Süresi içerisinde bildirilmeyen ek karşılık primleri hakkında idari para cezası uygulanması ve Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 313'üncü maddesinde; kamu idarelerince mali raporlamada düzenlenecek temel mali tablolar ve diğer mali tabloların hazırlanarak kamuoyunun bilgisine sunulacağı, 327'nci maddesinde ise; kamu idarelerince düzenlenecek mali tabloların elektronik ortamda yayımlanacağı hükme bağlanmış olduğundan kamu idarelerince yayımlanan mali tablolarda yer alan tutarlara göre re'sen tarh, tahakkuk ve tahsilat işlemlerinin gerçekleştirilmesi,

-Süresinde ödenmeyen ek karşılık primleri ile ilgili olarak da gecikme cezası ve gecikme zammı uygulanması ve 6183 sayılı Kanun'un 54'üncü maddesi gereğince amme alacağının cebren tahsili yoluna gidilerek haciz işlemi uygulama kabiliyeti olan idarelere gerekli takibat işlemlerinin başlatılması, haciz uygulama imkanı olmayanlar için de gerekli girişimlerde bulunulması,

gerektiği değerlendirilmektedir.

Kamu idaresi cevabında; ek karşılık tahakkukunu bildirmeyen ve ödeme yapmayan idarelere tekit yazıları yazılarak öncelikle tahakkuklarını yapmalarının sağlanmaya çalışıldığı, buna rağmen yükümlülüğünü yerine getirmeyen idarelerle ilgili cebren takip ve tahsil için çalışmaların devam etmekte olduğu, en kısa sürede gerekli işlemlerin tesis edileceği, ifade edilmiştir.

Sonuç olarak; ek karşılık primi alacaklarının tahakkuk ve tahsil edilmesini temin etmek üzere; tahakkuk bildiriminde bulunmayan kamu idarelerinin yayımladıkları mali tablolarda yer alan tutarlara göre re'sen tarh, tahakkuk ve tahsilat işlemlerinin gerçekleştirilmesi, ek karşılık primlerini ödemeyen kamu idareleri için de alacağın cebren takip ve tahsiline yönelik işlemlerin bir an evvel sonuçlandırılması gerekmektedir.

BULGU 12: Faturalı Alacakların Süresi İçerisinde Tahsil Edilmemesi

5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanunu'nun ilgili hükümleri gereğince ödenen ve faturalı alacaklar olarak tabir edilen emekli ikramiyesi, ölüm yardımı, makam/temsil/görev tazminatları ve diğer ödemelerden kaynaklanan alacaklardan bir kısmının tahsil edilemediği görülmüştür.

5510 sayılı Kanun'un Geçici 4'üncü maddesinin birinci, dördüncü ve sekizinci fıkraları gereğince, faturalı alacaklar olarak tabir edilen 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanunu'nun 89, Ek 4, Ek 68, ve Ek 71'inci maddelerinde düzenlenen Emekli İkramesi, emekli/adi malüllük/vazife malüllüğü aylığı alanların ölümü halinde ödenen Ölüm Yardımı, emekli veya yetimlerine ödenen Makam/Temsil/Görev Tazminatları ve diğer ödemelerden kaynaklanan alacakların takip ve tahsil işlemleri SGK tarafından gerçekleştirilmektedir.

SGK tarafından yayımlanan 09.12.2013 tarih ve 73616264 sayılı Ek Karşılık Primi ve Faturalı Alacaklara ilişkin Genel Yazı'da; faturalı alacakların Kurumca ilgisine ödendiği tarihte ilgili kamu idarelerine borç tahakkuk ettirilerek MOSİP Bilgi Sisteminde görüntüleneceği, kamu idarelerince her ay bir önceki aya ait borç olup olmadığı sistem üzerinden sorgulanarak borç bulunması halinde, ödemenin yapıldığı tarihi izleyen iki ay içerisinde anlaşmalı bankalara ödeneceği, süresinde ödenmeyen faturalı alacaklar ile ilgili 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre gecikme faizi uygulanacağı belirtilmiştir.

SGK 2015 yılı kesin mizanı incelendiğinde; emekli ikramiyelerine ilişkin olarak tahakkuk eden 4.295.125.196,61 TL'den 873.107.064,06 TL, makam/temsil/görev tazminatlarına ilişkin olarak tahakkuk eden 2.184.759.543,70 TL'den 518.817.515,58 TL, ölüm yardımlarına ilişkin olarak tahakkuk eden 49.452.467,22 TL'den 17.981.711,42 TL olmak üzere toplam 1.409.906.291,06 TL tutarındaki faturalı alacağın tahsil edilemediği görülmüştür.

Faturalı alacakların tahakkuk ve tahsilinde etkinliğin sağlanması açısından süresi içerisinde ödenmeyen faturalı alacaklar ile ilgili olarak 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre

gecikme faizi uygulanması ve 6183 sayılı Kanun'un 54'üncü maddesi gereğince amme alacağının cebren tahsili yoluna gidilerek haciz işlemi uygulama kabiliyeti olan kamu idareleri için gerekli takibat işlemlerinin başlatılması, haciz uygulama imkanı olmayanlar için de gerekli girişimlerde bulunulması gerektiği değerlendirilmektedir.

Kamu idaresi cevabında; süresinde ödenmeyen faturalı alacakların faizi ile birlikte 5510 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde cebren takip ve tahsili için çalışmaların devam etmekte olduğu, en kısa sürede gerekli işlemlerin tesis edileceği, ifade edilmiştir.

Sonuç olarak; faturalı alacakların tahakkuk ve tahsilinde etkinliğin sağlanması açısından süresi içerisinde ödenmeyen faturalı alacakların faizi ile birlikte cebren takip ve tahsil işlemlerinin bir an evvel tamamlanması gerekmektedir.

BULGU 13: Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığından Olan Alacakların Takip ve Tahsil Edilmemesi

SGK'nın 2007-2015 dönemine ilişkin Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığından (TPAO) olan kar payı alacaklarının muhasebe sistemine intikal ettirilerek takip ve tahsil edilmediği görülmüştür.

5502 sayılı Kanun ile SGK'ya devredilen T.C. Emekli Sandığının %5,47336 hisse ile iştiraki olduğu TPAO'daki hissedarlığı, TPAO'nun 18.06.1984 tarih ve 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararname kapsamına alınarak teşekkül durumuna dönüştürülmesi sonucunda sonlandırılarak kar payı ödemeleri durdurulmuştur. Devredilen T.C. Emekli Sandığı tarafından ortaklığın yeniden tesisi için açılan dava sonucunda, Ankara 8. İdare Mahkemesinin 27.05.2003 tarih ve E.2002/1414-K2003/574 sayılı kararı ile Sandık lehine karar verilmiş ve T.C. Emekli Sandığı Genel Müdürlüğü ve Hazine Müsteşarlığınca yapılan temyiz talebi Danıştay 10. Dairesinin 30.06.2004 tarih ve E.2004/5962-K.2004/5890 sayılı kararı ile reddedilerek mahkeme kararı kesinleşmiştir.

18.11.2008 tarihinde SGK ve Hazine Müsteşarlığı arasında bir protokol imzalanarak Kurum ortaklığının yeniden tesisi, yoksun kalınan kar paylarının dava açma tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte ödenmesi, Kurumun bedelli sermaye artırımlarına katılım borcunun kar payı alacaklarından mahsubu ve uygulanacak faiz oranları hususlarında anlaşma sağlanmıştır. 08.10.2010 tarihinde 1984-2007 dönemine isabet eden kar payı ve faizinden oluşan toplam 62.504.593,71 TL kar payı alacağından bedelli sermaye artırımına

katılım borcu ve faizi toplamı 3.998.519,62 TL düşüldükten sonra kalan 58.506.074,10 TL Hazine Müsteşarlığı tarafından SGK'ya ödenmiştir. Ancak, daha sonraki dönemde TPAO'dan olan kar payı alacakları, muhasebe sisteminde kayıt altına alınarak takip ve tahsil edilmemiştir.

Kamu idaresi cevabında; Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığından kâr payı alacaklarının tahsili hususunda Kurumca gerekli girişimlerde bulunulduğu, ancak sonuç alınmadığı, bulgu doğrultusunda sürecin yeniden değerlendirileceği, ifade edilmiştir.

Sonuç olarak; 2007-2015 dönemine ilişkin olarak TPAO'dan olan kar payı alacaklarının tahakkuk kayıtlarının oluşturularak alacağın tahsili için gerekli işlemlerin yapılması gerekmektedir.

BULGU 14: Mahsup Dönemine Aktarılan Avansların Zamanında Kapatılmaması

SGK 2015 yılı kesin mizanı incelendiğinde; 165 Mahsup Dönemine Aktarılan Avans ve Krediler hesabının mahsup dönemi sonunda kapatılmadığı ve 16.955.467,37 TL bakiye verdiği görülmüştür.

5018 sayılı Kanun'a göre kamu hesaplarının mali yıl esasına göre tutulması esastır. Mali yılın bitimine kadar fiilen yapılmış olan ödemelerden mahsup edilememiş olanların, ödenekleri saklı tutulmak suretiyle, mahsup işlemleri malî yılın bitimini izleyen bir ay içinde yapılabilir.

Ön Ödeme Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik'in Ön ödemelerin mahsup dönemine aktarılması başlıklı 14'üncü maddesinde; *"Muhasebe birimine verilen mahsup belgelerinden incelenmesi yılsonuna kadar tamamlanamayan ön ödeme artıkları mahsup dönemine ödeneği ile birlikte devredilir. Malın teslim alındığı, hizmetin gördürüldüğü veya işin yaptırıldığı, ancak belgelerin mahsup döneminde verileceği, ilgili idare tarafından mali yılın sonuna kadar muhasebe birimine yazılı olarak bildirilen ön ödemeler için de aynı şekilde işlem yapılır. Mahsup döneminde verilen harcama belgelerinin, ön ödemenin yapıldığı tarih ile en geç ait olduğu bütçe yılının son günü arasındaki tarihi taşıması gerekir. Mahsup döneminde de kapatılmayan ön ödeme tutarı, dönem sonunda mutemet adına borç kaydedilerek ön ödeme hesabı kapatılır. Karşılığı ödenekler iptal edilir. Yılı bütçesine gider kaydedilmek üzere geçici ve sürekli görev yolluğu ile buna ilişkin diğer giderler karşılığı*

verilen avanslardan mali yılın sonuna kadar mahsubu yapılamamış olanlar hakkında da yukarıdaki fıkra hükmü uygulanır." hükmü yer almaktadır.

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde de; mahsup dönemine aktarılan avans ve krediler hesabından süresi içinde kapatılmayan tutarların bu hesaba alacak, 140 Kişilerden Alacaklar hesabına borç kaydedilmesi gerektiği belirtilmektedir.

Kamu idaresi cevabında; "Mahsup dönemine aktarılan avans ve kredilerin mahsup dönemi içinde kapatılmamasına yol açan en önemli sebep, Devlet Malzeme Ofisinden yapılan ve özellikle bilgisayar alımları için verilen yüklü miktardaki ön ödemelerdir. Kurum personeli 5108 sayılı Kanun ile getirilen mahsup dönemi uygulamalarına henüz tam olarak uyum sağlayamamıştır. Bu konudaki gerekli bilgilendirme ve uyarılar ise her yıl, yıl sonu işlemlerine yönelik yayımlanan genel yazılarla ve talimatlarımızla yapılmaktadır. Buna rağmen hala kapatılmayan avanslar için bulguda zikredilen işlemlerin yapılmasına yönelik olarak merkez ve taşra harcama birimlerimiz yeniden talimatlandırılacaktır." denilmektedir.

Sonuç olarak; 165 Mahsup Dönemine Aktarılan Avans ve Krediler hesabında yer alan ve mahsup döneminde kapatılmayan 16.955.467,37 TL tutarın kapatılarak 140 Kişilerden Alacaklar hesabına kaydedilmesi ve ilgili kişiler adına takip dosyaları oluşturulması ayrıca avansların kapatılmamasında varsa sorumluluğu bulunanlar hakkında gerekli incelemelerin yapılması gerekmektedir.

BULGU 15: Sağlık Hizmet Sunucularına Verilen Avansların Süresinde Kapatılmaması

SGK tarafından sağlık hizmet sunucularına verilen avanslar incelendiğinde; 31.12.2015 tarihi itibarıyla eczanelere verilen avanslardan 810.993.087,43 TL, hastanelere verilen avanslardan 11.824.371.315,47 TL, optik avanslarından 126.969,41 TL tutarında olmak üzere toplamda 12.635.491.372,31 TL tutarında avansın kanunda belirtilen süreyi aştığı halde kapatılmadığı görülmüştür.

5510 sayılı Kanun'un 97'nci maddesi gereğince Sosyal Güvenlik Kurumu, sağlık hizmet sunucularının Kuruma sunmuş oldukları fatura ve eki belgelerin toplam tutarını, fatura teslim tarihinden itibaren 60 gün içerisinde sağlık hizmet sunucularına avans olarak ödemektedir. Fatura ve eki belgelerin, fatura teslim tarihinden itibaren üç ay içinde incelenerek avans hesabının kapatılması gerekmektedir.

Yapılan incelemeler sonucunda, sağlık hizmet sunucularına verilen 12.635.491.372,31 TL avans süresi geçmesine rağmen kapatılmamış hatta 2009 yılından bekleyen avanslar olduğu görülmüştür. Fatura ve eki belgelerin Kurum tarafından incelenmesinden sonra verilen avansın ödenmesi gereken tutardan daha yüksek olduğu durumlarda, fazla ödenen miktar için sağlık hizmet sunucularından kanuni faiz talep edilmektedir. Konuyu mahkemelere taşıyan sağlık hizmet sunucuları gecikmenin SGK kusuru olduğundan cihetle davaları kazanmak suretiyle fazla ödenen miktarı faizsiz iade etmekte, bu durum da hem Kurum zararına sebebiyet vermekte hem de 160 İş Avans ve Kredileri hesabının olduğundan fazla raporlanmasına neden olmaktadır.

Kamu idaresi cevabında; sağlık avanslarının zamanında kapatılmamasının nedenlerinden bir tanesinin personel eksikliği olduğu ifade edilmiştir. Kurum doğrudan sağlık personeli ataması yapamamaktadır. Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu uyarınca Sağlık Personeli Sağlık Bakanlığından temin edilmektedir. Sağlık Bakanlığından Kuruma kura yoluyla yapılan atamaların beklendiği belirtilmiştir. Ayrıca, Üniversiteler ile Global Bütçe Protokolleri imzalanmakta olup, iş gücü ve zaman kaybı önlenmeye çalışıldığı ve buradan kazanılan iş gücünün, avans ödemelerini önlemeye yönelik olarak kullanıldığı belirtilmiştir.

Tespit edilen hususlardan bir tanesi de üniversitelerin kamu hastanesi olması ve fatura incelemelerinde önceliğin özel sağlık hizmet sunucularına verilmesidir. Üniversitelerin Kuruma fatura ettiği bedellerin yüksek olmasından dolayı toplam avans miktarının yüksek görüldüğü ve Global Bütçe Protokolü kapsamında hizmet satın alınan üniversitelerin faturalarının Kurum elektronik sisteminde “Taslak“ ibaresiyle kaldığından avans ödemelerinin kapatılmamış gibi görünmesine de yol açtığı belirtilmiştir. Ayrıca, taşra teşkilatına gerekli talimatların verildiği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak; sağlık hizmet sunucularının sunmuş oldukları fatura ve eki belgelerin süresi içinde incelenmemesi nedeniyle avansların kapatılmamasında varsa sorumluluğu bulunanlar hakkında gerekli incelemelerin yapılması ve teknik personel eksikliklerinin giderilmesi gerekmektedir.

BULGU 16: Yurtdışı Tedavileri Kapsamında Verilen Döviz Cinsinden Sağlık Avanslarının Süresinde Kapatılmaması

5510 sayılı Kanun’un 66’ncı maddesi kapsamında; yurtdışında gerçekleştirilen tedaviler için kişilere veya sağlık hizmeti sunucularına döviz cinsinden verilen sağlık tedavi avanslarından 20.387.060,34 TL tutarında avansın ve döviz cinsinden verilen kemik iliği

sağlık tedavi avanslarından 58.976.186,83 TL tutarında avansın süresi içinde kapatılmadığı görülmüştür.

5018 sayılı Kanun'un 35'inci maddesi ve Ön Ödeme Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik'in 11'inci maddesinde mutemetlerin ön ödemelerden harcadığı tutara ilişkin kanıtlayıcı belgeleri, ilgili kanunlarında ayrıca belirtilmemiş olması halinde avanslarda bir ay, kredilerde ise üç ay içinde muhasebe yetkilisine vermek ve artan tutarı iade ederek hesabını kapatmakla yükümlü olduğu belirtilmiştir. Mutemet, işin tamamlanmasından sonra, yukarıdaki bir ve üç aylık sürelerin bitimini beklemeden, son harcama tarihini takip eden üç iş günü içinde ön ödeme artığını iade etmek ve süresinde mahsubunu yaparak hesabını kapatmak zorundadır.

Yurtdışı tedaviler için döviz cinsinden verilen sağlık tedavi avansları ve döviz cinsinden verilen kemik iliği sağlık tedavi avansları incelendiğinde 31.12.2015 tarihi itibarıyla toplam 79.363.247,17 TL tutarında avansın süresi içinde kapatılmadığı hatta 2010 yılından bekleyen avanslar olduğu görülmüştür.

Yurtdışı tedaviler için döviz cinsinden verilen sağlık avanslarının sigortalı veya hak sahibi ya da sigortalının vefat etmesi durumunda varisleri tarafından sunulan belgeler üzerinden incelenmesi ve avansların mahsup süresi içinde kapatılması gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında; "Genel sağlık sigortalıları ve bunların bakmakla yükümlü olduğu kişilerin Türkiye'de yapılamayan tedavilerinin yurtdışında yapılmasına yönelik düzenlenen raporlar gerekli onay ve teyit işlemleri sonrasında Kurumumuz Makam onayı ile birlikte işlemlerin yürütümü için ilgili il müdürlüklerine gönderilmektedir.

Ayrıca, söz konusu hastalar için Dışişleri Bakanlığı Konsolosluk İşleri Genel Müdürlüğü ile irtibata geçilmekte ve yurtdışı sağlık hizmeti sunucularından ödemeye esas fatura ve epikiriz/tedavi detaylarını içeren rapor vb belgelerin temin edilerek bunların asıllarıyla birlikte konsoloslukça onaylı tercümelerinin gönderilmesi istenmektedir. Akabinde gelen tüm bu fatura/belgeler avansların kapatılması için il müdürlüklerine gönderilmektedir.

İl müdürlüklerimiz zaman zaman yurtdışı tedavilere ilişkin avansların kapatılması konusunda genel yazılar ve/veya hasta adı belirtilerek uyarılmış ve eksik belge nedeniyle kapatılmayan avans varsa bunların bildirilmesi durumunda Dışişleri Bakanlığı Konsolosluk İşleri Genel Müdürlüğü ile irtibata geçilerek temin edilmesi yoluna gidileceği bildirilmiştir. Ayrıca, 25/11/2015 tarihli ve 5986079 sayılı genel yazımız ile tüm il müdürlükleri uyarılmış

ve söz konusu Sayıştay denetimine ilişkin rapora istinaden de 26/04/2016 tarihli ve 2438340 sayılı genel yazı ile yeni bir uyarı yapılmıştır.

Bununla ilgili olarak, Dışişleri Bakanlığı Konsolosluk İşleri Genel Müdürlüğü'ne durumu açıklayıcı ve söz konusu belgelerin ivedilikle gönderilmesinin önemini belirten yeni bir yazı yazılmıştır.

Öte yandan, yurtdışına tedaviye gönderilen hastaların tedavilerinin ilk raporda belirtilen sürede tamamlanamayıp, tedavi süresi uzatımına gidilmesi de avansların belirtilen sürelerde kapatılmamasının bir diğer nedenidir. Yurtdışı tedavilere ilişkin avansların süresi içerisinde kapatılması için çalışmalarımız devam etmektedir." denilmektedir.

Sonuç olarak; yurtdışı tedaviler için döviz cinsinden verilen sağlık avanslarının süresi içinde incelenmesi ve avansların mahsup süresi içinde kapatılması gerekmektedir.

BULGU 17: Sayım Fazlaları Hesabı'nın Amacı Dışında Kullanılması

397 Sayım Fazlaları Hesabı'nın sayım fazlası niteliği taşımayan tutarların muhasebeleştirilmesi amacıyla kullanıldığı görülmüştür.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 204'üncü maddesinde; 397 Sayım Fazlaları Hesabı'nın, yapılan sayımlar sonucunda tespit edilen kasa, döviz, alınan çek, menkul kıymet, stok ve benzeri fazlalıkların nedenleri belirleninceye kadar geçici olarak kaydedilip izlenmesi için kullanılacağı hükme bağlanmıştır.

SGK mali tabloları üzerinde yapılan incelemede, bütün tahsilat ve ödemelerin yapıldığı ana banka hesabı ile diğer banka hesapları arasında mutabakat sağlanıncaya kadar banka hesaplarına giren tutarlara karşılık olarak 397.03.99 no.lu "Diğer Dönen Varlık Sayım Fazlalıkları" alt hesabının kullanıldığı görülmüştür. SGK banka hesapları arasındaki mutabakat işlemleri günlük olarak yapılmadığından, banka hesapları arasında mutabakat sağlandıkça 397.03.99 no.lu hesapta yer alan tutarlar 510.01 "Birimler Arası Nakit Hareketleri Hesabı" kullanılarak kapatılmakta, 397.03.99 no.lu hesabın alacak bakiyesi, banka hesaplarında henüz mutabakat işlemleri tamamlanmayan tutarları göstermektedir.

SGK 2015 yılı aylık mizanları incelendiğinde; 397.03.99 no.lu hesap 31.03.2015 tarihli geçici mizanda 21.465.907.947,78 TL, 30.06.2015 tarihli geçici mizanda 8.121.475.985,27 TL, 30.09.2015 tarihli geçici mizanda 16.223.536.979,62 TL tutarında alacak bakiyesi vermekte olup bu tutarlar dönem sonlarında banka hesaplarında mutabakat işlemleri tamamlanmamış tutarları ifade etmektedir. Banka hesaplarında yılsonu itibariyle

mutabakat işlemleri tamamlanmış olduğundan 397.03.99 no.lu hesap, 31.12.2015 tarihli geçici/kesin mizanda ise bakiye vermemektedir. Ancak, 2015 yılı geçici/kesin mizanında hesabın alacak/borç toplamı 282.848.460.340,69 TL olup bu tutar yıl içerisinde hesaba yapılan muhasebe kayıtlarının büyüklüğünü ortaya koyması açısından önem arz etmektedir.

Kamu idaresi cevabında; Raporda belirtilen 397 kodlu hesabın sadece merkez ödeme muhasebe biriminde kullanıldığı, bu hesap yerine 102 kodlu hesabın bir alt hesabının (alacaklı hesap karakterinde) çalışmasının düşünüldüğü, ancak 102 kodlu hesabın alacak bakiyesi vermesinin mali tablolarda banka hesaplarını etkileyeceği düşüncesiyle vazgeçildiği, hesap planı revizyonu kapsamında bulgu doğrultusunda uygun bir hesap ihdas edilerek işlem tesis edileceği, ifade edilmiştir.

Sonuç olarak; banka hesapları arasındaki mutabakat işlemlerinin günlük olarak yapılması, 397 Sayım Fazlaları Hesabı'nın mahiyetine uygun olarak yapılan sayımlar sonucunda tespit edilen fazlalıkların nedenleri belirleninceye kadar kaydedileceği geçici bir hesap niteliğinde kullanılması gerekmektedir.

BULGU 18: Hizmet Alımı İhalelerinde Prim Teşvikinden Yararlanan Yüklenicilerden Fiyat Farkı Kesintisi Yapılmaması

SGK taşra teşkilatı tarafından yapılan Temizlik Hizmet Alımı ihalelerinden bir kısmının yerinde incelenmesi neticesinde, özürlü istihdamı prim teşvikinden yararlanan yüklenicilerden, fiyat farkı kesintisi yapılmadığı tespit edilmiştir.

4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu'na Göre ihale Edilen Hizmet Alımlarında Uygulanacak Fiyat Farkına İlişkin Esaslar'ın 6'ncı maddesinin 1'inci fıkrasında; ihale dokümanında personel sayısının belirlendiği ve haftalık çalışma saatinin tamamının idarede kullanılmasının öngörüldüğü işçilikler için, 5510 sayılı Kanun uyarınca çalıştırılan işçinin idari şartnameye göre ihale tarihi itibarıyla hesaplanan brüt maliyeti ile uygulama ayındaki brüt maliyeti arasındaki farkın, 5'inci madde uygulanmaksızın ödeneceği veya kesileceği hüküm altına alınmıştır. Buna göre işverenin uygulama ayındaki işçilik maliyeti, prim indirimi ve sair nedenlerle ihale tarihindeki işçilik maliyetine göre azalmışsa aradaki farkın fiyat farkı olarak kesilmesi gerekmektedir.

İncelemeye tabi tutulan bir kısım taşra birimi hizmet alımı ihalelerinde, yüklenicilerin 4857 sayılı Kanun'un 30'uncu maddesi kapsamında özürlü istihdam nedeniyle prim indiriminden yararlandıkları ve bunun sonucunda uygulama ayı işçilik maliyetinin ihale tarihindeki maliyete göre azaldığı, ancak işçilik maliyetindeki azalmanın fiyat farkı

kesintisine tabi tutulmadığı görülmüştür. Tespit edilen bu hususun taşra ünitelerinde genellik arzettiği düşünülmektedir.

Hizmet alımı ihalelerinde özürlü istihdam nedeniyle uygulama ayı işçilik maliyetinin ihale tarihindeki maliyete göre azalması halinde, mevzuatta belirtilen fiyat farkının kesilmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

Kamu idaresi cevabında; “SGK Merkez teşkilatı için Başkanlığımızca yapılan temizlik hizmet alımı ihalelerinde, özürlü istihdamı prim teşvikinden yararlanan yüklenicilerden fiyat farkı kesintisi yapılmaktadır.” denilmektedir.

Sonuç olarak; Kamu idaresi cevabında merkez teşkilatının hizmet alımlarında özürlü teşvikinden kaynaklanan fiyat farkı kesintisinin yapıldığı ifade edilse de, bulgumuzda taşra ünitelerinde yapılan incelemelerde söz konusu hususun tespit edildiği açık bir biçimde belirtilmiştir. Bu nedenle, kamu idaresinin tüm birimlerinde olmak üzere, hizmet alımı ihalelerinde özürlü teşvikinden kaynaklanan ve mevzuatta belirtilen fiyat farkının kesilmesi yönünde uygulama birliği sağlanmalıdır.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

SGK 2015 yılına ilişkin mali rapor ve tablolarının “Denetim Görüşünün Dayanakları” bölümünde açıklanan nedenlerden dolayı doğru ve güvenilir bilgi içermediği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM GÖRÜŞÜNÜ ETKİLEMİYEN TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER

BULGU 1: Taşra ve Merkez Teşkilatının Mali İş ve İşlemlerine İlişkin Uygulamalarının Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun Belirlemiş Olduğu Temel Standartlara Uygun Bir Şekilde Yürütülmemesi

Taşra biriminde etkin işleyen bir iç kontrol sisteminin kurulmadığı, birer harcama birimi olan taşranın yılsonu faaliyet raporunu hazırlamadığı, üst yönetime karşı birlikte sorumlu olmalarına rağmen merkez ve taşra teşkilatının, idarenin mali iş ve işlemlerini ortak görev ve sorumluluk çerçevesinde yürütemediği, mali yönetimde saydamlığın ve hesap verilebilirliğin tam olarak sağlanamadığı görülmüştür.

Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun amacı, kalkınma planları ve programlarda yer alan politika ve hedefler doğrultusunda kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde elde edilmesi ve kullanılmasını, hesap verebilirliği ve malî saydamlığı sağlamak üzere, kamu malî yönetiminin yapısını ve işleyişini, kamu bütçelerinin hazırlanmasını, uygulanmasını, tüm malî işlemlerin muhasebeleştirilmesini, raporlanmasını ve malî kontrolü düzenlemektir.

Kamu maliyesinin temel ilkeleri ise, Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 5'inci maddesinde düzenlenmiştir. Buna göre; kamu maliyesinin temel ilkeleri şunlardır: Kamu malî yönetimi uyumlu bir bütün olarak oluşturulur ve yürütülür. Kamu görevlilerinin hesap verebilmelerini sağlayacak şekilde uygulanır. Makroekonomik ve sosyal hedefler ile uyumlu Türkiye Büyük Millet Meclisinin bütçe hakkına uygun bir şekilde oluşturulur ve yürütülür. Kamu malî yönetimi malî disiplini sağlar. Ekonomik, malî ve sosyal etkinliği birlikte sağlayacak şekilde kamusal tercihlerin oluşması için gerekli ortamı yaratır.

5018 sayılı Kanun'un 55, 56 ve 57'nci maddelerinde iç kontrolün tanımı, amacı ile yapısı ve işleyişi belirtilmiştir.

5018 sayılı Kanun'un 55'inci maddesine göre iç kontrol; *“İdarenin amaçlarına, belirlenmiş politikalara ve mevzuata uygun olarak faaliyetlerin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesini, varlık ve kaynakların korunmasını, muhasebe kayıtlarının doğru ve tam olarak tutulmasını, malî bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak üretilmesini sağlamak üzere idare tarafından oluşturulan organizasyon, yöntem ve süreçle iç denetimi kapsayan malî ve diğer kontroller bütünüdür.”*

5018 sayılı Kanun'un 56'ncı maddesine göre iç kontrolün amacı; *“Kamu gelir, gider, varlık ve yükümlülüklerinin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yönetilmesini, kamu idarelerinin kanunlara ve diğer düzenlemelere uygun olarak faaliyet göstermesini, her türlü malî karar ve işlemlerde usulsüzlük ve yolsuzluğun önlenmesini, karar oluşturmak ve izlemek için düzenli, zamanında ve güvenilir rapor ve bilgi edinilmesini, varlıkların kötüye kullanılması ve israfını önlemek ve kayıplara karşı korunmasını sağlamaktır. ”*

5018 sayılı Kanun'un 41'inci maddesinde; üst yöneticiler ve bütçeyle ödenek tahsis edilen harcama yetkililerince, hesap verme sorumluluğu çerçevesinde, her yıl faaliyet raporu hazırlanacağı, üst yönetici, harcama yetkilileri tarafından hazırlanan birim faaliyet raporlarını esas alarak, idaresinin faaliyet sonuçlarını gösteren idare faaliyet raporunu düzenleyerek kamuoyuna açıklayacağı hüküm altına alınmıştır.

İdare faaliyet raporu, ilgili idare hakkındaki genel bilgilerle birlikte; kullanılan kaynakları, bütçe hedef ve gerçekleştirmeleri ile meydana gelen sapmaların nedenlerini, varlık ve yükümlülükleri ile yardım yapılan birlik, kurum ve kuruluşların faaliyetlerine ilişkin bilgileri de kapsayan malî bilgileri; stratejik plan ve performans programı uyarınca yürütülen faaliyetleri ve performans bilgilerini içerecek şekilde düzenlenecektir.

Üst yöneticiler, idarelerinin stratejik planlarının ve bütçelerinin kalkınma planına, yıllık programlara, kurumun stratejik plan ve performans hedefleri ile hizmet gereklerine uygun olarak hazırlanması ve uygulanmasından, sorumlulukları altındaki kaynakların etkili, ekonomik ve verimli şekilde elde edilmesi ve kullanımını sağlamaktan, kayıp ve kötüye kullanımının önlenmesinden, malî yönetim ve kontrol sisteminin işleyişinin gözetilmesi, izlenmesi ve bu Kanunda belirtilen görev ve sorumlulukların yerine getirilmesinden sorumlu olup, bu sorumluluğun gereklerini harcama yetkilileri, malî hizmetler birimi ve iç denetçiler aracılığıyla yerine getirirler.

Merkez teşkilatı, ana hizmet birimleri ile danışma ve yardımcı hizmet birimlerinden; taşra teşkilatı ise her ilde kurulan sosyal güvenlik il müdürlükleri ile sosyal güvenlik il müdürlüklerine bağlı olarak kurulacak sosyal güvenlik merkezlerinden oluşur. Başkanlık, görev ve yetkilerini merkez ve taşra teşkilatı aracılığıyla kullanır.

Taşra ve merkez teşkilatı görevlerini mevzuata, stratejik plan ve programlara, performans ölçütlerine ve hizmet kalite standartlarına uygun olarak yürütmekten Başkana karşı sorumludurlar.

Kurumun ana faaliyetlerinin büyük bir kısmı, yaklaşık 25.000 kişinin çalıştığı 407 Sosyal Güvenlik Merkezi, 35 Sağlık Sosyal Güvenlik Merkezi, 82 Mali Hizmetler Sosyal Güvenlik Merkezi olmak üzere toplam 524 SGM tarafından yürütülmektedir. Taşrada milyonlarca sigortalıya değişik konularda hizmet verilmektedir.

Taşra teşkilatı birimlerinde yapılan incelemelerde; Kurumun performans hedef ve göstergeleri ile faaliyetlerin kaynak ihtiyacı ve maliyetleri belirlenirken uygulamanın neredeyse tamamı taşra tarafından gerçekleştirilmesine rağmen taşra birimlerinin mali katkısına yer verilmediği, kurum içi koordinasyon ve iletişim eksikliği olduğu, yöneticilerin ve çalışanların çok sık değiştiği, iş ve personel dağılımında dengesizlik olduğu, teknik, devamlılık arz eden uzmanlaşmanın gerektirdiği işlerin sınırlı sayıda memurla yürütüldüğü, kurumsal hafızanın, iş yoğunluğu yaşayan ve bu yoğunluktan dolayı başka yerlere giden memurlarda olduğu, mevzuatın çok sık değiştirilmesi ve karmaşık olmasının işlemsel hatalara neden olduğu, izleme değerlendirme faaliyetlerinin yetersiz olduğu, birimler arasında görev çakışması bulunduğu görülmüştür.

Yukarıda yer verilen hususlar; sigorta primi ve buna ilişkin tahakkuk, tebliğ, tahsil, terkin, tecil, iade, ödeme, muhasebe ve benzeri işlemler; sigortalı, işveren, emekli, hak sahibi ve bakmakla yükümlü olduğu kişiler ile genel sağlık sigortalılarının tespit edilmesine ilişkin işlemler; tecil ve taksitlendirmeye ilişkin işlemler; hukuki işlemler ile bilgi işlem, istatistik, veri toplama, denetleme, inceleme ve uzlaşma, evrak ve arşiv yönetimi ile ilgili işlemler üzerinde bir takım sorunların ve eksikliklerin ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Özellikle, Kurum alacaklarının takip ve tahsil işlemlerinin çok karışık ve fazla olması, farklı süreçleri içermesi ve kontrollerin yetersiz olması alacaklara ilişkin iş ve işlemlerin yürütülmesinde risk yaratmaktadır. Alacakların takip ve tahsilini gerçekleştirme görevi hem taşra hem de merkeze verilmiş olmasına rağmen alacakların takip ve tahsil sürecinin sadece taşraya bırakılmış olması konuların bir bütün olarak izlenmesi, kontrol edilmesi ve raporlanmasını güçleştirmektedir. Uygulamada merkez bu görevini, taşranın aylık olarak düzenleyip göndermiş olduğu faaliyetlerine ilişkin sayısal veriler üzerinden değerlendirerek ve mevzuatsal düzenlemeler yaparak yerine getirmeye çalışmaktadır. Bu şekli bakış açısı, taşra faaliyetlerinin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesine yeterli katkıyı vermemektedir.

Ayrıca tüm verilerin toplandığı Hizmet Sunumu Genel Müdürlüğünün taşranın veriye erişimine, veriyi kullanımına ve raporlamasına getirdiği kısıtlar, taşranın uzun vadeli

politikalar oluşturmasını, geçmiş dönem faaliyetlerinin değerlendirilmesini, işlemlerin yeni dönem ile bağlantısının kurulmasını engellemektedir.

Kamu idaresi cevabında; Kurum İç Denetim Birimince kontrol ortamının oluşturulması için gerekli denetim ve çalışmaların yapılacağı, mali iş ve işlemlerin Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun belirlemiş olduğu temel standartlara uygun bir şekilde yürütülmesini sağlamak amacıyla eğitim faaliyetlerinin geliştirilerek yürütüleceği belirtiltikten sonra, Kurum bütçesinde taşra teşkilatına ödenek tahsis edilmediği ve ilgili mevzuatta faaliyet raporu hazırlama yükümlülüğünün sadece üst yöneticiler ile bütçeyle ödenek tahsis edilen harcama yetkililerine verilmiş olduğu için taşra teşkilatının faaliyet raporu hazırlaması gerekmediği, fakat Kurumun faaliyet raporunun taşra teşkilatı iş ve işlemleri dikkate alınarak hazırlandığı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak; İdare, taşra teşkilatının faaliyet raporu hazırlaması konusu hariç bulgumuzda belirtilen hususlara iştirak etmektedir. Kurumun gelir gider işlemlerinin büyük bir kısmı taşra teşkilatı tarafından yerine getirilmektedir. Kurumun faaliyetlerini oluşturan emeklilik işlemleri, sağlık işlemleri ile gelire ilişkin işlemler taşra teşkilatının görev alanı içerisinde. Taşra tüm bu işlemlerden Kurum Başkanına karşı sorumludur. Ayrıca bu işlemler merkez teşkilatının görevleri arasında da sayılmıştır. Dolayısıyla merkezi ve taşrayı ayrı bir birim olarak değerlendirmek hatalı olacaktır. Bu nedenle “*birim*” tanımından hem merkezi hem de taşrayı anlamak gerekir.

Kaldı ki Kurumun faaliyet raporu seksenbir ilde faaliyet gösteren taşra teşkilatının mali işlemlerinin konsolide edilmiş halidir. . Bu nedenle taşra teşkilatının bir yıllık tüm işlemlerinin raporlanacağı bir sistemin kurulması hem taşra faaliyetlerinin izlenebilir ve denetlenebilir olmasını sağlayacak, hem de kurumun idari faaliyet raporunda yer alan gelir ve gider rakamlarının kendi içinde ve mali tablolar ile uyumlu olmasına katkı vererek tam ve doğru mali bilgi üretmesi mümkün olabilecektir.

Özetle; bulgumuzda belirtilen sorunların büyük bir kısmının, taşrada iç kontrol sisteminin kurulmamasından ve merkez teşkilatının, taşra biriminin yürütmüş olduğu mali işlemleri izleme, kontrol etme, denetleme ve raporlama faaliyetlerini etkin bir şekilde yürütmemesinden kaynaklandığı değerlendirilmektedir.

Bu nedenle, Kurumun iç kontrol sistemine taşra birimlerinin de dahil edilerek iş süreçlerinin belirlenmesi, iş süreçlerine ilişkin risklerin tespit edilmesi, risklere karşı alınacak

önlemlerin ortaya konulması, bu önlemlerin gerçekleştirilmesine ilişkin eylem planının oluşturulması çalışmalarının en kısa sürede tamamlanması, harcama birimi olarak taşranın her yıl düzenli olarak faaliyetlerinin raporlanması ile merkez ve taşra arasında kalıcı uyum ve işbirliğinin kurularak uygulamaya merkezin de aktif olarak katılımının sağlanması gerektiği düşünülmektedir.

BULGU 2: Muhasebe Sisteminin 5018 sayılı Kanun'a Uygun Yürütülmemesi

Kurum muhasebe işlemlerinin MOSİP içerisinde farklı muhasebe birimlerine ait ekranlar üzerinden yürütülmesinin; muhasebe işlemlerinin 5018 sayılı Kanun'a uygun olarak yürütülmesi ve raporlanmasını güçleştirdiği görülmüştür.

5018 sayılı Kanun'un 49'uncu maddesinde muhasebe sisteminin; karar, kontrol ve hesap verme süreçlerinin etkili çalışmasını sağlayacak ve malî raporların düzenlenmesi ile kesin hesabın çıkarılmasına temel olacak şekilde kurulması ve yürütülmesi gerektiği hükme bağlanmıştır.

SGK muhasebe işlemleri, MOSİP (mali yönetim sistemleri otomasyon projesi) adı verilen bir sistem temelinde yürütülmektedir. Gelir ve gider işlemleri MOSİP sistemi içerisinde 221 adet muhasebe birimine ait ekranlar üzerinden gerçekleştirilmektedir. Bu kapsamda tüm illerde muhasebe işlemlerini yürütmekle görevli mali hizmetler sosyal güvenlik merkezleri oluşturulmuştur. Mali hizmetler sosyal güvenlik merkez müdürünün yetkisi dahilinde il bazında gerçekleşen mali işlemler MOSİP sistemine kaydedilmektedir. Ayrıca, İstanbul Ankara başta olmak üzere bazı illerde birden fazla gelir muhasebe birimi bulunmaktadır. Merkezde ise Strateji Geliştirme Başkanlığı altında bulunan Muhasebe Daire Başkanlığı, merkezde gerçekleşen mali işlemleri merkez muhasebe birimi olarak MOSİP sisteminde izlemektedir. Mevcut sistem 5018 sayılı Kanun'a uygun olarak talep edilen bilgi ve raporların üretilmesini zorlaştırmaktadır. MOSİP sistemi muhasebe birimleri bazında raporlamaya imkan vermekte, Kuruma ilişkin genel raporlar ise muhasebe birimleri tarafından üretilen raporların Muhasebe Daire Başkanlığı tarafından konsolide edilmesi sonucu hazırlanabilmektedir. Ayrıca, MOSİP ekranlarının çokluğu muhasebe birimlerinde karışıklığa, saymanlıklar arası işlemlerin teyitleşilmesi sürecinde sıkıntılar yaşanmasına ve dönem sonu kapatma işlemlerinin uzamasına neden olmakta bu durum mali raporların tam ve zamanında üretilmesini riske atmaktadır.

Kamu idaresi cevabında; "Sosyal Güvenlik Kurumunun farklı üç kurumdan teşekkül etmesi sonucu devredilen SSK, BAĞ-KUR ve Emekli Sandığı kurumlarının tüm muhasebe kayıtları, 2010 yılında eski sistemlerden alınarak, mali işlemlerin takip edildiği MOSİP Sistemine aktarılmıştır. Aktarılan bu kayıtları görmek ve kayıtlar üzerinde işlem yapmak için yine MOSİP ekranlarında farklı muhasebe birimi olarak giriş yapmak gerekmekte ve aynı ilde olmasına rağmen farklı yevmiye ve mizan kayıtları oluşmaktadır. Ekranların birleştirilmesi için 2014 yılında Kurumumuzca çalışma başlatılmış, ancak işlerin yoğunluğu nedeniyle tamamlanamamıştır. 2016 yılı içinde muhasebe birimlerinde tek ekrandan işlemlerin yapılması çalışmalarının tamamlanması beklenmektedir. Bunun dışında ilgili birimde bünyesinde uzmanlardan oluşan bir birim kurulmuş olup, bu birim aylık olarak tüm muhasebe birimleri kayıt ve mali raporlarının kontrol edilmesi ve yılsonu mali raporlama işlemlerini gerçekleştirecektir.

Bu çalışmalar, mali raporların tam ve zamanında üretilmesini ve sunulmasını sağlayacaktır." denilmektedir.

Sonuç olarak; taşra birimleri ile merkez arasındaki muhasebe işlemlerinin; 5018 sayılı Kanun çerçevesinde hesap verme sorumluluğunun gereği olarak, zamanında mali rapor üretilmesini sağlayacak şekilde tasarlanması gerekmektedir. Muhasebe sistemi, gelir toplanması ve harcama sürecinde görevli olanların kanunla öngörülmüş yetki ve sorumluluklarını usulüne uygun yürütmeye imkan verecek ve sorumluluk kargaşasına neden olmayacak şekilde kurulmalıdır.

BULGU 3: SGK Muhasebe Yönetmeliğinin Hazırlanmaması

SGK Başkanlığınca muhasebe sistemi ve hesap verme ile ilgili hususları düzenlemek üzere 5502 sayılı Kanun'un yürürlük tarihinden itibaren en geç bir yıl içinde yürürlüğe konulması gereken yönetmeliğin henüz hazırlanmadığı görülmüştür.

Kurum muhasebe işlemlerini, 01.01.2007 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere hazırladığı Muhasebe Yönergesi'ne göre yürütmektedir. Yönerge hükümleri incelendiğinde, SGK iş ve işlemlerinin niteliği dikkate alınarak hesap planı, hesapların niteliği ve işleyişlerine ilişkin özel bir düzenleme yapılmadığı, mali raporlama hususunda Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde belirlenen şekil ve sürelerle uyulacağı, Yönerge'de hüküm bulunmayan hallerde de Merkezi Yönetim Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerinin uygulanacağını belirtmekle yetinildiği görülmüştür. Uygulama açısından bakıldığında, muhasebe sisteminin

genellikle merkezden alınan kararlar doğrultusunda ve MOSİP'e eklenen kurallar çerçevesinde yürütüldüğü, SGK tarafından MOSİP üzerinden gerçekleştirilen muhasebe işlemlerinde Yönerge'de yer alan hesap planına ve konuya ilişkin Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'ne uygun işlem yapılmadığı görülmektedir. SGK'nın ihtiyaçları doğrultusunda ilave edilecek hesapların Maliye Bakanlığı'na uygun görüş için gönderilmemesi, bazı hesapların mahiyetlerine uygun olarak kullanılmaması, Yönerge'de yer almayan hesapların kullanılması söz konusu durumu destekler nitelikteki uygulamalardan bazılarıdır.

5018 sayılı Kanun'un 49'uncu ve 5502 sayılı Kanun'un 41'inci maddelerine aykırı olarak Kurumun muhasebe uygulamalarına yön verecek bir muhasebe yönetmeliğinin olmaması; muhasebe birimlerinin hesap ve kayıt düzeninde saydamlık, hesap verilebilirlik ve tekdüzenin sağlanması, işlemlerin kayıt dışında kalmasının önlenmesi, faaliyetlerin gerçek mahiyetlerine uygun olarak sağlıklı ve güvenilir bir şekilde muhasebeleştirilmesi, mali tabloların zamanında, doğru, muhasebenin temel kavramları ve genel kabul görmüş muhasebe ilkeleri çerçevesinde, uluslararası standartlara uygun, yönetimin ve ilgili diğer kişilerin bilgi ihtiyaçlarını karşılayacak ve kesin hesabın çıkarılmasına temel olacak, karar, kontrol ve hesap verme süreçlerinin etkili çalışmasını sağlayacak şekilde hazırlanması amaçlarına hizmet edememektedir.

Kamu idaresi cevabında; Kurumca yürütülen mali yazılım sisteminin gelir kanadında yapılan yazılım çalışmalarının bitirilmemesi nedeniyle yönetmelik çalışmalarının tamamlanamadığı, konu ile ilgili çalışmaların 2015 yılında başlatılmış olduğu, 2016 yılı sonuna kadar tamamlanacağı, ifade edilmiştir.

Sonuç olarak; 5502 sayılı Kanun hükmüne paralel olarak muhasebe sistemi ve hesap verme ile ilgili hususları düzenlemek üzere hazırlanacak muhasebe yönetmeliğinin bir an evvel yürürlüğe konulması gerekmektedir.

BULGU 4: Geçici Teminat Niteliği Taşımayan Tahsilatların Hatalı Raporlanması

330 Alınan Depozito ve Teminatlar Hesabı'nın kullanım amacı dışında yapılan tahsilatlar için de kullanıldığı, dolayısıyla hesap bakiyesinin yıllar itibarıyla artış gösterdiği görülmüştür.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 178'inci maddesinde; mevzuatları gereği nakden veya mahsuben tahsil edilen depozito ve teminatların izlenmesi için 330 Alınan Depozito ve Teminatlar Hesabı'nın kullanılacağı hükme bağlanmıştır.

SGK mali tabloları üzerinde yapılan incelemede, 330.01.01 no.lu Geçici Teminatlar Hesabı'nın geçici teminat niteliği taşımayan tahsilatlar için de kullanıldığı görülmüştür. Şöyle ki, SGK henüz alacakların takip ve tahsilinde tam olarak tahakkuk esasına geçmemiş olduğundan, tahakkuk işlemlerinin gerçekleşmediği durumlarda ve özellikle ay sonlarında yapılan prim tahsilatları ile katılım payları ya da yersiz ve fazla ödemelerden kaynaklanan alacaklara ilişkin yapılan tahsilatlar 330.01.01 no.lu hesapta muhasebeleştirilmekte, daha sonra ilgililerin talebi üzerine bu hesapta muhasebeleştirilen tutarlardan mahiyeti tespit edilenler ilgilinin borcundan mahsup edilmektedir. Ancak, bu hesaba kaydedilen tutarlardan mahiyeti tespit edilemeyenler hesapta bekletilerek geçici teminat hesaplarında gereksiz bir artışa neden olmaktadır. Şöyle ki; 330 Alınan Depozito ve Teminatlar Hesabı 2013 yılında 71.450.970,93 TL, 2014 yılında 117.537.450,63 TL, 2015 yılında ise 169.858.883,05 TL tutarında bakiye vermektedir.

Kurum alacaklarının takip ve tahsil süreçlerinin tahakkuk esaslı muhasebe sistemi üzerinden yürütülerek 330 Alınan Depozito ve Teminatlar Hesabı'nın mahiyetine uygun olarak yalnızca tahsil edilen geçici teminatların izlenmesi amacıyla kullanılması ve hesapta yer alan tutarların incelenerek niteliklerine uygun hesaplarda takip edilmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

Kamu idaresi cevabında; Kurumun tüm alacakları için tamamiyle tahakkuk esasına dayalı bir tahsilat sistemi kurulamadığı için beyana dayalı bir tahsilat türünün sistemde yer almasının banka çalışanları tarafından hatalı işlem yapılmasına neden olduğu, dolayısıyla bu hesaptaki gerçek depozito ve teminatlar dışındaki prim veya prim dışı diğer tahsilatların ayrıştırılarak tasfiye edilmesi gerektiği, zaman zaman konu ile ilgili olarak muhasebe birimlerinin uyarılarak tasfiyelerinin yaptırıldığı, Kurumun tüm alacaklarının tek bir tahakkuk sistemi içinde birleştirilmesi amacıyla yürütülen entegrasyon çalışmaları tamamlandığında bu sorunun ortadan kalkacağı, ifade edilmiştir.

Sonuç olarak; 330 Alınan Depozito ve Teminatlar Hesabı'nda yer alan prim veya prim dışındaki diğer tahsilatların ayrıştırılarak mahiyetlerine uygun hesaplarda muhasebeleştirilmesi ve söz konusu hesabın yalnızca tahsil edilen geçici teminatların takip edilmesi amacıyla kullanılması gerekmektedir.

BULGU 5: Mali İşlemlerin Nispî Değer ve Ağırlığına Göre Sınıflandırılarak Raporlanmaması

SGK mali tablolarında, mali işlemlerin muhasebenin temel kavramlarından tam açıklama ve önemlilik kavramlarına uygun bir şekilde sınıflandırılarak raporlanmadığı görülmüştür.

5018 sayılı Kanun'un 49'uncu maddesinde; muhasebe sisteminin; karar, kontrol ve hesap verme süreçlerinin etkili çalışmasını sağlayacak ve malî raporların düzenlenmesi ile kesin hesabın çıkarılmasına temel olacak şekilde kurulup yürütüleceği; kamu hesaplarının, kamu idarelerinin gelir, gider ve varlıkları ile malî sonuç doğuran ve öz kaynağın artmasına veya azalmasına neden olan her türlü işlemlerle garantilerin ve yükümlülüklerin belirlenmiş bir düzen içinde hesaplara kaydedilerek yönetim ve denetim yetkilileriyle kamuoyuna gerekli bilgilerin sağlanması amacıyla tutulacağı hükme bağlanmıştır.

Muhasebenin temel kavramlarından önemlilik kavramı; bir hesap kalemi veya mali bir olayın nispî ağırlık ve değerinin, mali tablolara dayanılarak yapılacak değerlendirmeleri veya alınacak kararları etkileyebilecek düzeyde olmasını ifade etmekte olup önemli hesap kalemleri, mali olaylar ve diğer hususların mali tablolarda yer alması zorunludur. Tam açıklama kavramı gereğince; mali tabloların, bu tablolardan yararlanacak olanların doğru karar vermelerine yardımcı olacak ölçüde yeterli, açık ve anlaşılır şekilde düzenlenmesi gerekmektedir.

SGK mali tabloları üzerinde yapılan incelemede, önemlilik kavramı gereğince, hesap kalemlerinin nispî değer ve ağırlıklarına göre sınıflandırılarak süreklilik ve önem arz eden bazı gelir ve gider kalemlerinin ayrı alt hesap kodlarında raporlanmadığı, önemli hesap kalemlerinin diğer gelir ya da gider adıyla tanımlanan alt hesap kodlarında takip edildiği görülmüştür. Dolayısıyla, tam açıklama kavramına aykırı olarak, SGK mali tablolarında aşağıda ayrıntısı gösterilen ve diğer gelir ya da gider adıyla tanımlanan alt hesap kodlarında takip edilen tutarların mahiyeti hakkında yeterli bilgiye ulaşılamamaktadır.

2015 yılı Geçici Mizanında Diğer Gelir/Gider Adıyla Tanımlanan Hesaplar

Hesap Kodu	Hesap Adı	Tutarı
120.02.03.01.99	Diğer Prim Gelirleri	491.434.539,47
120.02.20.01.99	Diğer Prim Gelirleri	21.637.143,08
122.02.20.01.99	Diğer Prim Gelirleri	2.156.760,72
122.05.01.09.99	Diğer Faizler Gelir Tahakkukları	213.878.174,84
122.05.04.01.01	Primler	115.887.909,72
333.02.17	Diğer Döviz Emanetleri	4.971.933,77

333.02.99	Diğerleri	2.220.262.737,99
600.02.01.01.90	Diğer Prim Gelirleri	23.793.269,82
600.02.01.01.99	Diğer Prim Gelirleri	36.912.407,96
600.02.03.01.99	Diğer Prim Gelirleri	691.711.447,77
600.05.04.01.01	Primler	1.025.221.557,15
600.05.09.01.99	Yukarıda Tanımlanmayan Diğer Çeşitli Gelirler	637.989.112,65
630.12.01.01.99	Diğer Prim Gelirleri	28.881.521,72
630.12.02.01.99	Diğer Prim Gelirleri	1.148.310,42
630.12.03.01.99	Diğer Prim Gelirleri	6.174.136,93
630.12.04.01.99	Diğer Prim Gelirleri	47.645.389,83
630.12.05.09	Diğer Çeşitli Gelirlerin Red ve İadesinden Kaynaklanan Gider	46.908.015,89
630.12.06.01.99	Diğer Prim Gelirleri	1.209.923,68
630.12.09.09	Diğer Çeşitli Gelirlerin Red ve İadesinden Kaynaklanan Giderler	209.492.739,15
800.02.01.01.90	Diğer Prim Gelirleri	23.793.269,82
800.02.01.01.99	Diğer Prim Gelirleri	36.763.091,12
800.02.03.01.99	Diğer Prim Gelirleri	638.859.016,67
800.05.04.01.01	Primler	970.956.397,88
800.05.09.01.99	Yukarıda Tanımlanmayan Diğer Çeşitli Gelirler	395.440.728,89
810.02.01.01.99	Diğer Prim Gelirleri	26.819.232,40
810.02.02.01.99	Diğer Prim Gelirleri	1.148.310,42
810.02.03.01.99	Diğer Prim Gelirleri	207.555.388,32
810.02.04.01.99	Diğer Prim Gelirleri	3.405.846,30
810.05.09.01.99	Yukarıda Tanımlanmayan Diğer Çeşitli Gelirlerden Red ve İadeler	102.860.207,16

SGK mali tablolarının açık ve anlaşılır bir şekilde hazırlanmasını temin etmek üzere, diğer gelir ya da gider adıyla tanımlanan alt hesap kodlarında takip edilen tutarların mahiyetlerinin araştırılarak önemli hesap kalemlerinin SGK'nın ihtiyaçları doğrultusunda oluşturulacak detaylı alt hesap kodları ihdas edilerek raporlanması gerektiği değerlendirilmektedir.

Kamu idaresi cevabında; prim ve prime ilişkin tutarların tahakkuk kayıtları henüz MOSİP Sistemine tam olarak alınmadığından dolayı entegrasyonla ya da kaynak sistemlerden doğrudan alınan kayıtların muhasebe sisteminde anlaşılabilir karşılığı olması açısından tüm prim türleri yönüyle detaylandırılmış hesaplar yerine daha genel hesap türlerinin kullanıldığı, Kurumun yeni hesap planı çalışmaları esnasında daha detaylı bir alt hesap ayırımına gidileceği, diğer tüm gider, gelir, aktif ve pasif hesaplar için de aynı detaylı ayırım işleminin hesap planı ve yönetmelik çalışmaları kapsamında 2016 yılı sonuna kadar bitirilmek üzere ele alınacağı, ifade edilmiştir.

Sonuç olarak; diğer gelir ya da gider şeklinde tanımlanan hesap kalemlerinin nispi değer ve ağırlıklarına göre sınıflandırılarak süreklilik ve önem arz eden kalemlerin ihdas edilecek ayrı alt hesap kodlarında raporlanması gerekmektedir.

BULGU 6: 5510 sayılı Kanun'un Geçici 17'nci ve Geçici 63'üncü Maddeleri Uyarınca Takibinden Vazgeçilen Bağ-Kur Alacaklarının Raporlanmaması

5510 sayılı Kanun'un Geçici 17'nci ve Geçici 63'üncü maddeleri uyarınca takibinden vazgeçilerek Kurum alacaklarından çıkarılan Bağ-Kur alacaklarının Nazım Hesaplar'da izlenerek raporlanmadığı görülmüştür.

5510 sayılı Kanun'un Geçici 17'nci maddesinde; kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanlarla tarımda kendi adına ve hesabına bağımsız çalışan sigortalılardan, 08.05.2008 tarihi itibarıyla, beş yılı aşan süreye ilişkin prim borcu bulunanların, bu sürelerle ilişkin prim borçlarının Kurum alacaklarından çıkarılarak takip edilmemesi gerektiği hükme bağlanmıştır. Ancak, sigortalı ya da hak sahiplerinin daha sonra müracaat ederek borç tutarının tamamını, borcun tebliğ tarihinden itibaren üç ay içerisinde ödemeleri durumunda bu sürelerin sigortalılık süresi olarak değerlendirileceği, sigortalılıkları önceki kanunlara göre durdurulanlar için de bu hükmün geçerli olduğu belirtilmiştir.

23.04.2015 tarih ve 29335 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 6645 sayılı Kanun ile 5510 sayılı Kanun'a eklenen Geçici 63'üncü maddede ise, kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanlarla tarımda kendi adına ve hesabına bağımsız çalışan sigortalılardan, 30.04.2015 tarihi itibarıyla 12 ay ve daha fazla süreye ilişkin prim borcu bulunanların, bu sürelerle ilişkin prim borçlarını, 01.05.2015 tarihinden itibaren üç ay içinde ödememeleri veya ilgili kanunları uyarınca yapılandırmamaları hâlinde, bu sürelerle ilişkin prim borçlarının Kurum alacaklarından çıkarılarak takip edilmemesi gerektiği, ancak daha sonra sigortalı ya da hak sahipleri tarafından talep edilmesi durumunda durdurulan sigortalılık sürelerinin tamamının ihya edilerek hesaplanan borç tutarının tamamının, borcun tebliğ tarihinden itibaren üç ay içinde ödenmesi halinde bu sürelerin sigortalılık süresi olarak değerlendirileceği hükme bağlanarak 5510 sayılı Kanun'un Geçici 17'nci maddesine benzer bir düzenleme yapılmıştır.

Buna göre; söz konusu alacakların kanun hükmü gereği Kurum alacaklarından çıkarılması gerekmekte, ancak daha sonra ilgililerin talebi doğrultusunda kanunda belirtilen şartlarda borçluların ödeme yapabilmelerine imkân sağlamak suretiyle de bu alacakların koşullu alacak haline getirildiği görülmektedir.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 282'nci maddesinde; varlık, kaynak, gelir

ve gider hesaplarında izlenmeyen ve muhasebenin sadece bilgi verme görevi yüklediği işlemler ile kamu idarelerinin muhasebe disiplini altında toplanması istenen işlemleri ve gelecekte doğması muhtemel hak ve yükümlülüklerinin izlenmesinde Nazım Hesaplar'ın kullanılması gerektiği hüküm altına alınmıştır. 5510 sayılı Kanun'un Geçici 17'nci ve Geçici 63'üncü maddelerinin ikinci fıkralarına göre, sigortalı ya da hak sahiplerinin daha sonra müracaat etmeleri durumunda hesaplanacak borç tutarının tamamını, borcun tebliğ tarihinden itibaren 3 ay içerisinde ödemeleri halinde, durdurulan sürelerin sigortalılık süresi olarak değerlendirilmesi ve ödenen borç tutarlarının gelir kaydedilmesi gerekmektedir. Muhasebe Yönetmeliği'nin mezkûr maddesi ile 5510 sayılı Kanun'un Geçici 17'nci ve Geçici 63'üncü madde hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; Kurum açısından gelecekte doğması muhtemel bir gelir kalemi söz konusudur ve sigortalılıkları durdurulan kişilere ilişkin toplam prim tutarının mali tablolarda alacak olarak takibi yapılmasa da, Nazım Hesaplar'da izlenmesi ve raporlanması gerekmektedir.

Bu çerçevede, 08.01.2016 tarih ve SGK/2016-08 sayılı yazıya istinaden SGK'dan alınan veriye göre, 31.12.2015 tarihi itibarıyla Geçici 17'nci madde kapsamında sigortalılığı durdurulan kişi sayısı 976.078 olup bu sigortalılardan 360.722'si ihya başvurusunda bulunmuştur. Sadece ihya başvurusunda bulunan 360.722 sigortalı için 3.283.650.707,55 TL prim aslı ve 7.464.049.132,19 TL gecikme cezası olmak üzere toplam 10.747.699.839,74 TL tutarında prim alacağı hesaplanmıştır. Yine aynı tarih ve sayılı veriye göre, Geçici 63'üncü madde kapsamında sigortalılığı durdurulan kişi sayısı 1.815.470 olup bu kişiler adına takibinden vazgeçilen 2.772.842.981,26 TL prim aslı ve 12.378.966.891,31 TL gecikme cezası olmak üzere toplam 15.151.809.872,57 TL tutarında prim alacağı bulunmakta olup gelecekte doğması muhtemel bu gelir miktarının Nazım Hesaplar'da kayıt altına alınmadığı görülmüştür.

Kamu idaresi cevabında; 5510 sayılı Kanun'un 4/1-b maddesi kapsamındaki prim alacaklarına ilişkin tahakkuk kayıtlarının mevcut muhasebe sistemi içinde kayıt altına alınmadığı, durdurulan sürelerle ilişkin prim alacaklarının mali raporlarda gösterilmemesinin de bununla ilişkili olduğu, Kanun'un 4/1-b maddesindeki prim alacakları ile ilgili tahakkuk sistemi tamamlandığında bu sorunun da giderilmiş olacağı, ifade edilmiştir.

Sonuç olarak; 5510 sayılı Kanun'un Geçici 17'nci ve Geçici 63'üncü maddeleri uyarınca takibinden vazgeçilerek Kurum alacaklarından çıkarılan ancak, ilgililerin müracaatıyla ihya edilmesi mümkün bulunan koşullu alacak tutarlarının Nazım Hesaplar'da izlenerek raporlanması gerekmektedir.

BULGU 7: Faaliyet ve Alacak Hesaplarına İlişkin Tahsilatların Emanet Hesaplarında Bekletilmesi

Cari yıl prim gelirleri ve geçmiş dönem alacakları ile ilgili tahsilatların emanet hesaplarında bekletilmesi nedeniyle 333 Emanetler Hesabı'nda meydana gelen artışın sair bilanço ve faaliyet hesaplarını olumsuz etkilediği görülmüştür.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 180'inci maddesinde; muhasebe birimlerince emanet olarak nakden veya mahsuben tahsil edilen tutarların izlenmesi için 333 Emanetler Hesabı'nın kullanılacağı hükme bağlanmıştır.

SGK mali tabloları üzerinde yapılan incelemede, 333 Emanetler Hesabı'nın 2013 yılında 8.356.588.003,41 TL, 2014 yılında 8.830.487.517,81 TL, 2015 yılında ise 8.362.645.852,90 TL tutarında bakiye vermekte olduğu görülmüştür.

SGK henüz alacakların takip ve tahsilinde tam olarak tahakkuk esasına geçmemiş olduğundan 333 Emanetler Hesabı, emanet olarak tahsil edilen tutarlardan ziyade, bankalar aracılığıyla yapılan tüm tahsilatların daha sonra tahkik edilmek üzere kaydedildiği ilk hesap şeklini almıştır. Şöyle ki, bankalardan yapılan tahsilatlar öncelikle emanet hesaplarına alınarak muhasebe kayıtlarına yansıtılmakta, daha sonra tahsil edilen tutarlardan tahakkuk kayıtları ile eşleştirilen tutarlar emanet hesaplarından mahsup edilerek ilgili hesaplara aktarılmaktadır. Ancak, muhasebe işlemlerinin gerçekleştirildiği MOSİP Sistemi ile 5510 sayılı Kanun'un 4/1-a maddesi kapsamındaki prim tahakkuk ve tahsilat işlemlerinin gerçekleştirildiği İşveren Sistemi arasında entegrasyon sağlanamaması, 5510 sayılı Kanun'un 4/1-b maddesi kapsamındaki primlere ilişkin MOSİP Sisteminde herhangi bir tahakkuk kaydı bulunmaması, beyan usulü yapılan tahsilatlardan açıklama yada kişi bilgilerindeki eksik bilgiden dolayı hangi borca karşılık yatırıldığı bilinmeyen tutarların bulunması, genel bütçe kapsamındaki resmi işyerlerinde tahakkuktan önce tahsilatın yapılabilmesi, hisseli tahsilatlarda ilgililerin hisseleri oranında tahakkuk ve tahsilat yapılamaması, belediye borçlarına karşılık olarak İller Bankası kanalıyla tahsil edilen uzlaşma gelirlerinden ayrıştırılamayan tutarların bulunması, ihaleli işlerde kamu kurumlarınca kesilen tutarların maliye tahsilatı olarak gönderilmesi ve benzeri nedenlerle tahsilatların tahakkuk kayıtları ile bağlantısının kurulamaması durumunda yapılan tahsilatlar emanet hesaplarında bekletilmekte, bu da emanet hesaplarında gereksiz bir artışa neden olmaktadır. Ayrıca, geçmiş dönemlere ait alacakların tamamının MOSİP sistemi dışındaki sistemlerde takip ve tahsil edilmesi, emanet hesaplarından yapılacak red ve iadelerin usulüne uygun olarak yapılmasını güçleştirerek

suistimale yol açabilmektedir. Bu işleyiş yapısı nedeniyle emanet hesaplarındaki artışın kısa dönemde eritilemeyeceği anlaşılmaktadır.

Kamu idaresi cevabında; Kurumun prim alacaklarının birçoğunun tahakkuk esasına göre tahsil edilememesi nedeniyle tahsilatların borca karşılık değil, beyan usulü olarak yapılabildiği, kaynak sistemlerdeki borçların muhasebe dışında değişken bir kayıt üretmesi nedeniyle önceden alınan tahakkuk kayıtlarının değişmekte olduğu, dolayısıyla tahakkuk-tahsilat eşleşmesi sağlanamadığı için tahsilatların çoğu zaman emanet hesaplarda bekletildiği, bu konudaki çalışmaların başlatıldığı, tahakkuk esaslı tahsilata geçildiğinde emanet kayıtlarının kısa sürede tasfiye edileceği, ifade edilmiştir.

Sonuç olarak; Kuruma ait varlık ve yükümlülükler ile faaliyet sonuçlarının muhasebe yönetmeliği ile belirlenen standartlara uygun raporlanabilmesi amacıyla;

-Yapılan tahsilatlardan gelir ve alacaklarla ilgili olanların ait oldukları hesaplara mal edilmesi,

-Suistimale açık bulunan emanet hesaplarının amacı dışında kullanımının engellenmesi,

-Bu kapsamda yapılması gereken teknik ve idari düzenlemelerin yapılması, gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 8: Yabancı Sosyal Güvenlik Kurumları Adına Sağlanan Sağlık Yardımlarına İlişkin Hesaplaşma İşlemlerinin Mali Tablolarda Açık ve Anlaşılır Bir Şekilde Raporlanmaması

Sosyal güvenlik sözleşmelerinde öngörülen hallerde yabancı sosyal güvenlik kurumları adına sağlanan sağlık yardımlarına ilişkin masrafların fiili ya da götürü usulde hesaplaşmak suretiyle tahsili işlemlerinin mali tablolarda açık ve anlaşılır bir şekilde raporlanmadığı görülmüştür.

Sosyal güvenlik sözleşmelerinde öngörülen hallerde yapılan sağlık yardımlarına ilişkin masrafların, ilgilinin kayıtlı bulunduğu kurum tarafından yardımları yapan tarafın yetkili kurumuna sözleşmede belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde ödenmesi gerekmektedir. Hesaplaşma işlemleri olarak nitelendirilen sağlık yardımlarına ilişkin masrafların akit ülke kurumlarından tahsili işlemleri, fiili ya da götürü hesaplaşma yöntemleri üzerinden gerçekleştirilmektedir.

20.01.2016 tarih ve SGK/2016-16 sayılı yazıya istinaden SGK'dan alınan veriye göre; 2015 yılı içerisinde akit ülke sigortalılarının Türkiye'de geçici olarak bulunmaları yada

sürekli olarak ikamet etmeleri nedeniyle sağlanan sağlık yardımları kapsamında akit ülkelerce SGK'ya gönderilen tutarların ayrıntısı aşağıda gösterildiği şekildedir:

- Almanya, fiili hesaplaşma yöntemine göre 75.166.942,88 TL, götürü hesaplaşma yöntemine göre 93.749.489,50 TL olmak üzere toplam 168.916.432,38 TL,
- Avusturya, götürü hesaplaşma yöntemine göre 11.113.113,55 Avro,
- Hollanda, fiili hesaplaşma yöntemine göre 2.837.957,58 TL, götürü hesaplaşma yöntemine göre 15.659.209,62 TL olmak üzere toplam 18.497.167,20 TL,
- Belçika, fiili hesaplaşma yöntemine göre 9.783.458,27 TL tutarında ödemede bulunmuştur.

Aynı tarih ve sayılı veriye göre; SGK tarafından akit ülke sigorta kurumlarına gönderilen tutarlar fiili hesaplaşma yöntemine göre belirlenmiş olup akit ülkelerce sağlanan sağlık yardımları nedeniyle 2015 yılı içerisinde Hollanda'ya 122.409,82 Avro, Fransa'ya 63.793,52 Avro, Almanya'ya 64.817,38 Avro olmak üzere toplam 251.020,72 Avro tutarında ödeme yapılmıştır.

5018 sayılı Kanun'un 49'uncu maddesinde; muhasebe sisteminin; karar, kontrol ve hesap verme süreçlerinin etkili çalışmasını sağlayacak ve malî raporların düzenlenmesi ile kesin hesabın çıkarılmasına temel olacak şekilde kurulup yürütüleceği; kamu hesaplarının, kamu idarelerinin gelir, gider ve varlıkları ile malî sonuç doğuran ve öz kaynağın artmasına veya azalmasına neden olan her türlü işlemlerle garantilerin ve yükümlülüklerin belirlenmiş bir düzen içinde hesaplara kaydedilerek yönetim ve denetim yetkilileriyle kamuoyuna gerekli bilgilerin sağlanması amacıyla tutulacağı hükme bağlanmıştır. Yine muhasebenin temel kavramlarından tam açıklama kavramı gereğince; mali tabloların bu tablolardan yararlanacak olanların doğru karar vermelerine yardımcı olacak ölçüde yeterli, açık ve anlaşılır şekilde düzenlenmesi gerekmektedir.

Yabancı sosyal güvenlik kurumları adına sağlanan sağlık yardımlarına ilişkin hesaplaşma işlemleri Yurtdışı Sözleşmeler ve Emeklilik Daire Başkanlığı tarafından yürütülmektedir. Hesaplaşma işlemlerine istinaden yabancı sosyal güvenlik kurumlarına ödeme yapıldığında Ödeme Muhasebe Birimince sağlık giderleri ile birlikte giderleştirilirken hesaplaşma işlemlerine istinaden yapılan tahsilatlar diğer çeşitli gelirler içerisinde muhasebeleştirilmekte, hesaplaşma işlemleri ve sonuçlarına ilişkin olarak muhasebe kayıtları üzerinde ayrı bir takip ve kontrol mümkün olmamaktadır. Dolayısıyla hesaplaşma işlemleri ve

bu işlemlerin sonuçları mali tablolara tam açıklama kavramına uygun olarak açık ve anlaşılır bir şekilde yansıtılmamaktadır.

Kamu idaresi cevabında; Kurumun ilgili birimleri tarafından bulgudaki eksikliklerin tespit edilmiş olduğu, MOSİP’de yapılan çalışma ile Almanya adına oluşturulan sağlık faturalarının sağlık hizmet sunucusuna ödeme aşamasında 139 kodlu hesaba Almanya adına borç kaydedilmek suretiyle takip aşamasına geçilebileceği, çalışma ile ilgili olarak mevzuat birimi olan Emeklilik Hizmetleri Genel Müdürlüğünün onayının beklendiği,

Hâlihazırda Almanya dâhil diğer ülkelerin mahsuplaşma işlemleri ile ilgili muhasebe kayıtlarında herhangi bir veri bulunmadığı, Almanya dâhil tüm ülkelerin sağlık mahsuplaşma işlemlerinin muhasebe kayıtları üzerinden yürütülmesi için 2016 yılında çalışmalara başlandığı,

ifade edilmiştir.

Sonuç olarak; yabancı sosyal güvenlik kurumları adına sağlanan sağlık yardımlarına ilişkin hesaplaşma işlemlerinin muhasebe sistemi içerisinde takip ve kontrol edilebilmesine imkan verecek şekilde ayrı bir hesapta muhasebeleştirilmesi ve raporlanması gerekmektedir.

BULGU 9: Gelirlerden Yapılan İndirim İade ve İskontoların Hatalı Raporlanması

Sosyal Güvenlik Kurumu 2015 yılı mali tablolarında 810 Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler hesabının kullanıldığı buna karşın 610 İndirim İade ve İskontolar hesabının kullanılmadığı görülmüştür.

Sosyal Güvenlik Kurumu Muhasebe Yönergesi’nin 57’nci maddesine göre; 610 İndirim, İade ve İskontolar Hesabı, gelir olarak tahakkuk eden tutarlardan yapılan indirim, iade ve iskontoların izlenmesi için kullanılmaktadır.

Mali tablolar incelendiğinde; 610 numaralı hesabın kullanılmadığı, gelirlerden yapılan indirim iade ve iskontoların 630.12 Gelirlerin Ret ve İadesinden Kaynaklanan Giderler hesabında takip edildiği görülmüştür. Sosyal sigorta ve genel sağlık sigortası prim gelirleri, idarî para cezaları, gecikme cezaları, gecikme zamları ve katılım payları, sosyal sigorta ile genel sağlık sigortasına yapılan Devlet katkısı Kurumun asli gelirlerindedir. Mali tablo kullanıcılarının gelir iptallerinin mali boyutu hakkında tam ve güvenilir bilgi elde etmesini sağlamak üzere tahsil edilen primlerden yapılan indirim iade ve iskontoların 610 İndirim İade ve İskontolar hesabında izlenmesi gerekmektedir.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'ne göre "tutarlılık" ilkesi gereği olarak uygulanan muhasebe politikalarının değişmesi durumunda, değişikliklerin ve mali etkilerinin mali tablo dipnotlarında açıklanması zorunludur.

Faaliyet sonuçlarının dönemler itibariyle ayrıştırılması ve net faaliyet gelirlerinin doğru raporlanması amacıyla; 6183 sayılı Kanun'un 48'inci maddesi kapsamında yapılan tecil ve taksitlendirmeler, yapılandırmalar ve sair nedenlerle Kurumun aslı gelirlerinden indirim iade ve iskonto söz konusu olduğunda 630.12 Gelirlerin Ret ve İadesinden Kaynaklanan Giderler hesabı yerine 610 İndirim, İade ve İskontolar hesabının kullanılması, geçmiş yıl gelirlerinden yapılan indirim iade ve iskontoların ise ait olduğu yılın faaliyet sonuçları ile ilişkilendirilerek kaydı ve raporlanması sağlanmalıdır. Ayrıca, muhasebe politikasındaki bu değişikliğin de mali tablolar dipnotlarında açıklanması gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında; "610 kodlu İndirim İade ve İskontolar Hesabı, Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinde belirtildiği üzere, kamu idarelerinin asli faaliyetlerinden kaynaklanan mal veya hizmet satışlarına ilişkin olarak tahakkuk eden tutarlardan yapılan indirim, iade ve iskontolar için kullanılmaktadır. Kurumun, kuruluş ve hizmet kanunu gereği kamu adına sosyal güvenlik hizmeti sunmakta olması ve bu hizmeti kâr elde etme amacıyla yapmaması nedeniyle, Kurumun ticari faaliyet kapsamında değerlendirilebilecek asli faaliyeti bulunmadığından 610 kodlu İndirim İade ve İskontolar Hesabı kullanılmamıştır.

Ayrıca, Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinin, 630 kodlu hesabının işleyişinin anlatıldığı 394 üncü maddesinde "610-İndirim, İade ve İskontolar Hesabını ilgilendirmeyen mal veya hizmet satışlarına ilişkin iskonto, indirim ve iade tutarları ile **faaliyet alacaklarından yapılan terkin ve indirim tutarları**, bu hesaba (630) borç, ilgili faaliyet alacakları hesabına alacak kaydedilir" denilmektedir. Söz konusu maddelere istinaden, Kurumun mali tablolarındaki geçmiş yıllar faaliyet alacaklarından kaynaklanan tahakkuk iptalleri 630 kodlu hesaba borç, ilgili hesaba da alacak kaydedilerek terkin edilmektedir.

Buna göre; Sosyal Güvenlik Kurumunun asli faaliyeti prim alacaklarının takibi ve tahsilidir. Mevzuatı gereği sehven veya iptallerden kaynaklanan iadelerde geçmiş yıllar için 630.12 kodlu hesap, cari yılda ise 600 kodlu hesap borçlu olarak kullanılmaktadır." denilmektedir.

Sonuç olarak; Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı muhasebe birimlerinin faaliyetlerinin gerçek mahiyetlerine uygun olarak sağlıklı ve güvenilir bir biçimde muhasebeleştirilmesi amacıyla yayımlanan Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı Muhasebe

Yönergesinde hesapların niteliği ve işleyişi ayrıntılı olarak düzenlenmiş olup bunlar hariç olmak üzere hesaba ilişkin işlemler, değerlerin alınıp verilmesi ve kaydedilmesinde kullanılacak alındı, defter ve belge örnekleri, yönetim dönemi işlemleri, değerlerin yıl sonu sayımları, muhasebe yetkilileri, veznedarlar ve muhasebe birimleri arasındaki devir işlemleri gibi hususlarda Yönergede hüküm bulunmayan hallerde Merkezi Bütçe Muhasebe Yönetmeliği hükümleri uygulanacağı hükme bağlanmıştır.

Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı Muhasebe Yönergesinde; gelir olarak tahakkuk eden tutarlardan yapılan indirim, iade ve iskontoların izlenmesi için 610 İndirim, İade ve İskontolar Hesabının kullanılacağı açık ve net bir şekilde belirtilmiştir.

5502 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumu Kanunu'na göre; Sosyal sigorta ve genel sağlık sigortası prim gelirleri, idarî para cezaları, gecikme cezaları, gecikme zamları ve katılım payları, sosyal sigorta ile genel sağlık sigortasına yapılan Devlet katkısı Kurumun asli gelirlerindedir.

Yönergede düzenlenmiş bir hususta Merkezi Bütçe Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre işlem yapılması doğru olmamakta; yapılan hatalı kayıtlar, faaliyetlerin gerçek mahiyetlerine uygun olarak sağlıklı ve güvenilir bir biçimde muhasebeleştirilmesini engellemektedir.

Sosyal sigorta ve genel sağlık sigortası prim gelirleri, idarî para cezaları, gecikme cezaları, gecikme zamları ve katılım payları, sosyal sigorta ile genel sağlık sigortasına yapılan Devlet katkısı gibi Kurumun asli gelirlerinden indirim iade ve iskonto söz konusu olduğunda 630.12 Gelirlerin Ret ve İadesinden Kaynaklanan Giderler hesabı yerine 610 İndirim, İade ve İskontolar hesabının kullanılması, geçmiş yıl gelirlerinden yapılan indirim iade ve iskontoların ise ait olduğu yılın faaliyet sonuçları ile ilişkilendirilerek kaydı ve raporlanması sağlanmalıdır. Ayrıca, muhasebe politikasındaki bu değişikliğin de mali tablolar dipnotlarında açıklanması gerekmektedir.

BULGU 10: Yurt Dışında Bulunan Türk Vatandaşlarının Yurtdışında Geçen Sürelerini Borçlanarak Kazandıkları Emeklilik Haklarının Uzun Dönemde Sosyal Güvenlik Sisteminin Aktüeryal Dengesini Olumsuz Etkilemesi

3201 sayılı Yurt Dışında Bulunan Türk Vatandaşlarının Yurt Dışında Geçen Sürelerinin Sosyal Güvenlikleri Bakımından Değerlendirilmesi Hakkında Kanun'un Amaç ve

Kapsam başlıklı 1'inci maddesinde; Türk vatandaşlarının yurt dışında 18 yaşını doldurduktan sonra, Türk vatandaşı iken geçen ve belgelendirilen sigortalılık süreleri ve bu süreleri arasında veya sonunda her birinde bir yıla kadar olan işsizlik süreleri ile yurt dışında ev kadını olarak geçen süreleri, bu Kanunda belirtilen sosyal güvenlik kuruluşlarına prim ödenmemiş olması ve istekleri halinde, bu Kanun hükümlerine göre sosyal güvenlikleri bakımından değerlendirileceği hükme bağlanmıştır. Uygulamaya ilişkin usul ve esaslar ise “Yurtdışında Geçen Sürelerin Borçlandırılması ve Değerlendirilmesine İlişkin Yönetmelik”te düzenlenmiştir. Sigortalılara borçlanma karşılığında bağlanacak yurtdışı aylığını, mevzuatta belirlenen yaş, sigortalılık süresi ve prim ödeme gün sayısı belirlemektedir.

Yapılan incelemelerde; asgari günlük kazanç üzerinden yurtdışı borçlanması yapan bazı sigortalıların borçlandıkları 1999 ve öncesi ile 1989 ve öncesi dönemler için 3.600 güne kadar bağlanan aylık tutarın, Ocak 2015 itibariyle yaklaşık 1.322 TL tutarında gerçekleştiği, bunun karşılığında ödenen toplam borçlanma tutarının 3.600 gün karşılığında Ocak-Haziran 2015 tarihi itibariyle 46.152 TL olduğu görülmüştür. Sosyal Güvenlik Kurumu, bu durumda olan sigortalılara yıllık yaklaşık 15.864 TL tutarında ödeme yapacaktır. Sigortalılar yapmış oldukları borçlanma tutarlarının karşılığını, kendilerine ödenen üç-dört yıllık emekli maaşıyla alabileceklerdir. Dolayısıyla, beşinci yıldan sonra sigortalıya ödenecek emekli aylıklarının, kurumun mali sistemine negatif etkide bulunması muhtemel gözükmektedir.

Kurum verilerine göre, 8.5.2008 ile 30.11.2014 tarihleri arasında borçlanan sigortalılardan ödeme yapanlar 4/1-(a) statüsünde 157.502 kişi, 4/1-(b) statüsünde 65.108 kişi olmak üzere toplam 222.610 kişidir. 2014 Aralık ayı itibariyle yurtdışı aylık alan kişi sayısı da 466.840 kişidir. Rakamlar, yurtdışı borçlanması yapan sigortalıların sayısının oldukça fazla olduğunu göstermektedir. Bu sayılara her yıl yenileri eklenmektedir. Başlangıçta yurtdışı borçlanması yaparak emekli olan sigortalıların toplu ödemeleri kurum gelirlerini önemli oranda artırıyor gözükse de, sonraki yıllarda kurumun yurtdışı emekli maaş ödemelerinin, toplam emekli maaş giderlerini artırıcı etkisi kaçınılmaz olacaktır.

Bu nedenle; Kurumun yurtdışı borçlanması yapan SSK ve Bağ-Kur sigortalılarına borçlanma süre ve tutarlarına göre bağlanan aylık tutarların, uzun dönemde Kuruma getireceği maliyetin hesaplanması için aktüeryal çalışmaların yapılmasının gerekli olduğu değerlendirilmektedir.

Kamu idaresi cevabında; aktüeryal hesaplamaların düzenli bir şekilde yapıldığını, bu çerçevede, Kurumun 2012 yılı eylem planında "*Yurt Dışı Borçlanma Sisteminin Aktüeryal*

Analizinin Yapılarak Uygulama Önerilerinin Geliştirilmesi” başlıklı bir eyleminin mevcut olduğunu, eylem kapsamında detaylı bir analiz çalışmasının yapıldığını, söz konusu çalışmanın, güncelliğini yitirdiği için yeni bir aktüeryal çalışmanın raporlanarak sisteme yönelik çeşitli önerilerin geliştirildiği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak; Katılım Öncesi Ekonomik Programda (2014 - 2016) Sosyal güvenlik sisteminin mali sürdürülebilirliği üzerinde olumsuz yansımaları olan uygulamaların gözden geçirileceği, yine Onuncu Kalkınma Planında da (2014-2018) yurtdışı borçlanma uygulamasının gözden geçirilmesi konusunda politikanın benimsendiği ifade edilmiştir. Bu bağlamda; İdare tarafından kabul gören prensipler uyarınca, bağlanan yurtdışı aylık tutarlarının kurum üzerindeki etkisinin görülmesi için her yıl düzenli olarak aktüeryal çalışmaların yapılmasının gerekli olduğu değerlendirilmektedir.

BULGU 11: Kurum Bünyesindeki Sosyal Tesislerin, Mali İşlemlerinin 5018 Sayılı Kanun'a Uygun Biçimde Raporlanmaması ile Takip ve Denetiminin Yapılmaması

Kurum tarafından işletilen sosyal tesislerin 5018 sayılı Kanun'a aykırı olarak Kurum bütçe dışında yönetildiği, hesaplarının Kurum hesaplarına dahil edilmediği, Kurum mali tablolarında sosyal tesislere ilişkin herhangi bir bilgi verilmediği ve bu tesislerin mevzuatta belirtildiği şekilde takip ve denetiminin yapılmadığı tespit edilmiştir.

A) Sosyal Tesislerin Mali İşlemlerinin 5018 Sayılı Kanun'a Uygun Biçimde Raporlanmaması

Kamu idaresi tarafından; misafirhane, spor tesisi, kreş, yemekhane, eğitim ve dinlenme kampı ve benzeri adlarla işletilen 79 adet sosyal tesis bulunmaktadır. Bunlardan; 58'i yemekhane, 13'ü misafirhane, 4'ü eğitim merkezi, 2'si kreş, 1'i kamp tesisi ve 1'i spor tesisi olarak işletilmektedir. Bu sosyal tesislerin 2015 yılı itibariyle toplam geliri 31.125.645,26 TL , toplam gideri ise 28.426.630,94 TL'dir. Ancak yapılan incelemede, Kurum mali tablolarında bu tutarlara ilişkin bilgi verilmediği, sosyal tesislerin bütçe ve muhasebelerinin Kurum bütçe ve muhasebe sisteminden ayrı tutulduğu anlaşılmıştır.

Kamu sosyal tesislerine ilişkin ortak düzenlemeler incelendiğinde, iki temel düzenleme olduğu tespit edilmiştir. Bunlardan birincisi, 14.01.2015 tarih ve 29237 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 2015/2 sayılı Kamu Sosyal Tesislerine İlişkin Tebliğ'dir. İkincisi ise, 30.12.2005 tarih ve 26039 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kamu Kurum ve Kuruluşlarınca İşletilen Sosyal Tesislerin Muhasebe Uygulamalarına Dair Esas ve Usuller'dir.

Tebliğ'in dayanağı, 178 sayılı Maliye Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 10'uncu maddesi ile 2015 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu'nun 8'inci maddesidir. Tebliğ'de, merkezi yönetim kapsamındaki kamu idareleri, döner sermayeli kuruluşlar, kamu iktisadi teşebbüsleri, kamu bankaları ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarının tasarrufunda bulunan eğitim ve dinlenme tesisi, misafirhane, kreş, çocuk bakımevi, spor tesisi ve benzeri sosyal ve destek amaçlı tesislerden dinlenme amacıyla veya diğer amaçlarla yararlanacaklardan alınacak yemek, konaklama ve diğer hizmet bedellerinin tespitinde ve elde edilen gelirlerin kullanımında uyulması gereken esas ve usuller düzenlenmiştir.

Tebliğ'de ayrıca, kamu kurum ve kuruluşlarınca işletilen kreş ve çocuk bakımevi gibi tesislerin sosyal tesis kapsamında olması nedeniyle, bu tesislerin giderlerine bütçeden katkıda bulunulmayacağı, dolayısıyla bunların her türlü giderlerinin (temizlik hizmeti alımı dahil) kreş ve çocuk bakımevlerinin kendi gelirlerinden karşılanacağı hususu düzenlenmiştir. Tebliğde, sosyal tesislerle ilgili olarak yapılacak ödeme ve tahsilatın banka vasıtasıyla yapılacağı; sosyal tesis paralarının, sermayesinin yarısından fazlası kamuya ait bankalarda muhafaza edileceği ve görevliler nezdinde kurum amirleri tarafından belirlenen miktarın üzerinde nakit bulundurulmayacağı hususları düzenlenmiştir.

Esas ve Usuller ise, 178 sayılı Maliye Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 11'inci maddesine dayanılarak hazırlanmıştır. Esas ve Usuller, kamu kurum ve kuruluşlarınca işletilen sosyal tesislerin hesap ve kayıt düzeninde saydamlık, hesap verilebilirlik ve tekdüzenin sağlanması; işlemlerinin kayıt altına alınması, faaliyetlerinin gerçek mahiyetlerine uygun olarak sağlıklı ve güvenilir bir biçimde muhasebeleştirilmesi, mali tablolarının zamanında, doğru, muhasebenin temel kavramları ve genel kabul görmüş ilkeleri çerçevesinde, yönetimin ve diğer ilgili kişilerin bilgi ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde hazırlanması ve raporlanmasına ilişkin esas ve usullerin belirlenmesi amacıyla düzenlenmiştir.

Esas ve Usuller'de, muhasebe işlemlerinin yürütülmesinden ve kayıtlara alınmasından, muhasebe görevlisinin sorumlu olduğu; hesapların mali yıl esasına göre tutulacağı; kapsama dahil her bir sosyal tesisin raporlama birimi olduğu ve kamu kurum ve kuruluşlarına bağlı sosyal tesislerin mali raporlarının bu kurumların merkezinde konsolide edilip belirlenen sürelerde Maliye Bakanlığına gönderileceği belirtilmektedir.

Ancak sözkonusu Esas ve Usuller'de yer alan muhasebe yetkisine ilişkin düzenlemelerin 5018 sayılı Kanun hükümlerine uygun düşmediği düşünülmektedir. Nitekim,

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 61'inci maddesinde, muhasebe hizmeti ve muhasebe yetkilisi aşağıdaki şekilde düzenlenmiştir:

“Muhasebe hizmeti; gelirlerin ve alacakların tahsili, giderlerin hak sahiplerine ödenmesi, para ve parayla ifade edilebilen değerler ile emanetlerin alınması, saklanması, ilgililere verilmesi, gönderilmesi ve diğer tüm malî işlemlerin kayıtlarının yapılması ve raporlanması işlemleridir. Bu işlemleri yürütenler muhasebe yetkilisidir.”

Aynı maddede muhasebe yetkilisi mutemedine ilişkin olarak şu açıklamalar yer almaktadır:

“Muhasebe yetkilisi adına ve hesabına para ve parayla ifade edilebilen değerleri geçici olarak almaya, vermeye ve göndermeye yetkili olanlar muhasebe yetkilisi mutemedidir. Muhasebe yetkilisi mutemetleri doğrudan muhasebe yetkilisine karşı sorumludur. Muhasebe yetkilisi mutemetlerinin görevlendirilmeleri, yetkileri, denetimi, tutacakları defter ve belgeler ve diğer hususlara ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.”

Kanunun 62'nci maddesinde de, muhasebe yetkilisi görevini yürütmek üzere atanacakların taşınması gereken şartlar düzenlenmiştir:

“Muhasebe yetkilisi görevini yürütmek üzere atanacakların, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48'inci maddesinde belirtilenler ile aşağıdaki şartları taşınması gerekir:

- a) En az dört yıllık yüksek öğrenim görmüş olmak.*
- b) Kamu idarelerinin muhasebe hizmetlerinde en az dört yıl çalışmış olmak koşuluyla bu idarelerde muhasebe yetkilisi yardımcısı veya eşiti görevlerde bulunmak.*
- c) Muhasebe yetkilisi sertifikası almış olmak.*
- d) Son üç yıl içerisinde olumsuz sicil almamış olmak.*
- e) Aylıktan kesme ve kademe ilerlemesinin durdurulması cezası almamış olmak.*
- f) Görevin gerektirdiği bilgi ve temsil yeteneğine sahip olmak.”*

Yine 5018 sayılı Kanun'un 72'nci maddesi yetkisiz tahsil ve ödeme hükümlerini düzenlemiş olup bu kapsamda, kanunların öngördüğü şekilde yetkili kılınmamış hiçbir gerçek veya tüzel kişinin, kamu adına tahsilat veya ödeme yapamayacağı, yetkisiz tahsilat veya ödeme yapılması, kamu hizmeti karşılığında veya kamu hizmetleriyle ilişkilendirilerek bağış veya yardım toplanması veya başka adlarla tahsilat veya ödeme yapılması hallerinde; söz konusu tutarların, yetkisiz tahsilat veya ödeme yapılanlardan alınarak, ilgisine göre bütçeye gelir kaydedileceği veya ilgililerine iade edilmek üzere emanet hesaplarına kaydedileceği,

belirtmiştir.

Kamu Kurum ve Kuruluşlarınca İşletilen Sosyal Tesislerin Muhasebe Uygulamalarına Dair Esas ve Usuller’de her ne kadar, sosyal tesislerle ilgili muhasebe işlemlerinin yürütülmesinden ve muhasebe kayıtlarının tutulmasından muhasebe görevlisinin sorumlu olduğu hususu belirtilmişse de, muhasebe görevlisinin kim olacağı ve hangi şartları taşıması gerektiği hususları düzenlenmemiştir. Dolayısıyla, hem kamu mali yönetiminin temel çerçevesini çizen 5018 sayılı Kanun’da düzenlenmeyen bir hususun, Esas ve Usuller’le düzenlenmiş olması, hem de Esas ve Usuller’de sadece muhasebe görevlisi denilip taşıması gereken şartlardan bahsedilmemiş olması, söz konusu düzenlemenin yetersiz olduğunu göstermektedir. Halihazırda sosyal tesislerde muhasebe kayıtlarını tutmakla görevli kişiler, 5018 sayılı Kanun’daki muhasebe yetkilisinin taşıması gereken şartları da taşımamaktadır.

Buna ilaveten, mevzuatta sosyal tesislerin zararlarının nasıl finanse edileceği düzenlenmemiştir. Sosyal tesislerin zarar etmeye devam etmeleri halinde ve kasa-banka hesaplarının da yetmemesi durumunda ne yapılacağına ilişkin herhangi bir düzenleme bulunmamaktadır. Sosyal tesislerin zarar etme durumu da gözönünde bulundurularak, sürdürülebilirliklerini sağlamak için hesap verme düzenine kavuşturulmaları gerekmektedir. Bu da, sosyal tesislerin, genel bütçeyle bağlı kurulan bir tali hesap şeklinde işlemesiyle mümkün olabilecektir. Mevcut mevzuat gözönünde bulundurulduğunda, sosyal tesislerin kendi paralarının olmaması ve yıl sonunda kalan paranın Kurum bütçesine devredilmesi gerekmektedir. Sosyal tesislerin yılsonunda kar veya zararları ile kasa ve bankadaki tutarlarını, Kurum bütçesine devretmeleri, hem sözkonusu tutarların mali tablolarda görünmesini ve dolayısıyla hesap verilebilirliklerini sağlayacak hem de sürdürülebilirlikleri için Kurum Başkanlığınca önlem alınabilmesine imkan sağlayacaktır.

B) Sosyal Tesislerin Takip ve Denetiminin Yapılmaması

Kurumun, Kamu Kurum ve Kuruluşlarınca İşletilen Sosyal Tesislerin Muhasebe Uygulamalarına Dair Esas ve Usuller ile Kamu Sosyal Tesislerine İlişkin Tebliğ’de yapılması öngörülen takip ve denetim faaliyetini yerine getirmediği anlaşılmaktadır.

Sözkonusu Usul ve Esaslar’ın 56’ncı maddesine göre; sosyal tesisler, faaliyet döneminin bitimini takip eden bir ay içerisinde mali tablolarını bağlı oldukları kurum ve kuruluşların merkez birimlerine göndermekle, merkez birimleri de kuruma bağlı tüm sosyal tesislerin mali raporlarını konsolide ederek ilgili oldukları mali yılı takip eden yılın Mart ayı sonuna kadar Maliye Bakanlığına göndermekle yükümlüdürler. Ayrıca Kamu Sosyal Tesislerine ilişkin Tebliğ’in 7’nci maddesinde sosyal tesislerin işlemlerinin, defter ve

belgelerinin kurum amirlerince bizzat ya da denetim elemanları marifetiyle zaman zaman ve her halükarda yıl sonlarında denetleneceği, düzenlenecek denetim raporlarının da kurumlarda muhafaza edileceği, hüküm altına alınmıştır.

Ancak yapılan incelemede, kurumun bünyesinde bulunan 79 adet sosyal tesisten 5'inin işletme defteri dahi tutmadığı, defter tutanlardan da yalnızca 9'unun dönem sonu itibariyle mali tablolarını kurum başkanlığına gönderdiği, dolayısıyla kurum başkanlığınca yalnızca 9 adet sosyal tesisin hesaplarının konsolide edilerek Maliye Bakanlığına bildirildiği, ayrıca sosyal tesislere ilişkin dönem sonlarında, kurum başkanlığınca her hangi bir denetim faaliyetinin gerçekleştirilmediği görülmüştür. Sosyal tesislerin Kurum muhasebesi dışında ayrı bir bütçe ve muhasebe sisteminin bulunması, Kurumun bu tesisler üzerindeki takip ve denetimini zorlaştırdığı düşünülmektedir.

Kamu idaresi cevabında; “ İlgili bulguda yer alan tespitle ilgili olarak aşağıdaki hususlar tespit edilmiştir;

A) Sosyal tesisler ile yemekhanelerdeki iş ve işlemler ile ilgili 2 temel düzenleme yapılmıştır. Bu iş ve işlemler Maliye Bakanlığınca her yıl yayımlanan 14.01.2015 tarih ve 29237 sayılı Kamu Sosyal Tesislerine İlişkin Tebliğ ve 30.12.2005 tarih ve 6039 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kamu Kurum ve Kuruluşlarınca İşletilen Sosyal Tesislerin Muhasebe Uygulamalarına Dair Esas ve Usullere göre yapılacaktır.

Sosyal Tesislerimizde söz konusu Esas ve Usullere uygun olarak gelir-gider tabloları ve bilançolar 3 ayda bir Strateji Geliştirme Başkanlığı Muhasebe Daire Başkanlığına gönderilmektedir.

Sosyal Tesislerin Muhasebe Yetkililerinin atanmasında Yönetmelik hükümlerinde belirtilen şartlara haiz kişilerin atanması hususunda gerekli hassasiyet gösterilecektir. Başkanlığımızda Muhasebe Yetkilisi bulunmadığından, Strateji Geliştirme Başkanlığı ve İnsan Kaynakları Daire Başkanlığı ile gerekli irtibat sağlanarak sorunun çözüm yolları bulunacaktır.

Maliye Bakanlığınca yayımlanan Sosyal Tesis tebliğinde kurum bütçelerinden sosyal tesis bütçelerine herhangi bir katkıda bulunulmaması esastır denilmektedir. Bu nedenle yılsonunda sosyal tesis hesaplarının genel bütçeye aktarılması durumunda tesisin hizmetlerini idame ettirebilmeleri mümkün olmayacak, bütçeden para aktarılması durumunda da tebliğ maddelerine aykırı hareket edilmiş olacaktır.

Başkanlığımız bünyesindeki sosyal tesislerle ilgili yapılacak ödeme ve tahsilat banka aracılığıyla yapılmakta, sosyal tesis paraları sermayesinin yarısından fazlası kamuya ait bankalarda muhafaza edilmekte ve yetkililerce belirlenen kasa limitinin fazlası bankaya yatırılmaktadır.

B) Söz konusu bulguyla tespit edilen eksiklikler, yukarıda belirtilen tebliğ ile usul ve esaslar uygulamaya başlayınca giderilecek ve dönem sonu itibariyle mali tablolar Kurum Başkanlığına gönderilecek dolayısıyla konsolide edilen mali tablolar Maliye Bakanlığına bildirilecektir.

Sonraki yıllarda denetimlerin aksatılmadan yapılmasını teminen Başkanlığımızda oluşturulacak Denetim Kurulu veya İç Denetim Birimi Başkanlığı aracılığıyla düzenli denetim sağlanacaktır.” denilmektedir.

Sonuç olarak; A) Kamu idarelerince işletilen sosyal tesislere ilişkin 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu çerçevesinde; hesap verme sorumluluğu, muhasebe yetkisinin kullanımı, sosyal tesisin zarar etmesi halinde bu zararın nasıl finansne edileceği, tasfiyesine karar verilmesi halinde buna ilişkin hangi süreçlerin takip edileceği gibi hususları içerecek ve Kamu idareleri tarafından işletilen sosyal tesislerin mali raporlarının 5018 sayılı Kanun’la uyumlu bir şekilde, bağlı bulunduğu kamu idaresi mali raporları ile konsolide edilmesine imkan verecek ya da sosyal tesislere ilişkin temel bilgilerin kamu idaresi mali raporlarında gösterilmesini sağlayacak çerçeve bir düzenlemeye ihtiyaç olduğu değerlendirilmektedir.

B) Kurum bünyesindeki tüm sosyal tesislere yönelik mevzuatta öngörülen takip ve denetim faaliyetleri yerine getirilmelidir.

BULGU 12: Katma Değer Vergisi İadesini Nakden Alan İşverenlerden Bazılarının Sosyal Güvenlik Prim Borçlarının Bulunması

Katma Değer Vergisi iadesini nakden alan işverenlerden bazılarının Sosyal Güvenlik Kurumuna prim borçlarının bulunduğu görülmüştür.

Katma Değer Vergisi iadesi konusunda, 3065 Sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu ile 28.04.2014 tarih ve 2014/60 no’lu Katma Değer Vergisi Genel Uygulama Tebliğinde düzenleme yapılmıştır. Sözü edilen mevzuata göre; KDV iadesinde mahsuben ve nakden iade olmak üzere iki yöntem belirlenmiştir.

Buna göre, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 88'inci maddesinin onüçüncü fıkrasında; prim borçlarının katma değer vergisi iade alacağından mahsubu suretiyle ödenebileceği hükme bağlanmıştır. Düzenlemeyle, Kanun'un 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendine tabi sigortalı çalıştıran işverenler, katma değer vergisi iade alacaklarının Sosyal Güvenlik Kurumuna olan prim borçlarına mahsup edilmesini isteyebileceklerdir. Bu uygulamayla, SGK borçlarının KDV iadesi alacaklarından mahsup edilerek ödenmesine imkân tanınmıştır.

2015 yılında, yaklaşık 44 milyon TL tutarındaki sosyal güvenlik prim alacağının, işverenlerce KDV iadesi alacağının prim borcuna mahsup edilmesi suretiyle ödendiği görülmüştür.

KDV iadesi alacağını prim borcuna mahsup edilmesi suretiyle ödeme tercihi, isteğe bağlı olduğu için prim alacaklarının tahsilatı düşük seviyede gerçekleşmiştir. Oysaki, 2015 yılında Maliye Bakanlığı tarafından işverenlere yaklaşık 12 milyar TL tutarında KDV iadesi ödenmiştir. Ödemesi yapılmamış ve bekleyen tutar da yaklaşık 4 milyar TL'dir. Yapılan incelemede, kendilerine yaklaşık 16 milyar TL KDV iadesi yapılan işverenlerden bazılarının halen Kuruma borçlu olduğu görülmüştür.

Genellikle, prim borcu olan işverenlerden çoğu mahsup talebinde bulunmadan KDV iadesi alacaklarının tamamını Maliye Bakanlığından nakden almaktadırlar. Görüldüğü üzere, sistem işverenlerin prim borcu olmasına rağmen hiçbir sorgulamaya ve kesintiye tabi tutulmadan KDV iadesinin tamamını almalarına izin vermektedir.

Bu nedenle, Maliye Bakanlığı tarafından işverenlere ödenen KDV iade tutarlarının, SGK tarafından alacakların tahsili konusunda göz önünde bulundurulmasının prim gelirlerinin arttırılmasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Özellikle, Kurumun icra, takip ve haciz işlemlerinde KDV iade tutarlarının bir kaynak olarak değerlendirilmesi uygun olur.

Kamu idaresi cevabında; bulgumuzdaki tespite ilişkin olarak, kanun değişiklik teklifinin hazırlandığı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak; işverenlerin KDV iade alacaklarının vergi dairelerince ödemesi yapılmadan önce, SGK primi borç sorgusunun yapılarak SGK alacaklarının tahsilatını sağlayacak yasal bir düzenleme yapılmasının Kurumun tahsilat oranını arttırmasına katkı sağlayacağı değerlendirilmektedir.

BULGU 13: Kurumun Kayıt Dışı İstihdamın Azaltılmasına Yönelik Yürüttüğü Çalışmaların Değerlendirilmesi Sonucunda Tespit Edilen Hususlar

A) Tarım Sektöründe Kayıt Dışı İstihdamın Azaltılmasına Yönelik Veri Paylaşımının Yeterli Düzeyde Olmaması

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ile Sosyal Güvenlik Kurumu arasında kayıt dışı istihdamın azaltılmasına yönelik yeterli ve sürekli bir veri paylaşımının olmadığı görülmüştür.

6.12.2013 tarihli ve 28843 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “*Kamu idarelerinden bilgi ve belge alınmasını düzenleyen Bankalar ve Kamu İdareleri Tarafından Yapılacak Olan Sigortalılık Kontrolü ile Kurum ve Kuruluşlardan Bilgi ve Belgelerin Alınmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik*” gereğince süreklilik arz eden bilgi ve belgelerin bankalardan doğrudan, kamu idarelerinden ise protokoller kapsamında alınması öngörülmüştür. Anılan Yönetmeliğin 16’ncı maddesi hükmüne dayanılarak hazırlanan “*Bankalar ve Kamu İdareleri Tarafından Yapılacak Olan Sigortalılık Kontrolü ile Kurum ve Kuruluşlardan Alınacak Bilgi ve Belgelere Dair Tebliğ*”de 1.8.2014 tarihi itibarıyla yürürlüğe girmiştir. Sözü edilen Tebliğin 13’ üncü maddesinde;

“(1) Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığınca; madde kapsamındaki yönetmeliklerde belirtilen desteklerden yararlanmak için tarımsal faaliyetlerde bulunacak veya işyeri açacaklara izin verilmesinde, ilgili yönetmelikler gereği işyerinde çalıştırılması gereken mesul müdür ve zorunlu personele ilişkin kimlik bilgileri ile bu faaliyetlerde bulunanların veya işyeri açanların tarım il/ilçe müdürlüklerince yapılan denetimlerinde tarımsal faaliyette bulunanın yanında veya işyerinde çalışanlara ait tespit edilen kimlik bilgileri, çalışan kişilerin T.C. Kimlik Numaralı işyeri sahibi/işyeri çalışanı ayrımlı kimlik bilgileri ve çalışılan yerin unvanı ve açık adresi bilgileri ile varsa ücreti ve işe başlama tarihi bilgileri Kuruma gönderilir.

(2) Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığınca; 16.4.2005 tarihli ve 25788 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Çiftçi Kayıt Sistemi Yönetmeliği hükümlerine göre kayıt altına alınan çiftçilerin, T.C. Kimlik Numarası ve kayıtlı oldukları il ve ilçe bilgileri Kuruma gönderilir.” şeklinde düzenleme yapılmıştır.

Ayrıca, Sigorta Primleri Genel Müdürlüğü’nün “Kayıt Dışı İstihdam İle Mücadele” başlıklı 2015/25 sayılı Genelgesinde de, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ile Sosyal Güvenlik Kurumu arasında yapılacak veri paylaşımı konuları, Tebliğ’de bahsi geçen Yönetmelikler çerçevesinde detaylandırılmıştır.

Konu, “Kayıt Dışı İstihdam İle Mücadele” faaliyetinin uygulayıcıları olan Kayıt Dışı İstihdamla Mücadele Daire Başkanlığı ile Sosyal Güvenlik Merkezleri Kadim Servislerinin yürüttüğü çalışmalar çerçevesinde değerlendirildiğinde, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ile Sosyal Güvenlik Kurumu arasında yeterli ve sürekli bir veri paylaşımının olmadığı görülmüştür. Oysaki, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının tutmuş olduğu farklı tarımsal veri tabanlarında çok sayıda çiftçi, üretici ve yetiştirici bilgileri bulunmaktadır.

Sözü edilen veri kaynaklarından bazıları; Tarımsal Üretim Kayıt Sistemi, Organik, İyi Tarım Kontrol ve Sertifikasyon Sistemi, Sertifikalı Tohum Bitki Koruma, Veteriner Tıbbi Ürünleri Kayıt ve Takip Sistemi, Arıcılık, Örtü altı, Özel Ürünler, Kooperatif Kredileri, Su Ürünleri Kayıt Sistemi ile Tarım Bilgi Sisteminin dahil edildiği *Tarım Bilgi Sistemi* (T.B.S); arazinin büyüklüğüne bakılmaksızın kendi adına bitkisel üretim ve/veya hayvancılık faaliyeti ve/veya su ürünleri üretimi yapan tek yönetim altındaki tarımsal üretime konu ekonomik birimlerin adres, kimlik bilgileri, tarımsal faaliyet bilgileriyle tarım alet makina ve ekipmanlarını belirlemeye yarayacak bilgilerin yer aldığı *Tarımsal Üretim Kayıt Sistemi* (TÜKAS); işletmelerin, yetiştiricilerin ve sığır cinsi hayvanların kimlik bilgilerinin kayıt altına alındığı Türkvet (Hayvan Kayıt Sistemi); damızlık koyun keçi yetiştiricileri birliklerine üye yetiştiricilerin koyun ve keçi türü hayvanlarının kaydedildiği destekleme amaçlı bilgilerin bulunduğu *Koyun-Keçi Bilgi Sistemi* (KKBS), üreticilerin sattığı süt ve kendileri ile ilgili bilgilerin merkezi bir veri tabanında kayıt altına alındığı ve destekleme ödemelerinin uygulandığı, izlendiği, raporlandığı, Bakanlık ile süt üreticileri birliklerince ortak tutulan *Süt Kayıt Sistemi* (SKS), tarım sigortası yaptırانların takip edildiği *Tarım Sigortaları Sistemi* (TARSİM),“Tarımsal Amaçlı Kooperatiflere Kullanılacak Kredilere İlişkin Yönetmelik” gereğince, ilgili kooperatif aracılığıyla kredi verilen kişilere ait kimlik bilgilerinin tutulduğu veri tabanı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığınca bankacılık sistemi üzerinden yapılan tarımsal destekleme ödemelerinin tamamının tutulduğu bankacılık veri tabanıdır.

Kadim servislerinin yıllık faaliyetlerinin incelenmesi sonucunda; 2010 yılında *Çiftçi Kayıt Sistemi* verileri üzerinden kayıt dışında faaliyet gösteren 212.000 kişinin tespit edilerek 4/b statüsünde kayıt altına alındığı, daha sonraki dönemlerde ise ÇKS verisi üzerinden kontrol yapılmadığı görülmüştür. *Çiftçi Kayıt Sisteminde* yaklaşık 2.200.000 çiftçinin kayıtlı olduğu düşünülecek olursa, bu sistem üzerinde yürütülecek sürekli kontrollerin, kayıt dışılığın önlenmesine büyük katkı vereceği düşünülmektedir.

B) Tarımsal Tevkifat Yapması Gereken Gerçek ve Tüzel Kişilerden Bazılarının Şifre Alarak E-Kesinti Sistemine Dahil Olmamaları

Tarımsal faaliyette bulunanlardan satın aldıkları ürün bedelleri üzerinden kesinti yapmak zorunda olan gerçek ve tüzel kişilerden bazılarının henüz şifre almadığı bu nedenle kesinti sorumluluklarını yerine getirmedikleri görülmüştür. Bu durum, tarımsal tevkifat yoluyla yapılan prim tahsilatı tutarının düşük düzeyde gerçekleşmesine neden olmaktadır.

C) Kayıt Dışı İstihdamla Mücadele Amacıyla Kamu Kurum ve Kuruluşları ile Yapılan Protokoller Çerçevesinde Gelen Bilgi ve Belgelerden Değerlendirilmeyi Bekleyen Evrakların Bulunması

ANKARA Rüzgarlı Sosyal Güvenlik Merkez Müdürlüğünde Ulucanlar Sosyal Güvenlik Merkez Müdürlüğünden (120.781) devredenlerle birlikte 2013-2014 ve 2015 yıllarından yaklaşık 380 bin evrak işlem görmeyi beklemektedir. Diğer illerde de kontrol edilemeyen veriler bulunmaktadır. Değerlendirme ve tescillerin gecikmeli yapılması Kurum için risk oluşturmaktadır. Bu nedenle bekleyen evrakların bir an önce tasfiye edilmesinin gerektiği değerlendirilmektedir.

D) Bazı Kurum ve Kuruluşların Veri Paylaşımı Konusunda Protokol Hükümlerine Uymaması

Hiç veri paylaşımında bulunmayan, belgeleri zamanında ve tam vermeyen kurum ve kuruluşlar bulunmaktadır. Bunlar, Kayıt Dışı İstihdamla Mücadele (KADİM) Servislerinin yürütmüş oldukları çalışmaları olumsuz etkilemektedir.

Kamu idaresi cevabında; A) Bulguda belirtilen hususlara ilişkin gerekli araştırmanın yapılacağını, protokollerle bu verilerden istihdama ilişkin olanların temini yoluna gidilebileceğini ifade etmiştir.

B) Vergi numarası olmayan işletmeler için Gelir İdaresi Başkanlığı ile görüşülerek beyannamelerinde kesinti yaptığı tespit edilen gerçek ve tüzel kişilere şifre verileceğini ifade etmiştir.

C) Sorunun çözümü için uygulamanın 2015/25 sayılı Genelge ile talimata bağlandığını ifade etmiştir.

D) Protokollerin uygulanması amacıyla 2015/25 sayılı Genelgenin yayımlandığını, bu Genelgeye istinaden Kurumlarla yapılmış olan protokollerin güncellenmesi ve protokol yapılmamış Kurumlarla yeni protokollerin yapılması çalışmalarının devam ettiğini ifade etmiştir.

Sonuç olarak; A) Kurumun, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ile kayıt dışı istihdamla mücadele kapsamında birçok veri kaynağından bilgi paylaşımının sağlanmasına

yönelik ayrıntılı bir çalışma yürütmesinin ve tarımda sektörel bir denetim programı oluşturmasının gerekli olduğu değerlendirilmektedir.

B) E-kesinti sistemine dahil olmayan firmaların tespit edilerek şifre almalarının sağlanmasının ve bu çalışmaların belli aralıklarla yürütülmesinin uygun olacağı değerlendirilmektedir.

C) KADİM Servislerinde bekleyen evrakların bir an önce sonuçlandırılmasının, kayıt dışı istihdamla mücadelede kurum riskinin ortadan kaldırılmasına katkıda bulunacağı değerlendirilmektedir.

D) Kayıt dışı istihdamla ilgili olarak kamu idarelerince gönderilmesi gereken bilgi ve belgelerin sürekliliğinin sağlanması için gerekli tedbirlerin alınmasının ve belirtilen yükümlülükleri yasal süresi içinde yerine getirmeyenler hakkında gerekli yaptırımların uygulanmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir.

BULGU 14: Sosyal Güvenlik Denetmenlerinin Sahte Sigortalı ve İşyeri Tespitine Yönelik Hazırlamış Oldukları Raporlara İlişkin Tüm İş ve İşlemlerin Takip Edildiği Bir Sistemin Olmaması

Sosyal güvenlik denetmenlerinin sahte sigortalı ve işyeri tespitine yönelik hazırlamış oldukları raporlar hakkında ilgili Sosyal Güvenlik Merkezleri (SGM) tarafından gereğinin yapılıp yapılmadığı hususunda geri bildirimde bulunulmadığı, bu konuda yürütülen tüm iş ve işlemlerin takip edildiği bir sistemin olmadığı görülmüştür.

Son dönemlerde artış gösteren sahte işyerleri ve sigortalılar prim ödenmeden sağlık ve sigortalılık hizmetlerinden yararlanmak suretiyle Kurumu zarara uğratmaktadır.

Sosyal güvenlik denetmenlerinin yürütmüş olduğu denetim faaliyetleri sonucunda 2013 yılında 1.009.102 sahte sigortalı, 594.134.668,14 TL kurum zararı; 2014 yılında 48.436 sahte sigortalı, 151.369.254 TL kurum zararı; 2015 yılında 64.825 sahte sigortalı, 250.750.654 TL kurum zararı tespit edilmiştir.

Sosyal güvenlik denetmenleri tarafından sahte sigortalı ve işyeri tespitine ilişkin olarak düzenlenen raporların; işyeri dosyası ile ilgili işlemleri işveren servisleri, emekliler ile ilgili işlemleri tahsis servisleri, sağlık giderlerinin tahsili işlemleri sağlık sosyal güvenlik merkez müdürlüklerince yapılmaktadır. İlgili birimler raporlardaki önerilerle ilgili işlemleri,

raporların kendilerine intikal tarihinden itibaren en geç onbeş iş günü içinde yapmak zorundadırlar. Yapılan denetimlerde ilgili SGM'lerde 2012, 2013, 2014 ve 2015 yıllarından bekleyen halen sonuçlandırılmamış çok sayıda rapor olduğu görülmüştür. İş yoğunluğu, personel eksikliği ve personel nakilleri nedeniyle bazı işlemler yarım kalmakta, takipleri düzenli olarak yapılamamaktadır. Bu nedenlerle raporların sonuçlandırılması uzun zaman almaktadır. Bu da kamu zararının takip ve tahsilinde büyük riskler oluşturmaktadır.

Kamu idaresi cevabında; konuyla ilgili bir çalışma yapıldığını, Kurum denetmenlerin tüm iş ve işlemlerin elektronik ortamda takip edilebileceği sistemin temel işlem adımlarının belirlendiğini, bu sistem ile yalnız sahte sigortalılık değil, tüm denetim faaliyetleri sonuçlarının elektronik ortamda izlenmesinin amaçlandığını ifade etmiştir.

Sonuç olarak; İdare, bulgumuzda belirtilen hususlara iştirak etmektedir. Bu bağlamda; Sahte sigortalı ve işyerinden kaynaklanan kamu zararlarının takip ve tahsili için, yeni bir organizasyona gidilmesinin gerekli olduğu, denetmenlerce hazırlanıp il müdürlüklerince ilgili servislere intikal ettirilen raporların akıbetlerinin sonuçsuz kalmasının engellenmesi için etkin bir rapor takip sisteminin kurulması gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 15: İşyeri Tescil Kayıtlarının Güncel Olmaması Nedeniyle Kurum Alacaklarının Takip ve Tahsilinde Sıkıntılar Yaşanması

İşyeri tescil kayıtlarının güncel durumu yansıtması nedeniyle Kurum alacaklarının sağlıklı bir şekilde takip ve tahsil edilemediği görülmüştür.

5510 sayılı Kanun'un 11'inci maddesi gereğince, işyerlerinin nevilerinin değişmesi, birleşmesi veya diğer bir şirkete katılması; adi şirketlerde şirkete yeni ortak alınması, işyerinin faaliyette bulunduğu adresten başka bir ildeki adrese nakledilmesi, sigortalı çalıştırılan bir işin veya işyerinin başka bir işverene devredilmesi veya intikal etmesi, işyerinin miras yoluyla intikali hallerinin işyeri bildirgesi ile Kuruma bildirilmesi zorunlu olup söz konusu yükümlülükleri yerine getirmeyenler hakkında 5510 sayılı Kanun'un 102'nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi uyarınca idarî para cezası uygulanması gerekmektedir.

Yapılan incelemede, şirket yöneticilerinin değişmesi, hisse devri, şirket ünvan ve adreslerinin değişmesi gibi şirket tüzel kişiliklerine ilişkin değişikliklerin Kuruma zamanında ya da hiç bildirilmemesi nedeniyle işyerlerine ilişkin tescil kütüklerinde yer alan bilgilerin güncel durumu yansıtmadığı, bu nedenle Kurum alacaklarının takip ve tahsilinde sıkıntılar yaşandığı görülmüştür. Şöyle ki, güncel olmayan tescil kayıtları, doğabilecek bir borç ya da

yükümlülüğünden dolayı kimin sorumlu olacağı hususunda bilgi eksikliğine neden olmakta, gerçek borçlular hakkındaki icra takipleri zamanında yapılamamaktadır. Ayrıca, Kurum kayıtlarında yer alan yönetici ve şirket bilgileri esas alınarak işlem yapılması nedeniyle yersiz icra takipleri söz konusu olabilmekte, yersiz takipler gerekçe gösterilerek açılan davalar ise genellikle Kurum aleyhine sonuçlanmaktadır.

İşyeri bildirdesini belirlenen şekle ve usulüne uygun vermeyenler hakkında gerekli işlemlerin yapılarak idari para cezalarının uygulanması ve şirket tüzel kişiliklerine ilişkin olarak ticaret sicil memurluklarınca yapılan değişikliklerin Kurum tarafından online olarak izlenebilmesine imkan verecek ortak bir veritabanının oluşturulması gerektiği değerlendirilmektedir.

Kamu idaresi cevabında; tüzel kişi işverenlerde şirket ortaklarının zamanında beyan edilmemesi nedeniyle oluşan prim borçlarının şirket ortaklarının hissesi oranında takibinde sıkıntılar yaşandığı, sorunun çözümü için Gümrük ve Ticaret Bakanlığının koordinesindeki MERSİS projesi ile gerekli elektronik iletişim çalışmalarının yapıldığı, proje tamamlandığında tüm şirket ortaklarının güncel bilgileri alınarak takibatların sağlıklı bir şekilde yapılabileceği, ifade edilmiştir.

Sonuç olarak; kurum alacaklarının sağlıklı bir şekilde takip ve tahsil edilebilmesinin sağlanması açısından, işyeri tescil kayıtlarının güncellenmesine yönelik çalışmaların bir an evvel sonuçlandırılması gerekmektedir.

BULGU 16: Şirket Ortakları ve Yöneticilerinin Sorumlu Oldukları Dönemlere Ait Prim Borçlarının Ayırıştırılarak Takip Edilmemesi

İcraya intikal etmiş prim alacaklarının şirket tüzel kişiliğinden tahsil edilememesi durumunda alacakların şirket ortaklarından ya da yöneticilerden tahsili yoluna gidilmesi, şirket yöneticilerinin değişmesi ya da ortaklık hisselerinin devri ve benzeri hallerde yöneticilerin veya ortakların kendi dönemlerine ait prim borçlarının ödenmesi, çeşitli kanunlara göre yapılandırılması ya da 6183 sayılı Kanun'un 48'inci maddesi gereğince tecil ve taksitlendirilmesi işlemlerinde sıkıntılar yaşandığı görülmüştür.

Tüzel kişiliğe ait borçların, şirket yöneticisi ya da ortaklarının sorumlu oldukları dönemler ile hisseleri oranında ayırıştırılarak ilgililerin borçlarının hesaplanması, söz konusu alacakların yapılandırma ve taksitlendirme işlemleri manuel olarak yürütülmektedir. Bu nedenle, yapılandırma yada taksitlendirme işlemleri nedeniyle yönetici yada ortaklardan tahsil edilen tutarlar, alacağın tamamı tahsil edilinceye kadar emanet hesaplarında takip edilmekte,

daha sonra tüzel kişiliğin borçlarından ilgilinin hissesi oranında mahsup edilerek işveren dosyalarına işlenmektedir. Ancak bu süreçte yapılan tahsilatların emanet hesaplarında bekletilmesi; bir taraftan emanet hesaplarında gereksiz bir artışa neden olurken, diğer taraftan ilgili kişilerin borcunu ödemediği halde borçlu görünmesine sebep olmaktadır. Ayrıca tahsilatların işveren dosyalarına zamanında işlenememesi nedeniyle Kurum alacakları da olduğundan fazla görünmektedir.

Bu itibarla, tüzel kişiliğe ait borçların, ortakların ve yöneticilerin sorumlu oldukları dönemler ile hisseleri oranında ayrıştırılarak yapılandırılması, taksitlendirilmesi ve yapılan tahsilatın ilgilinin borcundan mahsup edilebilmesine imkan verecek düzenlemelerin bir an evvel yapılması gerektiği değerlendirilmektedir.

Kamu idaresi cevabında; şirket ortakları ve üst düzey yöneticileri hakkında sorumlu oldukları dönem veya hisse oranında programdan ödeme emri belgesi alınabildiği, bu kişiler hakkında Otomatik Banka Tahsilatı ya da sistemden taksitlendirme yapılmasına yönelik programın 27/2/2014 tarihli ve 1183713 sayılı yazı ile Hizmet Sunumu Genel Müdürlüğünden talep edildiği, programın 2016 yılı içinde işleme açılmasının öngörüldüğü, ifade edilmiştir.

Sonuç olarak; tahsilatların işveren dosyalarına zamanında işlenerek emanet hesaplarındaki gereksiz artışın önlenmesi açısından, şirket ortakları ve yöneticilerinin sorumlu oldukları dönemlere ait prim borçlarının hisseleri oranında ayrıştırılarak takip edilmesine yönelik program çalışmalarının bir an evvel tamamlanması gerekmektedir.

BULGU 17: İcra Takibinde Olan Kurum Alacaklarının Tebliğinde 6183 sayılı Kanun'da Belirlenen Tebligat Usullerine Uyulmaması

İcra takibindeki Kurum alacaklarının tebliğ edilmesi sürecinde 6183 sayılı Kanun'da belirlenen tebligat usullerine uyulmaması nedeniyle alacakların takip ve tahsilinde etkinliğin sağlanamadığı görülmüştür.

31.12.2015 Tarihi İtibariyle İcra Takibindeki Alacak Bilgileri

	PRİM	İŞSİZLİK S.	İ.P.C	DAMGA V.	DİĞERLERİ
ASIL	23.166.532.220,96	2.023.661.038,89	851.234.061,78	243.298.481,55	82.455.374,64
G.ZAMMI	11.780.838.932,72	897.711.804,72	322.990.931,76	82.733.286,76	31.823.392,34
TOPLAM	34.947.371.153,68	2.921.372.843,61	1.174.224.993,54	326.031.768,31	114.278.766,98
GENEL TOPLAM					39.483.279.526,12

Kurumun, 31.12.2015 tarihi itibarıyla icra takibinde olan toplam 39.483.279.526,12-TL alacağı bulunmaktadır. Tabloda da görüldüğü üzere, icra takibindeki alacakların 34.947.371.153,68 TL'si sigorta primi, 2.921.372.843,61 TL'si işsizlik sigortası primi, 1.174.224.993,54 TL'si idari para cezası, 326.031.768,31 TL'si damga vergisi ve 114.278.766,98 TL'si ise eğitime katkı payı ve özel işlem vergisi gibi diğer kalemlerden oluşmaktadır. Yapılan incelemeler sonucunda, icra takibinde bulunan Kurum alacaklarından Aralık 2015 tarihine kadar 13.986.450.147,45-TL tutarında alacağın tebliğ edilmediği görülmüştür.

5502 sayılı Kanun'un 37'nci maddesinde ve 5510 sayılı Kanun'un 88'inci maddesinde süresi içinde ödenmeyen sosyal sigorta ve genel sağlık sigortası primlerinin, işsizlik sigortası primlerinin, idari para cezalarının, gecikme zamlarının ve katılım paylarının Kurum alacağına dönüşeceği, bu alacakların tahsilinde 6183 sayılı Kanun'un 51'inci, 102'nci ve 106'ncı maddeleri hariç diğer maddelerinin uygulanacağı hüküm altına alınmıştır.

Kurum alacağını vadesinde ödemeyenlere 7 gün içinde borçlarını ödemeleri veya mal bildiriminde bulunmaları gerektiği ödeme emri ile bildirilmektedir. Ancak, borçluların adreste bulunulamaması, taşınmış olması, tebligatı almaktan imtina etmesi, adres yetersizliği nedeniyle işyeri tescil kütüklerinde kayıtlı diğer adreslerin araştırılması, tekrar ödeme emri gönderilmesi ve kütüklerde adreslerin güncellenmemiş olması gibi nedenlerle tebliğ işlemleri uzamakta ve sonuçlanamamaktadır. Borçlulara tebligat yapılamaması durumunda alacağına ilişkin takibat ilerleyememekte ve tahsilat şüpheli hale gelmektedir. Söz konusu alacaklara ilişkin tebligat yapılamadığı için muhasebe sisteminde tahakkuk oluşmamaktadır.

6183 sayılı Kanun'un 8'inci maddesinde, hilafına bir hüküm bulunmadıkça bu Kanunda yazılı sürelerin hesaplanmasında ve tebliğlerin yapılmasında Vergi Usul Kanunu hükümlerinin uygulanacağı belirtilmektedir. Kurum alacaklarının tebligat esasları, Vergi Usul Kanunu'nun 93 ila 109'uncu maddelerinde düzenlenmiştir. Buna göre, hüküm ifade eden belgeler ve yazılar, adresleri bilinen gerçek ve tüzel kişilere posta aracılığıyla iadeli taahhütlü, memur eliyle veya adresleri bilinmeyenlere ilan yoluyla tebliğ edilir. Genel tebliğ usulü, posta aracılığıyla yapılan tebliğ olmakla birlikte, muhatabın adresi hiç bilinmiyorsa, muhatabın bilinen adresi yanlış ve değişmiş ise ya da başkaca sebeplerden dolayı posta ile tebliğ yapılmasına imkan bulunmazsa ilanen tebliğ yoluna gidilmesi mümkündür. Ayrıca, gerekli bilgi işlem altyapısının sağlanması durumunda Kurumca belirlenecek usul ve esaslar

çerçevesinde tebliğe elverişli elektronik bir adres vasıtasıyla elektronik ortamda tebliğ yapılabilmesi Kanunen mümkündür.

Kurum alacaklarının takip ve tahsilinde etkinliğin sağlanması için icra takibindeki alacağın %35'ine denk gelen 13.986.450.147,45-TL tutarındaki tebliğ edilemeyen alacak için biran evvel takibata geçilmesi ve söz konusu tutarların muhasebe sisteminde kayıt altına alınarak tahakkuklarının oluşturulması ayrıca adrese dayalı sıkıntılar nedeniyle tebligat yapılamaması durumlarında ilan tebligat usulünün daha etkin kullanılması aynı zamanda elektronik tebligata geçilmesi için gerekli teknik ve idari altyapının biran evvel oluşturulması gerektiği düşünülmektedir.

Kamu idaresi cevabında; "6183 sayılı Kanunun 8 inci maddesine göre yapılacak tebliğler 213 Sayılı Vergi Usul Kanunu'na göre yapılması gerekmektedir.

213 sayılı VUK'a göre tebliğ işlemleri posta yoluyla, memur eliyle, ilan ve elektronik tebliğdir. VUK'un 107/A maddesinde elektronik tebliğin usul ve esaslarının Maliye Bakanlığınca belirleneceği belirtilmiştir. Bakanlık 27/08/2015 tarihli ve 29458 sayılı Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğinde usul ve esasları belirlemiştir.

Kurumumuz alacaklarının takip ve tahsil için 6183 sayılı Kanuna göre yapılacak tebliğlerin elektronik ortamda yapılmasına yönelik ikincil mevzuat hazırlanmış ve program yazılımının önemli bir kısmı tamamlanmıştır. Elektronik tebliğ başvurularının sisteme aktarılması hususunda hali hazırda mevcut bulunan yazılım sonuçlandırılmıştır. Programın 2016 yılı içerisinde pilot uygulamayla beraber hayata geçirilmesi planlanmaktadır. Ayrıca yılsonu itibariyle e-tebligat uygulaması sisteme açılacaktır." denilmektedir.

Sonuç olarak; kurum alacaklarının takip ve tahsilinde etkinliğin sağlanması amacıyla icra takibinde olan kurum alacaklarının tebliğinde 6183 sayılı Kanun'da belirlenen tebligat usullerine uyulması için teknik ve idari altyapının biran evvel oluşturulması gerektiği düşünülmektedir.

BULGU 18: İŞKUR Kursiyerlerinden Bazılarının Kayıtdışı Olması

Türkiye İş Kurumu tarafından düzenlenen meslek edindirme, geliştirme ve değiştirme eğitimine katılan kursiyerlerden bazılarının aylık prim ve hizmet belgelerinin verilmediği ve sigorta primlerinin yatırılmadığı tespit edilmiştir.

5510 sayılı Kanun'un 5'inci maddesinin (e) bendine göre; Türkiye İş Kurumu tarafından düzenlenen meslek edindirme, geliştirme ve değiştirme eğitimine katılan kursiyerler, 4'üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı sayılırlar ve

bunlar hakkında iş kazası ve meslek hastalığı sigortası ile bunlardan bakmakla yükümlü olunan kişi durumunda olmayanlar hakkında ayrıca genel sağlık sigortası hükümleri uygulanır. İŞKUR tarafından düzenlenen eğitimlere katılan kursiyerler için Türkiye İş Kurumu prim ödeme yükümlüsüdür. Ancak, yapılan incelemede, İŞKUR tarafından düzenlenen eğitimlere katılan kursiyerlerden 1626 kişinin Kuruma bildirilmediği ve sigorta primlerinin yatırılmadığı tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında; “5510 sayılı Kanun'un 5'inci maddesinin (e) bendine göre; Türkiye İş Kurumu tarafından düzenlenen meslek edindirme, geliştirme ve değiştirme eğitimine katılan kursiyerler, 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı sayılırlar ve bunlar hakkında iş kazası ve meslek hastalığı sigortası ile bunlardan bakmakla yükümlü olunan kişi durumunda olmayanlar hakkında ayrıca genel sağlık sigortası hükümleri uygulanır. İŞKUR tarafından düzenlenen eğitimlere katılan kursiyerler için Türkiye İş Kurumu prim ödeme yükümlüsüdür.

İŞKUR ile “4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu ile 5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun Uygulanmasına İlişkin Protokol” imzalanmış olup, Kursiyerlere ilişkin olarak; tescil, tahakkuk ve ödeme işlemlerinin tek bir dosya açılarak İŞKUR tarafından yapılacağı belirtilmiştir. Yine bu protokole göre, belirtilen yükümlülüklerin protokolda belirtilen sürelerde yerine getirilmemesi halinde 5510 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanacağı ifade edilmiştir.

Dolayısıyla, bu protokole göre aylık prim ve hizmet belgelerinin verilmediği ve sigorta primlerinin yatırılmadığı tespit edilen kursiyerler için İŞKUR'a idari para cezası uygulanacaktır.

Türkiye genelindeki bu programlara katılan kursiyerler için işverenleri devam çizelgesi düzenlemekte, bu kişilerin bildirimleri ise İŞKUR tarafından Ulucanlar SGM'de açılmış olan tek bir dosya üzerinden yapılmaktadır. İŞKUR, kişilerin tescil, tahakkuk ve bildirgeye yönelik bilgilerini tek seferde toplu olarak göndermektedir. Ancak Türkiye genelindeki işverenlerin bazılarının devam çizelgesi düzenlemelerinde gecikmeler meydana gelebilmekte veya düzenlenen belgelerde meydana gelebilen hataların düzeltilmesi amacıyla İŞKUR'a yapılan başvurular gecikmeli olarak Kurumumuza yansımaktadır. İŞKUR kurslarına yönelik başvuruların zamanla artması nedeniyle (2016/3. Dönem için 178.000) tek dosya üzerinden Kuruma bildirilmesinde personel hataları sebep olmakla birlikte, asıl sebep kurumlar arası koordinasyonun eksikliğidir. Sistemin yeniden kurgulanması ve tek dosya

üzerinden bildirim yapılması yerine il müdürlüklerinde ayrı ayrı tescil edilen dosyalar üzerinden bildirim sağlanması sorunun çözümünde önemli rol oynayacaktır.

Bulguda Kuruma bildirilmediği ifade edilenlerin bahsedilen gecikme nedeniyle bu kapsamda değerlendirildikleri düşünülmektedir. 5510 sayılı Kanunun Geçici 57 nci maddesinin ikinci fıkrası ile İŞKUR kursiyerlerinin bildirimlerinde işveren lehine esneklik tanınmıştır. Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü Aktif İşgücü Hizmetleri Daire Başkanlığı'nın Ulucanlar SGM'ye hitaben yazmış olduğu 11/03/2015 tarihli ve 4022662 sayılı yazısının ekinde 237 klasör olmak üzere 1,5 milyon kursiyer ile ilgili bildirim yapıldığı göz önüne alındığında, İŞKUR kursu için başvurduğu halde programa hiç katılmamak, devamsızlık ve geçerli olmayan mazeret sebebiyle programdan çıkarılmak gibi çeşitli nedenlerle bilgilerinde güncelleme yapılması gerekenlerin Kurum veri tabanına yansıtılmasında gecikme görülenlerle ilgili olarak İŞKUR'la iletişime geçilerek söz konusu problemin çözümü konusunda gerekli çalışma yapılacaktır.” denilmektedir.

Sonuç olarak; İŞKUR tarafından bildirilmeyen kursiyerlerin aylık prim ve hizmet belgelerinin verilmesi sağlanarak sigorta primlerinin tahsil edilmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 19: Toplum Yararına Çalışma Programından Yararlanarlardan Bazılarının Kayıtdışı Olması

Türkiye İş Kurumu tarafından düzenlenen Toplum Yararına Çalışma Programı kapsamında kamu kurum ve kuruluşlarında çalışanlardan bazılarının aylık prim ve hizmet belgelerinin verilmediği ve sigorta primlerinin yatırılmadığı tespit edilmiştir.

5510 sayılı Kanun'un 4'üncü maddesinin 2'nci fıkrasının (g) bendine göre; Türkiye İş Kurumu tarafından düzenlenen Toplum Yararına Çalışma Programlarından yararlananlar, 1'inci fıkranın (a) bendi gereği sigortalı sayılanlara ilişkin hükümlere tabidirler. Toplum Yararına Çalışma Programlarından yararlananlar için Türkiye İş Kurumu prim ödeme yükümlüsüdür. Ancak, yapılan incelemede, Toplum Yararına Çalışma Programlarından yararlananlardan 560 kişinin ilgili kamu idareleri tarafından Kuruma bildirilmediği ve sigorta primlerinin yatırılmadığı tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında; “5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin 2 nci fıkrasının (g) bendine göre; Türkiye İş Kurumu tarafından düzenlenen Toplum Yararına Çalışma Programlarından yararlananlar, 1 inci fıkranın (a) bendi gereği sigortalı sayılanlara ilişkin hükümlere tabidirler. Toplum Yararına Çalışma Programlarından yararlananlar için Türkiye İş

Kurumu prim ödeme yükümlüsüdür.

Buna göre, yukarıdaki gibi Toplum Yararına Çalışma Programlarından yararlananlardan sigorta priminin yatırılmadığı tespit edilenler için İŞKUR'la iletişime geçilerek söz konusu problemin çözümü konusunda gerekli çalışma yapılacaktır.” denilmektedir.

Sonuç olarak; Kuruma bildirilmeyen Toplum Yararına Çalışma Programına katılanların, aylık prim ve hizmet belgelerinin verilmesi sağlanarak sigorta primlerinin tahsil edilmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 20: Kısmi Tahsilatlarda İŞKUR ile Yapılan Protokol Hükümlerine Aykırı Davranılması

4447 sayılı Kanun'un 49'uncu maddesi gereği; işsizlik sigortası primlerinin toplanmasından, sigortalı ve işyeri bazında kayıtların tutulmasından, toplanan primler ile uygulanacak gecikme cezası ile gecikme zammının İşsizlik Sigortası Fonu'na aktarılmasından, teminat ve hak edişlerin prim borcuna karşılık tutulmasından, yersiz olarak alınan primlerin iadesinden Sosyal Güvenlik Kurumu görevli, yetkili ve sorumludur. Uygulamaya ilişkin hususlar ise aynı madde hükmünde belirtildiği üzere Sosyal Güvenlik Kurumu ve Türkiye İş Kurumu arasında düzenlenen protokol ile belirlenmektedir.

SGK ile Türkiye İş Kurumu arasında 06.02.2009 tarihinde imzalanan protokolün "İşsizlik Sigortası Primlerinin Fon'a Aktarımı" başlıklı 4'üncü maddesinin 1'inci fıkrasının c bendine göre; SGK tarafından tam tahsilat yapılamaması halinde, tahsil edilen toplam prim miktarının toplam tahakkuka oranı kadar işsizlik priminin Fon hesabına aktarılması gerekmektedir.

Yapılan incelemede; SGK tarafından kullanılan programın yapılan kısmi tahsilatlarda, SGK alacaklarını önceliklendirdiği görülmüştür. Başka bir ifade ile; yatırılan kısmi tutar önce sosyal güvenlik prim borcundan düşülmekte, ardından kalmışsa kalan tutar işsizlik sigortası primi borcundan düşülmektedir.

İşsizlik Sigortası Fon Payına ilişkin gelirlerin İŞKUR'a intikal ettirilmesinde tahsilatların protokol hükümlerine uygun olarak gerçekleştirilmesi, kısmi tahsilat yapılması halinde SGK ile İŞKUR payları oransal olarak hesaplanmak suretiyle kayıtlara alınması sağlanmalıdır.

Kamu idaresi cevabında; Kurumun finansman yapısı dikkate alınarak kısmi tahsilatlarda Kurum alacaklarının önceliklendirildiği, bununla birlikte, bulgu konusu hususun ilgili yazılımsal ve yasal çalışmalar sürecinde dikkate alınacağı, ifade edilmiştir.

Sonuç olarak; SGK tarafından yapılan kısmi tahsilatlarda, tahsil edilen toplam prim miktarının toplam tahakkuka oranı kadar işsizlik priminin Fon Hesabına aktarılmasının sağlanması gerekmektedir.

BULGU 21: Kanun Kapsamından Çıkarılan Ancak Borcu Bulunan Bazı İşyerlerine İlişkin Kurum Alacaklarının Takibinin Yapılmaması

Borcu bulunduğu halde kanun kapsamından çıkarılmış bazı işveren dosyalarının ize ayrıldığı ve bu alacaklara ilişkin herhangi bir takibin yapılmadığı tespit edilmiştir.

Kurum tarafından yapılan ize ayırma işlemi; kanun kapsamından çıkarılan işveren dosyalarının borcunun olmaması, ihbar, şikayet vb. durumların bulunmaması durumunda uygulanabilmektedir. Dolayısıyla ize ayrılmış bir işveren dosyasının borcunun olmadığı kabul edilerek buna ilişkin herhangi bir takip gerçekleştirilmemektedir.

Yapılan incelemede; SGK'ya borcu olduğu halde bazı işyerlerinin ize ayrıldığı tespit edilmiştir. Bulgu eki tabloda bunlara ilişkin örneklere yer verilmiştir.

Kamu idaresi cevabında; manuel olarak yapılan iz işlemlerinin otomatik olarak yapılması için program çalışmasının yapıldığı çalışmanın tamamlanması ile birlikte borcu olan dosyaların ize ayrılmasının önleneceği ve Rapor eki listelerde yer alan işyerleri için gerekli işlemlerin yapılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak; kurum alacaklarının takipsiz kalmasının önlenmesi amacıyla;

-İze ayrıldığı halde borcu bulunan işveren dosyalarının “ize ayırma” işleminin iptali,

-İşveren Sistemine, Kanun kapsamından çıkarılan işveren dosyalarının borcunun olması halinde, ilgili işveren dosyası için ize ayırma işleminin gerçekleştirilmesini engelleyecek kontrollerin konulması,

sağlanmalıdır.

BULGU 22: Bazı Köy ve Mahalle Muhtarlarının SGK'ya Hizmet Bildirmemesi

5510 sayılı Kanun'un 4'üncü maddesi kapsamında sigortalı sayılmayı gerektirecek bir çalışması bulunmayan veya bu kapsamda aylık ya da gelir almayan köy ve mahalle muhtarları, 5510 sayılı Kanun'un 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında sigortalı sayılırlar ve bu kişilerin sigorta hak ve yükümlülükleri seçildikleri tarihten itibaren başlar.

Bu kapsamda, sigorta işlemlerinde kayıtdışılığın önlenmesi amacıyla T.C. İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğünden en son 30.03.2014 tarihinde yapılan mahalli idareler genel seçimlerinde seçilmiş olan köy ve mahalle muhtarlarının listesi istenmiş ve söz konusu kişilerin herhangi bir kapsamda sigortalı olup olmadıkları ile aylık ve gelir alıp almadıkları hususları incelenmiştir.

Yapılan incelemelerde; toplam 1.308 muhtarın herhangi bir kapsamda sigortalı olmadıkları ve SGK'dan gelir ve aylık almadıkları halde; 4/1-b kapsamında hizmet bildiriminde bulunmamaları sebebiyle asgari olarak Kurumun 6.701.250,24 TL tutarında prim kaybının oluştuğu tespit edilmiştir.

Muhtarların 4/1-b kapsamında hizmet bildiriminde bulunmamaları konusu 2012 yılı Sayıştay Raporuna da konu edilmiş olup, bu konuda Kurumca bir ilerleme kaydedilmediği görülmektedir. Bu açıdan bildirimde bulunmayan muhtarlara ilişkin geçmişe dönük incelemelerin yapılarak, bildirim zorunluluğu bulunanlar hakkında tescil, tahakkuk ve tahsilat işlemlerinin gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında; rapor eki listede yer alan kişilerden muhtar seçildiği halde 4/1-b kapsamında tescil işleminin yapılmasında; söz konusu kişilerin 4/1-a, 4/1-b ve 4/1-c kapsamında sigortalılıklarının bulunup bulunmadığına ilişkin sorgulama yapılmasının gerekmekte olduğu ve bu konuda çalışmaların başlatıldığı ifade edilmiştir. Sorgulama sonucunda kapsamda olmayan muhtarların il bazında listesinin alınarak İl Müdürlüklerine tescillerinin yapılması hususunda talimat verileceği belirtilmiştir.

Sonuç olarak; tarafımızca yapılan tespit ile 1.308 köy ve mahalle muhtarının sosyal güvenlik açısından herhangi bir kapsamda sigortalı olmadıkları ve SGK'dan gelir veya aylık almadıkları halde 4/1-b kapsamında tescillerinin yapılmadığı ortaya konulmuş idi. SGK'nın cevabi yazısında söz konusu kişilerle ilgili halihazırda sorgulamaların yapılmadığı ve tarafımıza herhangi bir ek belge gönderilmediği anlaşılmakta olup, bulgumuz gereği tespiti yapılan kişilerle ilgili sosyal güvenlik mevzuatı gereği tescil, tahakkuk, tahsilat ve ceza işlemlerinin icra edilmesi gerekmektedir. Ayrıca Kurumca önceki dönemlerden bu yana

ilerleme kaydedilmediği görülen söz konusu işlemlerde kayıtdışılığın önlenmesi amacıyla İçişleri Bakanlığı ile Sosyal Güvenlik Kurumu arasında veri paylaşımı yapılmasının olumlu olacağı değerlendirilmektedir.

BULGU 23: Bazı Kamu Kurumu Çalışanlarının Kuruma Hizmet Bildirimlerinin Yapılmaması

Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğü Say2000i Personel Modülünden çekilen ve Merkezi Yönetim Bütçesi içerisinde yer alan Kurumlarda çalışan (hakim/savcı, akademik personel, memur, kadro karşılığı sözleşmeli personel, sözleşmeli personel, geçici personel vb.) bazı personele aylık ödemesi yapıldığı halde bunlar için SGK'ya hizmet bildirimini yapılmadığı ve adlarına prim ödenmediği tespit edilmiştir.

Bu kapsamda, kamuda çeşitli unvanlara tabi, kadro karşılığı çalışanlar dahil olmak üzere aylık ödemesi yapılan ve prim kesenekleri hesaplanan bazı kişilerin SGK'ya bildirilmemesi nedeniyle Genel Sağlık Sigortası primi hariç olmak üzere Kurumun 265.704,79 TL tutarında prim kaybı oluştuğu görülmüştür.

Kamu idaresi cevabında; 5510 sayılı Kanununun 4/1-c maddesi kapsamındaki sigortalılar yönünden yapılan incelemede; tespit edilen kişilerden bir kısmının maaş tahakkuklarının say2000i sisteminde doğru/hatalı T.C. Kimlik Numaraları üzerinden yapılmasına karşılık primlerin Kuruma hatalı/doğru T.C. Kimlik Numaraları üzerinden gönderildiği ve düzeltme işlemlerinin yapıldığı, bir kısım sigortalıların istifa, göreve son verme, vefat, emeklilik vb. sebeplerden dolayı görevden ayrıldıkları halde bu kişilere sehven maaş ödemesi yapıldığı ve Kuruma yersiz olarak gönderilen primlerin iadesinin yapılarak hizmet kayıtlarının iptal edildiği, bazı sigortalıların maaş tahakkuklarına ait kesenek/primlerinin gönderildiği anlaşıldığından herhangi bir sorun bulunmadığı, bazı kişiler hakkında ise sigortalılık tescilinin yapılmadığı ya da say2000i sisteminde maaş tahakkuku yapıldığı halde kamu kurumlarınca kesenek/primlerin gönderilmediği ve bu sigortalılara ilişkin olarak görev yaptıkları kamu kurumları ile gönderilmeyen kesenek/prim tutarlarının gönderilmesi hususunda yazışma yapıldığı ifade edilmiştir. Hacettepe Üniversitesi bünyesinde tespit edilen kişilerle alakalı olarak ise, bu kişilerin say2000i sisteminde maaş tahakkukunun yapıldığı görülmüş olmakla birlikte personelin maaş tahakkuk işlemlerinin hali hazırda üniversitenin maaş programı üzerinden gerçekleştirilmekte olduğu ve say2000i sistemi test uygulamasındaki personel bilgileri ile üniversitenin maaş programı bilgileri arasında güncelleme yapılmaması nedeniyle sanal kayıtların oluşmuş olduğu tahmin edilmekte olup,

ilgili kayıtlar hakkında ayrıca inceleme yapılacağı bildirilmiştir.

Sonuç olarak; Kurum tarafından kamu personeline ait hatalı olduğu anlaşılan kayıtların revize edilmesi işlemlerinin bir kısmının gerçekleştirdiği, bir kısım işlemlerin ise devam ettiği belirtilmiştir. Söz konusu idari işlemlerin ivedilikle sonuçlandırılması gerekir. Diğer yandan, kamu kurumlarında çalışan, ancak Kuruma hizmet bildirimini yapılmayan kişilere ilişkin geçmişe dönük incelemeler de yapılmak suretiyle tescil, tahakkuk, tahsil ve ceza işlemlerinin tatbik edilmesi gerekmektedir. Ayrıca diğer kamu idarelerinde de bulgu konusu tespitin şamil olabileceğinden hareketle, söz konusu hatanın tekerrürünün önlenmesi ve Kurumca özellikle mahalli idareler olmak üzere tüm kamuda kayıtdışılıkla mücadele etmek için resen araştırma ve denetim faaliyeti ifa edilmesinin faydalı olacağı değerlendirilmektedir. Bu konuda Kurum tarafından Maliye Bakanlığı'nın say2000i sistemine doğrudan erişiminin sağlanması konusunda gerekli girişimlerde bulunulmalıdır.

BULGU 24: Fiilen Askerlik Hizmetini Yapmakta İken Bazı Kişiler Adına Hizmet Bildiriminde Bulunulması

5510 sayılı Kanun'un 4/1-a ve 4/1-c maddeleri kapsamındaki bazı sigortalıların fiilen zorunlu askerlik hizmetini yaptıkları dönemde adlarına aynı dönemlere ait hizmet bildiriminde bulunulduğu tespit edilmiştir. Söz konusu tespit Milli Savunma Bakanlığı Asker Alma Dairesi Başkanlığından 2014 ve 2015 yıllarında askerlik hizmetini yapmış olan er ve erbaşların listesi istenerek Kurum verileri ile karşılaştırılması suretiyle gerçekleştirilmiştir.

5510 sayılı Kanun'un 6'ncı maddesinde askerlik hizmetlerini er ve erbaş olarak yapmakta olanlar ile yedek subay okulu öğrencileri sigortalı sayılmayanlar olarak addedilmiştir. Yine aynı kanunun 41'inci maddesine göre sigortalıların er veya erbaş olarak silah altında veya yedek subay okulunda geçen süreleri borçlanabilecekleri ifade edilmiştir.

Bu doğrultuda, zorunlu askerlik hizmetini ifa etmek için çalıştığı iş yerinden ayrılan ve silah altına alınan sigortalıların askere sevk tarihinden terhis tarihlerine kadar geçen süre içinde sigortalı sayılmaları ve adlarına prim ödenmesi mümkün bulunmamaktadır. Ancak, hava değişimi sürelerinin üç aydan fazlası, normal izinlerin her yıl için verilen 30 günden fazlası ya da firarda geçen süreler askerlik süresinden sayılmadığından, söz konusu bu sürelerde geçen sigortalı hizmetler 5510 sayılı Kanun kapsamında değerlendirilebilecektir.

Yapılan incelemelerde; 4/1-a kapsamında özel işyerlerinde çalışan 8.160, 4/1-a kapsamında kamu işyerlerinde çalışan 1.743 ve 4/1-c kapsamında kamu idarelerinde çalışan

18.453 kişi adına fiilen askerlik yaptıkları dönemde Kuruma hizmet bildirildiği görülmüştür. Söz konusu dönemde bu kişilerin yalnızca kanunen askerlik borçlanması yapma imkanları bulunmaktadır.

Sonuç olarak, zorunlu askerlik hizmetini ifa eden kişiler için 4/1-a ve 4/1-c kapsamında hizmet bildiriminde bulunulması nedeni ile çakışan prim sürelerinin iptal edilmesi, Genel Sağlık Sigortası bakımından gerekli incelemelerin yapılması, söz konusu sigortalıların sahte sigortalı olup olmadıklarının araştırılması ve Kurumun tabi olduğu mevzuata göre yapılması gereken diğer iş ve işlemlerin gerçekleştirilmesi önerilmektedir.

Kamu idaresi cevabında; hatalı idari işlemlerin varlığı kabul edilmiş olup, konuya ilişkin olarak ilgili birimler ile iletişime geçilerek gerekli verilerin gönderilmesinin istendiği ve çalışmaların devam etmekte olduğu belirtilmiştir. Bununla birlikte sigortalılardan aybaşından sonra görevinden ayrılarak askerlik görevini yapanların 5434 sayılı Kanun uyarınca hizmetlerinin takip eden ay sonuna kadar fiili hizmet süresi olarak hesaplandığından hareketle bu sigortalılar açısından herhangi bir çakışmanın söz konusu olmadığı bildirilmiştir.

2016 yılı Merkez Eylem Planında, HİTAP programından, görevden askere giden 4/1-c sigortalılarının tespiti yapılarak, askerlik borçlanma süresinin başlangıç tarihi hatalı alınanların, fiili hizmet sürelerinin tespitinin doğru hesap edilebilmesi için, askerlik başlangıç tarihinin takip eden aybaşı olarak programa işlenmesi belirtilmiştir.

Veriler üzerinde yapılan kısmi çalışmada bazı sigortalılardan askerden terhis olduktan sonra göreve başlayanların kıst aylıklarından kesilen primlerin terhis oldukları ay ile kıst aylıklarına ait 30 günden az olan primlerin aynı aya tekabül ettiğinin anlaşıldığı ve bu durumun hizmet çakışmasına neden olmadığı; kurumlarından aylıksız izinli sayılanlardan yedek subay okulu öğrencilik süreleri dahil olmak üzere bakmakla yükümlü olduğu kişileri bulunanların genel sağlık sigortası primlerinin aylıksız izinli sayılan dönemde Kurumlarınca gönderilmesi gerekmektedir. Bu kişiler adına gönderilen genel sağlık sigortası primlerinin Kurumun “Tescil ve Hizmet Dökümü Programı”na hizmet olarak yansıtıldığı tespit edilmiş olup, bu durumda olan sigortalılar adına sadece genel sağlık sigorta primi gönderilen sürelerin hizmet olarak alınmaması yönünde çalışma yapılacağı söylenmiştir.

4/1-a kapsamında çalışırken askerlik hizmetini yapmaya başlayan sigortalılar adına askerde iken yersiz olarak yapılan bildirimlere ilişkin olarak ise sigortalıların çakışan hizmet süreleri konusunda İl Müdürlüklerine gerekli talimatların verileceği belirtilmiş, bundan sonra aynı şekilde yapılması olası bildirimlerin önüne geçilebilmesi bakımından Kuruma bildirim yükümlülüğü bulunan işverenlerin bilgilendirilmesi için konuya ilişkin bir resmi duyuru

hazırlanacağı ifade edilmiştir. Ayrıca Milli Savunma Bakanlığı ile Kurum arasında bulguyla alakalı bir veri paylaşımı protokolü imzalanacağı belirtilmiştir.

Sonuç olarak; Kurum tarafından fiilen askerlik hizmetini yapan bazı kişiler adına hizmet bildiriminde bulunulması tespitiyle alakalı olarak gerekli önlemlerin alınacağı anlaşılmıştır. Ancak, idari işlemlerin ve inceleme süreçlerinin henüz bitirilemediği anlaşılmaktadır. Ayrıca 4/1-c statüsünde kamu çalışanlarından askerden terhis olduktan sonra göreve başlayanların kıst aylıklarından kesilen primlerin terhis oldukları ay ile kıst aylıklarına ait 30 günden az olan primlerin aynı aya tekabül ettiği ve hizmet çakışması olmadığı iddia edilse de, buna ilişkin tarafımıza herhangi bir kanıtlayıcı belge ya da bilgi sunulmamıştır. Nitekim tarafımızca tespiti yapılan kişilerin tümünün terhis tarihleri aynı sigortalılar için prim ödenen dönemlerden sonrasına denk gelmektedir. Örnek olarak, kamu kurumu tarafından kamu görevlisi olan bir sigortalıya ait Kurumun resmi tescil ve hizmet döküm programında 10'uncu aya ilişkin prim kaydı bulunmakta ve aynı kişinin Milli Savunma Bakanlığının Sayıştaya resmi olarak verdiği bilgiye göre 11'inci ayda terhis olduğu bilgisi yer almaktadır. Olması gereken, istisnai bir durumu olmayan bu kişinin prim kaydının terhis tarihinden itibaren Kurum kayıtlarında yer almasıdır. Ayrıca söz konusu örnek tek bir aya ilişkin olup, 4/1-c kapsamında hizmet çakışmaları tüm askerlik dönemine yaygın toplam 18.453 kayıt mevcuttur.

Diğer taraftan Kurumca sigortalılardan aybaşından sonra görevinden ayrılarak askerlik görevini yapanların 5434 sayılı Kanun uyarınca hizmetlerinin takip eden ay sonuna kadar fiili hizmet süresi olarak hesaplandığından hareketle bu sigortalılar açısından herhangi bir çakışmanın söz konusu olmadığına açıklanması ve bu konuda 2016 yılı Merkez Eylem Planı ve HİTAP programına bu durumun işlenecek olması hatalı uygulamaya meydan verecektir. 1111 sayılı Askerlik Kanununa göre askerlik hizmetinin askerlik şubesinden sevk ile başladığı belirtilmiştir. 657 sayılı Kanuna göre de devlet memurlarının silah altında buldukları sürede izinli sayılmaktadırlar. Dolayısıyla askere sevki yapılmış bir kişinin aybaşından sonra dahi olsa hem maaşının hem de primlerinin kamu kurumlarınca ödenmemesi kanunların gereğidir. Ancak, aybaşından sevk tarihine kadar geçen kıst zaman dilimi için bu ödemeler yapılabilir. Bu açıdan aybaşından sonra askerlik şubesinde fiilen askere sevki yapılmış bir sigortalının takip eden ay sonuna kadar çalıştığını kabul etmek ve bu süreyi fiili hizmet süresi olarak kabul etmek mümkün değildir. Bu nedenle Kurum tarafından söz konusu hatalı uygulamanın ivedilikle düzeltilmesi ve meydana gelmiş olan hatalı idari işlemlere yönelik düzeltici işlemlerin yürürlüğe konulması gerekmektedir.

Son tahlilde, Kurumca bulgu konusuyla alakalı gerekli tüm incelemelerin ivedilikle sonuçlandırılarak tespiti yapılan sigortalıların çakışan prim sürelerinin iptal edilmesi, genel sağlık sigortası tescili yapılması gereken kişilerin tespiti, askerde olunan dönemde işe giriş ve çıkış bildiregelerini vermeyen 4/1-a sigortalısı çalıştıran işverenlerle ilgili cezai işlemlerin tatbik edilmesi ve sahte sigortalılığa yönelik Kurum müfettiş ve denetmenlerince araştırmaların yapılması gerekmektedir. Kuruma bildirim yükümlülüğü bulunan işverenlerin bilgilendirilmesi amacıyla konuya ilişkin duyuru hazırlanarak paydaşlara duyurulmasının ve Milli Savunma Bakanlığı ile Kurum arasında bir protokol imzalanarak veri paylaşımı yapılmasının söz konusu sorunların tekrarını engelleyebileceği mülahaza edilmektedir.

BULGU 25: Ölen Kişiler Adına Ölüm Tarihinden Sonraki Dönem İçin Prim Yatırılması

Bazı sigortalılar için ölüm tarihinden sonraki dönemler için hizmet bildiriminde bulunulduğu tespit edilmiştir.

Bu durumda olduğu tespit edilen kişilerden 435'inin 4/1-a kapsamında, 30'unun ise 4/1-c kapsamında sigortalı buldukları anlaşılmıştır. Söz konusu kişilerden hatalı olanların sigortalı gün sayılarının tadil edilmesi ve eğer aylık ya da gelir bağlanmış ise bağlanan tutarların revize edilmesi gerekmektedir.

Söz konusu hatanın sigortalılardan hizmet dönemleri itibariyle vefat etmiş olanların MERNİS "durum" verileriyle tam ve etkin olarak karşılaştırılmaması sonucu gerçekleşmiş olduğu düşünülmektedir.

Bu itibarla, Kurum yönetimince aylık prim ve hizmet bildirge dönemlerinde ölü olanlara hizmet bildirilmemesini teminen MERNİS sistemi üzerinden gerekli sorgulamaların yapılmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir.

Kamu idaresi cevabında; 4/1-a kapsamında sigortalı bulunmakta iken ölenlerden ölüm tarihinden sonraki dönemler için hizmet bildiriminde bulunulduğu tespit edilen 435 sigortalı için yapılan incelemede; bu sigortalılardan bir kısmının ölüm tarihinden sonra bildirilen hizmetleri iptal edildiği ifade edilmiştir. Hizmetleri ölüm tarihinden sonra devam eden tabloda kayıtlı sigortalıların hizmetlerinin ise en kısa sürede iptal edileceği belirtilmiştir.

4/1-c kapsamında olan 33 sigortalı için yapılan incelemede ise; 10 sigortalının tescil kaydının adlarına prim gelmemesi nedeniyle daha önce kapatılmış olduğu, ölüm kaydı bulunan 1 sigortalının tescil kaydının yapılan inceleme sonucunda kapatıldığı, 19'una ise görev yaptıkları Kurumlarca ölüm nedeniyle işten ayrılış bildirgesi verilmesi nedeniyle tescil kaydının otomatik olarak kapandığı belirtilmiştir. Yine bu sigortalılardan 2'sine prim/kesenek

iadesi işlemleri inceleme öncesinde, diğer 19 sigortalıya ise 02.05.2016 tarihi itibarıyla yapıldığı bildirilmiştir.

Aylık prim ve hizmet bildirge dönemlerinde ölü olanlara hizmet bildirilmemesini teminen MERNİS sistemi üzerinden gerekli sorgulamaların yapılması önerisi dikkate alınmış olup, gerekli iş kurallarının Kurumca düzenleneceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak; Kurum tarafından bulgu konusu hatalı işlem kabul edilmiş olup, Kurum yönetiminin aylık prim ve hizmet bildirge dönemlerinde ölü olanlara hizmet bildirilmemesini teminen MERNİS sistemi üzerinden gerekli sorgulamaların yapılmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir. Diğer taraftan bulgumuzda tespiti yapılan kişilerden 4/1-a kapsamında sigortalı olanlara dair kanıtlayıcı bir belge ya da bilgi tarafımıza iletilmemiştir. Bu itibarla, hatalı olan kayıtlardaki sigortalı gün sayılarının ivedilikle tadil edilmesi ve kişiler adına eğer aylık ya da gelir bağlanmış ise bağlanan bu tutarların da revize edilmesine yönelik idari işlemlerin tesis edilmesi gerekmektedir.

BULGU 26: İlave İşçi Çalıştırma Şartını Sağlamayan İşverenlerin Prim Teşvikinden Yararlanması

4447 sayılı Kanun'da düzenlenen prim teşviki hükümlerinden yararlanan işverenlerin dosyaları üzerinden yapılan incelemede, bazı işverenlerin, ilave işçi çalıştırma şartını sağlamamasına rağmen prim teşvikinden yararlandıkları tespit edilmiştir.

4447 Sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu'nun geçici 7'nci ve geçici 10'uncu maddeleri ile Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı Sosyal Sigortalar Genel Müdürlüğü tarafından yayımlanan 2008/73, 2009/52 ve 2011/45 No.lu Genelge hükümlerine göre, işverenlerin 4447 sayılı Kanun'un geçici 7'nci ve geçici 10'uncu maddelerinde düzenlenen sigorta prim teşvikinden yararlanabilmesi için, yeni istihdam edilen sigortalının madde hükümlerinde belirtilen dönemlere ilişkin ortalama sigortalı sayısına ilave olarak çalıştırılması gerekmektedir. Aksi halde, anılan Kanun'da belirtilen diğer şartlar karşılanmış olsa dahi sigorta prim teşvikinden yararlanılması mümkün bulunmamaktadır. Ancak yapılan incelemede, 2015 yılında, bazı sigortalılar ortalama sigortalı sayısına ilave olarak çalıştırılmamalarına rağmen, bu sigortalılar için işverenlerin sigorta prim teşvikinden yararlandığı görülmüş olup, bu kapsamda toplam 5.608.888,90 TL tutarında yersiz prim indirimi uygulanmıştır.

Kamu idaresi cevabında; “Yersiz yararlanan teşvik tutarlarının tahsilinin hızlandırılması amacıyla;

1- Gerek yersiz yararlanılan teşvik tutarlarının ilgililerden geri alınması işlemlerinin hızlandırılması, gerekse takip eden aylarda teşvikten yersiz yararlanmanın önüne geçilmesinin sağlanması amacıyla, sigorta primi teşviklerinden yersiz yararlandığı için teşvik hata listelerinde yer alan işverenlerin, 2014/Ekim ayına ait aylık prim ve hizmet belgesinden başlamak üzere cari dönemlerde e-Bildirge sistemi üzerinden hatalı kanun numarası seçerek düzenlenen aylık prim ve hizmet belgesi için düzeltme yapılmadığı sürece aynı kanun numarasından aylık prim ve hizmet belgesi göndermeleri engellenmiştir.

2- 5510 sayılı Kanunun geçici 60 ıncı maddesi uyarınca, 4/1-a kapsamında çalıştırılan sigortalılardan kaynaklanan alacakların yapılandırılmasından önce, başvuruda bulunan işverenlerin çeşitli kanunlarda öngörülen teşviklerden yersiz yararlanmış olmaları nedeniyle hata listelerinde yer almaları halinde, öncelikle hatalı kanun numarası seçilerek Kuruma verilmiş olan aylık prim ve hizmet belgeleri için düzeltme yapıldıktan sonra yapılandırma işlemlerinin yapılması gerektiği hususunda taşra teşkilatı 2014/26 sayılı Genelge ile talimatlandırılmıştır.

3- Sigorta primi teşviklerinden yersiz yararlandığı tespit edilen işverenlere, hangi teşvikten, hangi dönemde, hangi sigortalıdan ve hangi nedenden dolayı hata listesinde yer aldığına ilişkin bilgileri e-Sigorta sistemi üzerinden görüntüleyebilme imkanı sağlanmıştır.

4- Sigorta primi teşviklerinden yersiz yararlandığı tespit edilen işverenlerin kanun numarası seçmek suretiyle düzenledikleri aylık prim ve hizmet belgelerinin düzeltilmesi amacıyla işverenlerden iptal/ek belge istenmeksizin re'sen borç tahakkuku oluşturularak, yersiz yararlanılan teşvik tutarlarının işverenlerden tahsiline yönelik (10/3/2015 tarihli, 1331237 sayılı Genel Yazı) program işletime açılarak tahsilat işlemleri hızlandırılmıştır.

5- 4447 sayılı Kanunun geçici 10 uncu maddesinde öngörülen teşvikten yararlanılmasında ortalama sigortalı sayısına ilave olma şartının cari ayda kontrol edilmesine yönelik program çalışmalarının 31/12/2016 tarihine kadar bitirilmesi amaçlanmaktadır.

Diğer taraftan, konuyla ilgili Kurumumuz İşveren Intra CICS sisteminden yapılan sorgulamada Tablo 5'de yer alan bazı sigortalıların ortalama sigortalı sayılarının yanlış hesaplandığı anlaşılmıştır. (.....744 ve692 T.C. Kimlik numaraları)

Buna göre, Tablo 5'de yer alan verilerin yeniden değerlendirilmesinin uygun olacağı düşünülmektedir.” denilmektedir.

Sonuç olarak; Kamu İdaresi cevabında yersiz teşviklerin önlenmesi ve tahsil edilmesine yönelik çalışmalardan bahsetmekle birlikte, bulguda belirtilen prim teşvikinden

hatalı bir şekilde yararlanan 3274 adet işyerinin yersiz teşviklerinin iptal edildiğine ilişkin herhangi bir açıklama yapılmamıştır. Bu itibarla, tarafımızca prim teşviki hükümlerinden hatalı yararlandığı tespit edilen 3274 işyerinin teşvikli bildirelerinin iptal edilerek yersiz yararlanan teşvik tutarlarının tahsil edilmesi gerekmektedir.

BULGU 27: Kayıtdışı İşçi Çalıştırdığı Tespit Edilen İşverenlerin Prim Teşviki Hükümlerinden Yararlanması

Kontrol ve denetimler sonucunda çalıştırdığı sigortalıları Kuruma bildirmediği veya prim ödeme gün sayısını eksik bildirdiği tespit edilen işyerlerinden bazılarının, tespite ilişkin tutanak tarihini izleyen aydan itibaren bir yıl geçmeden, 5510, 4447 ve 6486 sayılı Kanun'larda düzenlenen işveren hissesi sigorta primi teşviki hükümlerinden yararlanmaya devam ettiği tespit edilmiştir.

5510, 4447 ve 6486 sayılı Kanun hükümleri ile SGK tarafından yayımlanan 2008/73, 2008/93, 2011/45 ve 2013/30 sayılı genelgelere göre, işverenlerin 5510, 4447 ve 6486 sayılı Kanunlarda düzenlenen işveren hissesi sigorta primi teşviki hükümlerinden yararlanabilmesi için çalıştırdıkları sigortalıları eksiksiz bir şekilde SGK'ya bildirmesi gerekmektedir. Aksi takdirde, yapılan kontrol ve denetimler sonucunda çalıştırdıkları sigortalıları Kuruma bildirmediği tespit edilen işyerleri, tutanak tarihini izleyen ay başından itibaren bir yıl süreyle işveren hissesi sigorta primi teşviki uygulamasından yararlanamayacaklardır. Ancak, yapılan incelemelerde, ekli tabloda ayrıntısı gösterilen işverenlerin, çalıştırdıkları işçileri Kuruma bildirmediği tespit edilmesine rağmen, tespite ilişkin tutanak tarihini izleyen aydan itibaren bir yıllık süre içerisinde prim teşvikinden yararlanmaya devam ettikleri ve bunun sonucunda toplam 12.678.728,63 TL yersiz prim indirimi uygulandığı tespit edilmiştir. Bu durum, işverenler kanunda belirtilen şartı taşımasa da, E-Bildirge sisteminin hatalı bildireleri kabul ettiğini göstermektedir.

Kamu idaresi cevabında; "Mevcut uygulamada; tutanağın/bilgi veya belgenin/ mahkeme ilamının ünitenin Prim Tahakkuk Ve Tahsilat Servisine ulaşması durumunda ünite tarafından İşveren INTRA CICS sisteminde yer alan "TEŞVİKLERDEN BİR YIL SÜREYLE YARARLANMAYACAK İŞYERİ GİRİŞİ" seçeneği vasıtasıyla işyeri sicil numarası ve yasaklama başlangıç dönemi girilmek suretiyle ilgili işyeri bir yıl süreyle sigorta primi teşviklerinden yasaklı hale getirilmekte olup, yasaklama kapsamında bir yıl içinde düzenlenecek olan aylık prim ve hizmet belgelerinin ilgili kanun numarası seçilmek suretiyle gönderilmesi engellenmektedir.

Bununla birlikte, çalıştırdığı sigortalıları Kuruma bildirmedığı veya sahte sigortalı bildiriminde bulunduğu tespit edilen işyerlerinin, tespite ilişkin tutanağın/bilgi veya belgenin/mahkeme ilamının ilgili üniteye geç intikal etmesi halinde ünitece işveren sistemi üzerinden yasaklama girişi yapılmasını takiben, teşviklerden yersiz yararlanan işyerleri teşvik hata listelerine intikal etmekte ve yersiz yararlanan teşvik tutarları gecikme cezası ve gecikme zammı ile birlikte ilgililerden tahsil edilmektedir.

Konuyla ilgili bulgu eki tablonun incelenmesinden sadece "**idari para cezası tespit tarihi**" belirtilen işyerlerinin yer aldığı anlaşılmıştır.

Ancak, söz konusu tabloda belirtilen idari para cezalarının hangi fiile dayandığı belirtilmemekle birlikte, bu cezaların işverenin kendiliğinden getirdiği belgelere mi yoksa Kurumun denetim ve kontrolle görevli memurlarınca yapılan denetimler veya mahkeme ilamı ya da resmi kurum ve kuruluşlardan alınan yazılara istinaden mi uygulandığı, fiil konusu tespitin sigortalıların bildirim tarihlerinden sonraki prim ödeme gün sayısı veya prime esas kazanç tutarının eksik bildirilmesine ilişkin olup olmadığı hususlarının dikkate alınmadığı anlaşılmıştır.

Buna göre, hali hazırda yürütülen uygulamada işyeri dosyası bazında yapılan inceleme neticesinde tespite ilişkin tutanağın/bilgi veya belgenin/mahkeme ilamının Kurumumuza geç intikali halinde bile geriye yönelik yasaklama işlemi yapıp yersiz yararlanan teşvik tutarların tahsil edildiği dikkate alındığında, sadece bulgu eki tabloda yer alan verilere göre işlem yapılmasının uygun olmayacağı değerlendirilmektedir." denilmektedir.

Sonuç olarak; Kamu İdaresi cevabında, bulgu eki tabloda belirtilen idari para cezalarının hangi fiile dayandığı belirtilmediği, bu cezaların işverenin kendiliğinden getirdiği belgelere mi yoksa Kurumun denetim ve kontrolle görevli memurlarınca yapılan denetimler veya mahkeme ilamı ya da resmi kurum ve kuruluşlardan alınan yazılara istinaden mi uygulandığının dikkate alınmadığı ve fiil konusu tespitin sigortalıların bildirim tarihlerinden sonraki prim ödeme gün sayısı veya prime esas kazanç tutarının eksik bildirilmesine ilişkin olup olmadığının dikkate alınmadığı iddia edilmektedir. Ancak bulgu başlığında ve bulgu metninde açık bir şekilde ifade edildiği üzere tabloda belirtilen idari para cezaları kamu idaresince yapılan kontrol ve denetimlerde kayıtdışı işçi çalıştıran işverenlere uygulanmıştır. Dolayısıyla bu kişilerin sözkonusu fiilin tespit tarihinden itibaren bir yıl içerisinde prim teşvikinden yararlanması mümkün değildir. Kamu idaresince yapılması gereken taarfirmızca veri analizi yönetimiyle tespit edilen hususların detaylı bir şekilde incelenerek hatalı teşvikli

bildirgelerin iptal edilmesidir. Ancak kamu idaresi cevabından, bulgu ekinde gösterilen işverenlere ilişkin herhangi bir inceleme yapılmadığı anlaşılmaktadır. Bu itibarla; kamu idaresinin bulgu eki tabloda gösterilen 2587 adet işverene ilişkin dosya bazında inceleme yaparak hatalı teşvikli bildireleri iptal etmesi ve yersiz yararlanan teşvik tutarlarını tahsil etmesi gerekmektedir.

BULGU 28: On İşçiden Daha Az Sigortalının Çalıştığı İşyerlerinde 6486 sayılı Kanun'da Düzenlenen Prim Teşvikinden Yararlanılması

6486 sayılı Kanun'da düzenlenen prim teşviki hükümlerinden yararlanan işverenlerin dosyaları üzerinden yapılan incelemede, bazı işverenlerin, işyerinde en az on işçi çalıştırma şartını sağlamamasına rağmen prim teşvikinden yararlandıkları tespit edilmiştir.

6486 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 5'inci maddesi ile 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 81'inci maddesi değiştirilerek, on (10) ve üzerinde sigortalı çalıştıran işyerlerine uygulanmak üzere, birinci fıkranın (1) bendinde belirtilen ve Hazinece karşılanan puana, prime esas kazanç alt sınırı üzerinden altı (6) puana kadar ilave puan eklemeye, sosyo-ekonomik gelişmişlik endeksini dikkate almak suretiyle ilave puan uygulanacak illeri ve uygulama süresini belirlemeye Bakanlar Kurulu yetkili kılınmıştır. 30.5.2013 tarihli ve 2013/4966 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile kararın ekinde belirtilen illerde uygulanmak üzere işverenlere prime esas kazanç alt sınırı üzerinden ilave 6 puan prim indirimi uygulanması kararlaştırılmıştır.

Yukarıda belirtilen kanun hükmü ile Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı Sigorta Primleri Genel Müdürlüğü tarafından yayımlanan 2013/30 No.lu Genelge hükümlerine göre, on ve üzerinde sigortalı çalıştırıldığı tespit edildiğinde aylık prim ve hizmet belgelerinde kayıtlı sigortalılar dikkate alınacaktır. Sigorta primi teşvikinden yararlanmakta olan bir işyerinden daha sonra sigortalı çıkartılması nedeniyle, Kuruma bildirilen sigortalı sayısının on (10) sigortalının altına düşmesi halinde o ay için sigorta primi teşvikinden yararlanılamayacak, dolayısıyla bu işyerinde çalışan sigortalı sayısı yeniden on (10) sigortalıya ulaşmadıkça sigorta primi işveren hissesi teşvikinden yararlanması mümkün olmayacaktır. Ancak işveren dosyaları üzerinden yapılan incelemede, , bazı işyerlerinde 10 işçiden daha az sigortalı çalıştırılmış olmasına rağmen, işverenlerin 6486 kanun numarasıyla bildirge vererek ilave 6 puanlık prim indiriminden yararlandıkları ve bunun sonucunda toplam 116.758,79 TL yersiz prim indirimi uygulandığı tespit edilmiştir. Bu durum işverenlerin

kanunda belirtilen şartı taşımasa da E-Bildirge sisteminin hatalı bildireleri kabul ettiğini göstermektedir.

Kamu idaresi cevabında; "Konuyla ilgili Tabloda yer alan bazı verilerin incelenmesinden;

1- Bazı işyerlerinde alt işverenlerce bildirilen sigortalı sayısının dahil edilmediği, (1026551.051)

2-Bazı işyerlerinin yersiz yararlandıkları teşvikler için düzeltme işlemi yapılmış olmasına rağmen bahse konu tabloda yer aldığı,(1034490.019)

3-Bazı işyerlerinin hali hazırda Kurumumuzca hazırlanan teşvik hata listesinde yer aldığı (1038373.003) anlaşılmıştır.

Bu durumda, Tablonun yukarıda belirtilen hususlar dikkate alınmak suretiyle yeniden değerlendirilmesinin uygun olacağı düşünülmektedir." denilmektedir.

Sonuç olarak; Kamu İdaresi cevabında bulgu eki tabloda gösterilen işverenlere ilişkin bazı işyerlerindeki sigortalıların sayısının dikkate alınmadığı ve bazı işyerlerinin yersiz yararlandıkları teşvikler için düzeltme işlemi yapılmış olmasına rağmen tabloda yer aldığı iddia edilse de, bunlara ilişkin herhangi bir kanıtlayıcı belge sunulmamıştır. Ayrıca kamu idaresi cevabında tabloda yer alan ve teşvikten yersiz yararlanan işverenlerden bazılarının kamu idaresince de tespit edildiği belirtilmesine rağmen bunlara ilişkin düzeltici işlemlerin de yapılmadığı görülmüştür. Kamu idaresinin, gerek kendisi tarafından gerekse de tarafımızca tespit edilen hatalı uygulamaları düzeltici işlem yapmak suretiyle yersiz yararlandırılan prim teşviklerini tahsil etmesi gerekmektedir. Bu itibarla; bulgu eki tabloda gösterilen ve prim teşvikinden yersiz yararlanan 169 adet işyerine ilişkin teşvikli bildireler iptal edilmeli ve yersiz yararlandırılan teşvik tutarları tahsil edilmelidir.

BULGU 29: Ödenmemiş Yapılandırma Taksiti ve İcra Borcu Olan Sağlık Hizmet Sunucularına Kesinti Yapılmaksızın Ödeme Yapılması

Kurumla anlaşmalı sağlık hizmet sunucularına; sunmuş oldukları sağlık hizmetleri karşılığı yapılan ödemelerde, ödenmemiş yapılandırma taksiti ve icra borçları kesilmeksizin ödeme yapıldığı tespit edilmiştir.

5510 sayılı Kanun'un 97'nci maddesi gereği Kurumla anlaşmalı olan sağlık hizmeti sunucuları, sunmuş oldukları hizmetlere ilişkin bir ay içinde düzenledikleri fatura ve eki

belgeleri izleyen ayın onbeşine kadar Kuruma teslim ederler. Fatura bedelinin tamamı, fatura teslim tarihinden itibaren, altmış gün içinde, sağlık hizmet sunucularına avans olarak ödenir. Fatura ve eki belgeler, fatura teslim tarihinden itibaren üç ay içinde incelenerek avans hesabı kapatılır.

Söz konusu ödemeler yapılırken ilgili işyerlerinin Kuruma borcu olup olmadığı, ödeme emri belgesi imzalandıktan ve yevmiye numarası aldıktan sonra ilgili muhasebe birimince ödeme sitemine gönderilme anında MOSİP sistemi tarafından sorgulanmakta ve borcu olanlardan kesinti işlemi sistem tarafından otomatik olarak yapılmaktadır.

Ancak MOSİP tarafından yapılan sorgulamada sadece cari ay prim borcu ile geçmiş dönem prim borcu dikkate alınırken; işyerinin ödenmemiş yapılandırma taksiti ve/veya icra borcu olup olmadığı sorgulanmamaktadır. Bu nedenle de ödenmemiş yapılandırma taksiti ve/veya icra borcu olan sağlık hizmet sunucularına herhangi bir kesinti yapılmaksızın ödeme yapılmaktadır. Bulgu eki tabloda bunlara ilişkin örneklere yer verilmiştir.

Kamu idaresi cevabında; Kurumca yapılan ödeme türlerinden kanunen kesinti yapılması uygun olan ödeme türlerinden kurum alacaklarının kesilmesine ilişkin talepler, ilgili başkanlıklardan talep edildiği ve 2016 yılı içerisinde ilgili kesinti programlarının işleme alınmasının planlandığı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak; kurum alacaklarının zamanında tahsilinin sağlanması ve gereksiz icra takiplerinin önlenmesi amacıyla; MOSİP programına; ödeme anında ilgili işyerinin ödenmemiş yapılandırma taksiti ve icra borçları olup olmadığını da sorgulayan ve varsa bu tutarları ödeme tutarından kesen kontrollerin kurulması sağlanmalıdır.

BULGU 30: Özel Nitelikteki İnşaat İşyerleri ile İhale Konusu İşyerlerinden Olan Kurum Alacaklarının Takibinin Yapılmaması

Otomatik icra programının; özel nitelikteki inşaat işyerleri ile ihale konusu işyerlerine ilişkin alacakları kapsamadığı ve bu nedenle de söz konusu işyerlerine ilişkin alacakların takibinin sağlıklı bir şekilde yapılmadığı, hatta bazı kurum alacaklarının zamanaşımına uğratıldığı tespit edilmiştir.

Sosyal Güvenlik Kurumunun amacı ve işlevi, sosyal sigortacılık ilkelerine dayalı, etkin, adil, kolay erişebilir, aktüeryal ve mali açıdan sürdürülebilir, çağdaş standartlarda sosyal güvenlik sistemini yürütmektir. Sosyal güvenlik sisteminin yürütümü ise; her şeyden önce aktüeryal ve mali açıdan sürdürülebilir bir gelir politikası ile giderlerin karşılanabildiği finansal

dengeinin kurulmasına bağıdır. Kurumun en önemli finans kaynağı ise sigorta ve genel sağık sigortası primleridir.

Bu amaçla, 5502 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumu Kanunu ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağık Sigortası Kanunu ile prim ve diğer alacakların tahsil edilmesinin güvence altına alınması ve yükümlülüklerini yerine getirmeyenler hakkında yaptırımların uygulanmasına ilişkin çeşitli kurallar getirilmiştir.

5502 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumu Kanunu'nun 37'nci maddesinde süresi içinde ödenmeyen sosyal sigorta ve genel sağık sigortası primlerinin, işsizlik sigortası primlerinin, idari para cezalarının, gecikme zamlarının ve katılım paylarının Kurum alacağına dönüşeceği, bu alacakların tahsilinde 6183 sayılı Kanun'un 51'inci, 102'nci ve 106'ncı maddeleri hariç diğer maddelerinin uygulanacağı,

5510 sayılı Kanunun 88'inci maddesinde ise Kurumun süresi içinde ödenmeyen prim ve diğer alacaklarının tahsilinde, 6183 sayılı Kanun'un 51'inci, 102'nci ve 106'ncı maddeleri hariç diğer maddelerinin uygulanacağı, Kurumun 6183 sayılı Kanun'un uygulanmasında Maliye Bakanlığı ile diğer kamu kurum ve kuruluşları ve mercilere verilen yetkileri kullanacağı,

hükümleri yer almıştır.

Bu kapsamda Kurumun prim ve diğer alacaklarının tahsil edilmesinin güvence altına alınması ve yükümlülüklerini yerine getirmeyenler hakkında yaptırımların uygulanması için otomatik icra programı oluşturulmuştur.

İşverenlerin sigorta primi, işsizlik sigortası primi ve damga vergisi borçlarının süresi içinde ödenmemesi halinde sözkonusu alacakların, 26/8/2014 tarihli OLUR ile sigorta primi ve işsizlik sigortası prim borçları yönünden her yılın Mart ve Eylül aylarında (altı ayda bir), damga vergisi borçları yönünden her yılın Mart ayında (yılda bir defa) otomatik icra programı vasıtasıyla icra servislerine aktarılmasına karar verilmiştir.

Ancak otomatik icra programı incelendiğinde programın; özel nitelikteki inşaat işyerleri ile ihale konusu işyerlerine ilişkin alacakları kapsamadığı ve bu nedenle de söz konusu işyerlerine ilişkin alacakların takibinin sağıklı bir şekilde yapılmadığı, hatta bazı

kurum alacaklarının zamanaşımına uğratıldığı görülmüştür. Bulgu eki tabloda bunlara ilişkin örneklere yer verilmiştir.

Kamu idaresi cevabında; ihale konusu işlerden kayanaklanan muaccel hale gelmiş prim borçlarının öncelikle 5510 sayılı Kanununun 90'ncı maddesinin ikinci fıkrası uyarınca idarelerce işverenin hak edişinden kesilerek Kurum hesaplarına aktarılması gerektiği; SGK'dan borcu yoktur yazısı ibraz edilmeden hakediş ödemesi yapılması halinde 90'ncı maddenin beşinci fıkrası uyarınca Kurum alacakları idareden tahsil yoluna gidildiği; gerek ihale konusu gerekse özel nitelikteki inşaat işyerlerinin bitimi sonu yapılan araştırma işlemi sonucunda Kuruma eksik işçilik bildiriminde bulunulduğunun saptanması halinde söz konusu fark işçiliğin takip edilebilmesi için işverence ödeneceğinin taahhüt edilmesine bağlı bulunduğundan, ödeneceği taahhüt edilen fark işçilikler belirtilen sürede ödenmemesi halinde takibe geçildiği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak; Kamu İdaresi cevabında özel nitelikteki inşaat işyerleri ile ihale konusu işyerlerinden olan Kurum alacaklarının takip sürecini izah etmiş, ancak söz konusu alacakların otomatik icra programı kapsamına alınmamasına ilişkin herhangi bir gerekçe sunmamıştır.

Otomatik icra programının; özel nitelikteki inşaat işyerleri ile ihale konusu işyerlerine ilişkin alacakları kapsamaması, söz konusu işyerlerine ilişkin alacakların takibinin sağlıklı bir şekilde yapılmamasına, hatta bazı kurum alacaklarının zamanaşımına uğramasına neden olmaktadır.

Bu itibarla, Kurum alacaklarının zamanında takip ve tahsilinin sağlanması için;

-Otomatik icra programının özel nitelikteki inşaat işyerleri ile ihale konusu işyerlerine ilişkin alacakları da kapsamasını temin edecek düzeltmelerin yapılması,

-Zamanaşımına uğramış Kurum alacakları olması halinde, uğratanlar hakkında inceleme/soruşturmanın yapılması,

sağlanmalıdır.

BULGU 31: 4-1/c Kapsamındaki Sigortalılara Analık Nedeni ile Geçici İş Göremezlik Ödemesinde Bulunulması

4-1/c kapsamındaki sigortalılara analık nedeni ile geçici iş göremezlik ödemesinde bulunulduğu tespit edilmiştir.

5510 sayılı Kanun'un 16'ncı maddesinin ikinci fıkrası ile Kanun'un 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bendinde belirtilen muhtarlar ile (b) bendinin (1), (2) ve (4) numaralı alt bentleri kapsamındaki sigortalılar ile 5'inci maddesinin (a) ve (g) bendi kapsamındaki sigortalı kadına, analık hallerine bağlı olarak günlük geçici iş göremezlik ödeneği verilmektedir.

Yapılan incelemede; 4-1/c kapsamında sigortalı olanlara da analık hali nedeni ile geçici iş göremezlik ödemesinde bulunulduğu görülmüştür. Bulgu eki tabloda bunlara ilişkin örneklere yer verilmiştir.

Kamu idaresi cevabında; Rapor ekinde yer alan geçici iş göremezlik ödemelerinde bazı kişilerin rapor başlangıç ve bitiş tarihleri arasında 4/1-c sigortalılığı olmadığı ve bu nedenle yapılan ödemelerin mevzuata uygun olduğu, rapor süresi içerisinde 4/1-c kapsamında sigortalılığı bulunanlara ilişkin ödemeler için ise gerekli işlemlerin yapılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak; Kamu İdaresi cevabında Rapor ekinde yer alan geçici iş göremezlik ödemelerinde bazı kişilerin rapor başlangıç ve bitiş tarihleri arasında 4/1-c sigortalılığı olmadığını ve bu nedenle yapılan ödemelerin mevzuata uygun olduğunu iddia etmiş olsa da bunlara ilişkin herhangi bir kanıtlayıcı belge sunmamıştır.

Bu itibarla, analık hali geçici iş göremezlik ödeneği ödemeleri kapsamında;

-4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı sayılanlara, ödenen tutarların geri alınması,

-Kullanılan programa 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı sayılanlara bu ödemelerin yapılmasını engelleyecek kontrollerin konulması, sağlanmalıdır.

BULGU 32: İş Göremezliğin Başladığı Tarihten Önceki Bir Yıl İçinde en az Doksan Gün Kısa Vadeli Sigorta Primi Bildirilmiş Olması Şartını Sağlamayan Sigortalılara Hastalık Geçici İş Göremezlik Ödemesinde Bulunulması

İş göremezliğin başladığı tarihten önceki bir yıl içinde en az doksan gün kısa vadeli sigorta primi bildirilmiş olması şartını sağlamayan sigortalılara hastalık geçici iş göremezlik ödemesinde bulunulduğu tespit edilmiştir.

SGK tarafından yetkilendirilen hekim veya sağlık kurullarından istirahat raporu alınmış olması şartıyla; 5510 sayılı Kanun'un 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi ile 5'inci maddesi kapsamındaki sigortalılardan hastalık sigortasına tabi olanların hastalık sebebiyle iş göremezliğe uğraması halinde, iş göremezliğin başladığı tarihten önceki bir yıl içinde en az doksan gün kısa vadeli sigorta primi bildirilmiş olması şartıyla geçici iş göremezliğin üçüncü gününden başlamak üzere her gün için, geçici iş göremezlik ödeneği verilmektedir.

Yapılan incelemede; iş göremezliğin başladığı tarihten önceki bir yıl içinde en az doksan gün kısa vadeli sigorta primi bildirilmiş olması şartını sağlamayan sigortalılara hastalık geçici iş göremezlik ödemesinde bulunulduğu tespit edilmiştir. Bulgu eki tabloda bunlara ilişkin örneklere yer verilmiştir.

Kamu idaresi cevabında; Rapor ekinde yer alan geçici iş göremezlik ödemelerinde bazı kişilerin istirahat raporu öncesinde 90 gün prim ödeme şartını karşıladığı; bazı kişilerin istirahat raporları birbirini takip eden raporlar olduğundan yapılan ödemenin mevzuata uygun olduğu; doksan gün kısa vadeli sigorta primi bildirilmiş olması şartını sağlamayan sigortalılara yapılan hastalık geçici iş göremezlik ödemeleri için ise gerekli işlemlerin yapılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak; Kamu İdaresi cevabında Rapor ekinde yer alan geçici iş göremezlik ödemelerinde bazı kişilerin istirahat raporu öncesinde 90 gün prim ödeme şartını karşıladığını; bazı kişilerin istirahat raporları birbirini takip eden raporlar olduğundan yapılan ödemenin mevzuata uygun olduğunu iddia etmiş olsa da bunlara ilişkin herhangi bir kanıtlayıcı belge sunmamıştır.

Bu itibarla, hastalık hali geçici iş göremezlik ödeneği ödemeleri kapsamında;

-Adına en az doksan gün kısa vadeli sigorta primi bildirilmediği halde bu ödeneği alanlardan, ödenen tutarların geri alınması,

-Kullanılan programa en az doksan gün kısa vadeli sigorta primi bildirilmiş olması koşulunu sağlamayan sigortalılara bu ödemelerin yapılmasını engelleyecek kontrollerin konulması,

sağlanmalıdır.

BULGU 33: Prim Borucu Olan 4-1/b Kapsamındaki Sigortalılara Analık Nedeni ile Geçici İş Göremezlik Ödemesinde Bulunulması

5510 sayılı Kanun'un 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında sigortalı sayılanlara prim ve/veya prime ilişkin borçları olmasına rağmen analık hali nedeni ile geçici iş göremezlik ödemesinde bulunulduğu tespit edilmiştir.

5510 sayılı Kanun'un 16'ncı maddesinin ikinci fıkrası ile Kanun'un 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bendinde belirtilen muhtarlar ile (b) bendinin (1), (2) ve (4) numaralı alt bentleri kapsamındaki sigortalılar ile 5'inci maddesinin (a) ve (g) bendi kapsamındaki sigortalı kadına, analık hallerine bağlı olarak günlük geçici iş göremezlik ödeneği verilmektedir.

4'üncü maddenin birinci fıkrasının (b) bendine göre sigortalı sayılanlara söz konusu ödemenin yapılabilmesi için; genel sağlık sigortası dahil prim ve prime ilişkin her türlü borçlarının ödenmiş olması gerekmektedir.

Yapılan incelemede; prim ve prime ilişkin borcu olmalarına rağmen sigortalılara analık hali nedeni ile geçici iş göremezlik ödemesinde bulunulduğu görülmüştür. Bulgu eki tabloda bunlara ilişkin örneklere yer verilmiştir.

Kamu idaresi cevabında; Rapor ekinde yer alan kişilere yapılan analık nedeni ile geçici iş göremezlik ödemelerinde, ödeme yapıldığı tarihte borcunun bulunmadığı bu nedenle yapılan ödemenin mevzuata uygun olduğu ifade edilmiştir.

Sonuç olarak; Kamu İdaresi cevabında Rapor ekinde yer alan kişilere yapılan analık nedeni ile geçici iş göremezlik ödemelerinde, ödeme yapıldığı tarihte borcunun bulunmadığını iddia etmiş olsa da bunlara ilişkin herhangi bir kanıtlayıcı belge sunmamıştır.

Bu itibarla, Kanun'un 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında sigortalı sayılanlara yapılan analık hali geçici iş göremezlik ödeneği ödemeleri kapsamında;

-Genel sağlık sigortası dahil prim ve prime ilişkin borcu olduğu halde bu ödeneği alanlardan, ödenen tutarların geri alınması,

-Kullanılan programa genel sağlık sigortası dahil prim ve prime ilişkin borcu olanlara bu ödemelerin yapılmasını engelleyecek kontrollerin konulması,

sağlanmalıdır.

BULGU 34: Sigortalılara Analık Nedeni ile Yapılan Geçici İş Göremezlik Ödemelerinde Ödemeye Esas Gün Sayısının ve/veya Sigortalıların Günlük Kazançlarının Yanlış Hesaplanması

Analık hali nedeni ile yapılan geçici iş göremezlik ödemelerinde kullanılan programın ödemeye esas gün sayısını ve/veya sigortalıların günlük kazançlarını yanlış hesapladığı tespit edilmiştir.

5510 sayılı Kanun'un 16'ncı maddesinin ikinci fıkrası ile Kanun'un 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bendinde belirtilen muhtarlar ile (b) bendinin (1), (2) ve (4) numaralı alt bentleri kapsamındaki sigortalılar ile 5'inci maddesinin (a) ve (g) bendi kapsamındaki sigortalı kadının analığı halinde, doğumdan önceki bir yıl içinde en az doksan gün kısa vadeli sigorta primi bildirilmiş olması şartıyla, doğumdan önceki ve sonraki sekizer haftalık sürede, çoğul gebelik halinde ise doğumdan önceki sekiz haftalık süreye iki haftalık süre ilâve edilerek çalışmadığı her gün için, günlük geçici iş göremezlik ödeneği verilmektedir.

Analık halinde verilecek ödeneklerin hesabına esas tutulacak günlük kazanç; doğumun olduğu tarihten önceki oniki aydaki son üç ay içinde 80'inci maddeye göre hesaplanacak prime esas kazançlar toplamının, bu kazançlara esas prim ödeme gün sayısına bölünmesi suretiyle hesaplanır.

Yapılan incelemede; analık hali nedeni ile yapılan geçici iş göremezlik ödemelerinde kullanılan programın bazı sigortalıların ödemeye esas gün sayısını ve/veya günlük kazançlarını yanlış hesapladığı görülmüştür. Bulgu eki tabloda bunlara ilişkin örneklere yer verilmiştir.

Kamu idaresi cevabında; Rapor ekinde yer alan geçici iş göremezlik ödemelerinde bazı kişilere ilişkin gün ve kazanç hesabının doğru olduğu; hatalı olan analık geçici iş göremezlik ödemeleri için ise gerekli işlemlerin yapılmakta olduğu ifade edilmiştir.

Sonuç olarak; Kamu İdaresi cevabında Rapor ekinde yer alan geçici iş göremezlik ödemelerinde bazı kişilere ilişkin gün ve kazanç hesabının doğru olduğunu iddia etmiş olsa da bunlara ilişkin herhangi bir kanıtlayıcı belge sunmamıştır.

Bu itibarla, analık hali geçici iş göremezlik ödeneği ödemeleri kapsamında;

-Ödemeye esas gün sayısı ve/veya günlük kazançları fazla hesaplananlardan, ödenen fazla tutarların geri alınması,

-Kullanılan programda ödemeye esas gün sayısı ile sigortalıların günlük kazançlarının doğru hesaplanmasını temin edecek düzeltmelerin yapılması,

sağlanmalıdır.

BULGU 35: Sigortalıya İşten Ayrıldığı Halde Hastalık Nedeni ile Geçici İş Göremezlik Ödemesinde Bulunulması

İşten ayrılan sigortalılara, çalışmadıkları dönemlere ilişkin hastalık halleri nedeni ile geçici iş göremezlik ödemesinde bulunulduğu tespit edilmiştir.

5510 sayılı Kanun'un 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi veya 5'inci madde kapsamında sigortalılıkları sona ermiş ve 9'uncu maddede belirtilen süreler geçmiş olmasına rağmen bazı sigortalılara geçici iş göremezlik ödeneği verildiği görülmüştür.

SGK tarafından yetkilendirilen hekim veya sağlık kurullarından istirahat raporu alınmış olması şartıyla; 5510 sayılı Kanun'un 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi ile 5'inci maddesi kapsamındaki sigortalılardan hastalık sigortasına tabi olanların hastalık sebebiyle iş göremezliğe uğraması halinde, iş göremezliğin başladığı tarihten önceki bir yıl içinde en az doksan gün kısa vadeli sigorta primi bildirilmiş olması şartıyla geçici iş göremezliğin üçüncü gününden başlamak üzere her gün için, geçici iş göremezlik ödeneği verilmektedir.

Kanun'un 9'uncu maddesi gereği, kısa ve uzun vadeli sigorta kolları bakımından sigortalılık; 4'üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamındaki sigortalıların, hizmet

akdinin sona erdiği tarihten itibaren sona ermektedir. Ancak, hastalık ve analık hükümlerinin uygulanmasında sigortalılık; ilgili kanunlar gereği sigortalının ücretsiz izinli olması, greve iştirak etmesi veya işverenin lokavt yapması hallerinde, bu hallerin sona ermesini, diğer hallerde ise hizmet akdinin sona erdiği tarihi takip eden onuncu günden başlanarak yitirilmiş sayılır.

Yapılan incelemede; 4'üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendi veya 5'inci madde kapsamında sigortalılıkları sona ermiş ve 9'uncu maddede belirtilen süreler geçmiş olmasına rağmen sigortalılara geçici iş göremezlik ödeneği verildiği görülmüştür. Bulgu eki tabloda bunlara ilişkin örneklere yer verilmiştir.

Kamu idaresi cevabında; Rapor ekinde yer alan geçici iş göremezlik ödemelerinde bazı kişilerin raporlu olunan tarihte sigortalılıklarının devam ettiği; bazı kişilerin ise istirahat raporlarının birbirini takip eden raporlar olduğundan yapılan ödemenin mevzuata uygun olduğu; işten ayrıldığı halde hastalık nedeni ile geçici iş göremezlik ödemesi yapılan kişiler için ise gerekli işlemlerin yapılmakta olduğu ifade edilmiştir.

Sonuç olarak; Kamu İdaresi cevabında Rapor ekinde yer alan geçici iş göremezlik ödemelerinde bazı kişilerin raporlu olunan tarihte sigortalılıklarının devam ettiğini; bazı kişilerin ise istirahat raporlarının birbirini takip eden raporlar olduğundan yapılan ödemenin mevzuata uygun olduğunu iddia etmiş olsa da bunlara ilişkin herhangi bir kanıtlayıcı belge sunmamıştır.

Bu itibarla, hastalık geçici iş göremezlik ödeneği ödemeleri kapsamında;

-Sigortalılıkları sona ermiş ve 9'uncu maddede belirtilen süreler geçmiş olanlara yapılan ödemelerin geri alınması,

-Kullanılan programa sigortalılıkları sona ermiş ve 9'uncu maddede belirtilen süreler geçmiş olanlara bu ödemelerin yapılmasını engelleyecek kontrollerin konulması,

sağlanmalıdır.

BULGU 36: İade Kapsamındaki Tıbbi Malzemelerin İade Alınmaması

Vefat etmiş veya rapor tarihi geçmiş kişilerde bulunan iade kapsamındaki tıbbi malzemelerin takibinin yapılmayarak, geri alınmadığı tespit edilmiştir.

SUT'un 3.3.6'ncı maddesinin 1'inci fıkrasında sağlık yardımlarından yararlandırılan kişilere iade alınmak kaydıyla taahhütname karşılığı temin edilen tıbbi malzemeler sayılmıştır. SUT'un aynı maddesinin 2'nci fıkrasına göre, hastaların sağlık kurulu raporu ile Sosyal Güvenlik İl Müdürlüklerine müracaatta bulunmaları halinde söz konusu tıbbi cihazların Kurum stoklarından temin edilecek, stoklarda yok ise Kurum stoklarında cihazın olmadığına dair onay alınmak suretiyle hasta tarafından temin edilen cihaz bedelleri Kurumca karşılanacaktır.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri gereğince, söz konusu tıbbi cihazlar, hastalara ihtiyacın sona ermesi halinde iade edilmesi koşuluyla verilmektedir. Dolayısıyla, söz konusu tıbbi cihazların, ihtiyacın son bulması durumunda hastalardan, hastanın vefat etmiş olması halinde ise mirasçılarında geri alınarak Kurum deposuna konulması ve yeni müracaat halinde başka hastalara verilmesi gerekmektedir. Ancak yapılan incelemelerde, iade kapsamında tıbbi cihaz kullananlardan 2241 kişi vefat etmiş, 3104 kişinin de rapor tarihi geçmiş olmasına rağmen, bu kişiler üzerinde iade kapsamındaki tıbbi malzemelerin bulunduğu ve Kurum tarafından bu cihazların iadesi için herhangi bir işlem tesis edilmediği tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında; “Bulgu eki tablonun 2'nci bölümünde belirtilen hususla ilgili olarak; Sağlık Uygulama Tebliği'nin “3.1.2 - Ayakta tedavilerde kullanılan tıbbi malzemeler” başlıklı bölümünün 10 uncu fıkrasının b bendinde “***Bir defaya mahsus verilen tıbbi malzemeler için düzenlenen sağlık raporu tarihi ile fatura tarihi arasında en fazla 2 ay olmalıdır. Ancak temin edilen tıbbi malzemenin ismarlama ürün olması halinde sağlık raporu tarihi ile fatura tarihi arasındaki süre en fazla 4 ay olmalıdır.***” hükmü yer almaktadır. Bu hüküm doğrultusunda genel sağlık sigortalılarında geçerli ve mevzuata uygun düzenlenmiş sağlık kurulu raporu ve ödemeye esas diğer belgelerle birlikte ödeme birimlerimize başvurmaları halinde iade cihaz talepleri stoktan veya sağlık kurulu raporu düzenlenmesinden itibaren 2 ay içinde sigortalılarımızca dışardan temin edilerek karşılanmaktadır.

Rapor eki tabloda yer alan ‘***rapor başlangıç ve bitiş tarihleri***’ ibaresi ilgili tıbbi malzemenin kullanım süresini ifade etmemekte olup sadece raporda belirtilen malzeme bedelinin karşılanacağı zaman dilimini ifade etmektedir.

Ayrıca iade kapsamındaki tıbbi malzemeler rapor takipli malzeme olmayıp bir defaya mahsus verilen ve miat süresi içerisinde kullanılabilir malzemeleri ihtiva etmektedir.

Denetim raporunda bahsi geçen hususlarla ilgili olarak Sosyal Güvenlik İl Müdürlüklerine 08/04/2016 tarihinde elektronik posta gönderilerek vefat etmiş olmasına rağmen üzerinde iade kapsamında malzeme bulunan kişilerin MERNİS kayıtlarının incelenerek rutin kontrollerinin yapılıp yapılmadığı ve yapılan iade işlemlerinin hangi aşamada olduğunun bildirilmesi istenmiştir.

Alınan cevabi yazılardan vefat eden hastalar üzerinde bulunan tıbbi malzemelerle ilgili olarak İl Müdürlüklerince kayıt kontrollerinin "Hasta Tarafından Temin Edilen Tıbbi Malzeme Bedellerinin Geri Ödeme İşlemleri" konulu 2013/37 sayılı genelgede belirtildiği üzere üç ayda bir yapıldığı ancak varislerden cihazın geri alınma süreci veya cihaz bedelinin tahsilat işlemleri devam etmesine rağmen Şahıs Ödeme Provizyon Sisteminde malzemenin kişinin üzerinde görünmesi nedeniyle iade alınmayan malzeme sayısı gerçekte olması gerekenden fazla görünmüş olabileceği düşünülmektedir.

Problemin çözümüne yönelik olarak; üzerinde iade kapsamında malzeme bulunan kişilerin MERNİS kayıtlarının söz konusu genelgede belirtildiği üzere; üç ayda bir incelenip rapor düzenlenerek ilgili birime sunulmasına yönelik İl Müdürlüklerine talimat verilmiştir." denilmektedir.

Sonuç olarak; Kamu idaresi, vefat eden kişiler üzerinde gözükten iade kapsamındaki tıbbi cihazların iade alınması gerektiğine iştirak etmekte ve gerekli talimatların il müdürlüklerine verildiğini ifade etmektedir. Rapor tarihi geçmiş ancak iade alınmayan cihazlarla ilgili olarak ise tarafımıza herhangi bir kanıtlayıcı belge sunulmadığından kamu idaresi cevabındaki iddiaya ilişkin detaylı incelemeler yapılamamıştır. Bu itibarla, SUT hükümleri gereğince, vefat etmiş veya rapor tarihi geçmiş kişilerden iade kapsamındaki tıbbi cihazların geri alınması ve bu kapsamda karşılanan tüm tıbbi cihazların periyodik kontroller ile takibinin yapılması gerekmektedir.

BULGU 37: Kurum ile Emek İnşaat ve İşletme A.Ş. Arasındaki Arsa Bedeli Karşılığı İnşaat Yaptırılmasına İlişkin Protokol'ün 5502 sayılı Kanun'un 25'inci Maddesine ve Kurum Menfaatine Aykırı Hükümler İçermesi

SGK ile Emek İnşaat İşletme A.Ş. arasında düzenlenen arsa bedeli karşılığı inşaat yaptırılmasına ilişkin protokolün; Kurum menfaati aleyhine hükümler içerdiği, Emek İnşaat İşletme A.Ş.'ye yaptırılan hizmet binalarının açık ihale yöntemi ile yaptırılanlara göre yüksek maliyetli olduğu, bu şekilde yaptırılan işlerde rekabet ve eşit muamele ilkelerinin göz ardı

edildiği tespit edilmiştir.

A) Emek İnşaat İşletme A.Ş. Yüklenimindeki İşlerin Kanuna Aykırı Olarak ve Rekabet ile Eşit Muamele İlkeleri Gözetilmeksizin Üçüncü Kişilere Devredilmesi

5502 sayılı SGK Kanunu'nun 25/A maddesine göre, SGK, ihtiyaç duyduğu hizmet binalarını mülkiyetinde bulunan arazi, arsa ve binaların devri karşılığında ve/veya Kurum bütçesinin ilgili tertiplerine bu amaçla konulan ödeneklerden, düzenlenen protokol çerçevesinde kamu kurum ve kuruluşları ile Kurum iştiraklerine doğrudan yaptırmak yetkisine sahiptir. Bir başka ifadeyle, Kurum 4734 sayılı Kamu ihale Kanunu'na tabi olmakla birlikte, arsa karşılığında hizmet binası yapım işlerini iştiraklerine de doğrudan yaptırabilmektedir.

5502 sayılı Kanun'un 25/A maddesine dayanarak Kurum, %49 hissesine sahip olduğu Emek İnşaat ve İşletme A.Ş. ile 03.11.2011 tarihli Yönetim Kurulu Kararı ile yürürlüğe giren, arsa bedeli karşılığı inşaat yaptırılmasına ilişkin protokol imzalamıştır. 03.11.2011 tarihli Yönetim Kurulu Kararı ile yürürlüğe giren protokol çerçeve protokol mahiyetinde olup, Emek İnşaat ve İşletme A.Ş. tarafından yapılacak her bir hizmet binası için ek protokoller yapılması öngörülmüştür. Bu kapsamda, Kurumun, Emek İnşaat ve İşletme A.Ş.'ye 31.12.2015 tarihi itibarıyla 32 adet taşınmaz devrettiği ve Emek İnşaat ve İşletme A.Ş.'nin bu taşınmazlardan toplam KDV dahil 627.695.572,00 TL satış bedeli elde ettiği, devredilen bu taşınmazlar karşılığında da 66 adet hizmet binası yaptırılmasına ilişkin ek protokoller düzenlendiği ve protokoller kapsamında 285.000.000,00 TL maliyetle 48 adet hizmet binasının tamamlandığı, 18 adetinin ise yapım aşamasında olduğu görülmüştür.

Söz konusu potokole göre, Kurum hizmet binası yapım işlerini doğrudan Emek İnşaat ve İşletme A.Ş.'ye yaptırmamakta, şirket hizmet binası yapımına yönelik davet uslü ile ihale yapmakta ve ihaleyi alan firmalar da işi taşeronlara devretmektedir. Oysa 5502 sayılı Kanun'un 25/A maddesinde açık bir şekilde Kurumun hizmet binalarını iştiraklerine doğrudan yaptırabileceği ifade edilmektedir. Söz konusu yapım işlerinde Şirket, protokolde düzenlendiği şekilde ihale makamı değil, yüklenici konumundadır. Bu nedenle Emek İnşaat ve İşletme A.Ş.'nin ihale makamı gibi yüklenicisi olduğu yapım işlerini sınırlı sayıda isteklinin katılabildiği ihale ile üçüncü kişilere devretmesi kanun hükmüne uygun düşmemektedir. Fiilen üçüncü kişilerin yüklendiği yapım işlerinin, 4734 sayılı Kanun kapsamında, açık ihale yöntemi ile, rekabet, eşit muamele, şeffaflık ilkelerine uygun bir şekilde gerçekleştirilmesi gerektiği açıktır.

B) Emek İnşaat İşletme A.Ş.'ye Yaptırılan Hizmet Binalarının Açık İhale

Yöntemiyle Yaptırılanlara Göre Yüksek Maliyetli Olması

Kurum, Emek İnşaat ve İşletme A.Ş. aracılığıyla yaptırdığı hizmet binalarını 4734 sayılı Kanun kapsamında açık ihale usulü ile yaptırdıklarına kıyasla daha yüksek bedele mal etmektedir. Zira, çerçeve protokolde Emek İnşaat ve İşletme A.Ş.'nin karı, binaların sözleşme bedellerinin %10'undan oluşmakta, binaların sözleşme bedelleri de Kurumun dahili olmaksızın, rekabet şartları sağlanmadan davet usulü ile Emek İnşaat ve İşletme A.Ş. tarafından belirlenmektedir. Aşağıdaki tablolarda aynı tip projeye sahip, Emek İnşaat ve İşletme A.Ş. tarafından yapılan hizmet binalarının Kuruma maliyeti ile 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamında açık ihale usulü ile yaptırılan hizmet binalarının Kuruma maliyeti karşılaştırmalı olarak gösterilmektedir. Buna göre, rekabetin sağlandığı açık ihale usulü ile yaptırılan hizmet binaları, daha sonra ihale edilmiş olmalarına rağmen, Emek İnşaat ve İşletme A.Ş. tarafından yaptırılanlara nazaran yaklaşık %30 ila %50 arasında daha düşük bedele mal edilmektedir. Bina inşaat maliyetlerinin 2012 yılından sonra arttığı düşünüldüğünde bu oranların daha da yükseleceği açıktır.

Emek İnşaat ve İşletme A.Ş. tarafından yapılan binaların maliyeti (KDV Dahil)

Bina Alanı	İhale Dönemi	Ortalama İhale Bedeli	Ortalama Kurum Maliyeti
571,70 m ²	2012	1.234.870,00	1.358.357,00
813,10 m ²	2012	1.629.363,95	1.792.300,00
1152,00 m ²	2012	2.073.084,23	2.280.392,65

Açık İhale Usulü ile Yaptırılan Hizmet Binalarının Maliyeti (KDV Dahil)

Bina Alanı	İhale Dönemi	Ortalama Kurum Maliyeti
571,70 m ²	2013	1.005.397,57
813,10 m ²	2013,2014,2015	1.206.364,00
1152,00 m ²	2013,2015	1.754.719,00

Emek İnşaat ve İşletme A.Ş. tarafından yaptırılan hizmet binası yapım işlerinin maliyetinin yüksek olmasının temel nedeni, ihale sürecinin rekabet ve eşit muamele ilkelerine uygun bir şekilde gerçekleşmemesi, ihale bedellerinin davet usulü ile sınırlı sayıda istekli firmanın katılımı ile belirlenmesi ve ihaleyi üstlenen yüklenici firmaların işi taşeronlara devretmesidir.

C) Emek İnşaat İşletme A.Ş.'ye Peşin Ödenen Hizmet Binası Bedellerinin Mahsuplaşma Tarihinde Kanuni Faiz Oranına Göre Güncelleneceğine İlişkin Protokolde Hüküm Bulunmaması

Emek İnşaat ve İşletme A.Ş., SGK tarafından devredilen taşınmazları nakde

çevirdikten sonra hizmet binalarının yapım sürecini başlatmakta, bir başka ifadeyle, SGK yapılacak hizmet binalarının bedelini şirkete peşin olarak ödemektedir. Oysa şirket yükümlülüğünü ek protokollerde belirlenen süreler sonunda yerine getirmekte ve üstelik bina maliyetine eklenen fiyat farkını da mahsup edilecek ihale bedeline ekleyebilmektedir. Bu nedenle, mahsuplaşma aşamasında, Kurumun taşınmazları peşin olarak devretmesi dikkate alınmalı ve devir bedelleri, ilgili dönemlerdeki kanuni faiz oranları hesaba katılarak mahsuplaşma tarihine göre güncellenmelidir. Aksi takdirde kurum zararına sebebiyet verileceği dikkate alınmalıdır. Bu amaçla Çerçeve Protokolde düzenleme yapılması gerektiği değerlendirilmektedir.

Kamu idaresi cevabında; “ A) Emek İnşaat ve İşletme A.Ş tarafından yapılması planlanan 7 adet Sosyal Güvenlik Merkezi (İzmir Bergama SGM, İzmir Çiğli SGM, Gaziantep Nizip SGM, Samsun Bafra SGM, Van Erciş SGM, Tokat Niksar SGM, Tekirdağ Çerkezköy SGM) inşaatlarının SGK 2016 yılı yatırım programına dâhil edilerek Kurumca yaptırılabilmesi için konunun Yönetim Kuruluna sunulduğu, Yönetim Kurulunun 31.03.2016 tarihli 2016/129 sayılı karar ile bahse konu işlerin Kurum bünyesine alındığı, başka bir ifade ile bahse konu işlerin Emek İnşaat ve İşletme A.Ş.'ye yaptırılmasından vazgeçildiği,

B) Konu ile ilgili Çerçeve Protokolün 7'nci maddesine 28/01/2016 tarihli ve 2016/45 sayılı Yönetim Kurulu Kararı ile “*Hazırlanan yaklaşık maliyetlerin ŞİRKET ve SGK'ca uygun görülüp onaylanmasından sonra ek protokole konu işin ihalesi ŞİRKET tarafından yapılacak olup işin yapımı esnasında da yaklaşık maliyet hesabında belirlenen malzemelerin uygunluğunun onayı Kurum tarafından yapılacaktır. Ayrıca İhale aşamasında SGK'dan ihale konusunda deneyimli bir personel ihale işlemlerinde müşahit olarak bulunacaktır.*” hükmünün eklendiği, protokolün imza aşamasında olduğu,

C) Konu ile ilgili Çerçeve Protokolün 10'uncu maddesine göre satışı yapılan taşınmazlardan elde edilen gelirler ile ilgili olarak 28/01/2016 tarihli ve 2016/45 sayılı Yönetim Kurulu Kararı ile; “*ŞİRKET tarafından satışı yapılan taşınmazlardan elde edilen gelir, ayrı bir hesapta muhafaza edilecek olup, T.C. Merkez Bankası tarafından belirlenen faiz oranlarından düşük olmamak üzere nemalandırılacak ve elde edilecek nema gelirleri SGK inşaatlarının yapımında kullanılacaktır.*” hükmünün eklendiği, protokolün imza aşamasında olduğu,

ifade edilmiştir.

Sonuç olarak; Kamu idaresinin bulgu üzerine Emek İnşaat İşletme A.Ş.'ye yaptırmayı planladığı hizmet binası yapım işlerini, 4734 sayılı Kanuna göre yaptırmaya karar verdiği ve

çerçeve protokolde bir takım değişiklik yapma aşamasında olduğu anlaşılmaktadır. 5018 sayılı Kanun'da düzenlenen hesap verme sorumluluğu kapsamında kamu idaresi, kaynaklarını kamu menfaatine uygun şekilde etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun şekilde kullanmakla yükümlüdür. Bu bağlamda,

-Hizmet binası yapım işlerinin; arsa bedeli karşılığında Emek İnşaat İşletme A.Ş.'ye yaptırmak yerine, rekabet ilkesine uyulmasını ve kaynakların daha etkin, verimli ve ekonomik kullanılmasını sağlamak amacıyla 4734 sayılı Kanun kapsamında açık ihale usulü ile gerçekleştirilmesi,

-Protokol kapsamında gerçekleştirilen ve devam eden işlere yönelik yapılacak mahsuplaşma işleminde, peşin olarak devredilen kurum taşınmazlarının devir bedellerinin ilgili dönemlerdeki kanuni faiz oranlarına göre mahsuplaşma tarihine göre güncellenmesi, gerektiği düşünülmektedir.

BULGU 38: Prim Borcuna Karşılık Satın Alınan Taşınmazların Satılmaması

SGK tarafından 2012 yılından bu yana takipli borçlara karşılık satın alınan taşınmazlardan, değer itibariyle yalnızca %2,4'ünün satıldığı ve geriye kalan %97,6'sının ise henüz nakde dönüştürülmediği tespit edilmiştir.

31.05.2012 tarihinde yürürlüğe giren 5510 sayılı Kanunun geçici 41'inci maddesine göre Kurum, takipli borçlara karşılık madde hükmünde sayılan kişi veya kuruluşlara ait taşınmazları satın alma yetkisine sahiptir. SGK, 31.12.2015 tarihi itibariyle bu kapsamda toplam 477.991.746,79 TL tutarında prim borcunu terkin ederek 331 adet taşınmaz edinmiştir. Bununla birlikte, 31.12.2015 tarihi itibariyle, bu taşınmazlardan yalnızca 28 adetinin satıldığı ve bu satışlardan 11.604.260,00 TL gelir elde edildiği, bir başka ifadeyle, taşınmazların büyük bölümünün nakde dönüştürülmediği görülmüştür.

5502 sayılı Kanunun 3'üncü maddesinde de ifade edildiği üzere Kurumun temel amacı, mali açıdan sürdürülebilir bir sosyal güvenlik sistemi yürütmektir. Bu anlamda sosyal güvenlik sisteminde gelir ve gider arasındaki farkın azaltılması büyük önem arz etmektedir. Kurumun her yıl bütçe açığı verdiği ve bu açığın Hazine tarafından borçlanma suretiyle finanse edildiği düşünüldüğünde, prim gelirlerini tahsil edebilmek amacıyla satın alınan taşınmazların nakde dönüştürülmesi, Kurumun nakit ihtiyacını ve Hazinenin borçlanma maliyetini azaltacaktır.

Kamu idaresi cevabında; “5510 sayılı Kanunun geçici 41’inci maddesine göre 31.12.2015 tarihi itibariyle Kurumumuz tarafından 331 adet taşınmaz edinilmiştir.

Bu taşınmazların bir kısmı Kurum hizmet binası yapılmak üzere ayrılmış, bir kısmının satış izni alınmasını müteakip ihale edilmiş (ihale sonucu bir kısmı satılmış, bir kısmına talipli çıkmamıştır) bir kısmının satışı için Kurumumuz Yönetim Kurulu’ndan Olur alınmış, Başbakanlığın 2012/15 sayılı genelgesi kapsamında izin alınmasını müteakip ihale edilecek olup, hizmet binası yapılmak amacıyla trampa yoluyla değerlendirilen taşınmaz da mevcuttur.

KULLANIM ŞEKLİ	ADET	YÜZDE (%)	BEDEL (TL)	YÜZDE (%)
Hizmet Binası olarak	33	9,97	76.726.982,70	16,05
Satılan	28	8,46	11.065.000,00 11.604.260,00 (*)	2,31 2,43 (*)
İhaleye çıkılan, ancak taliplisi çıkmayan	81	24,47	162.736.515,76	34,05
Kurum Yönetim Kurulu’ndan Olur alınmış Başbakanlıktan izin beklenenler	156	47,13	202.484.657,33	42,36
Trampada kullanılan	1	0,3	12.471.380,00	2,61
İzin alınmış, ancak hiç ihale edilmemiş	29	8,76	3.699.000,00	0,77
İl Müdürlüğü görüşü doğrultusunda işlem yapılacak olan	3	0,91	8.808.211,00	1,84
TOPLAM	331	100	477.991.746,79	100

(*) Satılan taşınmazların alış fiyatı ve satış fiyatı farklı olup, genel toplamda alış fiyatları alınmıştır. Buna göre alış bedeli 11.065.000,00 TL olup, %2,31’lik bir dilim ifade ederken satış bedeli 11.604.260,00 TL olup, %2,43’lük dilim ifade ediyor şeklindedir." denilmektedir.

Sonuç olarak; Kamu idaresi cevabından; SGK'nın prim borcuna karşılık satın aldığı taşınmazlardan 81'ini ihaleye çıkmasına rağmen taliplisi çıkmadığı için satamadığı, 29'u için izin alınmasına rağmen satışa çıkarılmadığı, 156'sının ise izin sürecinin henüz tamamlanmadığı anlaşılmaktadır. 5510 sayılı Kanun'un geçici 41'inci maddesi ile Kuruma tanınan takipli borçlara karşılık madde hükmünde sayılan kişi veya kuruluşlara ait taşınmazları satın alma yetkisi, SGK'nın alacaklarını tahsil kabiliyetini artırma amacını taşımaktadır. Bu nedenle, satış kabiliyeti olmayan veya mahsup edilen alacak tutarından daha düşük değerli taşınmazların alınmaması önem arz etmektedir. Bu itibarla; kamu idaresinin satışını gerçekleştirebileceği ve mahsup ettiği prim alacağını karşılayabileceği nitelikteki

taşınmazları satın alması ve prim borçlarına karşılık satın alınan taşınmazların, Kurumun amaç ve hedefleri doğrultusunda, en kısa sürede satılarak nakde çevrilmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 39: Yapım İşi İhalelerinde Yaklaşık Maliyetlerin Gerçekçi ve Güvenilir Bir Biçimde Tespit Edil(e)memesi

4734 sayılı Kanuna göre yaklaşık maliyet, her türlü miktar tespiti ve fiyat araştırmaları yapılarak KDV hariç olmak üzere hesaplanan ve dayanaklarıyla birlikte bir hesap cetvelinde gösterilen ihale konusu işin öngörülen bedelini ifade etmektedir. Böyle önemli bir işlevi ifade eden yaklaşık maliyetin idarelerce rekabetin sağlanması ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamak bakımından doğru, güvenilir, geçerli ve piyasa şartlarını yansıtacak şekilde gerçekçi olarak belirlenmesi gerekmektedir.

İdare, yaklaşık maliyetleri hesaplarken ihale konusu işle ilgili tüm hususları değerlendirmek, proje ve mahal listelerindeki uyumsuzlukları gidermek, metrajları doğru bir şekilde çıkarmak, fiyat güncellemelerini gerçekleştirmek, özel fiyatlar için piyasa araştırmasını geçerli biçimde yapmak ve verilen teklif fiyatlarının piyasa rayiç fiyatlarını yansıtıp yansıtmadığını irdelemek durumundadır. İdare bu sorgulamaları yaparak verilen teklifleri yaklaşık maliyete göre mukayese eder ve teklif fiyatlarını uygun bulması halinde ekonomik açıdan en avantajlı teklifi ve varsa ikinci teklifi belirlemek veya verilen teklif fiyatlarını uygun bulmaması halinde ihalenin iptaline karar vermek hususunda takdir yetkisine sahiptir. Bu açıdan yaklaşık maliyetin ihale ilkelerine uygun olarak doğru, güvenilir ve gerçekçi olarak tespiti büyük önem arz etmektedir.

2014 ve 2015 yıllarında İnşaat ve Emlak Daire Başkanlığı tarafından gerçekleştirilen yapım işi ihalelerine ait İdarece belirlenmiş olan yaklaşık maliyetlerin incelenmesi neticesinde;

İnşaat ve Emlak Daire Başkanlığı tarafından 2015 yılında gerçekleştirilen ihalelerde yaklaşık maliyetler ile söz konusu işlere ait sözleşme bedelleri arasında maksimum %46,30 olmak üzere ortalama %37,09 oranında sapma olduğu tespit edilmiştir. Yine, yaklaşık maliyetler ile söz konusu işlerin piyasa rayiçlerini gösteren teklif ortalama fiyatları arasında ise maksimumu %42,85 olmak üzere ortalama %27,84 oranında sapma gerçekleştiği tespit edilmiştir.

2014 yılında gerçekleştirilen ihalelerde ise, yapım işi ihalelerinin yaklaşık maliyetleri

ile bu işlerin sözleşme bedelleri arasında maksimum %43,58 olmak üzere ortalama %35,71 oranında; yaklaşık maliyetler ile tekliflerin ortalama fiyatları arasında ise maksimumu %51,08 olmak üzere ortalamada %25,95 oranında sapmanın mevcut olduğu gözlemlenmiştir.

Her iki yılın verisi birlikte analiz edildiğinde de yapım işi sözleşme bedellerinin yaklaşık maliyetten ortalama olarak %36,40 oranında sapma gösterdiği; ihale teklif fiyatlarının ortalaması ile yaklaşık maliyetler arasında ise ortalamada %26,90 oranında bir farklılık olduğu tespit edilmiştir.

Ortaya çıkan bu tablo önemli bir unsuru ihtiva etmektedir. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 38'inci maddesine göre; ihale komisyonunun verilen teklifleri değerlendirdikten sonra, diğer tekliflere veya idarenin tespit ettiği yaklaşık maliyete göre teklif fiyatı aşırı düşük olanları tespit edeceği, bu teklifleri reddetmeden önce, belirlediği süre içinde teklif sahiplerinden teklifte önemli olduğunu tespit ettiği bileşenler ile ilgili ayrıntıları yazılı olarak isteyeceği, ihale komisyonunun, yapım yönteminin ekonomik olması, seçilen teknik çözümler ve teklif sahibinin yapım işinin yerine getirilmesinde kullanacağı avantajlı koşullar, yapım işinin özgünlüğü hususlarında belgelendirilmek suretiyle yapılan yazılı açıklamaları dikkate alarak aşırı düşük teklifleri değerlendireceği, bu değerlendirme sonucunda, açıklamaları yeterli görülmeyen veya yazılı açıklamada bulunmayan isteklilerin tekliflerinin reddedileceği, aşırı düşük tekliflerin tespiti ve değerlendirilmesinde Kurum tarafından belirlenen kriterlerin esas alınacağı, Kurumun aşırı düşük tekliflerin tespiti, değerlendirilmesi ve ekonomik açıdan en avantajlı teklifin belirlenmesi amacıyla sınır değerler ve sorgulama kriterleri belirlemeye ve belirli şartlar altında açıklama istenilmeksizin tekliflerin reddedilmesine ilişkin düzenlemeler yapmaya yetkili olduğu hüküm altına alınmıştır.

Yapım işlerinde sınır değer tespiti ve aşırı düşük teklifler ile ilgili belirlenmiş olan kriterler Kamu İhale Genel Tebliği'nin 45'inci maddesinde yer almaktadır. Söz konusu sorgulama kriterinin en önemli parametrelerinden birisini İdarece belirlenen yaklaşık maliyet tutarı oluşturmaktadır. Buna göre, yaklaşık maliyetin %120'sinin üzerindeki ve %40'ının altındaki teklifler dikkate alınmaksızın, geçerli diğer tekliflerin aritmetik ortalaması ve standart sapması hesaplanarak aşırı düşük teklif sınır değer sorgulama değerine ulaşılmaktadır. Bu noktada, İdarece yaklaşık maliyetin doğru, özenli ve güvenilir bir şekilde belirlenmemiş olması, aşırı düşük teklif sorgulaması yapılması gerekmeyen ve dolayısıyla elenmemesi gereken isteklilerin ihale dışı bırakılmalarına yol açmaktadır.

Yukarıda ortalama olarak değerleri verilen ve Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından gerçekleştirilmiş olan ihalelerde belirlenmiş olan yaklaşık maliyet tutarlarının 4734 sayılı

Kamu İhale Kanunu'na göre doğru, güvenilir, geçerli ve piyasa şartlarını yansıtabilecek gerçeklikte belirlen(e)memiş olması, istekliler tarafından teklif edilen ekonomik açıdan en avantajlı tekliflerin aşırı düşük teklifte kalarak elenmelerine ve ihalelerin yüksek bedeller üzerinden yükleniciler üzerinde bırakılmasına yol açmaktadır. Kaldı ki bazı yapım işi ihalelerinde ise aşırı düşük teklif olarak değerlendirilen ve sınır değerinin altında kalan tekliflerin açıklama istenmeksizin reddedileceğinin ihale dokümanlarında yer aldığı düşünüldüğünde, İdarece yaklaşık maliyetin gerçekçi ve güvenilir bir biçimde tespitinin ne kadar önemli bir husus olduğu ortaya çıkmaktadır.

Sonuç olarak, İnşaat ve Emlak Daire Başkanlığınca 2015 ve 2014 yıllarında açık ihale yöntemiyle gerçekleştirilen 69 adet yapım işi ihalesinin yaklaşık maliyetleri piyasa fiyatları ortalamasına yakın düzeyinde belirlenmiş olsaydı, bu ihalelerin sözleşme bedelleri yaklaşık olarak 11.807.453,52 TL tutarında daha düşük gerçekleşmiş olacak ve kamu kaynakları daha verimli bir şekilde kullanılmış olacaktı. Bu açıdan Kurum tarafından yapım işi yaklaşık maliyet hesaplamalarının piyasa rayiçlerine uygun olarak yapılarak Kamu İhale Kanununda yer alan rekabet, eşit muamele, güvenilirlik ve kaynakların verimli kullanılması ilkelerine titizlikle riayet edilmesi gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında; yaklaşık maliyetlerin hazırlanması aşamasında uygulama projesi, mahal listeleri, teknik şartnameler ve özel fiyatlı imalatlar göz önüne alınarak detaylı bir şekilde inceleme yapılmakta olduğu ve bu doğrultuda yaklaşık maliyetlerin belirlenmekte olduğu ifade edilmiştir. Yaklaşık maliyet belirlenirken öncelikli olarak Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca yayınlanmış olan güncel birim fiyat listeleri; imalat kalemlerinin bu birim fiyat listelerinde yer almaması halinde; diğer kamu kurumlarınca yayımlanmış olan birim fiyat listeleri, birim fiyat listesinde yer almayan özel imalat kalemleri için İdarece düzenlenmiş olan fiyat analizleri, diğer kamu kurumlarınca kullanılan özel imalat kalemleri için düzenlenmiş olan fiyat analizleri ve analiz düzenlenemeyen imalat kalemleri için ise piyasadan alınan teklifler doğrultusunda çalışmalar yapılmakta ve yaklaşık maliyetin tespit edilmesinde gerekli hassasiyet gösterilmekte olduğu belirtilmiştir. Ancak, analiz düzenlenemeyen özel imalat kalemleri ile ilgili olarak piyasadan alınan tekliflerin her zaman gerçeği yansıtmadığı, söz konusu imalatların uygulanması aşamasında ise bu defa aynı firmaların yüklenici firmaya daha yüksek ya da daha düşük teklif verdiklerinin de görüldüğü, bu nedenle piyasa rayiç fiyatlarının da gerçeği yansıtmadığı ve çok sağlıklı olmadığını ifade edilmiştir.

Kamu idaresi cevabının devamında özetle;

“Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinin “İhale Komisyonunun kurulması ve çalışma esasları” başlıklı 20’nci maddesinde, bulguda belirtildiği gibi proje ve mahal listelerindeki uyumsuzlukların giderilmesi, metrajların doğru bir şekilde çıkarılması, fiyat güncellemelerinin gerçekleştirilmesi, özel fiyatlar için piyasa araştırmasının geçerli biçimde yapılması ve verilen teklif fiyatlarının piyasa rayiç fiyatlarını yansıtır yansıtmadığının irdelenmesi gibi uygulamalar yapılacağına dair bir düzenleme bulunmadığı görülmektedir. İhale Komisyonları geçerli olan teklifleri belirledikten sonra aşırı düşük teklif sınır değer hesaplama modülünü kullanarak sınır değeri belirler ve sınır değerinin altında kalan teklifler varsa bu aşamadan sonra İdari Şartnamede yer alan düzenleme doğrultusunda ihaleyi karara bağlar. Teklifi sınır değeri altında kalmayan, ancak aşırı düşük teklif sınır değerine yakın olan, yani teklif edilen fiyatın piyasa rayiç fiyatlarını yansıtmadığına kanaat getirilerek ihalenin iptal edilmesi yönünde bir karar vermesi ile ilgili olarak İhale Komisyonunun bir yetkisi bulunmamaktadır.

2014 yılının ilk altı aylık dönemine kadar yapılan ihalelerde aşırı düşük teklif sınır değerinin altında kalan firmalardan savunma istenmesi hususunun zorunlu olduğu göz önüne alınarak teklifi sınır değerinin altında kalan firmalardan Kamu İhale Genel Tebliği’nin 45’nci maddesi doğrultusunda savunma istenilmesine rağmen hemen hemen hiçbir firmanın savunma vermemiş olmaları nedeniyle teklifleri değerlendirme dışı bırakılmıştır. Bu bağlamda teklif veren firmaların piyasa fiyatlarını içeren tekliflerinin de sağlıklı olmadığı ve bu nedenle de savunma veremedikleri hususu ortaya çıkmaktadır.

Kamu İhale Genel Tebliğinin 45’inci maddesinde; yaklaşık maliyetin %120’sinin üzerindeki ve %40’ının altındaki teklifler dikkate alınmaksızın, geçerli diğer tekliflerin aritmetik ortalaması ve standart sapması hesaplanarak aşırı düşük teklif sınır değer sorgulama değerine ulaşılacağı hususu dikkate alındığında 2015 yılında %46,30 oranında, 2014 yılında ise %43,58 oranında yaklaşık maliyete göre sapma gösteren teklif sahipleri ile de sözleşme imzalanmasına da imkan bulunmamaktadır. Sapma oranları hesaplanırken; 2015 yılındaki sapma oranlarının yaklaşık maliyetler ile piyasa rayiçlerini gösteren teklif fiyatlarına göre 2014 yılında ise yaklaşık maliyetler ile teklif bedelleri dikkate alınmak suretiyle belirlenmiş olduğu görülmektedir. Bu tespite istinaden istekliler tarafından sunulan tekliflerin doğru, İdarenin hazırlamış olduğu yaklaşık maliyetin ise hatalı olarak değerlendirilmesi hususunun da isabetli bir yaklaşım olmadığı düşünülmektedir.

Ancak gerek 2015 yılı, gerekse 2014 yılı ihaleleri ile ilgili olarak yaklaşık maliyetler ile söz konusu işler için verilmiş olan teklif fiyatları/piyasa rayiçlerini gösteren teklif fiyatları

arasında 2015 yılında ortalama olarak %27,84, 2014 yılında ise %25,95 oranında sapma mevcut olması ile ilgili olarak yapılan değerlendirmelerin daha isabetli olduğu, zira ihalelere katılan istekliler tarafından verilen teklifler üzerinde İdarece yapılan incelemelerde teklif bedellerinin yaklaşık maliyete göre sapma oranlarının %20 ila %32 oranı aralığında değişiklik gösterdiği, bu oran aralığının çok altında veya çok üstünde tekliflerin de sunulduğu (sapmaların da olduğu) hususu dikkate alındığında İdare tarafından hazırlanan yaklaşık maliyetlerin teklif fiyatları/piyasa rayiçlerini gösteren teklif fiyatlarına göre daha güvenilir ve sağlıklı olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Öte yandan istekliler tarafından teklif edilen ve ekonomik açıdan en avantajlı tekliflerin aşırı düşük teklifte kalarak elenmelerine ve ihalelerin yüksek bedeller üzerinden yükleniciler üzerinde bırakıldığı şeklinde bir değerlendirme yapılmadan önce yaklaşık maliyete göre %25,95 ila %27,84 oranı aralığında indirim yapılarak sözleşme imzalanan bazı inşaat işlerimizin daha kaba inşaat aşamasında fesih işlemlerinin yapılmış olması hususunun da göz önüne alınmasında fayda bulunmaktadır.” denilmektedir.

Sonuç olarak; bulguda Kurumun gerçekleştirmiş olduğu yapım işi ihalelerinde yaklaşık maliyetlerin gerçekçi ve güvenilir bir biçimde tespit edilmediği ya da edilemediği detaylı makro düzeydeki istatistiki analizler ile ortaya konulmuştur. Analiz süreci İnşaat ve Emlak Daire Başkanlığınca açık ihale yöntemiyle anahtar teslim götürü bedel üzerinden ve uygulama projeleri hazırlanarak ihale edilen yapım işlerinin verileri üzerinden gerçekleştirilmiş olup, bu ihalelerde geçerli olmayan teklif tutarlarına da analizde yer verilmemiştir.

2014 ve 2015 yılları verileri birlikte değerlendirilerek yaklaşık maliyetlere ilişkin yapılan analizde yapım işi sözleşme bedellerinin yaklaşık maliyetlerden ortalama olarak %36,40 oranında sapma gösterdiği; ihale teklif fiyatlarının ortalaması ile yaklaşık maliyetler arasında ise ortalama %26,90 oranında bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Nitekim önceki yıllarda da benzer bir analiz gerçekleştirilmiş ve İnşaat ve Emlak Daire Başkanlığı tarafından yapılan ihalelerde yaklaşık maliyetler ile söz konusu işlere ait sözleşme bedelleri arasında maksimumu %76,01 olmak üzere ortalama %36,33 oranında; yaklaşık maliyetler ile söz konusu işlerin piyasa rayiç fiyatları arasında ise maksimumu %54,30 olmak üzere %26,34 oranında sapma gerçekleştiği görülmüştür. Bu rakamlardan hareketle idarece yaklaşık maliyetin doğru, özenli ve güvenilir bir şekilde belirlen(e)memiş olmasının, aşırı düşük teklif sorgulaması yapılması gerekmeyen ve dolayısıyla da elenmemesi gereken isteklilerin ihale dışı bırakılmalarına sebep olduğu ve ihalelerin sözleşme maliyetlerini artırdığı ortaya

konulmuştur.

Söz konusu analiz yapılırken kamu idaresi cevabında belirtilen 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 45'inci maddesinde belirtildiği şekilde yaklaşık maliyetin %40'ının altındaki tekliflerin dikkate alınması ya da istekliler tarafından sunulan tekliflerin kati olarak doğru olduğunun değerlendirilmesi gibi bir iddia da bulunulmamıştır. Ayrıca tarafımızca 2015 yılındaki sapma oranlarının yaklaşık maliyetler ile piyasa rayiçlerini gösteren teklif fiyatlarına göre, 2014 yılında ise yaklaşık maliyetler ile teklif bedelleri dikkate alınmak suretiyle belirlenmiş olduğu yaklaşımı doğru değildir ve bu husus bulgudan da açıkça anlaşılabilir. Bulgu ile üzerinde durulmak istenen asıl konu ihale gerçekleşmeden önce İdarece hazırlanan yaklaşık maliyetin doğru, güvenilir ve gerçekçi bir biçimde hazırlanarak, ihale esnasında verilen tekliflere ve yaklaşık maliyete göre şekillenen sınır değer in sağlıklı bir sonuç vermesi ve sözleşme bedelinin İdarenin ve dolayısıyla kamunun menfaatine olacak şekilde sonuçlanmasını temin edebilmektir.

Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinin 10'uncu maddesi ihale konusu için yaklaşık maliyetine ilişkin fiyat ve rayiçlerin tespitinde İdarelere geniş bir yelpaze sunmaktadır. İdareler, yaklaşık maliyete ilişkin fiyat ve rayiçlerin tespitinde maddede yer alan fiyat ve rayiçlerin birini, birkaçını veya tamamını herhangi bir öncelik sırası olmaksızın kullanabilmekle birlikte, ihaleyi yapan idarenin daha önce gerçekleştirdiği, ihale konusu işe benzer nitelikteki işlerin sözleşmelerinde ortaya çıkan fiyatlar da esas alınabilmektedir. Ancak, yıllar boyu yapılan ve tip uygulama projesi olarak gerçekleştirilen ihaleler sonucu ortaya çıkan sözleşme fiyatlarından Kurumca yeterince faydalanılmadığı yaklaşık maliyetlerin sapma değerlerinden de görülmektedir. Bununla beraber, yaklaşık maliyet tespitinde tek kriter kamu kurumlarının yayımlanmış olduğu fiyatlar da değildir. Bu noktada İdare, ilgili birimleri aracılığıyla piyasa fiyatlarını yansıtabilecek gerekli araştırmayı yaparak yaklaşık maliyetin daha doğru ve geçerli tespitini sağlamakla yükümlüdür. Bu yönüyle kamu idaresinin cevabında belirtildiği şekilde piyasa rayiç fiyatlarının gerçeği yansıtmadığı ve sağlıklı olmadığı yaklaşımı doğru olmamaktadır. Neticede burada idarenin titizlikle ve mevzuata uygun olarak hareket etme ve kaynaklarını verimli kullanma sorumluluğu bulunmaktadır. Bu yaklaşımla hareket edilirken, Kurum cevabında üzerinde durulan, yetkinin İhale Komisyonu ya da İhale Yetkilisinde olmasından ziyade, bulgunun esas olan İdarenin kendisinin ve ihale işlem süreçlerinde görev alan tüm ilgililerin bu sorumluluğu taşıması gerekmektedir.

Diğer yandan, 2014 yılının ilk altı aylık dönemine kadar İdarece tespit edilen yaklaşık

maliyetin %40'ının altındaki tekliflerin dikkate alınmaması mevzuat gereği olsa da, bu duruma asıl sebebin İdarece yaklaşık maliyetin piyasa fiyatlarından daha yüksek belirlenmesi sonucu aşırı düşük teklif sorgulaması yapılması gerekmeyen ve dolayısıyla elenmemesi gereken isteklilerin ihale dışı bırakılması hususu olduğu düşünülmektedir. Sonraki dönemde ise kanunda ve yönetmelikte yapılan değişiklik ile söz konusu savunma isteme zorunluluğu belirli kriterlere bağlanmıştır. Nitekim bazı ihalelerde İdarenin yapım işlerine ait hazırlanmış olduğu şartnameler incelendiğinde, aşırı düşük teklif sınır değerinin altında teklif sunan isteklilerin tekliflerinin açıklama istenmeksizin reddedileceği hüküm altına alınmıştır. Bu durumda ise yüklenicilerin zaten yeterince külfetli olan savunma sürecindeki tekliflerinin piyasa rayiçlerine uygun olduğuna dair savunma imkanları ve ispat şansları tamamen ortadan kalkmaktadır.

Bulguda 2014 ve 2015 yılları verileri birlikte analiz edildiğinde ihale teklif fiyatlarının ortalaması ile yaklaşık maliyetler arasında ortalamada %26,90 oranında bir farklılık olduğu da tespit edilmiştir. Nitekim bu durumun İdare tarafından da yapılan analizlerle kanıtlandığı cevabi yazıda açıklanmıştır. Aynı şekilde yüklenicilerin ihaleleri düşük fiyatla almaları ve daha sonra bir kısım ihalelerde işi kaba inşaat seviyesinde bırakmaları ise İdarenin yaklaşık maliyeti ve süreç içerisindeki diğer iş ve işlemleri titiz bir şekilde gerçekleştirmesini engelleyen bir konu olmayıp, kabul edilebilirlikten uzaktır. Tam aksine ihale sınır değerine çok yakın teklif verip yapım işini sorunsuz olarak tamamlayan ve geçici/kesin kabulleri yapılarak iş bitirme belgeleri verilen yükleniciler olduğu da bilinmektedir. Kaldı ki, kamu idaresi cevabında veri olarak dikkate alınmayan, ancak sonuçlandırılan ihalelerdeki sözleşme bedellerinin İdarenin belirlemiş olduğu yaklaşık maliyetten 2015 yılında maksimum olarak %46,30 2014 yılında ise %43,58 oranında saptığı, buna rağmen bu işlerin geçici kabullerinin Kurum tarafından yapıldığı da görülmektedir. Bu açıdan Kurum tarafından yaklaşık maliyetler ile ihale konusu işin sözleşme bedelleri arasındaki sapmanın göz ardı edildiği anlaşılmaktadır.

Belirtilen nedenlerle, Kurum tarafından 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre yapılacak olan ihalelerde rekabet, eşit muamele, güvenilirlik ve kaynakların verimli kullanılması ilkelerine uyularak yaklaşık maliyetin doğru, güvenilir, geçerli ve piyasa şartlarını yansıtacak bir şekilde gerçekçi olarak belirlenmesi gerekmektedir.

BULGU 40: 5434 Sayılı Kanun Kapsamında Dul ve Yetim Aylığı Alan Bazı Kişilerin Bunlara Esas Tutulan Aylıklardan Fazla Tutarda Aylık Alması

5434 sayılı Emekli Sandığı Kanunu'nun 68'inci maddesine göre dul ve yetimlere bağlanacak aylıklar toplamı, bunlara esas tutulan, emekli, adi malullük veya vazife malullüğü aylıklarından fazla olursa, fazlası, dul ve yetim aylıklarından mütenasiben indirilir.

Yapılan incelemelerde, 2.829 dosyadan dul veya yetim aylığı bağlanmış olan kişilere ödenen aylıkların toplamının bunlara esas tutulan, emekli, adi malullük veya vazife malullüğü aylığının % 100'ünden fazla olması sonucu hatalı aylık ödemeleri yapıldığı görülmüştür.

Kamu idaresi cevabında; söz konusu bulguya ilişkin; vazife malullerinin anne ve babalarına 5434 sayılı Kanun'un 72'nci maddesi kapsamında bağlanmış olan aylık nedeniyle toplam aylık oranının % 100'ü geçmesi; normal dul ve yetim aylığı dosyasından alınan aylık ile Vatani Hizmet Tertibinden (1005, 3292, 5774 sayılı Kanunlar gibi) alınan aylığa ilişkin aylık oranlarının toplamının esas alınarak toplam aylık oranının % 100'ü geçmesi ve dul aylığı almakta iken çocuğundan dolayı şartsız aylık bağlanan anne/babaya bağlanan iki ayrı dosyadan bağlanan aylık oranlarının toplamının % 100'ü geçmesi gibi nedenlerle dul ve yetim aylığı alan bazı kişilerin bunlara esas tutulan aylıklardan fazla tutarda aylık almalarının yasal olarak mümkün olabileceği belirtilmiştir. Ayrıca, aynı T.C. ve/veya ismin iki ayrı dosyaya verildiği bu nedenle hatalı ödeme yapılmayan, ancak düzeltme yapılması gereken dosyaların bulunduğu ve bu nedenle % 100'ün üzerinde ödeme yapılmış gibi bir durumun ortaya çıktığı ifade edilmiştir. Bu çerçevede, yapılan çalışmaların devam etmekte olduğu bildirilmiştir.

Sonuç olarak; Kurum cevabında yapılan çalışmaların devam etmekte olduğu belirtilse de tarafımıza bulgu konusu dul ve yetim aylığı dosyaların tümünün ya da bir kısmının yukarıda anlatılan örnek olaylara uygun olduğuna dair herhangi bir bilgi, belge veya dosya gönderilmemiştir. Dolayısıyla kişilere kanuni oranlar dahilinde ödeme yapılıp yapılmadığı Kurumun cevabi yazısı ile ortaya konulamamaktadır. Bu açıdan Kurumca iddia edildiği gibi hatalı ödeme yapılmayan dosyalar bulursa bile, bu dosyalara ait veriler Kurumun resmi veri tabanında hatalı olarak yer almaktadır ve düzeltici bir işlem sürecini zorunlu kılmaktadır. Bu itibarla;

- Hatalı ödemelere yönelik düzeltici işlemlerin ivedilikle sonuçlandırılması,
- 5434 sayılı Kanun gereğince aylık bağlanacak dul ve yetimlere mevzuatta öngörülen sınırlar dahilinde aylık bağlanmasını temin edecek mekanizmaların oluşturulması gerekmektedir.

BULGU 41: 4/1-b Kapsamında Dul ve Yetim Aylığı Alan Bazı Kişilere Ölen Sigortalıya Ait Aylık Tutarından Daha Yüksek Oranda Aylık Bağlanması

5510 sayılı Kanun'un 34'üncü maddesinin son fıkrasına göre ölüm aylığının hak sahiplerine paylaştırılmasında, bu kişilere bağlanacak aylıkların toplamının sigortalıya ait aylığın tutarını geçemeyeceği ifade edilmiştir. Söz konusu sınırın aşılması için gerekirse hak sahiplerinin aylıklarından orantılı olarak indirimler yapılacağı da aynı maddede yer almıştır.

2015 yılına ait denetimlerde söz konusu hükme aykırı olarak 4/1-b statüsünden bazı hak sahiplerine bağlanan aylıkların oranının ölen sigortalının aylık oranını aştığı tespit edilmiştir. Bu durumda olan ve ölüm aylığı bağlanan 179 dosyadaki hak sahibi kişilere bağlanan aylıkların oranının toplamının bunlara esas tutulan yaşlılık ya da malullük aylığının % 100'ünü geçmesi sonucu hatalı ödemeler yapıldığı düşünülmektedir.

Kamu idaresi cevabında; aylıkları kesilen hak sahiplerinin EMEKTAR programında aylıktaki hisse oranlarının sistemde gösterilmeye devam edilmesinin bu dosyalara ilişkin ödemelerde sigortalı aylığının aşıldığı tespitine sebep olduğu ifade edilmiştir. Bulgu eki 179 dosyanın aylık ödemelerinde herhangi bir hata olmadığı belirtilmiştir.

Sonuç olarak; Kurum cevabında söz konusu tespit konusu hakkında tarafımıza bulgunun içeriğiyle ilgili kişi adı soyadı, TC numarası, dosya ismi gibi bilgiler iletilmemiş, yalnızca söz konusu dosyalarla ilgili hata olmadığı belirtilmiştir. Kanıtlayıcı bir bilgi ya da belge olmadan tarafımızca bir kanaate varılması mümkün görülmemektedir. Kaldı ki bulgu eki tablolarda 4/1-b statüsünden eş-çocuk ya da eş-çocuk-anne sıfatıyla dul ve yetim aylığı alan bazı hak sahiplerine bağlanan aylıkların oranının ölen sigortalının aylık oranını aştığı ortaya konmuştur. Savunmada ifade edildiği gibi 179 adet dosyada yer alan hak sahiplerinin gelirden çıktıklarına ancak sistemde gösterilmeye devam edildiklerine ilişkin bir kayıt tarafımıza verilmemiştir. Ayrıca dosyalar üzerindeki detaylı incelemeler neticesinde hatalı aylık ödeme yapılmadığı ispatlanan kişilere ait verilerin Kurumun resmi veri tabanında hatalı olarak yer alması düzeltici bir işlem sürecini zorunlu kılmaktadır. Bu doğrultuda;

- Hatalı ödemelere yönelik düzeltici işlemlerin ivedilikle sonuçlandırılması,
- Aylık bağlama oranlarının kanunda belirlenen sınırları aşmayacak şekilde belirlenmesini sağlayan mekanizmaların hayata geçirilmesi gerekmektedir.

BULGU 42: 4/1-c Kapsamında Adi Malullük Aylığı Alıp Kamu İdarelerinde Çalışan Kişilerin Bulunması

5434 sayılı Kanun'un 99'uncu maddesi gereğince emekli, adi malullük, vazife malullüğü, dul ve yetim aylığı alanlardan hiçbir şarta bağlı olmaksızın emeklilik hakkı tanınan vazifelere tayin edilenlerin aylıklarının tamamı, bu vazifelere tayinleri tarihini takip eden aybaşından itibaren kesilecektir.

Kanun hükmü açıklanan şekilde olmakla birlikte, adi malullük aylığı almakta iken, kamu idaresinde bir vazifeye tayin edilen kişilerin mevcut olduğu tespit edilmiştir. Bu durumda olduğu anlaşılan 47 kişinin kamu idarelerinde çalışırken aynı zamanda adi malullük aylığı alması neticesinde Kurum bütçesinden 2015 yılı için 334.702,97 TL tutarında hatalı ödemeye sebebiyet verildiği görülmüştür.

Kamu idaresi cevabında; hatalı aylık ödemelerinin yapıldığı kabul edilmiş olup, hatalı ödeme yapılan kişilerden bir kısmının Rapor öncesinde, bir kısmının ise Rapor bulgusu üzerine tespit edildiği belirtilmiştir. Kurum cevabında ayrıca bazı kişilerin görevden ayrılımlarına rağmen keseneklerinin sehven yatırıldığı ifade edilmiştir. Söz konusu hatalı aylık alan kişilerle alakalı olarak işlem başlatıldığı ve bu kişilerin aylıklarının kesilerek borç tahakkuk ettirildiği bildirilmiştir.

Sonuç olarak; söz konusu hatanın tekerrürünü ve Kurumca fazladan aylık ödenmesini engelleyebilmek bakımından Kurum Yönetimince prim ve aylık/gelir verilerinin tutulduğu bilişim sistemleri arası çapraz kontrol mekanizmalarının ve önleyici bir iç kontrol sisteminin ivedilikle devreye alınması gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 43: 4/1-c Kapsamında Anne veya Babasından Dolayı Yetim Aylığı ile Ölen Eşinden Dul Aylığının Birlikte Ödenmesi

5434 sayılı Emekli Sandığı Kanunu'nun 94'üncü maddesine göre, dul aylığı bağlanacak olan eşlerin Emekli Sandığına tabi anne veya babalarından dolayı yetim aylığına da müstehak olmaları durumunda, bu aylıklardan yalnızca birinin ödenmesi gerektiği, hüküm altına alınmıştır.

Söz konusu mevzuat hükmüne aykırı olarak Emekli Sandığı Kanununa göre eşlerinden dul aylığı ve aynı zamanda anne\babalarından dolayı yetim aylığı alan bazı kişilere aynı cihetten veya aynı sıfatla ödeme yapılması nedeniyle hatalı ödemelere sebebiyet verildiği değerlendirilmektedir.

Kamu idaresi cevabında; hatalı aylık ödemelerinin varlığı kabul edilmiş olup, hatalı ödemelerin Kurumca sehven gerçekleştirilmiş olduğu ve söz konusu fazla ödeme yapılan kişiler adına borç çıkartıldığı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak; bulgu konusu hatanın tekerrürünü ve sigortalıların sonradan çıkabilecek (faiz, gecikme zammı vs. ödemelerden kaynaklı) mağduriyetlerini önleyebilmek bakımından Kurum Yönetimince bilişim sistemi kontrolleri dahil tüm önleyici iç kontrol mekanizmalarının ivedilikle kurulması gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 44: 4/1-c Kapsamında Aylık Bağlandıktan Sonra SGDP Kesilmek Suretiyle Çalışanlara Ek Aylık Ödenmeye Devam Edilmesi

5510 sayılı Kanun'un 4/1-c maddesi kapsamında yaşlılık veya malullük aylığı alan hak sahiplerinden aylık bağlandıktan sonra sosyal güvenlik destek primi kesilmek suretiyle çalışanlara, 5434 sayılı Kanun'un ek 81'inci maddesine göre ödenen ek aylık tutarlarının ödenmemesi gerekmektedir.

Yapılan incelemelerde, söz konusu mevzuat hükmüne aykırı olarak;

- 1.084 kişinin Emekli Sandığı Kanununa tabi hizmetlerinden dolayı yaşlılık aylığı bağlandıktan sonra sosyal güvenlik destek primi kesilmek suretiyle çalışmalarına rağmen bu kişilere ek aylık ödenmesine devam edilmesi sonucu 612.635,26 TL;
- 81 kişinin ise Emekli Sandığı Kanununa tabi hizmetlerinden dolayı adi malullük aylığı bağlandıktan sonra sosyal güvenlik destek primi kesilmek suretiyle çalışmalarına rağmen bu kişilere ek aylık ödenmesine devam edilmesi sonucu 29.262,98 TL olmak üzere toplam 641.898,24 TL tutarında hatalı ödeme yapıldığı tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında; hatalı ek aylık ödemelerinin varlığı kabul edilmiş olup, hatalı ödeme yapılan kişilerle alakalı olarak işlem başlatıldığı, bir kısmının ek ödemelerinin kesilerek borç çıkartıldığı ve kalan düzeltme işlemlerinin devam ettiği bildirilmiştir. Kurum cevabında ayrıca bazı kişilerin 5510 sayılı Kanun'un ek 3'üncü maddesi kapsamında ek aylık alan kişiler olduğu ve bunlara ödenen tutarların mevzuata uygun olduğu ifade edilmiştir.

Sonuç olarak; mevzuata uygun olduğu belirtilen kişilerle ilgili tarafımıza herhangi bir kanıtlayıcı belge ya da bilgi sunulmamış olup, 4/1-c kapsamında aylık bağlandıktan sonra SGDP kesilmek suretiyle çalışanlara ek aylık ödenmeye devam edilmesi tespitiyle alakalı olarak;

- Kurum tarafından hatalı ödemelere yönelik düzeltici işlemlerin ivedilikle sonuçlandırılması,
- Kişilerin kendi bildirimleri beklenmeden, belirli periyotlar dahilinde re'sen Kurum tarafından aylık alan kişilerden çalışma hayatına devam edenlerin kontrolünün diğer kamu kurumlarıyla eşgüdüm çerçevesinde yapılması gerekmektedir.

BULGU 45: 4/1-c Kapsamında Çalışan Eşlere % 50'den Fazla Oranda Dul Aylığı Ödenmesi

Kamuda görev yapmakta olan sandık iştirakçisi dul eşlere 5434 sayılı Emekli Sandığı Kanunu'nun 68'inci maddesi gereğince % 50 oranında dul aylığı bağlanması gerekmekte iken daha yüksek oranlar üzerinden aylık ödendiği tespit edilmiştir.

Ölen eşlerinin Emekli Sandığı Kanununa tabi hizmetlerinden dolayı dul aylığına müstehak olan 431 dul eşe, aylıklarının % 50 oranından fazla miktarda ödenmesi nedeniyle 3.936.120,82 TL tutarında hatalı ödeme yapıldığı düşünülmektedir.

Kamu idaresi cevabında; hatalı dul aylığı ödemelerinin varlığı kabul edilmiş olup, hatalı ödeme yapılan kişilerden çok az bir kısmının rapor öncesinde, bir kısmının ise rapordaki bulgu üzerine tespit edildiği belirtilmiştir. Kurum cevabında ayrıca bazı kişilerin 3713 sayılı Kanun, bazılarının ise 1005 sayılı Kanun kapsamında olduğundan bahisle aylıklarının mevzuata uygun olarak ödendiği ifade edilmiştir. Söz konusu hatalı aylık alan kişilerle alakalı olarak ise işlem başlatıldığı ve düzeltme işlemlerinin devam ettiği bildirilmiştir.

Sonuç olarak; 4/1-c kapsamında çalışan eşlere % 50'den fazla oranda dul aylığı ödenmesi konusunda;

- Kurum tarafından hatalı ödemelere yönelik düzeltici işlemlerin ivedilikle sonuçlandırılması,
- Kurumun farklı idari birimleri arası koordinasyonun sağlanarak kanuni oranlar dahilinde hak sahiplerine ödeme yapılmasını temin edecek mekanizmaların oluşturulması gerektiği düşünülmektedir.

BULGU 46: 4/1-c Kapsamında Çalışan Kişilere 4/1-a veya 4/1-b Kapsamında Yaşlılık Aylığı Ödenmesi

5510 sayılı Kanun'un 4/1-a ya da 4/1-b kapsamındaki çalışmalarından dolayı yaşlılık aylığı almakta olan kişilerin kamu sektöründe 4/1-c statüsüne tabi olarak memur, kadro karşılığı sözleşmeli personel, sözleşmeli personel, geçici personel vb. unvanlara tabi olarak çalışmaları durumunda 5335 sayılı Kanunun 30'uncu maddesi hükmü gereği aylıklarının kesilmesi gerekmektedir.

Yapılan denetim sonucunda, Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğü Say2000i Personel Modülü sisteminde yer alan ve/veya Kurum veri tabanındaki prim verilerine göre 4/1-c statüsünde kamuda çalıştığı tespit edilen ve istisna harici olduğu düşünülen 218 kişiye 4/1-a kapsamında, 52 kişiye ise 4/1-b kapsamında yaşlılık aylığı ödenmesi suretiyle 2015 yılında toplam 1.352.442,63 TL tutarında hatalı ödeme yapıldığı kanaatine varılmıştır.

5335 sayılı Kanun'un 30'uncu maddesinde, herhangi bir sosyal güvenlik kurumundan emeklilik veya yaşlılık aylığı alan personelin bu aylıkları kesilmeksizin kamuda görev alamayacağı belirtilmekle birlikte, kamu sektöründe çalışmaya başlayan kişilerin SGK'ya bildirilmesi yükümlülüğü ilgili kamu kurumuna aittir. Ancak, emeklilik ya da yaşlılık aylığı alan kişilerin kamu kurum ya da kuruluşlarında 4/1-c statüsünde görev alması ve ilgili kamu kurumu tarafından bu kişilerin istisna kapsamında olduğunun beyan edilmemesi halinde, kendileri adına SGK'ya prim ödenmesi nedeniyle SGK tarafından genel hükümlerin işletilerek kişilerin emekli ya da yaşlılık aylığının kesilmesi gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında; hatalı yaşlılık aylığı ödemelerinin varlığı kabul edilmiş olup, hatalı ödeme yapılan kişilerden bir kısmının rapor öncesinde, bir kısmının ise rapordaki bulgu üzerine tespit edildiği belirtilmiştir. Söz konusu hatalı aylık alan kişilerle alakalı olarak işlem başlatıldığı, bazılarının aylıklarının kesildiği ve kişi bazlı dosya incelemelerinin devam etmekte olduğu ifade edilmiştir.

Sonuç olarak; 4/1-c kapsamında çalışan bazı kişilere 4/1-a veya 4/1-b kapsamında yaşlılık aylığı ödenmesiyle ilgili olarak;

- Kurum tarafından hatalı ödemelere yönelik düzeltici işlemlerin ivedilikle sonuçlandırılması,

- Kurumun farklı idari birimleri arasında koordinasyon sağlanarak yaşlılık aylığı alan kişilerden 4/1-c kapsamında çalışmaya başlayanların takibini sağlayacak mekanizmaların devreye alınması

gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 47: 4/1-c Kapsamında Çalışanlara 5434 Sayılı Kanuna Aykırı Olarak Yetim Aylığı Ödenmesi

5434 sayılı Emekli Sandığı Kanunu'nun 99'uncu maddesine göre anne veya babasından dolayı kendilerine aylık bağlanan yetimlerin kamu kurum ve kuruluşlarında görev almaları halinde aylıklarının kesilmesi gerekmektedir.

Ancak, yapılan incelemelerde, bahsedilen mevzuat hükmüne aykırı olarak 2015 yılında 5434 sayılı Kanuna göre yetim aylığı alan 1.388 kişinin sandık iştirakçisi olmalarına ve adlarına 5510 sayılı Kanunun 4/1-c maddesi gereğince prim ödenmesine rağmen yetim aylıklarının kesilmediği ve bunun sonucunda Kurum bütçesinden toplam 2.998.295,35 TL tutarında hatalı ödeme yapıldığı anlaşılmıştır.

Kamu idaresi cevabında; hatalı yetim aylığı ödemelerinin yapıldığı kabul edilmiş olup, hatalı ödeme yapılan kişilerden bir kısmının Rapor öncesinde, bir kısmının ise bulgu üzerine tespit edildiği belirtilmiştir. Kurum cevabında ayrıca bazı kişilere yapılan ödemelerin harp okulu öğrencisi olmaları sebebiyle mevzuata uygun olduğu ifade edilmiştir. Söz konusu hatalı aylık alan kişilerle alakalı olarak ise işlem başlatıldığı ve aylıklarının kesilerek borç tahakkuku yapıldığı bildirilmiştir.

Sonuç olarak; 4/1-c kapsamında çalışan kişilere 5434 sayılı Kanuna aykırı olarak yetim aylığı ödenmemesi amacıyla ve ileride oluşması muhtemel benzer hataları önleyebilmek için prim ve aylık/gelir ödeme bilgilerine her daim sahip olan Kurumunun farklı idari birimleri arasında koordinasyonun sağlanmasının ve bu konuda bilişim sistemine gerekli kontrollerin konulmasının elzem olduğu değerlendirilmektedir.

BULGU 48: 4/1-c Kapsamında Hak Sahibi Olan Dul ve Yetimlere Ek Aylıkların Hatalı Oranlar Üzerinden Ödenmesi

5510 sayılı Kanun'un 4/1-c kapsamındaki dul ve yetim hak sahiplerine 5434 sayılı Emekli Sandığı Kanunu'nun 68'inci maddesinde belirtilen oranlarda ek aylık ödemelerinin yapılması gerekmektedir.

Mevzuat hükmü açıklanan şekilde olmakla birlikte, yapılan incelemelerde dul ve yetim hak sahiplerinden bazılarının hatalı oranlar üzerinden ödeme yapıldığı tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında; hatalı bazı ek aylık ödemelerinin yapıldığı kabul edilmiş olup, ödemelerden bir kısmının ise mevzuata uygun olduğu ifade edilmiştir. Söz konusu hatalı

ek aylık ödenen kişilerle alakalı olarak ise bulgu doğrultusunda işlem tesis edildiği bildirilmiştir.

Sonuç olarak; Kurum tarafından gönderilen cevabi yazıda işlemlerden bazılarının hatalı yapılmadığı ifade edilmesine rağmen tarafımıza bu ödemelerin mevzuata uygun olduğuna dair kanıtlayıcı herhangi bir belge ya da bilgi sunulmamıştır. Bu açıdan tespiti yapılan hatalı ödemelerle ilgili olarak Kurum tarafından geriye dönük düzeltici işlemlerin gerçekleştirilmesi gerekli olmakla birlikte, aynı hataların tekrarını önlemek bakımından;

- Tahsis/Ödeme programına dul ve yetim aylıkları bağlanırken yanlış oranlarda ek aylık bağlanmasına imkan vermeyecek şekilde iş kurallarının konulmasının,

- Olası durum değişiklikleri veya ikinci karar hallerinde programın ek aylıkları otomatik olarak düzeltmesini sağlayacak parametrelerin bilişim sistemine işlenmesinin

yararlı olacağı mülhaza edilmektedir.

BULGU 49: 5510 Sayılı Kanun Kapsamında Çalışanlara 4/1-a ve 4/1-b Statüsünden Malullük Aylığı Ödenmeye Devam Edilmesi

5510 sayılı Kanun'un 27'nci maddesine göre malullük aylığı almakta iken aynı Kanun'un 4'üncü maddesi kapsamında veya yabancı bir ülke mevzuatı kapsamında çalışmaya başlayan kişilerin malullük aylıklarının kesileceği hüküm altına alınmıştır.

Yapılan incelemelerde, Kurumdan 4/1-a ve 4/1-b kapsamında malullük aylığı alanlardan bazılarının 5510 sayılı Kanun'a tabi işlerde çalışmaya başladığı, ancak aylıklarının kesilmediği tespit edilmiştir. Bu durumda olduğu anlaşılan kişilere 2015 yılı içinde toplam 2.915.312,68 TL tutarında hatalı malullük aylığı ödendiği görülmüştür.

Kamu idaresi cevabında; 506 sayılı Kanun'a göre bağlanan malullük aylıklarının 506 sayılı Kanun'un 58'inci maddesi gereği sadece 506 sayılı Kanuna tabi çalışılması halinde kesileceği belirtilmiştir. 5510 sayılı Kanun'un geçici 10'uncu maddesinin 5'inci fıkrası gereği; Kanun'un yürürlük tarihinden önce malullük durumunun tespiti için talepte bulunan, ancak Kanun'un yürürlük tarihinden sonra malul olduklarına karar verilenler hakkında da bu madde hükümlerinin uygulanmakta olduğu ifade edilmiştir.

Sonuç olarak; Kurum tarafından gönderilen cevabi yazı bulgu konusu tespiti karşılamamaktadır. Nitekim tarafımızca tespiti yapılan kişiler 5510 Sayılı Kanun yürürlüğe girdikten sonra 4/1-a ve 4/1-b statüsünden malullük aylığı bağlanmış kişiler ve bunlardan aynı kanunun 4'üncü maddesine göre çalışanlardan oluşmaktadır. Kurum tarafından 5510 sayılı Kanun'un geçici 10'uncu maddesinin 5'inci fıkrasına uygun şekilde kanunun yürürlük tarihinden önce malullük durumunun tespiti için talepte bulunan kişilerle ilgili tarafımıza herhangi bir kayıt, belge ya da bilgi sunulmamıştır. Söz konusu denetim ve incelemeler yapılırken Kurumun yayımlamış olduğu 2011/58 sayılı Genelge dikkate alınmış olup, Genelgenin malullük sigortasına ilişkin ikinci bölümünün 6 numaralı maddesinde şu hükümler yer almaktadır:

“01/10/2008 tarihinden önce sigortalı olup, Kanununun 26'ncı maddesine göre malullük aylığı bağlanmış olan;

4/1-(b) sigortalısı; 4/1-(a) kapsamında sigortalı olursa prime esas kazançlarından geçici 14'üncü madde gereği sosyal güvenlik destek primi, 4/1-(b) veya 4/1-(c) kapsamında sigortalı olursa 27'nci madde gereği aylığı kesilecektir.

4/1-(a) sigortalısı; 4/1-(b) kapsamında sigortalı olursa geçici 14 üncü madde gereği aylığından sosyal güvenlik destek primi, 4/1-(a) veya 4/1-(c) kapsamında sigortalı olursa 27'nci madde gereği aylığı kesilecektir.

Kanunun yürürlük tarihinden sonra sigortalı olup, Kanununun 26'ncı maddesine göre tarafına malullük aylığı bağlanmış olan; 4/1-(a) ve 4/1-(b) sigortalıları; 4/1-(a), 4/1-(b) ve 4/1-(c) kapsamında çalışırsa bunlar hakkında Kanunda sosyal güvenlik destek primi uygulaması olmadığından aylıkları 27'nci madde gereği kesilecektir.”

Bu itibarla, 5510 sayılı Kanun kapsamında çalışan kişilere 4/1-a ve 4/1-b statüsünden malullük aylığı ödenmeye devam edilmesi konusunda;

- Kurumca hatalı ödemelere yönelik düzeltici işlemlerin ivedilikle gerçekleştirilmesi,
- 5510 sayılı Kanun'a göre malullük aylığı ödenirken kanunun öngördüğü şartları sağlamayanlara ödeme yapılmasını engelleyecek mekanizmaların oluşturulması

gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 50: 5510 Sayılı Kanunun 4'üncü Maddesi Kapsamında Çalışan Çocuk Hak Sahiplerine Ölüm Aylığı Ödenmesi

A) 4/1-a Kapsamında Ölüm Aylığı Ödenenler

Bir kişinin ölen babasından veya annesinden dolayı aylığa müstehak olabilmesi için kişinin 5510 sayılı Kanunun 5'inci maddesinin birinci fıkrasının (a), (b) ve (e) bentleri hariç Kanun kapsamında veya yabancı bir ülke mevzuatı kapsamında çalışmaması veya kendi sigortalılığı nedeniyle gelir veya aylık bağlanmamış olması gerekmektedir.

Yapılan incelemelerde 5510 sayılı Kanun'un 34'üncü maddesine aykırı olarak çeşitli statülerde çalışan bazı kişilere ölen babasından/annesinden dolayı ölüm aylığı da ödenmesi suretiyle 872.033,43 TL tutarında hatalı ödeme yapıldığı anlaşılmıştır.

B) 4/1-b Kapsamında Ölüm Aylığı Ödenenler

5510 sayılı Kanun'un 34'üncü maddesine göre 4/1-b ölüm aylığını (eş hariç) hak eden kişiler eğer Kanun kapsamında çalışırlarsa ve adlarına prim bildirilmesi durumunda aylıkları kesilir.

Kanun'un 4'üncü maddesi kapsamında farklı statülerde çalışırken aynı zamanda 4/1-b statüsünden çocuk hak sahibi olarak aylık aldığı tespit edilen bazı kişilere 2015 yılında 2.494.045,04 TL tutarında hatalı ödeme yapıldığı kanaatine varılmıştır.

Kurumca EMEKTAR aylık bağlama/tahsis programına en geç Ağustos/2012 döneminde ekleneceği belirtilen önleyici yazılımsal kontrollerin konulmaması ise hatalı ödemelerin devamına sebebiyet vermiştir.

Kamu idaresi cevabında; hatalı ölüm aylığı ödemelerinin yapıldığı kabul edilmiş olup, hatalı ödeme yapılan kişilerden bir kısmının Kurumun kapsam programı tarafından, bir kısmının ise bulgu üzerine tespit edildiği belirtilmiştir. Kurum cevabında ayrıca bazı kişilerin isteğe bağlı sigortalı oldukları, bazılarının stajyer, çırak, kursiyer ve öğrenci oldukları belirtilerek yapılan bu ödemelerin mevzuata uygun olarak ödendiği ifade edilmiştir. Söz konusu hatalı aylık alan kişilerle alakalı olarak ise işlem başlatıldığı, bazılarının aylıklarının kesildiği ve diğer aylık düzeltme işlemlerinin devam ettiği bildirilmiştir.

Sonuç olarak; 5510 Sayılı Kanunun 4'üncü maddesi kapsamında çalışan çocuk hak sahiplerine ölüm aylığının % 50'den fazla oranda ödenmesine ilişkin olarak;

- Kurum tarafından hatalı ödemelere yönelik düzeltici işlemlerin ivedilikle sonuçlandırılması,

- Kurum mevzuatına tabi olarak çalışmaya başlayan ve Kuruma aylık hizmet prim bildirgesi ile bildirilen kişilerin tahsis ve aylık ödeme birimlerince kontrol edilebilmesine yönelik mekanizmaların uygulamaya konulması gerekmektedir.

BULGU 51: 5510 Sayılı Kanunun 4'üncü Maddesi Kapsamında Çalışan Eşlere Ölüm Aylığının % 50'den Fazla Oranda Ödenmesi

A) 4/1-a Kapsamında % 50'den Fazla Oranda Ödenenler

5510 sayılı Kanun'un 34'üncü maddesine göre ölen sigortalının eşine % 75 oranında aylık bağlanabilmesi için bu kişinin, 5510 sayılı Kanunun 5'inci maddesinin birinci fıkrasının (a), (b) ve (e) bentleri hariç Kanun kapsamında veya yabancı bir ülke mevzuatı kapsamında çalışmaması veya kendi sigortalılığı nedeniyle gelir veya aylık bağlanmamış olması gerekmektedir.

Söz konusu kişilerin 5510 sayılı Kanun'un 4'üncü maddesi kapsamında çalışmaları durumunda aylıklarının en fazla % 50 oranında bağlanacağı Kanunun 34'üncü maddesinde hüküm altına alınmıştır.

Yapılan denetimler sonucunda, 5510 sayılı Kanun kapsamında farklı statülere göre prim ödeyen bazı eşlere aynı zamanda % 75 oranında aylık bağlanması nedeniyle 2015 yılında 289.940,74 TL tutarında hatalı ödeme yapıldığı düşünülmektedir.

B) 4/1-b Kapsamında % 50'den Fazla Oranda Ödenenler

4/1-b ölüm aylığını eş olarak hak eden kişilerin 5510 sayılı Kanunun 4'üncü maddesi kapsamında çalışmaları durumunda aylıklarının en fazla % 50 oranında bağlanacağı Kanunun 34'üncü maddesinde hüküm altına alınmıştır.

Kanunun 4'üncü maddesine tabi olarak çalışmakla birlikte aynı zamanda ölen sigortalının eşi olarak % 50 oranından fazla bir oranda aylık bağlandığı tespit edilen bazı kişilere 2015 yılı içinde 1.648.171,00 TL tutarında hatalı ödeme yapıldığı düşünülmektedir.

Belirtilen hatalı işlemler Kurumca kullanılmakta olan EMEKTAR aylık bağlama/tahsis programına en geç Ağustos/2012 döneminde ekleneceği belirtilen önleyici yazılımsal kontrollerin konulmamasından kaynaklanmaktadır.

Kamu idaresi cevabında; hatalı dul aylığı ödemelerinin yapıldığı kabul edilmiş olup, hatalı ödeme yapılan kişilerden bir kısmının rapor öncesinde, bir kısmının ise Kurumun kapsam programı tarafından tespit edildiği belirtilmiştir. Kurum cevabında ayrıca toplam 1.174 kişiden 62'sinin isteğe bağlı sigortalı oldukları belirtilerek yapılan bu ödemelerin

mevzuata uygun olarak ödendiği ifade edilmiştir. Söz konusu hatalı aylık alan kişilerle alakalı olarak aylık düzeltme işlemlerinin devam ettiği bildirilmiştir.

Sonuç olarak; 5510 Sayılı Kanunun 4'üncü maddesi kapsamında çalışan eşlere ölüm aylığının % 50'den fazla oranda ödenmesiyle ilgili olarak;

- Kurum tarafından hatalı ödemelere yönelik düzeltici işlemlerin ivedilikle sonuçlandırılması,

- Kurumdaki farklı sigortalılık statülerine ilişkin tahsis ve tescil işlemlerinin bütüncül bir anlayışla yönetilmesinin sağlanması,

- Kurum mevzuatına tabi olarak çalışmaya başlayan ve Kuruma aylık hizmet prim bildirgesi ile bildirilen kişilerin aylık ödemesi yapan birimler tarafından takibine yönelik kontrollerin kurulması

gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 52: Emekli Sandığı Kanunu'na Tabi Hizmetlerinden Dolayı Yaşlılık veya Malullük Aylığı Alan Eşlere Aynı Zamanda % 50 Oranından Fazla Dul Aylığı Ödenmesi

5434 sayılı Emekli Sandığı Kanunu'nun 68'inci maddesine göre Emekli Sandığı Kanununa tabi hizmetlerinden dolayı yaşlılık veya malullük aylığı almakta olan dul eşe %50 oranında dul aylığı bağlanması gerekmektedir.

Söz konusu mevzuat hükmüne aykırı olarak, Emekli Sandığı Kanunu'na tabi hizmetlerinden dolayı yaşlılık veya malullük aylıklarıyla birlikte ölen eşlerinden dolayı dul aylığına müstehak olan bazı kişilere dul aylıklarının %50 oranından fazla miktarda ödenmesi nedeniyle 2015 yılı içerisinde 3.018.682,09 TL tutarında hatalı ödemeye sebebiyet verildiği anlaşılmaktadır.

Kamu idaresi cevabında; hatalı dul aylığı ödemelerinin yapıldığı kabul edilmiş olup, hatalı ödeme yapılan kişilerden bir kısmının rapor öncesinde, bir kısmının ise rapordaki bulgu üzerine tespit edildiği belirtilmiştir. Kurum cevabında ayrıca bazı kişilerin 3713 sayılı Kanun, bazılarının ise 1005 sayılı Kanun kapsamında olduğundan bahisle aylıklarının mevzuata uygun olarak ödendiği ifade edilmiştir. Söz konusu hatalı aylık alan kişilerle alakalı olarak ise işlem başlatıldığı ve aylık düzeltme işlemlerinin devam ettiği bildirilmiştir.

Sonuç olarak; 5434 sayılı Emekli Sandığı Kanunu'na tabi hizmetlerinden dolayı yaşlılık veya malullük aylığı alan eşlere aynı zamanda %50 oranından fazla dul aylığı ödenmesiyle ilgili olarak;

- Kurum tarafından hatalı aylık ödemelerine yönelik düzeltici işlemlerin ivedilikle sonuçlandırılması,

- Emekli Sandığına tabi hizmetleri nedeniyle aylık alan eşlerden ölüm aylığına da müstehak olanlara kanunun belirlediği oranı geçmeyecek şekilde ödeme yapılmasını temin edecek mekanizmaların hayata geçirilmesi gerekmektedir.

BULGU 53: Kamu İdarelerinde 4/1-c Kapsamında veya Kamu İşyerlerinde 4/1-a Kapsamında Çalışan Bazı Kişilere 4/1-c Yaşlılık Aylığı Ödenmesi

5434 sayılı Emekli Sandığı Kanunu'na göre yaşlılık aylığı bağlanmış olan kişilerin kamu idarelerinde veya kamu işyerlerinde görev almaları halinde 5335 sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 30'uncu maddesi gereğince aylıklarının kesilmesi gerekir.

Maliye Bakanlığı Say2000i sisteminden ve Kurum veri tabanından temin edilen verilerin incelenmesi neticesinde, Kurum tarafından kendilerine yaşlılık aylığı bağlanmış olan kişilerden bazılarının kamuda, bazılarının ise mahiyet kodu 1 ve 3 olan kamu işyerlerinde görev yapmalarına rağmen aylıklarının kesilmediği tespit edilmiştir.

Bu kişilerden 126'sının 4/1-c statüsüne tabi olarak kamu idarelerinde çalıştığı, 512'sinin ise kamu işyerlerinde 4/1-a statüsüne tabi olarak çalıştıkları anlaşılmış olup, bu kişilerin aylıklarının kesilmemesi cihetiyle Kurum bütçesinden toplam 4.668.400,85 TL tutarında hatalı ödeme yapıldığı değerlendirilmektedir.

Kamu idaresi cevabında; hatalı yaşlılık aylığı ödemelerinin yapıldığı kabul edilmiş olup, hatalı ödeme yapılan kişilerden bir kısmının rapor öncesinde, bir kısmının ise rapordaki bulgu üzerine tespit edildiği belirtilmiştir. Kurum cevabında ayrıca bazı kişilerin çalışmasının olmadığı, bazılarının çalışmalarının 5335 sayılı Kanunun istisna hükmü kapsamında yer aldığı ve bazı kişilerin ise 1005 sayılı Kanun kapsamında olduğu ve aylıklarının mevzuata uygun olarak ödendiği ifade edilmiştir. Söz konusu hatalı aylık alan kişilerle alakalı olarak ise işlem başlatıldığı, bazılarının aylıklarının kesildiği ve geriye kalan kişilerle alakalı işlemlerin devam ettiği bildirilmiştir.

Sonuç olarak; Kamu idarelerinde 4/1-c kapsamında veya kamu işyerlerinde 4/1-a kapsamında çalışan bazı kişilere 4/1-c yaşlılık aylığı ödenmesiyle alakalı olarak;

- Kurum tarafından hatalı aylık ödemelerine yönelik düzeltici işlemlerin ivedilikle sonuçlandırılması,

- 4/1-c kapsamında yaşlılık aylığı alan kişilerden 5335 sayılı Kanun gereğince aylıkları kesilmesi gerekenlerin tespiti amacıyla kamu kurum ve kuruluşlarından bilgi paylaşımı sağlanması ve konuyla ilgili çapraz kontrol denetim mekanizmasının oluşturulması

gerekmektedir.

BULGU 54: Kamu İşyerlerinde 4/1-a Kapsamında Çalışan Kişilere 4/1-a veya 4/1-b Kapsamında Yaşlılık Aylığı Ödenmesi

5510 sayılı Kanununun 4/1-a veya 4/1-b kapsamındaki çalışmalarından dolayı yaşlılık aylığı almakta olan kişilerin kamu sektöründe 4/1-a kapsamında çalışmaları durumunda 5335 sayılı Kanununun 30'uncu maddesinin amir hükmü gereği aylıklarının kesilmesi gerekmektedir.

Yapılan denetimlerde 4/1-a kapsamında kamu işyerlerinde çalıştığı tespit edilen ve istisna harici olduğu düşünülen 4.517 kişiye 4/1-a kapsamında, 415 kişiye ise 4/1-b kapsamında yaşlılık aylığı ödenmesi suretiyle toplam 32.965.645,93 TL tutarında hatalı ödeme yapıldığı değerlendirilmektedir.

5335 sayılı Kanununun 30'uncu maddesinde herhangi bir sosyal güvenlik kurumundan emeklilik veya yaşlılık aylığı alan ve kamu işyerlerinde çalışan 4/1-a kapsamındaki personelin bu aylıkları kesilmeksizin kamu işyerlerinde görev alamayacağı belirtilmekle birlikte, uygulamada kamu işyerlerinde çalışmaya başlayan kişilerin SGK'ya bildirilmesi yükümlülüğünün ilgili kamu kurumuna ait olduğu SGK tarafından ifade edilmektedir. Ancak, emeklilik ya da yaşlılık aylığı alan kişilerin kamu işyerlerinde 4/1-a statüsünde görev alması ve ilgili kamu kurumu tarafından bu kişilerin istisna kapsamında olduğunun beyan edilmemesi halinde kendileri adına SGK'ya prim ödenmesi nedeniyle SGK tarafından genel hükümlerin işletilerek kişilerin emekli ya da yaşlılık aylığının kesilmesi gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında; hatalı yaşlılık aylığı ödemelerinin yapıldığı kabul edilmiş olup, hatalı ödeme yapılan kişilerden bir kısmının rapor öncesinde, bir kısmının ise rapordaki bulgu üzerine tespit edildiği belirtilmiştir. Kurum cevabında ayrıca bazı kişilerin çalışmasının olmadığı, bazılarının aylıklarının da ölüm nedeniyle durdurulduğu ifade edilmiştir. Söz

konusu hatalı aylık alan kişilerle alakalı olarak ise işlem başlatıldığı, bazılarının aylıklarının kesildiği ve geriye kalan kişilerle alakalı işlemlerin devam ettiği bildirilmiştir.

Sonuç olarak; Kamu işyerlerinde 4/1-a kapsamında çalışan bazı kişilere 4/1-a veya 4/1-b kapsamında yaşlılık aylığı ödenmesiyle alakalı olarak;

- Kurum tarafından hatalı ödemelere yönelik düzeltici işlemlerin ivedilikle sonuçlandırılması,

- Yaşlılık aylığı alan kişilerden 5335 sayılı Kanun gereğince aylıklarının kesilmesi gerekenlerin tespitine yönelik mekanizmaların hayata geçirilmesi

gerekmektedir.

BULGU 55: Kurumdan Gelir/Aylık Alan Çocuk Hak Sahiplerine Ölüm Aylığı Ödenmesi

A) 4/1-a Kapsamında Aylık Ödenenler

4/1-a kapsamında çalışırken veya aylık alırken ölen sigortalının hak sahibi çocuklarına, Kanunun 5'inci maddesinin birinci fıkrasının (a), (b) ve (e) bentleri hariç olmak üzere Kanun kapsamında veya yabancı bir ülke mevzuatı kapsamında çalışmamaları veya kendi sigortalılıkları nedeniyle gelir veya aylık bağlanmamış olmaları durumunda % 25 oranında aylık bağlanacaktır.

Yapılan denetimde Kurumdan çeşitli statülerde gelir ya da aylık almakta olan ve aynı zamanda ölen annesinden/babasından dolayı da aylık alan kişiler olduğu tespit edilmiştir. Bu durumda olan bazı kişilere 2015 yılında 18.788,39 TL tutarında hatalı ödeme yapılmış olduğu düşünülmektedir.

B) 4/1-b Kapsamında Aylık Ödenenler

4/1-b kapsamında çalışırken veya aylık alırken ölen sigortalının hak sahibi çocuklarına, Kanunun 5'inci maddesinin birinci fıkrasının (a), (b) ve (e) bentleri hariç olmak üzere Kanun kapsamında veya yabancı bir ülke mevzuatı kapsamında çalışmamaları veya kendi sigortalılıkları nedeniyle gelir veya aylık bağlanmamış olmaları durumunda % 25 oranında aylık bağlanacaktır.

5510 sayılı Kanunun 34'üncü maddesinde belirtilen bu hükme aykırı olarak, kendi sigortalılıkları nedeniyle Kurumdan aylık ya da gelir bağlanmış bazı hak sahibi çocuklara

Kanunun 4/1-b maddesi kapsamında ölüm aylığı ödenmesi nedeniyle 2015 yılı içinde 867.029,64 TL tutarında hatalı ödeme yapılmış olduğu düşünülmektedir.

Kamu idaresi cevabında; hatalı ölüm aylığı ödemelerinin yapıldığı kabul edilmiş olup, hatalı ödeme yapılan kişilerden bir kısmının rapor öncesinde, bir kısmının ise rapordaki bulgu üzerine tespit edildiği belirtilmiştir. Söz konusu hatalı aylık alan kişilerle alakalı olarak işlem başlatıldığı, bazılarının aylıklarının kesildiği ve işlemlerin devam ettiği belirtilmiştir.

Sonuç olarak; 4/1-a ve 4/1-b kapsamında gelir ya da aylık alan çocuk hak sahiplerine ölüm aylığı ödenmesi neticesinde;

- Kurum tarafından hatalı ödemelere yönelik düzeltici işlemlerin ivedilikle sonuçlandırılması,

- Mevzuat gereğince hak edilmeyen aylıkların ödenmesine engel olacak kontrol mekanizmalarının kurulması,

- Kurumun farklı sigortalılık statülerine ilişkin işlem tesis eden birimlerinin koordineli bir şekilde çalışmaları ve

- 4/1-b kapsamındaki aylıkların ödenmesinde kullanılan EMEKTAR programı ile SPAS (Sağlık Provizyon Aktivasyon Sistemi) programının entegre edilerek, sistem tarafından otomatik kontroller yapılması

gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 56: Kurumdan Gelir/Aylık Alan Eşlere % 75 Oranında Ölüm Aylığı Ödenmesi

A) 4/1-a Kapsamındaki Eşlere %75 Oranında Ölüm Aylığı Ödenmesi

Dul eşin, 5510 sayılı Kanun'un 5'inci maddesinin birinci fıkrasının (a), (b) ve (e) bentleri hariç bu Kanun kapsamında veya yabancı bir ülke mevzuatı kapsamında çalışması veya kendi sigortalılığı nedeniyle dul eşe gelir veya aylık bağlanmış olması halinde, ölen sigortalının 5510 sayılı Kanunun 33'üncü maddesi hükümlerine göre hesaplanacak aylığının %50'si oranında dul eşe ödeme yapılması gerekmektedir.

5510 sayılı Kanun'a tabi olarak kendi çalışmaları nedeniyle farklı statülerden gelir/aylık alan bazı eşlerin ölen sigortalının aylığının %50'sinden fazlasını ölüm aylığı olarak alması suretiyle 913.159,22 TL tutarında hatalı ödemeye sebep olunduğu düşünülmektedir.

B) 4/1-b Kapsamındaki Eşlere %75 Oranında Dul Aylığı Ödenmesi

4/1-b kapsamında çalışırken veya aylık alırken ölen sigortalının dul eşine, çalışması veya kendi sigortalılığı nedeniyle gelir veya aylık bağlanmış olması halinde ölen eşinden dolay %50 oranında aylık bağlanması gerekmektedir.

5510 sayılı Kanun'un 34'üncü maddesine göre, kendi sigortalıkları nedeniyle Kurumdan aylık ya da gelir alan bazı dul eşlere, ölen sigortalının aylığının %50'sinin ödenmesi gerekirken %75 oranında ölüm aylığı ödenmesi nedeniyle 2015 yılı içinde 878.456,39 TL tutarında hatalı ödeme yapıldığı tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında; hatalı dul aylığı ödemelerinin yapıldığı kabul edilmiş olup, hatalı ödeme yapılan kişilerden bir kısmının rapor öncesinde, bir kısmının ise rapordaki bulgu üzerine tespit edildiği belirtilmiştir. Söz konusu hatalı aylık alan kişilerle alakalı olarak işlem başlatıldığı, borç tahakkuk ettirildiği ve bu işlemlerin devam ettiği belirtilmiştir.

Sonuç olarak; 4/1-a ve 4/1-b kapsamında gelir ya da aylık alan bazı eş hak sahiplerine %75 oranında ölüm aylığı ödenmesi sonucunda;

- Kurum tarafından hatalı ödemelere yönelik düzeltici işlemlerin ivedilikle sonuçlandırılmasının,

- Kendi sigortalılığı nedeniyle gelir ya da aylık alan eşlerden ölüm aylığına da müstehak olanlara kanunun belirlediği oran dahilinde ödeme yapılmasını sağlayacak mekanizmaların hayata geçirilmesi ve söz konusu bilgilerin tahsis kodları bazında ilgili programa işlenmesinin

faydalı olacağı değerlendirilmektedir.

BULGU 57: Yaşlılık veya Adi Malullük Aylığı Alıp Çalışan Kişiler İle Bunların Çalışan Yetimlerine 5434 Sayılı Kanun Kapsamında Ek Aylık Ödenmesi

5434 sayılı Kanun'un ek 81'inci maddesine göre yaşlılık ya da malullük aylığı alan hak sahiplerinden aylık bağlandıktan sonra çalışanlar ile bu kişilerden vefat edenlerin hak sahiplerine herhangi bir sosyal güvenlik kurumuna tabi olarak çalışmalarında ek aylık ödenmemesi gerekmektedir.

Ancak yapılan incelemelerde, Emekli Sandığı Kanunu'na tabi hizmetlerinden dolayı;

- Yaşlılık aylığı bağlandıktan sonra 7.336 kişinin 5510 sayılı Kanunun 4/1-a maddesi kapsamında, 73 kişinin 5510 sayılı Kanunun 4/1-b maddesi kapsamında;
- Adi malullük aylığı bağlandıktan sonra 743 kişinin 5510 sayılı Kanunun 4/1-a maddesi kapsamında, 8 kişinin 5510 sayılı Kanunun 4/1-b maddesi kapsamında;
- Ölüm aylığı bağlandıktan sonra 1.037 kişinin 5510 sayılı Kanunun 4/1-a maddesi kapsamında, 397 kişinin 5510 sayılı Kanunun 4/1-b maddesi

kapsamında ve 50 kişinin ise 5510 sayılı Kanunun 4/1-c maddesi kapsamında çalışmalarına rağmen aynı zamanda bu kişilere ek aylık ödenmesine devam edildiği ve bunun sonucunda toplam 5.373.607,48 TL tutarında hatalı ödeme yapıldığı tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında; hatalı ek aylık ödemelerinin yapıldığı kabul edilmiş olup, hatalı ödeme yapılan kişilerden bir kısmının rapor öncesinde, bir kısmının ise rapordaki bulgu üzerine tespit edildiği belirtilmiştir. Söz konusu hatalı ek aylık alan kişilerle alakalı olarak işlem başlatıldığı ve bu işlemlerin devam ettiği belirtilmiştir.

Sonuç olarak; 5434 sayılı Kanun'un ek 81'inci maddesine aykırı olarak ek aylık ödendiği tespit edilen kişilerle ilgili olarak;

- Hatalı ödemelere yönelik düzeltici işlemlerin ivedilikle sonuçlandırılması,
 - Kurumun farklı idari birimleri arası koordinasyonun sağlanması,
 - Kişilerin kendi bildirimleri beklenmeden resen Kurum tarafından aylık alan kişilerden çalışma hayatına devam edenlerin kontrolünün diğer kamu kurumlarıyla eşgüdüm çerçevesinde yapılması
- gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 58: Aynı Başvuruda Bir Defa Faturalandırılabilir İşlemlerin Birden Fazla Faturalandırılması

Sosyal Güvenlik Kurumu ile sözleşmeli bazı sağlık hizmeti sunucularında aynı başvuruda bir defa faturalandırılabilir Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon işlemlerinin birden fazla faturalandırıldığı tespit edilmiştir.

Sağlık Uygulama Tebliği eki Ek-2/B'de yer alan Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon işlemlerine ilişkin olarak, ilgili bölümün Değerlendirmeler alt başlığının açıklamasında, 701.580-701.730 arasındaki işlemlerin aynı başvuruda bir defadan fazla faturalandırılmayacağı hükmü düzenlenmiştir. Bu kurala aykırı olarak 2015 yılı boyunca sağlık hizmeti sunucuları tarafından toplam 468 hastada hatalı faturalandırma yapıldığı ve SGK'nın fatura incelemesinden geçtiği halde tespit edilmediği görülmüştür.

SGK'nın fatura incelemelerinde söz konusu kuralları dikkate alması, gerekirse sistemin kapasitesi de göz önünde tutularak kontrol parametrelerinin konulması gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında; Rapor eki Tablo-24’de yer alan 10 adet işlem çeşidinin aynı başvuruda bir defadan fazla faturalanmasına ilişkin kontrolün 01.05.2013 tarihinden itibaren bulunduğu görüldüğü, söz konusu işlemlerin aynı başvuruda sağlık hizmeti sunucuları tarafından faturalandırılmasına ilişkin sürecin incelenerek gerekli önlemlerin alınması amacıyla gerekli çalışmaların başlatıldığı, ayrıca bulguya ilişkin yersiz ödemenin tahsiline ilişkin olarak ilgili birimlere talimat verildiği ve bulguyla ilgili çalışmalarının devam ettiği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak; Kamu İdaresi bulguda belirtilen hususu kabul etmektedir. SGK’nın fatura incelemelerinde söz konusu kuralları daha dikkatli uygulaması, ayrıca MEDULA sisteminde mevcut olan kontrol parametrelerinin etkin bir şekilde çalışmamasının sebeplerini tespit ederek, bu eksikliği gidermek üzere gerekli tedbirleri alması gerekmektedir.

BULGU 59: Ölü Kişiler Adına Sağlık Hizmeti Faturası Düzenlenmesi

Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) ile sözleşmeli sağlık kuruluşları tarafından üretilen sağlık verilerinin incelenmesi sonucu, ölmüş kişilere sağlık hizmeti verilmiş gibi fatura düzenlendiği tespit edilmiştir.

Buna göre, SGK’nın MEDULA Hastane Sistemi’nde, vefatlarında düzenlenen epikriz raporlarında veya hasta taburcu kodlarında vefat ettikleri belirtilen kişilerin adlarına ölümlerinden sonraki tarihlerde bazı sağlık kuruluşlarınca sağlık hizmeti fatura edildiği anlaşılmıştır.

Söz konusu faturalandırmaları gerçekleştiren Şanlıurfa’da 40, Adıyaman, Mardin, Şırnak ve Kırşehir’de 1 adet olmak üzere 44 sağlık kuruluşu bulunmaktadır.

Bu sağlık kuruluşlarından 30 tanesinin geçen yıl da ölü kişiler adına fatura düzenlediği ve bu hususun tarafımızca SGK’ya iletilmesine rağmen Kurum ile sözleşmelerinin devam ettiği ve 2016 yılında yeni sözleşme imzaladıkları, dolayısıyla bu kuruluşlara SGK tarafından ödeme yapılmaya devam edildiği görülmektedir.

Kamu idaresi cevabında; bulgumuzda belirtilen tespitler sonrasında Medula Hastane sistemi hasta kabul fatura kayıt bölümlerine kontrol konulduğu, SGK’nın ilgili birimleri tarafından SPAS sisteminde ölüm kayıtlarının güncel tutulmasına ilişkin çalışma yapıldığı ve sağlık hizmeti sunucularının tesislerinde vefat eden hastaları SGK’ya aynı gün içerisinde bildirebilmeleri amacıyla WEB uygulaması düzenlendiği belirtilmiştir. İlaveten bulguya ilişkin yersiz ödemenin tahsiline yönelik işlemlerin yapılması için ilgili birimlerine talimat

verdiğini ifade etmekte, ayrıca söz konusu sağlık hizmeti sunucularının işlemlerine yönelik çalışmalarının devam etmekte olduğu belirtilmektedir.

Sonuç olarak; Kamu İdaresi bulguda belirtilen hususları kabul etmekte, konuyla ilgili çalışmalara başladığını ifade etmektedir. SGK'nın, sağlık hizmeti sunucularından vefat sonucu taburcu olan hastaların kayıtlarını da dikkate alarak bu kişiler adına sağlık provizyonu alınmasını engellemesi, şu ana kadar faturalandırılmış söz konusu işlemler için de gerekli hukuki yollara başvurması gerekmektedir.

BULGU 60: Özel Sağlık Hizmeti Sunucuları ile Sağlık Hizmeti Satın Alım Sözleşmesi Yapılırken Teminat Alınmaması

Sosyal Güvenlik Kurumu, kendisi tarafından sağlık yardımları finanse edilen kişilere sağlık hizmeti sağlanması amacıyla özel sağlık hizmet sunucuları ile sağlık hizmeti satın alım sözleşmesi imzalamaktadır. Söz konusu sözleşme ile sağlık hizmet sunucularının SGK ile olan ilişkileri de kurallara bağlanmakta, belirlenen kurallara aykırılık halinde uygulanacak cezalar da düzenlenmektedir.

SGK, sözleşme imzaladığı özel sağlık hizmet sunucuları ile sürekli bir borç ilişkisine girmektedir. Benzer hukuki müessese ve ilişkilerin söz konusu olduğu ihale mevzuatının aksine, sosyal güvenlik mevzuatında sağlık hizmeti alım sözleşmelerinin imzalanması sırasında teminat alınmasına ilişkin düzenleme bulunmamaktadır. Bununla birlikte, bunu yasaklayan bir hüküm de mevcut değildir.

Sözleşmelerin kurulmasında teminat alınmasının amacı, sözleşmenin taraflara yüklemiş olduğu borçların sözleşme hükümlerine uygun olarak ifa edilmesini sağlamaktır. Sağlık hizmeti sunucuları ile sözleşme imzalanması sırasında SGK tarafından teminat alınmaması, Kurumun sözleşmeden doğan cezai şartta dayalı alacakları ile sözleşmesini feshettiği sağlık hizmeti sunucularına hatalı faturalandırmalar nedeniyle avans olarak fazla ödediği tutarları tam olarak tahsil edememesi sonucunu doğurmaktadır. Bununla birlikte, özel sağlık kurum veya kuruluşlarının muvazaalı olarak devredilmeleri hallerinde de SGK'nın menfaatlerinin ihlal edildiği görülmektedir.

Ayrıca, SGK'nın özel sağlık hizmet sunucularının faturalarından yaptığı kesintiler ve bu söz konusu hizmet sunucularına uyguladığı sözleşmeye dayalı cezai şartlara karşı mahkemelerde ihtiyati tedbir kararları verilebilmektedir. Bu kararların bir kısmında ihtiyati tedbir kararı veren mahkemeler tarafından dava bedeli üzerinden teminat alınmadığı tespit edilmiştir. Konuyla ilgili olarak incelemiş olduğumuz 386 dava dosyasının 195'inde

mahkemeler tarafından ihtiyati tedbir kararı verilirken davacı özel sağlık hizmet sunucularından teminat istenilmediği görülmüştür. Bu durumda, SGK cezai şart konusu bir fiil veya hatalı faturalandırma tespit etmiş olsa dahi mahkeme kararı gereği ilgili özel sağlık hizmet sunucusuna ödeme yapmaya devam etmektedir. Yasal çerçevede devam eden süreçlerin dışında, SGK'ya sahte ihtiyati tedbir kararları gönderen ve durum anlaşılincaya kadar Kurumdan ödeme alan sağlık hizmet sunucuları ile karşılaşmıştır.

Kamu idaresi cevabında; 26.03.2016 tarihli ve 29665 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan ve aynı tarih itibariyle yürürlüğe giren "Sosyal Güvenlik Kurumu Sağlık Hizmeti Satın Alım Sözleşmelerinin/Protokollerinin Hazırlanması Ve Akdedilmesine İlişkin Yönetmelik" in "Sözleşmelerin/protokollerin hazırlanması" başlıklı MADDE 6-'nın (7) nci fıkrasında "Sözleşme ve/veya SHS'nin türüne göre Kurum tarafından ilgili SHS'den teminat mektubu istenebilir" hükmü getirildiği, "Teminat tutarının belirlenmesi ile teminat alınmasına ilişkin usul ve esaslar Kurum tarafından belirlenir." şeklinde bir düzenlemeye yer verilmekle birlikte bu düzenlemenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasların henüz belirlenmediğini, bulguya ilişkin çalışmalarının devam etmekte olduğunu ifade etmektedir.

Sonuç olarak; Rapor maddemizde belirtilen hususlar çerçevesinde SGK'nın sağlık hizmet sunucuları ile sağlık hizmeti alım sözleşmesi imzalama aşamasında, söz konusu sağlık hizmet sunucularından objektif olarak belirlenecek kriterler doğrultusunda teminat almasının Kurum menfaatine olacağı düşünülmektedir.

BULGU 61: Yatarak Tedavi Gören Hastalara Ayaktan Tedavi Reçetesi Düzenlenmesi

Sosyal Güvenlik Kurumu sözleşmeli sağlık hizmet sunucularından bazılarının yatarak tedavi gören hastalarına mevzuata aykırı olarak ayaktan tedavi reçetesi düzenlediği tespit edilmiştir.

Sağlık Uygulama Tebliği'nin "Yatarak tedavilerde reçetelerin düzenlenmesi" başlıklı 4.1.2 maddesinde;

"(1) Yatarak tedavilerde kullanılacak ilaçların hastane tarafından temini zorunludur. (Sağlık Bakanlığı tarafından hastanede kullanılmasına izin verilen yurtdışı ilaçların dışında kalan Yurtdışı İlaçlar hariç)

(2) Yatarak tedavilerde Kurumla sözleşmeli resmi sağlık kurumları tarafından temin edilemeyen ilaçlar için düzenlenen reçetelerde "Eczanemizde Yoktur, Yatan Hasta" ibaresi ve başhekimlik onayının bulunması zorunludur."

hükmü mevcuttur.

Dolayısıyla, yatarak tedavilerde kullanılacak ilaçların hastaneler tarafından temini zorunlu olduğundan, söz konusu ilaçların yatan hastalara ayaktan tedavi reçetesi düzenlenmek suretiyle serbest eczanelerden temin ettirilmesi halinde, bu ilaç bedellerinin hastanelerden tahsil edilmesi gerekmektedir.

MEDULA Hastane ve MEDULA Eczane kayıtlarının analizi sonucu 2015 yılında 2.195 hastaya, hastanede yatmakta olduğu süre içinde ayaktan tedavi reçetesi düzenlendiği ve bu reçetelerdeki ilaçların serbest eczanelerden temin edildiği tespit edilmiştir.

Söz konusu durumun; bir sağlık kurumunda yatmakta olan hastanın aynı süre içerisinde ayaktan tedavi reçetesiyle ilaç almasını engelleyen MEDULA Sistem kontrolünün etkin bir şekilde çalışmamasından kaynaklandığı anlaşılmıştır. Söz konusu sistemde bu tür suistimallerin önlenmesine yönelik parametrelerin daha etkin çalışacak şekilde düzenlenmesi gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında; Rapor eki tablo 28 incelendiğinde aşağıdaki 4 farklı nedenden dolayı bahsi geçen durumun oluştuğu anlaşılmıştır;

1) Sağlık tesisinin ayaktan reçete düzenleyip reçetenin eczaneden karşılandıktan sonra yatış kaydı oluşturması durumu.

2) Hasta yatışı devam ederken sağlık tesisi tarafından yazılan ayaktan reçetenin karşılanabilmesi için tesis tarafından taburculuk verilip reçete eczaneden karşılandıktan sonra taburculuk kaydının silinerek yatışın devam ettirilmesi durumu.

3) Kişilerin yatış bilgisi ait oldukları sağlık hak sahibi kaydı üzerinden tutulmaktadır. Kişinin farklı sağlık hak sahipliği kayıtlarına ait yatış ve ayaktan reçeteleri olduğu tarafımızca tespit edilmiş olup, 2015 Aralık ayından itibaren yatış kayıtlarının tamamı T.C. Kimlik Numarası üzerinden kontrole başlanarak mevcut sorun giderilmiştir.

4) Kişinin taburcu olduğu gün ayaktan reçetesi düzenlenmekte ve aynı kişinin aynı gün aynı tesise tekrar yatışa geçmesi durumunda Medula üzerinden yeni yatış kaydına izin verilmediğinden taburculuğu tesis tarafından silinerek yatışın devam ettirilmesi durumu.

Yatış kaydının değiştirilmesi işlem adımlarında log kayıtları tutulmaktadır. Yukarıdaki tespitler bu kayıtlar esas alınarak yapılmıştır. Halen MEDULA Eczane sistemi tarafından MEDULA Hastane sisteminde yatış dönemi içerisinde ayaktan reçetesinin kaydedilmemesine ilişkin kontrol bulunmaktadır. Ayrıca yatış kaydının girilmesi/değiştirilmesi aşamasında, eczane tarafında kayıtlı ayaktan reçete olması durumunun kontrol edilebilmesi için Kurumuzca değerlendirmeler yapılarak uygulamaya esas kriterlerin belirlenmesi amacıyla gerekli düzenlemelerin yapılması noktasında ilgili Genel Sağlık Sigortası Genel Müdürlüğü

ile Hizmet Sunumu Genel Müdürlüğü arasındaki koordineli çalışmalar devam etmekte olup yukarıda yer alan dört tespitle ilgili olarak vatandaş mağduriyetinin oluşmaması, sağlığa erişime engel olunmaması hususları da dikkate alınarak kontrol konulup konulamayacağı değerlendirilecektir.

Tablo içerisinde yer alan herbir tespitin gerekçesine göre öncelikle yersiz ödeme oluşup oluşmadığının belirlenmesi gerektiği düşünülmektedir.

Bulguya ilişkin yersiz ödemenin tahsiline yönelik işlemlerin yapılması için ilgili birimlerimize talimat verilmiştir. Bulguya ilişkin çalışmalarımız devam etmektedir.

Sonuç olarak; Kamu İdaresi bulguda belirtilen hususları kabul etmekte, konuyla ilgili mevzuata ve sisteme yönelik çalışmalara başladığını belirtmektedir.

BULGU 62: Yatarak Tedavi Hizmeti Alan Hastalara Aynı Gün Ayaktan Başvuru Bedeli Faturalandırılması

Kurumla sözleşmeli bazı sağlık kurumlarının, mevzuat hükümlerine aykırı olarak aynı hastalara aynı gün içerisinde tanıya dayalı işlem ile ayaktan başvuru işlemi faturalandırdığı ve SGK'nın fatura incelemesi sırasında bunlardan kesinti yapmadığı tespit edilmiştir.

SGK Fatura İnceleme Usul ve Esasları'nın Ortak Kriterler 27'nci maddesine göre, ayaktan başvuru sonrasında tedavi amaçlı tanıya dayalı işlem (acil hal nedeniyle yapılanlar ve E grubu işlemler hariç) yapılması halinde hasta geçmişinde o işlemle ilgili aynı tesiste tanı konulmuşsa aynı gün içerisinde ayaktan başvuru bedeli faturalandırılmış olması durumunda ayaktan başvuru işlem bedeli ödenmez.

2015 yılı boyunca, SGK ile sözleşmeli sağlık kurumları tarafından yukarıdaki kurala aykırı olarak 91.851 adet işlem fatura edilmiş, bunların 15.730 adedi SGK'nın MEDULA sistemi tarafından örneklenerek SGK tarafından incelenmiş ancak incelenen işlemlerin 14.840 tanesi hatalı olmalarına rağmen uygun bulunarak sağlık kurumlarına ödeme yapılmıştır. Bu işlemlerin toplam bedeli 505.067 TL'dir.

Sağlık Uygulama Tebliği hükümlerine göre genel sağlık sigortalılarına sağlık kurumlarında verilen sağlık hizmeti işlemleri başvuru numaraları bazında %5 oranında genel sonuçlar verecek şekilde MEDULA sistemi tarafından örneklenmekte, örneklenen işlemlerde tespit edilen hatalı faturalandırmalar 20 ile çarpılmak suretiyle genele teşmil edilerek, sağlık kurumlarının faturalarından yapılacak kesinti tutarları hesaplanmaktadır.

Dolayısıyla yukarıda belirtilen ve örneklem kapsamında SGK tarafından incelenen hatalı işlemlerin uygun bulunması nedeniyle sözleşmeli sağlık kurumlarına **10.101.340 TL** hatalı ödeme yapılmıştır.

Kamu idaresi cevabında; Rapor eki tablo 29 incelenmiştir. Söz konusu bulgunun Fatura İnceleme Usul ve Esasları "ortak kriterler" başlıklı maddesinin 27 inci maddesinde yer alan "Ayaktan başvuru sonrasında tedavi amaçlı tanıya dayalı işlem (acil hal nedeniyle yapılanlar ve E grubu işlemler hariç) yapılması halinde hasta geçmişinde o işlemle ilgili aynı tesiste tanı konulmuşsa aynı gün içerisinde ayaktan başvuru bedeli faturalandırılmış olması durumunda ayaktan başvuru işlem bedeli ödenmez." hükmüne istinaden oluşturulduğu anlaşılmıştır. Madde hükmünden anlaşılacağı üzere hasta geçmişinde o işlemle ilgili aynı tesiste tanı konulmasına ilişkin kritere yönelik ancak tıbbi inceleme sonrasında karar verilebileceği değerlendirildiğinden MEDULA Hastane sistemine genel kontrol konulmasının uygun olmayacağı düşünülmektedir.

Tablo içerisinde yer alan her bir tespitin gerekçesine göre öncelikle yersiz ödeme oluşup oluşmadığının belirlenmesi gerektiği düşünülmektedir.

Bulguya ilişkin yersiz ödemenin tahsiline yönelik işlemlerin yapılması için ilgili birimlerimize talimat verilmiştir. Bulguya ilişkin çalışmalarımız devam etmektedir.

Sonuç olarak; Kamu İdaresi cevabında, hasta geçmişinde o işlemle ilgili aynı tesiste tanı konulmasına ilişkin kritere yönelik ancak tıbbi inceleme sonrasında karar verilebileceği değerlendirildiğinden MEDULA Hastane sistemine genel kontrol konulmasının uygun olmayacağını ileri sürmektedir.

Sağlık hizmeti sunucularında hastalara tanı konulduğunda, söz konusu tanıları uluslararası hastalık sınıflaması kodları (ICD) ile tanıyı koyan hekimler tarafından MEDULA sistemine kaydedilmektedir. Hastaya hekim tarafından tanı konulması tıbbi bir konu olmakla birlikte, daha önce aynı sağlık tesisinde tanı konulmuş ve girişimsel işlem planlanmış hastalara, tekrar tanı konulması amacıyla aynı gün içerisinde ayaktan başvuru bedeli faturalandırılmış olup olmadığının tespiti için tıbbi incelemeye gerek olmadığı düşünülmektedir.

Yukarıdaki açıklamalarımız ışığında, MEDULA sistemine ilgili kontrol parametrelerinin konulması ve etkin bir şekilde işletilmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 63: Kemik İliği Nakillerinde Tetkik, Tahlil, İşlem, Kan Ve Kan Bileşenleri, Tıbbi Malzeme, İlaç Ve Komplikasyon Tedavisine İlişkin Ücretlerin Ayrıca Fatura

Edilmesi

Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) ile sözleşmeli bazı sağlık hizmet sunucularının, kemik iliği nakli paket fiyatlarına her türlü tetkik, tahlil, işlem, kan ve kan bileşenleri, tıbbi malzeme, ilaç ve komplikasyon tedavisine ilişkin ücretler dahil olmasına rağmen bunları SGK'ya fatura ettikleri tespit edilmiştir.

Sağlık Uygulama Tebliği Ek 2-C listesindeki açıklamalar gereğince P704970, P704971, P704972, P704973 ve P704980 kodlu kemik iliği nakli paket fiyatlarına her türlü tetkik, tahlil, işlem, kan ve kan bileşenleri, tıbbi malzeme, ilaç ve komplikasyon tedavisine ilişkin ücretler dahildir. Paket fiyat, allojenik nakil öncesi 15 günü ve nakil sonrası 90 günü, diğer nakillerde nakil öncesi 15 günü ve nakil sonrası 60 günü kapsar. Dolayısıyla söz konusu işlemlere ilişkin bedellerin Kuruma fatura edilmemesi gerekmektedir.

Yapılan inceleme sonucu, 2015 yılı boyunca, SGK ile sözleşmeli sağlık kurumları tarafından yukarıdaki kurala aykırı olarak 147.776 adet işlem fatura edilmiş, bunların 33.300 adedi SGK'nın MEDULA Sistemi tarafından örneklendirilerek SGK tarafından incelenmiş ancak incelenen işlemlerin 31.738 tanesi hatalı olmalarına rağmen uygun bulunarak sağlık kurumlarına ödeme yapılmıştır.

Kemik iliği nakli işlemlerinin tamamı, yüksek fiyatlı işlemler olmaları nedeniyle MEDULA Sisteminde örneklendirilerek incelenmektedir. Bununla birlikte, nakil işlemlerinden önceki 15 gün ve sonrasındaki 60 veya 90 günlük sürelerde yapılan işlemler genel örneklem sistemine tabi olmakta dolayısıyla tamamı incelenmemektedir. Söz konusu işlemlere ilişkin olarak da MEDULA Sistemine parametre konulması ve etkin bir şekilde çalıştırılmasının gerekli olduğu düşünülmektedir.

Kamu idaresi cevabında; konuya ilişkin olarak 2015 yılı içerisinde SGK'nın ilgili birimlerince gerçekleştirilen değerlendirme toplantıları neticesinde işlemin açıklama kısmına istinaden düzenleme yapılması halinde olası vatandaş mağduriyetleri nedeniyle iş kuralları belirlenemediği belirtilmiştir. Bununla birlikte, konuya ilişkin olarak tekrar değerlendirme yapılacağı, değerlendirme sonrası belirlenecek iş kurallarına göre MEDULA Hastane sisteminde kontrol konulmasının planlanmakta olduğu ancak iş kuralları sonrası olası vatandaş mağduriyetleri de göz önünde bulundurularak mevzuat düzenlemesi ihtiyacının da bulunduğu ifade edilmiş, bulguda belirtilen yersiz ödemenin tahsiline ilişkin işlemlerin yapılması için ilgili birimlere talimat verildiği bildirilmiştir.

Sonuç olarak; Kamu İdaresi bulguda belirtilen hususu kabul etmekte, konuyla ilgili mevzuata ve sisteme yönelik çalışmalara başladığını belirtmektedir.

8. EKLER

Ek 1: Kamu İdaresi Mali Tabloları

SOSYAL GÜVENLİK KURUMU 2013 - 2015 YILLARI KARŞILAŞTIRMALI BİLANÇOSU (TL)									
AKTİF (VARLIKLAR)		2013	2014	2015	PASİF (KAYNAKLAR)		2013	2014	2015
1	DÖNEN VARLIKLAR	70,103,182,838.63	61,429,413,791.55	74,209,449,790.46	3	KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	13,159,818,194.77	15,084,800,922.53	15,610,080,824.02
10	HAZİR DEĞERLER	5,124,498,458.08	6,666,929,913.08	5,702,765,151.35	30	KISA VADELİ İÇ MALİ BORÇLAR	78,816,154.26	209,643,257.28	318,212,401.60
102	BANKALAR HESABI	8,300,704,672.92	9,212,527,442.36	8,847,811,161.58	303	KAMU İDARELERİNE MALİ BORÇLAR HESABI	78,816,154.26	209,643,257.28	318,212,401.60
103	VERİLEN ÇEKLER VE GÖNDERME EMİRLERİ HESABI (-)	-3,199,781,927.43	-3,409,029,898.46	-3,985,675,966.97	32	FAALİYET BORÇLARI	4,116,569,095.58	5,243,812,487.82	5,887,492,292.58
104	PROJE ÖZEL HESABI	0.00	0.00	6,999,319.38	320	BÜTÇE EMANETLERİ HESABI	3,910,188.53	3,810,631.43	3,810,498.75
105	DÖVİZ HESABI	9,396,164.59	8,964,668.18	8,460,035.36	325	NAKİT TALEP VE TAHSİSLERİ HESABI	4,112,658,907.05	5,240,001,856.39	5,883,681,793.83
108	DİĞER HAZİR DEĞERLER HESABI	14,179,548.00	854,467,701.00	825,170,602.00	33	EMANET YABANCI KAYNAKLAR	8,428,038,974.34	8,948,024,968.44	8,532,504,735.95
11	MENKUL KIYMET VE VARLIKLAR	1,294,538.68	1,294,538.68	0.00	330	ALINAN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR HESABI	71,450,970.93	117,537,450.63	169,858,883.05
110	HISSE SENETLERİ HESABI	1,294,538.68	1,294,538.68	0.00	333	EMANETLER HESABI	8,356,588,003.41	8,830,487,517.81	8,362,645,852.90
12	FAALİYET ALACAKLARI	43,993,901,225.62	25,362,128,534.41	33,928,907,213.05	36	ÖDENECEK DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER	538,800,434.49	683,166,710.89	871,387,017.64
120	GELİRLERDEN ALACAKLAR HESABI	24,151,061,695.34	22,711,871,378.22	29,330,803,191.41	360	ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR HESABI	34,852,992.05	61,486,557.22	71,545,400.54
122	GELİRLERDEN TECİLLİ VE TEHİRLİ ALACAKLAR HESABI	510,792,218.03	1,360,584,105.57	1,450,543,350.54	361	ÖDENECEK SOSYAL GÜVENLİK KESİNTİLERİ HESABI	273,019.91	122,536.72	47,858,306.75
126	VERİLEN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR HESABI	1,880,528.95	2,741,548.07	3,887,949.43	362	FONLAR VEYA DİĞER KAMU İDARELERİ ADINA YAPILAN TAHSİLAT HESABI	500,674,422.53	621,557,616.95	751,983,310.35
127	DİĞER FAALİYET ALACAKLARI HESABI	5,250,000.00	51,279,900.12	48,821,734.71	39	DİĞER KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	593,536.10	153,498.10	484,376.25
128	ŞÜPHELİ ALACAKLAR HESABI	19,324,916,783.30	1,235,651,602.43	3,094,850,986.96	397	SAYIM FAZLALARI HESABI	593,536.10	153,498.10	484,376.25
13	KURUM ALACAKLARI	7,803,300,507.56	9,425,763,129.59	11,205,188,330.74	4	UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	8,652,503.92	7,638,748.04	10,255,945.87
139	DİĞER KURUM ALACAKLARI HESABI	7,803,300,507.56	9,425,763,129.59	11,205,188,330.74	40	UZUN VADELİ İÇ MALİ BORÇLAR	8,212,415.77	7,200,215.89	9,828,352.56
14	DİĞER ALACAKLAR	1,644,422,628.14	3,783,298,351.99	4,060,830,758.44	403	KAMU İDARELERİNE MALİ BORÇLAR HESABI	8,212,415.77	7,200,215.89	9,828,352.56
140	KİŞİLERDEN ALACAKLAR HESABI	1,644,422,628.14	3,783,298,351.99	4,060,830,758.44	43	DİĞER BORÇLAR	440,088.15	438,532.15	427,593.31
15	STOKLAR	14,906,631.14	15,968,726.59	17,041,272.34	430	ALINAN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR HESABI	440,088.15	438,532.15	427,593.31
150	İLK MADDE VE MALZEME HESABI	14,906,631.14	15,968,726.59	17,041,272.34	5	ÖZKAYNAKLAR	61,708,052,795.98	50,813,740,162.17	63,440,646,273.79
16	ÖN ÖDEMELER	11,520,858,849.41	16,174,030,597.21	19,167,121,760.85	50	NET DEĞER	61,431,796,325.84	61,383,015,301.99	61,395,895,560.18
160	İŞ AVANS VE KREDİLERİ HESABI	8,473,351,758.26	12,756,009,103.15	15,222,801,939.77	500	NET DEĞER HESABI	61,431,796,325.84	61,383,015,301.99	61,395,895,560.18
162	BÜTÇE DIŞI AVANS VE KREDİLER HESABI	3,045,006,580.16	3,398,903,497.31	3,927,364,353.71	51	DEĞER HAREKETLERİ	-2,947,212,197.18	-3,286,887,541.32	-3,834,734,006.74
165	MAHSUP DÖNEMİNE AKTARILAN AVANS VE KREDİLER HESABI	2,500,510.99	21,117,996.75	16,955,467.37	511	MUHASEBE BİRİMLERİ ARASI İŞLEMLER HESABI	0.00	0.00	-3,982.03

SOSYAL GÜVENLİK KURUMU 2013 - 2015 YILLARI KARŞILAŞTIRMALI BİLANÇOSU (TL)									
AKTİF (VARLIKLAR)		2013	2014	2015	PASİF (KAYNAKLAR)		2013	2014	2015
19	DİĞER DÖNEN VARLIKLAR	0.00	0.00	127,595,303.69	519	DEĞER HAREKETLERİ SONUÇ HESABI	-2,947,212,197.18	-3,286,887,541.32	-3,834,730,024.71
197	SAYIM NOKSANLIKLARI HESABI	0.00	0.00	127,595,303.69	57	GEÇMİŞ YILLAR OLUMLU FAALİYET SONUÇLARI	0.00	3,223,468,667.32	3,223,468,667.32
2	DURAN VARLIKLAR	4,773,340,358.59	4,476,766,041.19	4,851,533,253.22	570	GEÇMİŞ YILLAR OLUMLU FAALİYET SONUÇLARI HESABI	0.00	3,223,468,667.32	3,223,468,667.32
24	MALİ DURAN VARLIKLAR	162,318,206.27	199,090,752.39	199,090,752.39	58	GEÇMİŞ YILLAR OLUMSUZ FAALİYET SONUÇLARI	0.00	0.00	-10,505,856,265.82
240	MALİ KURULUŞLARA YATIRILAN SERMAYELER HESABI	87,758,179.67	785,113.71	785,113.71	580	GEÇMİŞ YILLAR OLUMSUZ FAALİYET SONUÇLARI HESABI (-)	0.00	0.00	-10,505,856,265.82
241	MAL VE HİZMET ÜRETTEN KURULUŞLARA YATIRILAN SERMAYELER HESABI	74,560,026.60	198,305,638.68	198,305,638.68	59	DÖNEM FAALİYET SONUÇLARI	3,223,468,667.32	-10,505,856,265.82	13,161,872,318.85
25	MADDİ DURAN VARLIKLAR	4,574,229,541.12	4,230,216,520.35	4,520,559,824.23	590	DÖNEM OLUMLU FAALİYET SONUÇLARI HESABI	3,223,468,667.32	0.00	13,161,872,318.85
250	ARAZİ VE ARSALAR HESABI	1,113,038,228.42	1,091,163,853.12	1,195,781,481.76	591	DÖNEM OLUMSUZ FAALİYET SONUÇLARI HESABI (-)	0.00	-10,505,856,265.82	0.00
252	BİNALAR HESABI	2,835,603,720.18	2,262,497,086.87	2,258,944,918.80					
253	TESİS, MAKİNA VE CİHAZLAR HESABI	190,072,310.58	246,053,745.84	312,448,649.63					
254	TAŞITLAR HESABI	10,074,816.39	10,311,475.62	12,160,595.52					
255	DEMİRBAŞLAR HESABI	282,926,015.13	345,226,659.88	384,571,603.82					
257	BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR HESABI (-)	-646,807,934.71	-760,686,939.60	-908,865,094.67					
258	YAPILMAKTA OLAN YATIRIMLAR HESABI	240,190,060.94	355,010,394.96	564,739,345.18					
259	YATIRIM AVANSLARI HESABI	549,132,324.19	680,640,243.66	700,778,324.19					
26	MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR	36,366,890.90	46,922,213.22	131,744,819.45					
260	HAKLAR HESABI	36,366,890.90	44,952,615.91	130,058,658.90					
264	ÖZEL MALİYETLER HESABI	0.00	2,461,996.57	2,723,199.69					
268	BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR HESABI (-)	0.00	-492,399.26	-1,037,039.14					
29	DİĞER DURAN VARLIKLAR	425,720.30	536,555.23	137,857.15					
294	ELDEN ÇIKARILACAK STOKLAR ve MADDİ DURAN VARL. HESABI	425,720.30	536,555.23	137,857.15					
	AKTİF TOPLAMI	74,876,523,197.22	65,906,179,832.74	79,060,983,043.68		PASİF TOPLAMI	74,876,523,494.67	65,906,179,832.74	79,060,983,043.68

MERKEZ FAALİYET SONUÇLARI TABLOSU

Hesap Kodu	Yardımcı Hesap				Giderin Türü	N-1 Yılı		Cari Yıl(N)		Hesap Kodu	Yardımcı Hesap				Gelirin Türü	N-1 Yılı		Cari Yıl(N)	
	Kod 1	Kod 2	Kod 3	Kod 4		TL	Kr	TL	Kr		Kod 1	Kod 2	Kod 3	Kod 4		TL	Kr	TL	Kr
GİDERİN TÜRÜ										GELİRİN TÜRÜ									
630	01	01	01	01	Temel Maaşlar	461,326,766	31	500,161,299	20	600	02	01	01	01	Hizmet Akdine Dayalı Prim Gelirleri (İşçiler)	51,298,993,113	87	57,990,016,404	29
630	01	01	02	01	Zamir ve Tazminatlar	505,136,146	92	534,224,953	4	600	02	01	01	02	Bağımsız Çalışanlardan veya Çalışmayanlardan Prim Gelirleri	5,932,989,574	80	7,740,755,716	9
630	01	01	03	01	Ödenekler	2,949,490	29	4,100,148	33	600	02	01	01	03	Kamu Hizmetlerinde Çalışanlardan Prim Gelirleri (Memurlar)	20,745,493,684	13	23,210,183,099	55
630	01	01	04	01	Sosyal Haklar	23,478,058	69	24,946,682	60	600	02	01	01	04	İsteğe Bağlı Sigorta Prim Gelirleri	99,467,995	46	142,762,986	31
630	01	01	05	01	Ek Çalışma Kargılıkları	11,252,854	82	3,036,472	24	600	02	01	01	05	Tarım Sigortası Prim Gelirleri	605,774,467	99	819,737,022	13
630	01	01	05	01	Ödül ve İkramiyeler	1,195,923	86	1,159,420	48	600	02	01	01	06	İsviçre Prim Gelirleri	0	0	8,182	48
630	01	02	01	01	657 9.K. 4/B Özülgemeli Personel Ücretleri	16,537,004	49	17,054,991	31	600	02	01	01	07	Toptan Alınan Prim Gelirleri	40,187,562	28	9,991,323	80
630	01	02	02	01	657 9.K. 4/B Özülgemeli Personel Zam ve Tazminatları	2,979,262	28	3,204,331	8	600	02	01	01	08	Döviz Karşılığı Prim Gelirleri	1,379,286	25	1,057,730	17
630	01	02	04	01	657 9.K. 4/B Özülgemeli Personel Sosyal Hakları	103,794	39	172,768	92	600	02	01	01	09	Topluluk Sigortası Prim Gelirleri	8,582,083	2	7,396,080	17
630	01	02	05	01	657 9.K. 4/B Özülgemeli Personelin Ek Çalışma Kargılıkları	0	0	0	0	600	02	01	01	10	Borçlanma Karşılığı Prim Gelirleri	4,405,174,686	39	20,330,935,611	49
630	01	02	09	01	657 9.K. 4/B Özülgemeli Personelin Diğer Giderleri	4,320	0	16,980	0	600	02	01	01	11	FİLLİ Hizmet Zammı	102,187	42	0	0
630	01	03	01	01	Dürekli İşçilerin Ücretleri	4,539,863	60	7,079,079	77	600	02	01	01	13	Ev Hizmetlerinde Çalışanların MYÖ Sigorta Prim Gelirleri	0	0	31,244,944	38
630	01	03	02	01	Dürekli İşçilerin İhbar ve Kıdem Tazminatları	468,096	91	888,991	87	600	02	01	01	90	Diğer Prim Gelirleri	228,511,340	59	23,793,269	82
630	01	03	03	01	Dürekli İşçilerin Sosyal Hakları	159,801	32	317,437	22	600	02	01	01	99	Diğer Prim Gelirleri	0	0	36,912,407	96
630	01	03	05	01	Dürekli İşçilerin Ödül ve İkramiyeleri	1,549,473	23	2,670,666	32	600	02	02	01	01	Hizmet Akdine Dayalı Olanlardan (İşçiler) Alınan GSS Prim Gelirleri	30,402,505,301	65	34,771,187,150	83
630	01	04	01	02	Aday Çıracak, Çıracak ve Stajyer Öğrencilerin Ücretleri	8,249,150	16	10,642,799	48	600	02	02	01	02	Bağımsız Çalışanlardan veya Çalışmayanlardan Alınan GSS Prim Gelirleri	3,181,423,246	94	3,741,645,704	26
630	01	05	01	05	Yurtdışı Öğrenimde Ödenen Aylıklar	204,276	76	342,328	12	600	02	02	01	03	Kamu Hizmetlerinde Çalışanlardan (Memurlar) Alınan GSS Prim Gelirleri	9,412,753,496	48	10,550,950,136	5
630	02	01	06	01	Sosyal Güvenlik Primi Ödemeleri	104,363,550	24	112,749,781	93	600	02	02	01	04	Primi Devletçe Karşılanan GSS Primi Gelirleri	7,816,104,856	63	8,232,779,594	32
630	02	01	06	02	Bağlık Primi Ödemeleri	64,221,743	63	69,788,598	86	600	02	02	01	05	Primini Kendisi Ödeyenler (60 ıncı madde kapsamında)	7,126,376,488	97	6,082,801,855	50
630	02	02	06	01	Sosyal Güvenlik Primi Ödemeleri	2,154,104	91	2,055,841	42	600	02	02	01	13	Ev Hizmetlerinde Çalışanların GSS Prim Gelirleri	0	0	19,527,142	89
630	02	02	06	02	Bağlık Primi Ödemeleri	1,242,708	10	1,186,610	83	600	02	02	01	99	Diğer Prim Gelirleri	22,287,121	74	718,754	4
630	02	03	04	01	İşsizlik Sigortası Fonuna	105,875	88	157,640	75	600	02	03	01	01	Hizmet Akdine Dayalı Olanlardan (İşçiler) Alınan İş Kazaları ve Meslek Hastalıkları Prim Gelirleri	4,734,746,058	0	5,238,121,125	11
630	02	03	06	01	Sosyal Güvenlik Primi Ödemeleri	688,049	28	1,034,907	18	600	02	03	01	02	Bağımsız Çalışanlardan veya Çalışmayanlardan Alınan İş Kazaları ve Meslek Hastalıkları Prim Gelirleri	170,786,988	47	58,488	9
630	02	03	06	02	Bağlık Primi Ödemeleri	396,955	34	589,872	19	600	02	03	01	03	Kamu Hizmetlerinde Çalışanlardan (Memurlar) Alınan İş Kazaları ve Meslek Hastalıkları Prim Gelirleri	1,796	19	0	0
630	03	02	01	03	Periyodik Yayın Alımları	29,429	31	25,618	69	600	02	03	01	04	Ek Kargılıkları	2,171,005,017	31	2,494,829,522	85
630	03	02	01	04	Diğer Yayın Alımları	14,316	93	43,614	48	600	02	03	01	13	Ev Hizmetlerinde Çalışanların İKHM Sigorta Prim Gelirleri	0	0	2,412,879	41
630	03	02	01	05	Baskı ve Cilt Giderleri	1,580,313	36	982,518	86	600	02	03	01	99	Diğer Prim Gelirleri	600,244,881	66	691,711,447	77
630	03	02	01	90	Diğer Kırtasiye ve Büro Malzemesi Alımları	472,382	59	598,405	85	600	02	04	01	01	Sosyal Güvenlik Destekleme Primi Geliri	4,650,915,016	97	4,815,003,181	26
GİDERLER TOPLAMI (A)						1,215,373,713	60	1,299,232,761	2	GELİRLER TOPLAMI (B)						153,655,806,253	21	186,986,541,761	12

GİDERİN TÜRÜ								GELİRİN TÜRÜ												
630	03	02	02	01	Bu Alımlar	4,660,729	95	5,119,868	67	600	02	04	01	02	Avukat Noter Kesintisi		56	47	0	0
630	03	02	02	02	Temizlik Malzemesi Alımları	396,539	44	518,295	68	600	02	04	01	13	Ev Hizmetlerinde Çalışanların ÖGDP Sigorta Primi Gelirleri		0	0	138,016	92
630	03	02	03	01	Yakacak Alımları	7,462,959	51	9,659,514	86	600	02	05	01	01	Sosyal Güvenlik Primi Devlet Katkısı	19,678,180,885	2	23,272,137,146	12	
630	03	02	03	02	Akaryakıt ve Yağ Alımları	3,330,543	81	3,168,865	40	600	02	05	01	02	Sağlık Primi Devlet Katkısı	12,037,429,970	64	14,541,166,827	21	
630	03	02	03	03	Elektrik Alımları	18,686,503	41	22,405,169	9	600	03	01	01	01	Şarjname,Basılı Evrak,Form Satış Gelirleri	1,028,657	1	473,792	67	
630	03	02	03	90	Diğer Enerji Alımları	13,056	14	44,744	42	600	03	01	01	06	Sağlık Karnesi Satışı	0	0	0	0	
630	03	02	04	02	İçecek Alımları	295,101	63	251,810	68	600	03	01	01	99	Diğer Mali Satış Gelirleri	22,139	35	22,641	52	
630	03	02	06	01	Laboratuvar Malzemesi ile Kimyevi ve Temrinlik Malzeme Alımları	34,522	37	42,984	51	600	03	01	02	36	Sosyal Tesis İşletme Gelirleri	12,475	73	470	0	
630	03	02	09	01	Bahçe Malzemesi Alımları ile Yapım ve Bakım Giderleri	125,525	57	60,498	92	600	03	01	02	56	Sağlık Hizmetlerine İlgili Gelirler	612	29	226,068	70	
630	03	02	09	90	Diğer Tüketim Mal ve Malzemesi Alımları	2,204,247	82	1,865,359	1	600	03	01	02	99	Diğer Hizmet Gelirleri	426,579	20	385,688	86	
630	03	03	01	01	Yurtiçi Geçici Görev Yollukları	18,514,282	90	19,897,753	62	600	03	03	01	02	İştirak Gelirleri	72,875,970	26	0	0	
630	03	03	02	01	Yurtiçi Sürekli Görev Yollukları	3,187,294	80	4,555,154	32	600	03	06	01	01	Lojman Kira Gelirleri	2,050,456	56	2,024,692	58	
630	03	03	03	01	Yurtiçi Geçici Görev Yollukları	628,657	48	272,166	85	600	03	06	01	03	Sosyal Tesis Kira Gelirleri	3,393	50	1,654	0	
630	03	04	01	90	Diğer Tahliye Giderleri	0	0	50,750	24	600	03	06	01	04	Spor Tesisi Kira Gelirleri	305	0	0	0	
630	03	04	02	03	Kusursuz Tazminatlar	15,935	94	22,098	36	600	03	06	01	99	Diğer Taşınmaz Kira Gelirleri	27,334,044	97	28,858,661	11	
630	03	04	02	04	Mahkeme Harç ve Giderleri	83,466,661	2	242,756,329	13	600	03	06	02	01	Taşınır Kira Gelirleri	0	0	0	0	
630	03	04	02	05	Ödül,İkramiye ve Benzeri Ödemeler	1,250	0	0	0	600	03	06	03	04	Hasılat Kira Gelirleri	11,291,709	65	12,038,709	54	
630	03	04	02	90	Diğer Yasal Giderler	9,798,905	13	15,714,172	59	600	04	01	03	01	AB'den Alınan Hibeler	0	0	10,062,000	0	
630	03	04	03	01	Vergi Ödemeleri ve Benzeri Giderler	1,021	20	711	2	600	04	02	01	01	Hazine Yardımı	21,268,813,472	0	11,947,000,000	0	
630	03	04	03	02	İşletme Ruhsatı Ödemeleri ve Benzeri Giderler	10,729	62	10,872	88	600	04	03	01	03	Diğerlerinden Alınan Bağış ve Yardımlar	2,104,683	43	2,221,519	71	
630	03	04	03	90	Diğer Vergi, Resim ve Harçlar ve Benzeri Giderler	401,345	4	145,448	12	600	04	04	01	01	Kurumlardan Alınan Bağış ve Yardımlar	544,913	77	144,116	8	
630	03	04	09	90	Diğer Görev Giderleri	1,018,405	43	7,769,669	55	600	04	04	01	02	Kişilerden Alınan Bağış Ve Yardımlar	36,427	15	211,546	92	
630	03	05	01	01	Etüt-Proje Bilirkişi Ekspertiz Giderleri	1,672,861	66	1,055,876	57	600	04	04	02	01	Kurumlardan Alınan Bağış ve Yardımlar	307,175	0	540,896	5	
630	03	05	01	02	Araştırma ve Geliştirme Giderleri	53,336	0	88,577	88	600	04	04	02	02	Kişilerden Alınan Bağış Ve Yardımlar	10	0	800	1	
630	03	05	01	03	Bilgisayar Hizmeti Alımları	5,323,175	87	5,903,377	31	600	05	01	04	01	Takipteki Kurum Alacakları Faizleri	200,704,060	54	253,758,984	90	
630	03	05	01	04	Müteahhlik Hizmetleri	5,517,115	17	5,530,418	57	600	05	01	09	01	Kişilerden Alacaklar Faizi	310,206,479	36	361,107,964	88	
630	03	05	01	06	Enformasyon ve Raporlama Giderleri	191,827	0	198,771	0	600	05	01	09	03	Mevduat Faizleri	132,347,970	78	185,232,340	80	
630	03	05	01	08	Temizlik Hizmeti Alım Giderleri	86,920,321	66	103,760,895	19	600	05	01	09	99	Diğer Faizler	225,855,088	39	94,038,078	61	
630	03	05	01	09	Özel Güvenlik Hizmeti Alım Giderleri	61,009,250	60	72,515,687	15	600	05	02	09	01	Kabım Payları	0	0	0	0	
630	03	05	01	11	Hizmet Alımı Suretiyle Çalıştırılan Personele Yapılacak Kıdem Tazminatı Ödemeleri	0	0	1,990,608	64	600	05	02	09	01	Muayene Katılım Payları	2,457,645,714	98	2,482,876,099	0	
630	03	05	01	90	Diğer Müşavir Firma ve Kişilere Ödemeler	36,562,695	96	37,231,719	28	600	05	02	09	01	Tıbbi Malzeme Katılım Payı	6,314,675	61	72,341,290	35	
630	03	05	02	01	Posta ve Telegraf Giderleri	36,504,656	81	39,012,586	82	600	05	02	09	01	Tıp Bebek Katılım Payı	3,010,419	4	4,428,636	93	
GİDERLER TOPLAMI (A)					1,603,383,272	54	1,900,853,517	35		GELİRLER TOPLAMI (B)					210,094,354,598	91	240,367,970,504	59		

GİDERİN TÜRÜ								GELİRİN TÜRÜ											
630	03	05	02	02	Telefon Abonelik ve Kullanım Giderleri	6,328,448	21	5,825,149	24	600	05	02	09	01	Recete Kabulim Payları	445,540,857	21	461,762,044	11
630	03	05	02	03	Bilgiye Abonelik Giderleri	343,369	85	155,426	59	600	05	03	02	99	Diğer İdari Para Cezaları	183,942,159	93	292,235,662	7
630	03	05	02	06	Hat Kira Giderleri	11,410,955	9	16,967,091	82	600	05	03	09	99	Yukarıda Tanımlanmayan Diğer Para Cezaları	2,814,902	19	911,514	12
630	03	05	02	90	Diğer Haberleşme Giderleri	3,379	40	1,328	80	600	05	04	01	01	Primler	482,569,214	27	1,025,221,557	15
630	03	05	03	02	Yolcu Taşıma Giderleri	2,312,547	54	267,720	64	600	05	09	01	01	İrat Kaydedilecek Nakdi Teminatlar	223,597	61	1,186,328	87
630	03	05	03	03	Yük Taşıma Giderleri	2,676,086	6	643,320	75	600	05	09	01	02	İrat Kaydedilecek Hisse Senedi ve Tahviller	0	0	0	0
630	03	05	03	04	Geçiş Ücreti Giderleri	27,985	0	27,752	26	600	05	09	01	03	İrat Kaydedilecek Teminat Mektupları	277,975	0	402,500	0
630	03	05	04	01	İlan Giderleri	3,098,460	7	3,694,267	90	600	05	09	01	05	Para Farkları	0	35	17	90
630	03	05	04	02	Sigorta Giderleri	132,484	35	220,849	34	600	05	09	01	06	Kişilerden Alacaklar	3,169,130,594	40	3,078,796,326	28
630	03	05	04	03	Komisyon Giderleri	33,280,514	18	35,613,647	28	600	05	09	01	99	Yukarıda Tanımlanmayan Diğer Çeşitli Gelirler	491,981,285	65	637,989,112	65
630	03	05	04	90	Diğer Tarifeye Bağılı Ödemeler	664,309	51	175,068	90	600	06	01	03	01	Diğer Bina Gaty Gelirleri	225,501,409	43	24,094,024	15
630	03	05	05	01	Dayanıklı Mal ve Malzeme Kiralaması Giderleri	0	0	2,572	40	600	06	01	05	01	Arsa Gatyı	31,920,032	55	17,291,383	59
630	03	05	05	02	Taahhüt Kiralaması Giderleri	8,140,363	30	9,012,848	85	600	06	01	09	99	Diğer Çeşitli Taşınmaz Gaty Gelirleri	38,283,325	56	6,319,903	49
630	03	05	05	05	Hizmet Binası Kiralama Giderleri	11,176,439	51	11,963,190	22	600	11	01			Döviz Mevcudunun Değerlenmesinde Oluşan Olumlu Kur Farkları	4,332,747	87	9,657,763	84
630	03	05	05	10	Bilgisayar ve Bilgisayar Sistemleri ve Yazılımların Kiralaması Giderleri	17,726,092	50	15,711,371	38	600	11	04			Maddeli Duran Varlıkların Değerlenmesinde Oluşan Olumlu Kur Farkları	429,113	19	20,799,919	90
630	03	05	05	12	Personel Servis Kiralama Giderleri	25,519,292	23	33,695,821	56	600	11	06			Kur Değişikliği Dışındaki Değer ve Miktar Değişimlerinden Kaynaklanan Gelirler	43,475	96	6,779,710	10
630	03	05	05	90	Diğer Kiralama Giderleri	0	0	0	0	600	11	09			Yurtdışı döviz borçlanma kur farkı	95,116	80	958,190	60
630	03	05	09	01	Yurtdışı Staj ve Öğrenim Giderleri	32,884	93	31,613	51	600	11	99			Diğer Değer ve Miktar Değişimleri Gelirleri	48,611	98	6,416	67
630	03	05	09	02	Yurtdışı Staj ve Öğrenim Giderleri	662,015	94	732,125	57	GELİRLER TOPLAMI (B)				215,171,489,018	86	245,952,382,880	18		
630	03	05	09	03	Kurslara Katılma ve Eğitim Giderleri	559,889	50	895,566	28	İNDİRİM, İADE VE İSKONTONUN TÜRÜ									
630	03	05	09	10	Lojman İşletme Giderlerine Katılım Giderleri	37,688	39	24,526	73	630	12	01	01	01	Hizmet Akdine Dayalı Prim Gelirleri (İşçiler)	18,528,113,259	64	2,778,200,626,68	68
630	03	05	09	11	Diğer Binaların İşletme Giderlerine Katılım Giderleri	149,815	20	654,446	52	630	12	01	01	02	Bağımsız Çalışanlardan veya Çalışmayanlardan Prim Gelirleri	132,439,102	81	326,130,172,90	58
630	03	05	09	90	Diğer Hizmet Alımları	172,445,723	70	158,786,080	88	630	12	01	01	03	Kamu Hizmetlerinde Çalışanlardan Prim Gelirleri (Memurlar)	116,173,026	87	585,092,048,18	76
630	03	06	01	01	Temsil, Ajırılma, Tören, Fuar, Organizasyon Giderleri	1,576,467	43	944,135	9	630	12	01	01	04	İsteğe Bağılı Sigorta Prim Gelirleri	15,286,335	74	53,494,999,37	13
630	03	06	02	01	Tanıtma, Ajırılma, Tören, Fuar, Organizasyon Giderleri	327,694	34	412,481	49	630	12	01	01	05	Tanım Sigortası Prim Gelirleri	47,955,552	39	78,632,414,61	74
630	03	07	02	01	Bilgisayar Yazılım Alımları ve Yapımları	84,745	0	219,348	42	630	12	01	01	06	İsviçre Prim Gelirleri	28	70	801,77	51
630	03	07	02	02	Fikri Hak Alımları	41,847	61	1,578	84	630	12	01	01	07	Toptan Alınan Prim Gelirleri	37,261,901	83	6,631,430,29	80
630	03	07	02	90	Diğer Gayrimaddeli Hak Alımları	234,926	55	112,993	39	630	12	01	01	08	Döviz Karşılığı Prim Gelirleri	2,920,360	11	1,045,884,09	89
630	03	07	03	01	Tefriyat Bakım Onarım Giderleri	234,453	89	290,203	92	630	12	01	01	09	Topluluk Sigortası Prim Gelirleri	12,332,332	4	1,710,439,68	57
630	03	07	03	02	Makine Teçhizat Bakım Onarım Giderleri (Demirbağ)	8,475,868	37	8,892,465	12	630	12	01	01	10	Borçlanma Karşılığı Prim Gelirleri	745,475,869	53	5,793,041,094,38	95
630	03	07	03	03	Taahhüt Bakım ve Onarım Giderleri	264,020	0	296,774	91	630	12	01	01	11	Filii Hizmet Zammı	149,778	44	965,533,65	60
630	03	08	01	01	Büro Bakım ve Onarım Giderleri	3,834,910	5	2,627,528	52	630	12	01	01	12	Ek Karşılıklar	142,177,140	36	292,861,885,84	44
GİDERLER TOPLAMI (A)						1,915,186,950	24	2,209,753,214	47	İNDİRİM, İADE VE İSKONTO TOPLAMI (C)						19,780,284,688	46	9,917,807,331,44	84

GİDERİN TÜRÜ									
630	03	08	01	90	Diğer Hizmet Binası Bakım ve Onarım Giderleri	2,860,208	45	3,479,602	56
630	03	08	02	01	Lojman Bakım ve Onarım Giderleri	400,666	5	281,204	94
630	03	08	03	01	Sosyal Tesis Bakım ve Onarım Giderleri	15,670	40	56,130	82
630	03	08	09	01	Diğer Taşınmaz Yapım, Bakım ve Onarım Giderleri	741,524	61	1,274,310	97
630	05	01	02	05	Sosyal Güvenlik Kurumuna	0	0	61,206,569	96
630	05	03	01	01	Demek, Birlik, Oda ve Mesleki Kuruluş Giderleri	1,250	0	0	0
630	05	03	01	03	Kamu İşveren Sendikalarına	2,100	0	2,100	0
630	05	03	01	05	Memurların Öğe Yemeğine Yardım	8,212,819	75	9,014,900	59
630	05	03	01	90	Diğerlerine	1,446,169	10	0	0
630	05	04	09	01	Hane Hakkına Yapılan Diğer Transferler	0	0	9,066,094	96
630	05	05	06	01	Malulîlik, Yaşlılık ve Ölüm Aylığı	1,014,196	74	1,900,169	50
630	05	05	06	01	Malulîlik Aylığı	1,464,369,339	1	1,623,595,865	43
630	05	05	06	01	Yaşlılık Aylığı	105,357,969,133	21	119,297,016,564	87
630	05	05	06	01	Ölüm Aylığı	21,118,745,432	92	24,018,676,414	53
630	05	05	06	01	Sürekli İlgüremezlik	4,395	59	85,917	49
630	05	05	06	01	Vazife Malulî Aylığı Ödemeleri	200,392,849	82	222,536,080	28
630	05	05	06	01	Emekli Dul ve Yetim Aylığı Ödemeleri	4,537,992,776	66	5,020,291,761	54
630	05	05	06	01	Adl Malulî Dul ve Yetim Aylığı Ödemeleri	214,286,293	80	231,798,747	5
630	05	05	06	01	Vazife Malulî Dul ve Yetim Aylığı Ödemeleri	472,029,049	10	507,568,563	9
630	05	05	06	03	Geçici İlgüremezlik Yardımı	1,045,098,383	72	1,253,335,893	38
630	05	05	06	04	Emzirme Yardımı	612,002,205	5	743,593,205	81
630	05	05	06	05	Evlennme Yardımı	143,547,603	61	151,775,013	75
630	05	05	06	05	İştirakî Dul ve Yetim Evlennme İkramiyeleri	31,548,063	74	32,681,476	41
630	05	05	06	06	Emekli Cenaze Yardımı	47,341,138	27	55,696,479	98
630	05	05	06	07	Emekillere Yapılan Diğer Öd. (Toptan Ödeme vb.)	8,898,295	23	19,851,057	68
630	05	05	06	20	Emekillere ve Diğer Hak Sahiplerinin Tedavi ve Sağlık Malz.Gid.	33,457,344,507	3	38,345,054,146	19
630	05	05	06	21	Emekiller ve Diğer Hak Sahiplerinin İlaç Giderleri	1,330,382,423	48	1,417,342,163	27
630	05	05	06	22	Sosyal Güvenliği Olanların Tedavi ve Sağlık Malz. Gid.	9,732,257	64	13,355,557	14
630	05	05	06	23	Sosyal Güvenliği Olanların İlaç Giderleri	15,995,574,462	34	17,788,110,041	36
630	05	05	06	29	6331 S.K. Gereği Yapılan Ödemeler	72,206	30	665,987	22
630	05	05	06	90	Diğer Giderler	267	74	0	0
630	05	06	02	01	Uluslararası Kuruluşlara Öyelik Aidatı Ödemeleri	166,312	13	184,938	97
GİDERLER TOPLAMI (A)						187,977,378,950	73	213,039,252,174	21
İNDİRİM, İADE VE İSKONTONUN TÜRÜ									
630	12	01	01	99	Diğer Prim Gelirleri	7,350,027	72	28,881,521.72	16
630	12	02	01	01	Hizmet Akdine Dayalı Olanlardan (İşçiler) Alınan GSG Prim Gelirleri	9,221,519,040	65	1,573,237,629.80	96
630	12	02	01	02	Bağımsız Çalışanlardan veya Çalışmayanlardan Alınan GSG Prim Gelirleri	59,385,683	99	155,786,530.64	60
630	12	02	01	03	Kamu Hizmetlerinde Çalışanlardan (Memurlar) Alınan GSG Prim Gelirleri	19,927,851	77	204,686,225.76	36
630	12	02	01	04	Primi Kendisi Ödeyenler (5510/60)	1,346,297,451	26	1,060,098,653.01	37
630	12	02	01	05	Primi Kendisi Ödeyenler (5510/60)	3,840,118,085	14	4,635,286,627.99	36
630	12	02	01	99	Diğer Prim Gelirleri	65,787	81	1,148,310.42	78
630	12	03	01	01	Hizmet Akdine Dayalı Olanlardan (İşçiler) Alınan İş Kazaları ve Meslek Hastalıkları Prim Gelirleri	236,509,537	9	195,970,356.90	68
630	12	03	01	02	Bağımsız Çalışanlardan veya Çalışmayanlardan Alınan İş Kazaları ve Meslek Hastalıkları Prim Gelirleri	2,132,096	38	6,683.15	83
630	12	03	01	03	Kamu Hizmetlerinde Çalışanlardan (Memurlar) Alınan İş Kazaları ve Meslek Hastalıkları Prim Gelirleri	0	0	0.00	83
630	12	03	01	99	Diğer Prim Gelirleri	12,262	68	6,174,136.93	76
630	12	03	02		Hizmet Gelirlerinin Ret ve İadesinden Kaynaklanan Giderler	82,144	94	248,616.65	41
630	12	04	01	01	Sosyal Güvenlik Destekleme Primi Geliri	159,625,372	13	245,125,252.45	86
630	12	04	01	99	Diğer Prim Gelirleri	36,432,777	15	47,645,389.83	69
630	12	04	04		Kurumlardan ve Kişilerden Alınan Yardım ve Bağışların Ret ve	0	0	0.00	69
630	12	05	01	01	Sosyal Güvenlik Primi Devlet Katkısı	127,304,488	11	172,632,358.38	7
630	12	05	01	02	Sağlık Primi Devlet Katkısı	351,922,344	11	286,939,766.89	96
630	12	05	03		Para Cezalarının Ret ve İadesinden Kaynaklanan Giderler	1,197,825,900	96	673,409.94	90
630	12	05	09		Diğer Çeşitli Gelirlerin Ret ve İadesinden Kaynaklanan Gider	44,854,545	45	46,908,015.89	79
630	12	06	01	99	Diğer Prim Gelirleri	0	0	1,209,923.68	47
630	12	07	06		Kira Gelirleri Ret ve İadesinden Kaynaklanan Giderler	52,313	32	61,347.14	61
630	12	09	01		Faiz Gelirlerinin Ret ve İadesinden Kaynaklanan Giderler	2,951,104	88	29,265,111.01	62
630	12	09	02		Kişi ve Kurumlardan Alınan Payların Ret ve İadesinden Kaynaklanan Giderler	1,077,616	39	1,616,610.43	5
630	12	09	03		Para Cezalarının Ret ve İadesinden Kaynaklanan Giderler	3,797,144	34	7,144,360.50	55
630	12	09	09		Diğer Çeşitli Gelirlerin Ret ve İadesinden Kaynaklanan Giderler	165,050,374	51	209,492,739.15	70
İNDİRİM, İADE VE İSKONTO TOPLAMI (C)						36,604,578,639	24	18,828,045,909.70	15

GİDERİN TÜRÜ									
630	06	02	01	02	Müjaverlik Giderleri	3,050,668	28	2,096,620	7
630	06	05	01	01	Proje Giderleri	313,247	12	373,582	5
630	06	09	09	01	Diğer Berraye Giderleri	2,715,514	2	10,927,308	66
630	11	01			Döviz Mevcudunun Değerlenmesinde Olunan Olumsuz Kur Farkları	4,331,018	14	10,732,100	97
630	11	02			Menkul Kıymet ve Varlıkların Değerlenmesinde Olunan Olumsuz Farklar	0	0	1,294,638	68
630	11	03			Stokların Değerlenmesinde Olunan Olumsuz Farklar	55,884	4	28,538	16
630	11	04			Maddi Duran Varlıkların Değerlenmesinde Olunan Olumsuz Farklar	7,821,174	87	45,296,903	12
630	11	08			Kur Değişikliği Dışındaki Değer ve Miktar Değişimlerinden Kaynaklanan Giderler	6	38	353	22
630	11	09			yurtdışı döviz borçlanma kur farkı	303,583	54	1,583,492	20
630	11	99			Diğer Değer ve Miktar Değişimleri Giderleri	0	38	0	37
630	13	01	02	01	Yönetim Binaları Amortisman Giderleri	26,768,997	95	26,763,366	74
630	13	01	02	02	İşletme Binaları Amortisman Giderleri	16,436,032	91	15,888,317	22
630	13	01	03	01	Yönetim Tesli, Makine ve Cihazların Amortisman Giderleri	60,305,062	63	72,717,094	98
630	13	01	04		Taahhüt Amortisman Giderleri	967,626	31	1,136,612	37
630	13	01	05		Demirbaşların Amortisman Giderleri	61,342,561	50	48,641,346	48
630	13	02	04		Özel Maliyetlerin Amortisman Giderleri	492,399	26	544,639	88
630	14	01			Kırtasiye Malzemeleri	15,111,602	33	16,434,282	54
630	14	02			Beslenme, Gıda Amaçlı ve Mutfakta Kullanılan Tüketim Malzemeleri	657,575	38	196,006	66
630	14	03			Tıbbi ve Laboratuvar Harf Malzemeleri	64,657	71	185,934	78
630	14	04			Yakıtlar, Yakıt Katkıları ve Katkı Yağlar	128,264	77	194,116	26
630	14	05			Temizleme Ekipmanları	1,732,265	32	2,195,309	54
630	14	06			Gıycek, Mefruyat ve Tuhafye Malzemeleri	461,154	30	274,853	71
630	14	07			Yıyecek	1,239	0	659	98
630	14	08			İçecek	5,562	30	71,926	33
630	14	10			Zıral Maddeler	17,204	19	1,513	2
630	14	12			Bakım Onarım ve Üretim Malzemeleri	1,316,485	80	1,151,829	27
630	14	13			Yedek Parçalar	489,651	4	386,352	69
630	14	14			Nakli Vasıtaları Lastikleri	15,301	19	15,624	59
630	14	15			Değişim, Bağış ve Satış Amaçlı Yayınlar	171,570	64	263,150	13
630	14	16			Spor Malzemeleri Grubu	0	0	388	80
630	14	17			Basıncı Ekipmanlar	10,460	83	1,515	24
630	14	99			Diğer Tüketim Amaçlı Malzemeler	43,031	70	40,532	84
GİDERLER TOPLAMI (A)						188,182,508,754	56	213,298,691,385	76

GİDERİN TÜRÜ								
630	20	02		Kişilerden Alacaklardan Öllinenler	0	0	0	0
630	20	02	02	Bölge veya Diğer Mevzuat Hükümleri Gereğince Öllinenler	427,562,256	91	655,512,137	91
630	99	09	02	Sabit Kıymet Satış ve Terkin Zararı	462,147,566	61	8,235,179	16
630	99	09	09	Diğer	548,067	36	25,948	80
GİDERLER TOPLAMI (A)					189,072,766,645	44	213,962,464,651	63

				NET GELİR (D=B-C)	178,566,910,379	62	227,124,336,970	48
--	--	--	--	-------------------	-----------------	----	-----------------	----

				FAALİYET SONUCU (A-D) (+ / -)	10,505,856,266	44	13,161,872,318	85
--	--	--	--	-------------------------------	----------------	----	----------------	----

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<http://www.sayistay.gov.tr>

SOSYAL GÜVENLİK KURUMU
2015 YILI
PERFORMANS DENETİM RAPORU

İÇİNDEKİLER

1. ÖZET.....	150
2. DENETLENEN KAMU İDARESİ YÖNETİMİNİN SORUMLULUĞU	151
3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU.....	151
4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	151
5. GENEL DEĞERLENDİRME	153
6. DENETİM BULGULARI.....	155

1. ÖZET

Bu rapor, Sosyal Güvenlik Kurumunun (SGK) performans denetimi sonuçlarını ve bulgularını içermektedir.

6085 sayılı Kanun'un 36'ncı maddesi uyarınca, Sayıştay "*hesap verme sorumluluğu çerçevesinde idarelerce belirlenen hedef ve göstergelerle ilgili olarak faaliyet sonuçlarının ölçülmesi suretiyle gerçekleştirilen denetim*" olarak tanımlanan performans denetimini yapmakla görevli ve yetkilidir.

SGK'nın hedef ve göstergeleriyle ilgili olarak faaliyet sonuçlarının değerlendirmesini sağlamak amacıyla aşağıdakiler denetlenmiştir:

- 2015-2019 dönemine ait Stratejik Plan
- 2015 yılı Performans Programı

SGK 2015 yılı Faaliyet Raporu yayımlanmadığı için faaliyet sonuçlarının ölçülmesi ve faaliyet sonuçlarının değerlendirilmesine ilişkin denetim süreçleri yapılamamıştır.

Yapılan denetim sonucunda; Kurum stratejik plan ve performans programını büyük ölçüde mevzuatın öngördüğü şekil ve içeriğe uygun olarak hazırlamış olduğu değerlendirilmiştir. Ancak; stratejik planda, Yüksek Planlama Kurulu tarafından yayımlanan Öncelikli Dönüşüm Programında Kurumun sorumlu olarak belirlendiği eylemlerin tamamına yer verilmediği görülmüştür. Bu nedenle SGK 2015-2019 dönemine ilişkin Stratejik Planın yeniden gözden geçirilerek kalkınma plan ve programlarına uyumlu bir şekilde yenilenmesi gerekmektedir.

5018 sayılı Kanununun 41'inci maddesi gereği, mali saydamlık ve hesap verme sorumluluğu çerçevesinde; kullanılan kaynakları, bütçe hedef ve gerçekleştirmeleri ile meydana gelen sapmaların nedenlerini, varlık ve yükümlülükleri ile yardım yapılan birlik, kurum ve kuruluşların faaliyetlerine ilişkin bilgileri de kapsayan malî bilgileri; stratejik plan ve performans programı uyarınca yürütülen faaliyetleri ve performans bilgilerini içerecek şekilde hazırlanması gereken idare faaliyet raporu yasal süresi içerisinde yayımlanamamıştır. Bu nedenle Performans Programında belirlenen hedef ve göstergelere ilişkin faaliyet sonuçlarının ölçülmesi ve faaliyet raporunun değerlendirilmesi yapılamamıştır.

2. DENETLENEN KAMU İDARESİ YÖNETİMİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresi yönetimi, 5018 sayılı Kanun ve bu Kanun uyarınca yayımlanan Stratejik Plan, Performans Programı ve İdare Faaliyet Raporlarının hazırlanmasına ilişkin yönetmelik ve kılavuzlara uygun olarak hazırlanmış olan performans bilgisi raporlarının doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştay'a sunulmasından; bir bütün olarak sunulan bu raporların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tam ve doğru olarak yansıttığından; kamu idaresinin amaç, hedef, gösterge ve faaliyetlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; performans yönetimi ve faaliyet sonuçlarının ölçülmesine ilişkin sistemlerin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden; performans bilgisinin dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin amaç, hedef, gösterge ve faaliyetlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek, kamu idaresinin raporladığı performans bilgisinin güvenilirliğine ilişkin değerlendirme yapmak, performans yönetimi ve faaliyet sonuçlarını ölçen sistemleri değerlendirmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimin dayanağı; 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu, 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, genel kabul görmüş uluslararası denetim standartları ve Sayıştay ikincil mevzuatıdır.

Denetimin amacı, bütçe hakkının gereği olarak kamu idarelerinin faaliyet sonuçları hakkında TBMM ve kamuoyuna güvenilir ve yeterli bilgi sunulması, kamu idarelerinin performansının değerlendirilmesi ile hesap verme sorumluluğu ve saydamlığın yerleştirilmesi ve yaygınlaştırılmasıdır.

Denetim, kamu idaresinin faaliyet raporunda yer alan performans bilgilerinin ve bunları oluşturan kayıt ve belgelerin doğruluğu ve güvenilirliğine ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile gerçekleştirilmiştir.

Bu çerçevede, SGK'nın yayımladığı 2015-2019 dönemine ait Stratejik Plan ve 2015 yılı Performans Programı incelenmiş, 2015 yılı İdare Faaliyet Raporu denetim süresi içinde yayımlanmadığı için incelenememiştir.

5. GENEL DEĞERLENDİRME

2015 yılı performans denetimi kapsamında SGK'nın yayımladığı 2015 – 2019 dönemi Stratejik Plan ile 2015 yılı Performans Programı incelenmiştir. Ancak; 2015 yılına ilişkin İdare Faaliyet Raporu yayımlanmadığı için denetimin faaliyet sonuçlarının ölçülmesi ve faaliyet raporunun değerlendirilmesi aşamaları gerçekleştirilememiştir.

SGK 2015 – 2019 dönemi Stratejik Planı değerlendirildiğinde, planın zamanında ve denetim bulguları bölümünde belirtilen hususlar dışında ilgili mevzuat hükümlerine uygun olarak yayımlandığı görülmüştür. SGK 2015-2019 stratejik planında 4 adet stratejik amaç, bu amaçlara ilişkin 24 adet performans hedefi ve performans hedeflerine ilişkin 128 adet performans göstergesi belirlenmiştir. Yapılan inceleme neticesinde, stratejik hedeflerin amaçlarla, bunlara ilişkin belirlenen performans göstergelerinin de stratejik hedeflerle ilgili olduğu ve performans göstergelerinin tamamının ölçülebilir şekilde belirlendiği tespit edilmiştir. Ayrıca, stratejik hedef ve göstergelerin iyi tanımlandığı açık ve anlaşılır şekilde belirlendiği değerlendirilmiştir. Bununla birlikte denetim bulgularında belirtildiği üzere, SGK 2015-2019 dönemine ilişkin hazırlanan stratejik planda, Yüksek Planlama Kurumu tarafından yayımlanan Öncelikli Dönüşüm Programında Kurumun sorumlu olarak belirlendiği eylemlerin tamamına yer verilmediği görülmüştür. Bu nedenle, SGK 2015-2019 dönemine ilişkin Stratejik Planın yeniden gözden geçirilerek kalkınma plan ve programlarına uyumlu bir şekilde yenilenmesi gerekmektedir.

SGK 2015 yılı Performans Programı değerlendirildiğinde, programın zamanında ve denetim bulguları bölümünde belirtilen hususlar dışında ilgili mevzuat hükümlerine uygun olarak yayımlandığı görülmüştür. SGK, 2015 yılı Performans Programında 4 adet stratejik amaç, bu amaçlara ilişkin 24 adet performans hedefi ve performans hedeflerine ilişkin 109 adet performans göstergesi belirlemiştir. Kurumun 2015 yılı gider bütçesi 223.337.547.000 TL'dir. Bunun 1.697.240.400 TL si Performans Programı ile ilişkilendirilirken 1.135.365.600 TL'si Genel Yönetim Giderleri, 220.504.941.000 TL'si Transfer Harcaması olarak belirlenmiştir. Performans Programında belirlenen Faaliyet giderlerinin toplam bütçe giderlerine oranı yaklaşık %0,76'dır. Yapılan inceleme neticesinde, performans hedefleri ile bunlara ilişkin belirlenen performans göstergelerinin tamamının amaç ve hedeflerle ilgili olduğu ve ölçülebilir şekilde belirlendiği tespit edilmiştir. Ayrıca, hedef ve göstergelerin iyi tanımlandığı açık ve anlaşılır şekilde belirlendiği değerlendirilmiştir.

5018 sayılı Kanununun 41'inci maddesi gereği, mali saydamlık ve hesap verme sorumluluğu çerçevesinde; kullanılan kaynakları, bütçe hedef ve gerçekleştirmeleri ile meydana

gelen sapmaların nedenlerini, varlık ve yükümlülükleri ile yardım yapılan birlik, kurum ve kuruluşların faaliyetlerine ilişkin bilgileri de kapsayan malî bilgileri; stratejik plan ve performans programı uyarınca yürütülen faaliyetleri ve performans bilgilerini içerecek şekilde hazırlanması gereken idare faaliyet raporu yasal süresi içerisinde yayımlanamamıştır. Bu nedenle Performans Programında belirlenen hedef ve göstergelere ilişkin faaliyet sonuçlarının ölçülmesi ve faaliyet raporunun değerlendirilmesi yapılamamıştır.

Sonuç olarak mali saydamlık ve hesap verme sorumluluğu çerçevesinde;

- Stratejik planın Kalkınma Planı ve Öncelikli Dönüşüm Programlarına uygun hazırlanması,
- Performans Programının mevzuatın öngördüğü tüm başlık ve içerikleri karşılayacak şekilde hazırlanması,
- İdare Faaliyet Raporunun mevzuatta belirlenen süre içerisinde kamuoyuyla paylaşılması ve denetime sunulması, gerekmektedir.

6. DENETİM BULGULARI

A. Stratejik Planın Değerlendirilmesine İlişkin Bulgular

BULGU 1: Stratejik Planda, Öncelikli Dönüşüm Programında yer alan Eylemlerin Tamamına yer Verilmemesi

SGK 2015-2019 dönemine ilişkin hazırlanan stratejik planda, Yüksek Planlama Kurulu tarafından yayımlanan Öncelikli Dönüşüm Programında Kurumun sorumlu olarak belirlendiği eylemlerin tamamına yer verilmediği görülmüştür.

Kamu İdarelerinde Stratejik Planlamaya İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'e göre kamu idareleri stratejik planlarını; kalkınma planı, orta vadeli program ve faaliyet alanı ile ilgili diğer ulusal, bölgesel ve sektörel plan ve programlara uygun olarak hazırlamakla yükümlüdürler. Bu bağlamda, 2015-2019 dönemine ilişkin SGK Stratejik Planının incelenmesi neticesinde, aşağıdaki tabloda ayrıntısına yer verilen, Öncelikli Dönüşüm Programında Kurumun sorumlusu olarak belirlendiği eylemlere yer verilmediği görülmüştür.

Stratejik Planda Yer Verilmeyen Öncelikli Dönüşüm Programı Eylemleri:

Kalkınma Planı Öncelikli Dönüşüm Programları Eylem Planları					
9. Kayıt Dışı Ekonominin Azaltılması Programı					
Eylem No	Eylem	Eylemden Sorumlu Kuruluş	Eyleme İlgili Kuruluşlar	Başlangıç- Bitiş Tarihi	Açıklama
48	Prime esas kazançların meslek koduyla uyumlu olarak bildirilmesini sağlayacak yasal altyapı oluşturularak, öngörülen meslek gruplarına yönelik prime esas kazançta karine teşkil edecek ücret skalaları belirlenecek ve rehberlik ve denetim süreçleri başlatılacaktır.	SGK	Millî Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, İŞKUR, TÜİK, Mesleki Yeterlilik Kurumu, Meslek Kuruluşları	Şubat 2015 - Aralık 2015	İşveren tarafından Sosyal Güvenlik Kurumu'na her ay verilen "Aylık Prim ve Hizmet Belgesi"nde sigortalının mesleği ile meslek kodunun bildirimi yasal zorunluluk haline getirilecek, öngörülen meslek grupları için kamu kurumlarınca ödenen ücretler, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ile sosyal tarafların görüşleri ve TÜİK tarafından yapılan kazanç istatistiklerinden yararlanarak "sigorta primine esas karine ücret" tespit edilerek, gerekli bilgilendirme ve denetim işlemleri yapılacaktır.
10. İstatistik Bilgi Altyapısının Geliştirilmesi Programı					

Eylem No	Eylem	Eylemden Sorumlu Kuruluş	Eylemle İlgili Kuruluşlar	Başlangıç-Bitiş Tarihi	Açıklama
13	Sosyal Güvenlik Kurumu kayıtlarının (istihdam, işveren adres, işveren ekonomik faaliyet, işveren aktifliği, prim ve ödemeler vb.) istatistik üretim süreçlerinde kullanımı sağlanacaktır.	SGK	TÜİK	Ocak 2015 - Mart 2017	Kurumlardan veri transferi için web servis ftp vb. standart yapıların oluşturulması - Kurumların idari kayıtlarının istatistik üretim süreçlerine katkısını artırmak için bilgi paylaşımının Türkiye İstatistik Kanunu çerçevesinde yürütülmesi amaçlanmaktadır. - Kurumların paylaşmadığı gizli verilerin istatistik üretim sürecine dâhil edilmesi için teknik ve idari önlemlerin alınarak buna yönelik kuralların belirlenmesi, gerekirse protokollerin yapılması hedeflenmektedir.

16. Sağlık Endüstrilerinde Yapısal Dönüşüm Programı

Eylem No	Eylem	Eylemden Sorumlu Kuruluş	Eylemle İlgili Kuruluşlar	Başlangıç-Bitiş Tarihi	Açıklama
6	İlaç ve tıbbi cihaz sektörlerine yönelik veri altyapısının geliştirilmesinde eşgüdümün sağlanması amacıyla bir kurul oluşturulacaktır.	Sağlık Bakanlığı, SGK	Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Kamu İhale Kurumu TÜİK, Üniversite Hastaneleri	Ocak 2015- Nisan 2015	Farklı kurumlar tarafından tutulan sağlık kayıtlarının ortak kullanıma elverişli duruma getirilmesi için veri sistemlerinin standardizasyonu ve entegrasyonunu sağlayacak mevzuat düzenlemesi yapılacaktır. - Oluşturulacak mevzuatta kişisel verilerin paylaşımında mahremiyet ilkeleri gözetilerek paylaşım standartlarının belirlenmesi sağlanacaktır. - GTIP - MEDULA - TITUBB - MKYS veri tabanlarının birbirleri ile uyumlu çalışması sağlanarak tıbbi cihaz pazarı, tüketimi, dış ticareti vb.nin izlenebilmesi sağlanacaktır.

20.04.2015 tarihli ve 29342 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kamu İdarelerince

Hazırlanacak Stratejik Planlara Dair Tebliğ'de de ifade edildiği üzere öncelikli dönüşüm programında yer verilen amaç, hedef, politika ve eylemlerin stratejik planda içerilmemiş olması durumunda, stratejik planın yenilenmesi kararı verilmesi gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında; “Bulguda tespit edilen Öncelikli Dönüşüm Programındaki 48 no’lu eyleme Kurumumuz Stratejik Planı “Stratejik Hedef 1.3" 'le; 13 no’lu eyleme ise Kurumumuz Stratejik Planı “Stratejik Hedef 4.3"le ilişkilendirmekle birlikte plan öneri doğrultusunda yeniden gözden geçirilecektir.” denilmektedir.

Sonuç olarak; bulguda da ifade edildiği üzere öncelikli dönüşüm programında yer verilen amaç, hedef, politika ve eylemlere stratejik planda yer verilmelidir. Bu itibarla, SGK 2015-2019 dönemine ilişkin Stratejik Planın yeniden gözden geçirilerek kalkınma plan ve programlarına uyumlu bir şekilde yenilenmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

B. Performans Programının Değerlendirilmesine İlişkin Bulgular

BULGU 2: Performans Programında Performans Programı Hazırlama Rehberinde Öngörülen Başlıkların Tamamına Yer Verilmemesi

SGK 2015 yılı Performans Programı'nın incelenmesi neticesinde, Performans Programı Hazırlama Rehberi'nde öngörülen; "Bakanın Sunuşu", "Üst Yöneticinin Sunuşu", "Yetki, Görev ve Sorumluluklar" ve "Teşkilat Yapısı" başlıklarına yer verilmediği görülmüştür.

Performans Programı Hazırlama Rehberi'nde, kamu idarelerinin "Bakanın Sunuşu" başlığı altında ilgili Bakanın performans programına ilişkin sunuşuna, "Üst Yöneticinin Sunuşu" başlığı altında kamu idaresinin üst yöneticisinin performans programına ilişkin sunuşuna, "Yetki, Görev ve Sorumluluklar" başlığı altında kuruluş kanunu veya ilgili mevzuat çerçevesinde özet olarak idarenin yetki, görev ve sorumluluklarına, "Teşkilat Yapısı" başlığı altında da İdarenin organizasyon şemasına ve organizasyon yapısının etkinliğine ilişkin değerlendirmelere yer verecekleri düzenlenmiştir.

Kamu idaresi cevabında; bundan böyle bulguda belirtildiği üzere performans programının, Performans Programı Hazırlama Rehberinde öngörülen hususlar dikkate alınarak hazırlanacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak Kamu İdaresi bulguya iştirak etmektedir. Bu itibarla, performans programı Performans Programı Hazırlama Rehberi'nde öngörülen tüm başlıkları içerecek şekilde hazırlanmalıdır.

BULGU 3: Performans Programında Fiziksel Kaynaklar, İnsan Kaynakları ve Performans Hedef ve Göstergeleri ile Faaliyetlerin Belirlenmesine İlişkin Açıklama Yapılmaması

SGK 2015 yılı Performans Programı'nın incelenmesi neticesinde, "Fiziksel Kaynaklar", "İnsan Kaynakları" ve Performans Bilgileri Bölümü'nde yer alan "Performans Hedef ve Göstergeleri ile Faaliyetler" başlıkları altında Performans Programı Hazırlama Rehberi'nde öngörülen açıklamalara yer verilmediği tespit edilmiştir.

Performans Programı Hazırlama Rehberi'nde, kamu idarelerinin;

a) "Fiziksel Kaynaklar" başlığı altında; kullanmakta oldukları ve program döneminde temin etmeyi düşündükleri hizmet binası, lojman, taşıt aracı, iş makineleri, telefon, faks, bilgisayar, yazıcı vb. varlıklara ilişkin bilgilere, bunların elde edilmesi ve kullanımı hususunda izlenecek politikalara yer verecekleri, bilişim sistemi, bilişim sisteminin faaliyetlere katkısı, karşılaşılan sorunlar, program döneminde sistemde planlanan değişiklikler ile e-devlet uygulamalarını kısaca açıklayacakları ve fiziki kaynaklara ilişkin bilgileri tablolaştırılarak programa ekleyecekleri,

b) "İnsan Kaynakları" başlığı altında; mevcut insan kaynakları, istihdam şekli, hizmet sınıfları, kadro unvanları, istihdam politikası ve benzeri bilgilere yer verecekleri, ayrıca program dönemindeki insan kaynakları ihtiyacı ve bunun karşılanmasına yönelik izlenecek politikaları açıklayacakları ve insan kaynaklarına ilişkin bilgileri tablolaştırılarak programa ekleyecekleri,

c) "Performans Hedef ve Göstergeleri ile Faaliyetler" başlığı altında; öncelikle her bir performans hedefi için hazırlanmış olan Tablo 1'e yer verecekleri, bu tablonun ardından da:

- Program döneminde ilgili performans hedefinin belirlenmesinin nedenleri ile belirlenen performans hedefinin temel politika ve öncelikler ile ilişkisine,
- Performans hedeflerine ulaşıp ulaşılmadığını değerlendirmek üzere belirlenen performans göstergeleri ile bu göstergelerin belirlenmesinin nedenlerine,
- Performans hedeflerine ulaşmak için yürütülecek faaliyetler hakkında detaylı ve açıklayıcı bilgilere,
- Faaliyetlerin kaynak ihtiyacının nasıl tespit edildiği gibi hususlar ile açıklanmasında yarar görülen diğer hususlara,

yer verecekleri düzenlenmiştir.

Söz konusu Rehber'de ifade edilen bu bilgiler, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun genel esaslarından olan mali saydamlığın da gereğidir. Ancak yapılan inceleme neticesinde, SGK'nın performans programında; "Fiziksel Kaynaklar" başlığı altında sahip olduğu fiziksel kaynakları tablo olarak gösterdiği, rehberde öngörülen diğer açıklayıcı

bilgilere yer vermediği, "İnsan Kaynakları" başlığı altında; sahip olduğu insan kaynaklarını tablo olarak gösterdiği, rehberde öngörülen program dönemindeki insan kaynakları ihtiyacı ve bunun karşılanmasına yönelik izlenecek politikaları ise açıklamadığı, "Performans Hedef ve Göstergeleri ile Faaliyetler" başlığı altında da her bir performans hedefi için hazırlanmış olan Tablo 1'e yer vermekle birlikte, rehberde öngörülen ve yukarıda sırasıyla açıklanan bilgilere yer vermediği görülmüştür.

Kamu idaresi cevabında; "Bundan böyle, bulgu doğrultusunda Performans Programı Hazırlama Rehberinde "Performans Hedef ve Göstergeleri ile Faaliyetler" başlığı altında öngörülen hususlara detaylı olarak yer verilecektir." denilmektedir.

Sonuç olarak; Kamu İdaresi bulguya iştirak etmektedir. Bu itibarla, 5018 sayılı Kanun'un genel esaslarından biri olan mali saydamlık ilkesi gereğince, performans programında; "Fiziksel Kaynaklar", "İnsan Kaynakları" ve Performans Bilgileri Bölümü'nde yer alan "Performans Hedef ve Göstergeleri ile Faaliyetler" başlıkları altında Performans Programı Hazırlama Rehberi'nde öngörülen açıklamalara yer verilmelidir.

C. Faaliyet Raporunun Değerlendirilmesine İlişkin Bulgular

BULGU 4: Faaliyet Raporunun Yayınlanmaması

Kamu İdarelerince Hazırlanacak Faaliyet Raporları Hakkında Yönetmelik'in 18'inci maddesinde; genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri, özel bütçeli idareler ile sosyal güvenlik kurumlarının ilgili mali yıla ilişkin idare faaliyet raporlarının üst yöneticileri tarafından izleyen mali yılın en geç Şubat ayı sonuna kadar kamuoyuna açıklanacağı ve bu raporların birer örneğinin aynı süre içerisinde Sayıştaya ve Maliye Bakanlığına gönderileceği, hüküm altına alınmıştır. Ancak SGK 2015 yılı Faaliyet Raporu 22.03.2015 tarihi itibari ile yayınlanmadığı için inceleme yapılamamıştır.

Bu itibarla, Kurumun mevzuatta öngörülen sürelere riayet ederek ilgili yıla ilişkin idare faaliyet raporunu izleyen yılın en geç Şubat ayı sonuna kadar hazırlaması ve kamuoyuna açıklaması gerektiği değerlendirilmektedir.

Kamu idaresi cevabında; "Hemen hemen nüfusun tamamını ilgilendiren hizmetler sunan, bütçesi itibarıyla da 2015 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesinin %42.9'unu tekabül eden Kurumumuzun, faaliyet raporlarında yer alması gerekli olan performans göstergelerindeki bazı gerçekleştirmelere ilişkin bilgiler, Aralık ayı prim gelirleri, bilanço, aktif/pasif sigortalı sayıları gibi verilerin şubat ayı sonunda netleşmemesinden ötürü ve faaliyet raporlarında yer

alan bilgilerin doğru ve güvenilir olması açısından faaliyet raporu ilgili mevzuatta belirtilen sürede yayımlanamamıştır.” denilmektedir.

Sonuç olarak; Kamu İdaresinin 2015 yılı faaliyet raporunu zamanında yayımlamaması, hesap verme sorumluluğu çerçevesinde idarece belirlenen hedef ve göstergeler ile ilgili olarak faaliyet sonuçlarının ölçülmesini ifade eden performans denetiminin yapılamamasına yol açmıştır. Bu itibarla; mali saydamlık ve hesap verme sorumluluğu ilkelerine uygun olarak faaliyet raporu zamanında yayımlanmalıdır.

D. Faaliyet Sonuçlarının Ölçülmesi ve Değerlendirilmesine İlişkin Bulgular

Herhangi bir denetim bulgusu tespit edilmemiştir.

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI
06520 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
<http://www.sayistay.gov.tr>